

EENVOUDIGE OEFENINGEN

ZESDE BUNDEL MET 19 OEFENINGEN

DOOR

WULFERT FLOOR

UITGAVE: Kampen, Kok z.j. 2e onveranderde druk.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2017**

INHOUD

OEFENING 1

Oefening over Jesaja 30:19b

Gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps; zo haast Hij die horen zal, zal Hij u antwoorden.

OEFENING 2

Oefening over Psalm 37:24a

Als hij valt, zo wordt hij niet weggeworpen.

OEFENING 3

Oefening over Efése 5:15a

Ziet dan, hoe gij voorzichtig wandelt.

VOORAFSPRAAK

OEFENING 4

Oefening over Handelingen 6:7

En het Woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en een grote schare der priesters werd den gelove gehoorzaam.

OEFENING 5

Oefening over Hooglied 3: 14a

Ik zocht des nachts op mijn leger Hem, die mijn ziel lief heeft; ik zocht Hem maar ik vond Hem niet; ik zeide: ik zal nu opstaan en in de stad omgaan, in de wijken en in de straten; ik zal Hem zoeken die mijn ziel lief heeft; ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet.

De wachters, die in de stad omgingen, vonden mij; ik zeide: hebt gij die gezien, die mijn ziel lief heeft? Toen ik een weinig je van hen weggegaan was, vond ik Hem, die mijn ziel lief heeft; ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan.

OEFENING 6

Oefening over Jeremia 3:3

Daarom zijn de regendroppels ingehouden, en daar is geen spade regen geweest; maar gij hebt een hoerenvoorhoofd, gij weigert schaamrood te worden.

OEFENING 7

Oefening over 1 Kronieken 10:13a

A zo stierf Saul in zijn overtreding.

OEFENING 8

Oefening over Psalm 31:24

Hebt de Heere lief, gij al zijn gunstgenoten! want de Heere behoedt de gelovigen, en vergeldt overvloediglijk degene, die hoogmoed bedrijft.

OEFENING 9

Oefening over Johannes 3:3

Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u: tenzij dat iemand wedergeboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

OEFENING 10**Oefening over Lukas 8:18**

Ziet dan, hoe gij hoort: want zo wie heeft, die zal gegeven, worden; en zo wie niet heeft, ook hetgeen hij meent te hebben, zal van hem genomen worden.

OEFENING 11**Oefening over Spreuken 8:21**

Opdat ik mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en ik zal hun schatkamers vervullen.

OEFENING 12**Oefening over Genesis 12:2**

En wees een zegen.

OEFENING 13**Oefening over Jeremia 4:14**

Was uw hart van boosheid, o Jeruzalem! opdat gij behouden wordt.

OEFENING 14**Oefening over Zefanja 3:16**

O Sion! laat uw handen niet slap worden.

OEFENING 15**Oefening over 1 Johannes 1:7**

Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonden.

OEFENING 16**Oefening over Jesaja 61:3**

Om de treurigen Sions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest; opdat zij genaamd worden eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde.

OEFENING 17**Oefening over Spreuken 2:7**

Hij legt weg voor de oprechten een bestendig wezen; Hij is een schild dengenen, die oprechtelijk wandelen.

OEFENING 18**Oefening over Spreuken 14:27**

De vreze des Heeren is een springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods.

OEFENING 19**Oefening over Spreuken 8:35**

Want die Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere.

VOORWOORD DOOR W. FLOOR

De belangstellende lezer uit de boerenstand, voor wie dit boek is samengesteld, ontvangt hier mijn zesde Bundel Oefeningen, en mij dunkt zeer waarschijnlijk ook de laatste. Ik was toch van het begin af maar rijkelijk onbekwaam om mij onder de uitgevers van boeken te stellen, en die onbekwaamheid rijst met het klimmen der levensjaren, dewijl het geheugen ons meer en meer ontrouw begint te worden, zodra de mens de halve eeuw maar even is te boven gekomen; daarom denk ik, indien ik nog enige jaren leven mag, dat ik toch hoe langer hoe meer onbekwaam zal worden om iets tot stichting in de wereld te brengen. Maar mijn lezers hebben nu trouw getoond, dat ze mij met al mijn menigvuldig gebrek hebben willen nemen zoals ik was, en hebben mijn vorige vijf Bundels Oefeningen gretig weggekocht en in al de provinciën van ons Vaderland gelezen. Was er iets te lang of te kort, met te veel of te weinig toepassing, te sober verklaard, of te schraal in de toeigening op het gemoed, dat hebben ze in liefde door de vingers gezien; en ik hoop dat ze den Heere zullen geprezen hebben voor het goede dat ze hier en daar mochten aantreffen, en dat alles mag dienstbaar geweest zijn, óf tot bekering, óf tot nadere ontdekking, tot bevordering van armoede des geestes, en ook tot meerdere vertroosting en aanwas in de heiligmaking.

Blij ben ik intussen, dit mag ik niet ontkennen, dat ik zelf mijn werk aan niemand heb aangeboden, of mij als een uitgever van een boek of boeken, bij het publiek heb zoeken in te dringen, zonder daartoe van de vrienden der waarheid te zijn aangezocht. Zowel deze zesde, als de vijf vorige Bundels, hebben belangstellende mensen mij ernstig afgevraagd, en ik heb hem ook gewillig afgestaan, in de hoop op de zegen des Allerhoogsten.

In het bijzonder verheugt het mij, dat ik behalve mijn openbaar spreken op de dag des Heeren, door deze zes Bundels Oefeningen, ook nog spreken mag tot mijn medezondaren, die ik ten minste zó lief heb, dat ik hen van harte de hemel en zaligheid mag gunnen, en met al de ernst die mij mogelijk is, voor het gevaar van eeuwig verloren te gaan, hoop te waarschuwen.

Ik hoop dat de Heere mijn geringe arbeid met Zijn genadige zegen zal achtervolgen, nog bij mijn leven, en ook dan als ik reeds de grote reis naar de eeuwigheid zal aangenomen hebben. De ondervinding toch, leert ons, dat het boek langer leeft dan zijn schrijver, en nog soms eeuwen lang bestaat, als de hand die het schreef reeds lang in het graf verteerd is, en de geest die het overdacht, ook even zo lang tot God is wedergekeerd.

Zo ging het vele schrijvers die nu al lang dood en weg zijn, en zo zal het ook mij gaan. Ons leven is als een voorbijgaande damp, en het duurt zeker niet lang of wij bevinden ons voor de rechterstoel van de grote Heere Jezus, waar ieder maaïen zal wat hij hier in het vlees gezaaid heeft.

Denkt daarover na, mijn geliefde vrienden! en bemoeit u maar weinig met het nieuws van de dag, spreekt en twist weinig over de verschillende richtingen en Kerkgenootschappen van onze eeuw, bemoeit u vooral niet om rijk te worden in de wereld; maar zoekt naar een goed heenkomen voor de eeuwigheid, en bidt van de

Heere om een arm hart, en om maar genade van boven te ontvangen om als Henoeh en Noach met God te wandelen.

O! mij dunkt het zal wat groots zijn, als eenmaal de dood ons nadert, als onze schatten en vrienden ons zullen begeven, en als wij ons bevinden op het punt te staan om weg te reizen naar de nimmer eindigende eeuwigheid, als wij ons dan aan God verbonden, en geestelijk met Jezus in ondertrouw mogen bevinden, en alzo zonder vrees mogen zijn voor die zo geduchte stap.

Dit wenst u van harte uw heilzoekende vriend

DRIEBERGEN, de 24^e Maart 1869

W. F L O O R .

OEFFENING 1

Oefening over Jesaja 30:19b

Gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps; zo haast Hij die horen zal, zal Hij u antwoorden.

VOORAFSPRAAK

Door gebed en Bijbel bestaat er een gedurige samenspraak tussen de hemel en de aarde, tussen God en de zondaar, tussen de Schepper en het schepsel. De Heere spreekt in de Bijbel: hoort gij, hemelen! en neem ter ore, gij aarde! want de Heere spreekt (Jes. 1:2), wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan (Jes. 3:11), of, Ik heb geen lust in de dood des goddelozen (Ezech. 33:11), of, ik raad u, dat gij van mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, en witte klederen, opdat gij uw naaktheid bedekt (Openb. 3:18), of, ik bid u van Christuswege, laat u met God verzoenen, (2 Kor. 5:20). Ziet eens, welke bestraffende, waarschuwende en uitnodigende boodschappen, die van de hoge hemel naar de lage aarde gezonden worden! Het is toch een teken dat God zich nog inlaat met, en zich nog ontfermen wil over de arme mens. Hij spreekt niet tot de afgefallen engelen, maar zendt wel allerlei boodschappen tot afgefallen zondaren, arme Adamskinderen.

Maar heeft de mens nu een boodschap aan zijn Schepper terug? Heeft hij ook iets te zeggen, te vragen, te smeken aan de Heere des hemels en der aarde? Ja, er is zeker een volk dat aan geen God gelooft, en dus ook niet tot Hem roept, ook een volk dat God eert met de lippen en tot Hem nadert met de mond, en toch met het hart aan de wereld en zonde verkleefd blijft; maar er is ook een arm, ellendig en behoeftig volk, dat gedurig een boodschap naar de hemel heeft; een volk dat telkens klaagt, och Heere, och, werd mijn ziel door U gered, of, herschep mijn hart, en reinig Gij, o Heere, die vuile bron van al mijn wanbedrijven, vernieuw in mij een vaste geest, en leer mij aan Uw dienst oprecht verbonden blijven. Of anders zeggen zij, Uw goede Geest geleide mij in een effen land; of zij hebben een andere klacht of verzoek aan de Heere, betreffende de nood van lichaam of geest, van hun persoon of huisgezin, of van kerk of vaderland, of de toestand van Israël of het arm Heidendom. En dit geroep geschiedt bij dag en nacht, omdat het gebed de ademtocht is van het geestelijk leven. Dat zijn de uitverkorenen, zegt de Heere Jezus, die dag en nacht tot God roepen. Dat is het arme volk daar de blinde wereld om lacht; het volk waarvan de vijanden zouden wensen dat ze van de aarde weg waren of dat ze nooit bestaan hadden; maar die door Jezus genoemd worden, het zout der aarde, en om wiens wil landen en koninkrijken nog worden staande gehouden.

En nu, over het geroep, over het heilzaam geroep van dat arme, behoeftige volk, hopen wij thans nader te spreken.

Tekst: Jesaja 30:19b

Gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps; zo haast Hij die horen zal, zal Hij u antwoorden.

- A. Eerst wordt hier gesproken van de *stem uws geroeps*;
- B. Dan de belofte, *gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps*;

C. En eindelijk, zo haast Hij die horen zal, zal Hij u antwoorden.

A. Eerst wordt hier dan gesproken van een *stem des geroeps*.

Het gebed kan wel eens een overluid geroep worden als de nood dringt of het gevaar dreigt; hoewel het geestelijk leven schaamachtig is, alle schijn van geveinsdheid vermijdt, en zich liever in het donker wegschuilt als om door mensen te worden opgemerkt, zo wordt het evenwel weleens een overluid roepen. Zo lang de mens het Opperwezen beschouwt als een goedertieren Vader van alle mensen, en ook van zichzelf niets kwaads denkt, tamelijk wel met zijn zogenaamd goed hart tevreden is, en ook geen vrees heeft voor de toekomende eeuwigheid, zo lang heeft zijn gebed weinig aandrang van binnen; maar als hij een gezicht begint te krijgen in Gods vlekkeloze heiligheid, als een God die om der zonde wil geen gemeenschap kan oefenen met de zondaar; als hij zichzelf begint te leren kennen als een arm, onrein en onmachtig zondaar, die onder de rechtvaardige vloek der wet ligt, en geen kans of mogelijkheid ziet om zich uit zijn ellende en slavernij te verlossen; en als daarbij de woorden *dood*, *oordeel* en *eeuwigheid* op zijn hart beginnen te wegen, en hij ziet zich elk ogenblik in gevaar om voor eeuwig verloren te gaan, mij dunk, dan laat het zich voelen dat er weleens aandrang komt overluid tot God om genade te roepen, net als een arm schipbreukeling die zich in het midden van de woedende golven bevindt, of iemand die de vlammen van zijn brandend huis vreest, of die van een hoge steilte dreigt af te storten. „Nu ja, maar dat overluid schreeuwen in het gebed vind ik toch maar schijnheiligheid, of dweperij en kleingeestigheid!" Mens, zeg dat niet, wees niet te haastig in uw oordeel: de Heere zegt: Roept! (Ps. 50:15). De oren van de Heere zijn tot het *geroep* van zijn volk. Zij roepen en de Heere hoort, (Ps. 34:16,18). Mozes riep, (Ex. 17:4). Habakuk schreeuwde (Hab. 1:2), en elders lezen wij van de volmaakte Bidder van sterke roeping en tranen, (Hebr. 5:7).

Nochtans moeten wij hier ook opmerken, dat het wel een aan God welgevallig gebed kan zijn als het hart maar bidt, al gebeurt het dan ook niet met een overluid geroep door de keel; de keel moet toch juist ook niet bidden, maar het hart. Immers van Hanna zegt de Schrift: haar stem werd niet gehoord, alleen roerden zich haar lippen, (1 Sam. 1:13). Nu, dat was toch een eerbiedig en gelovig gebed, want er staat een weinig tevoren: Hanna bleef evenzeer biddende, (1 Sam. 1:12). Zo lezen wij ook van het stil gebed van de vrome Nehemia, dat hij deed terwijl hij met de koning sprak en de wijn in zijn beker schonk (Neh. 2:4), en elders wordt van oprechte Godzoekende lieden getuigd: Heere, in benauwdheid hebben zij U bezocht; zij hebben hun stil gebed uitgestort, als uw tuchtiging over hen was, (Jes.

26:16). Ik merk dan hier nog eindelijk de volgende zaken in het kort op.

Ten eerste. Is het overluid geroep, het roepen dat klinkt door de woning of over het veld, een vrucht van aangenomen gewoonte, of, wat nog erger is, een gevolg van de schijnheiligheid, dan mag het de bidder zelf behagen, en het mag ook bevallen aan de mensen die het aanhoren; bij de grote Kenner der harten zal het echter niet worden aangenomen; nee, zoals de Heere van ouds tot Israël zei: doe het getier van uw liederen van Mij weg (Amos 5:23), zo zal Hij ook hier zeggen: doet het getier van uw geveinsde gebeden en harteloze dankzeggingen van mij weg. Het schijnheilig gebed van een goddeloos mens toch is voor de Heere nog hatelijker dan het huilen van een hond.

Ten tweede. Is het stil gebed in tegendeel een vrucht van de Geest, een ootmoedig om genade smeken van een arm zondaar, al wordt het dan door de mensen niet gehoord of opgemerkt die er dichtbij zijn, God zal nochtans dit geroep horen in de hemel. Hij hoorde Hanna, hoewel de oude Hogepriester haar niet hoorde en haar integendeel voor

dronken hield. De mensen horen naar het talent van de bidder, maar de Heere ziet naar zijn hart, en is dat laag en arm en heilbegerig, dan hoort Hij zijn geroep, en niemand zal immers te vergeefs aan Hem zijn nood klagen.

Ten derde. Voor het overluid schreeuwen in het gebed, indien het niet dan enkel gewoonte is, moet elk, moet ook elk waar Christen ten ernstigste gewaarschuwd worden. Voelt en ziet gij uw gevaar voor de eeuwigheid, of het gevaar van uw medestervelingen die u omringen; of brandt er een vuur van God en Christus in uw hart, voelt gij die *vlammen des Heeren*, zoals ze door de oude bruidskerk genoemd worden, die vlammen van Gods liefde in uw gemoed; en zijn die de oorzaak dat gij tot overluid roepen uw stem verheft? Welnu, dan behoeft gij u daarover ook niet te bekommeren, dan moogt gij ook wel sterke roepingen en tranen gebruiken; en u mag zowel schreeuwen als Habakuk; en wil de wereld u daarover bespotten, dan zou de Heere zeggen: *Ik zeg u, indien deze stilzwijgen, dat de stenen haast roepen zouden.* Maar indien gij louter uit gewoonte altijd in het gebed schreeuwt, dan zou ik u wel vriendelijk willen vragen: Gij weet immers wel dat de wachter Israëls nooit sluimert of slaapt, en ook nooit ver van u verwijderd is? Gij weet immers wel dat gij niet met Baäl te doen hebt, van wie de Profeet spottende zei: roept met luider stem, mogelijk is hij in gepeins, of hij heeft wat te doen, of hij is op reis; misschien slaapt hij en zal wakker worden, (1 Kon. 18:27). Wees gewaarschuwd, schreeuw niet te hard in het gebed; misschien is het een vrucht van het ongeloof, of van de gewoonte, of van de hoogmoed en begeerte om door anderen opgemerkt te worden als een innige en ernstige bidder. Ik weet het niet, maar geef het uzelf in bedenking; dit evenwel weet ik, dat een overluid geschreeuw in het gebed doorgaans onstichtelijk is.

Ten vierde. Maken sommige bidders uit enkel gewoonte een veel te groot geroep, er zijn integendeel anderen van wie het geroep weer veel te klein, en hun stem veel te zacht is. Ik was enige tijd geleden in een groot huisgezin, waar de huisvader en huismoeder beiden godvruchtige mensen waren, en al de volwassen kinderen en dienstboden schenen natuurlijke mensen te zijn. De vader ging aan de maaltijd hardop voor in het gebed, maar sprak toch zó zachtjes en binnensmonds, dat ik, hoewel naast hem zat, hem nauwelijks half verstaan kon, en die verder van hem afzaten, konden onmogelijk onderscheiden of hij bezig was met lezen, met spreken of met bidden. Ach, dacht ik, wat is de gewoonte toch een tweede natuur; mogelijk heeft die godvruchtige man reeds een half dozijn jaren zo binnensmonds gemompeld in zijn gebed, zonder ooit op te merken dat het toch onmogelijk is dat iemand van zijn huisgenoten door zulk bidden kan gesticht worden. Bidt een huisvader zó zacht en onverstaaanbaar, en dan soms doorgaans nog vrij lang, dan zullen sommige zijner zorgeloze huisgenoten de ogen open houden, en als vader bidt zullen wellicht de kinderen bezig zijn met de ruiten in het glasraam te tellen; anderen die nog iets minder onverschillig zijn, zullen wensen dat ieder liever in stilheid zijn eigen gebed mocht doen, en voor niemand der huisgenoten zal het enige ware stichting teweegbrengen.

Ten vijfde. Maar terwijl ik dit zeg, denk ik al vast bij mijzelf: ach, wat zijn wij toch nog allen over ons gebrekkig bidden te bestraffen. Gij bidt misschien veel te luid en schreeuwt, en ik ben nauwelijks verstaanbaar; gij bidt doorgaans veel te lang, en uw smekingen lijken meer op een preek dan op een gebed, maar ik bid weer veel te kort, en zeg wel niet woordelijk, maar toch zakelijk doorgaans hetzelfde, en ben daardoor een last voor degenen die mij op den duur horen; gij noemt de heilige naam van het Opperwezen veel te dikwijls in het gebed, en ik heb misschien veel te nodeloze herhalingen, of gebruik al te lage uitdrukkingen, door te zeggen Heere, het is jouw zaak of jouw werk, en jij moet het doen, of iets dergelijks. En van ons allen is het maar al te waar, ons geroep is doorgaans te geesteloos, te oneerbiedig en ook op verre

na niet menigvuldig genoeg. Zeker, wij zijn nog niet in de hemel, maar verkeren hier nog in het land van de vijand; wij bevinden dat onze zielen nog niet gerijpt zijn voor de toekomstige heerlijkheid, en dat wij hier nog al te weinig in waarheid gasten en vreemdelingen zijn; wij voelen ons veel te zwak in de menigvuldige verzoeken des Satans en der wereld, terwijl ons inwonend bederf met de vijanden van buiten samenspanst, onze kinderen of andere betrekkingen die ons lief en dierbaar zijn, wandelen nog niet op het smalle pad, en wij worden nog omringd door duizenden mensen die nog onbekeerd zijn, terwijl bij dit alles onze dierbare tijd als een spoor trein wegvliegt en de dood ons overal op de hielen is. Wat moest de opmerking van dit alles, bij ons toch een gedurige stem van geroep veroorzaken. Luther noemde het gebed der Christenen grof geschut, waarmee wij meer kunnen winnen dan de vijand met al zijn moordwapenen. Waak dan en bid, roep met hart en stem tot de Heere, voor uzelf en anderen, en toont daarmee dat het gebed de ademtocht van uw ziel is.

B. Laat ons nu in de tweede hoofdzaak letten op de belofte, gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps.

Hier zullen wij de volgende dingen opmerken.

Ten eerste. God is reeds de ziel genadig vóórdat er een stem des geroeps bij Hem vernomen wordt. Dit is bij het uitverkoren geslacht reeds begonnen in de onbegonnen eeuwigheid, toen een Drie-enig God zijn voornemen nam om hen in de tijd genadig te zijn, en hen dus liefhad met een eeuwige liefde. (Jer. 31:3), en hun naam opschreef in het boek des levens.

God was reeds Zijn volk genadig vóór de stem van hun geroep, en vóórdat er een geestelijk levensbeginsel in hen gevonden werd, toen Hij hen in hun onbekeerde dagen redde uit zo menig doodsgevaar, of oprichtte van hun ziekbed waar zij op de oever der eeuwigheid gelegen hadden, en niet zelden door de meest ervaren artsen waren opgegeven, en ook door hen voor vele zware zonden almachtig te bewaren, zoals de daad van onkuisheid, meened, godslastering, opzettelijk bedrog, en het bespotten van des Heeren zaak en volk.

God was het reeds genadig vóór de stem van hun geroep, toen Hij hen door Zijn Geest onrustig en bekommerd maakte. Vroeger nergens meer vreemdeling van dan van de kennis van hun eigen hart, kwamen zij toen met de verloren zoon *tot zichzelf* en zagen zich niet alleen in een staat van gevaar, maar ook in een staat van onreinheid en ellende en hebbende de eeuwige dood rechtvaardig verdiend.

Nog meer. Het was de genade Gods dat eerst bij hen de stem des geroeps begon te komen. Wij kunnen toch niets anders zeggen, als dat de arme mens in zijn eerste ontdekking en eerste bekering, enkel lijdelijk is. Nee, de mens begint niet eerst, maar God geeft de bekering ten leven (Hand. 11:18), en als Hij Zijn Geest uitstort die een Geest der genade en der gebeden is (Zach. 12:10), dan komt de stem des geroeps en dan kan er van Saulus gezegd worden: *ziet, hij bidt!* hoewel die man dat als farizeeër mogelijk al wel duizendmaal op de hoeken van de straten gedaan had in het gezicht van alle mensen, maar dat werd bij God niet gerekend. Dus het eerste werk der overtuiging en bekering, ja ook het ware begin van de stem des geroeps is een vrucht gevolg van het goddelijk genadig zijn.

Ten tweede. Maar God wil ook de ziel genadig zijn op de stem zijns geroeps. Hier gaat dan de stem des geroeps vooraf en het genadig zijn volgt. De ziel roept om de Heilige Geest, roept om genade tot verzoening, roept om het losmaken van al zijn banden, roept om den troost van Gods nabijheid, roept om in alle verzoeken staande te blijven, roept om een ootmoedig en arm hart, en dat de Heere hem het nauwst aan Zijn

dienst mag verbinden, en dat de beide tafels der Wet in zijn hart mogen geschreven worden, en dat hij op het nauwe pad mag wandelen en daarop volharden tot aan zijn doodsbed toe.

Dan zal de Heere genadig zijn op de stem zijns geroeps, zijn gebed verhoren, zijn gemoed vertroosten, Zijn Geest in hem uitstorten en hem laten ondervinden dat het goed is nabij God te zijn. De duivel moet wijken op de stem des geroeps, de nevels van donkerheid klaren op, en de ziel ondervindt Gods nabijheid die de wereld niet kent, kiest dagelijks hartelijk de dienst van de Heere en reist als de kamerling met blijdschap zijn weg.

Maar geeft de Heere nu juist altijd dat waar de ziel om roept? Ja zeker, als wij iets begeren naar Zijn wil (1 Joh. 5:14) en dat goed en nuttig is voor onze zielen. Maar ach, wat doen wij menigmaal als onze onnozele kinderen, die bidden de ouders om vaders scheermes, of om een groot zilver muntstuk, of om een deel onrijpe vruchten. Gaven wij dan het eerste, zij zouden zich waarschijnlijk droevig kwetsen en bezeren; gaven wij het tweede, zij zouden het misschien binnen een uur tijd verliezen, of het derde, zij zouden de volgende dag droevig ziek zijn. De liefde en wijsheid van de ouders, vordert dat zij wel de helft der begeerten van de kinderen weigeren, hoe slecht dit menigmaal ook door het klein verstand en eigenzinnig karakter der kinderen wordt opgenomen. Evenzo doet ook niet zelden de Heere. Hij kan de ziel zeer wel genadig zijn op de stem van zijn geroep, al geeft Hij juist niet altijd dat wat er gebeden wordt. Ziet dit in het voorbeeld van Mozes: hij bad om ook over de Jordaan te trekken en erfgenaam van het aardse Kanaän te worden; hij bad dit met veel ernst en zeker oogmerk, en toch wilde de Heere hem niet horen, en verbood hem om meer van deze zaak te spreken, (Deut. 3:23-27). Was de Heere nu Mozes niet genadig op de stem van zijn geroep? Ja zeker wel, want Hij gaf hem meer als hij vraagde; hij smeekte om het aardse Kanaän, en de Heere bracht hem in het hemelse, en toen Mozes de hemel binnenkwam, dankte hij ongetwijfeld de Heere dat zijn gebed op aarde niet verhoord en zijn begeerte niet vervuld was geworden.

God zal een arm zondaar genadig zijn op de stem van zijn geroep, laat dit ons genoeg zijn, al kunnen wij hier in menig opzicht Gods wijze wegen niet doorzien, en al moeten wij hier wel eens ontberen, hetgene wij gaarne zouden hebben.

Ten derde. Gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem van uw geroep. O! dit *gewisselijk* is een grote troost voor elke arme zoekende ziel. Mijn ongeloof en moedeloosheid heeft mij wel eens doen zeggen: *gewisselijk*, ik vrees, dat mijn naam niet op de rol zal staan van degenen die zalig zullen worden! of *gewisselijk*, mijn berouw en mijn roepen is niet hartelijk genoeg!" Ja wat meer is, de duivel heeft weleens in mijn hart geworpen: *gewisselijk*, uw zonden zijn te groot, uw schuld is te hoog geklommen! of *gewisselijk*, God is hard voor een zondaar, wil maaien waar Hij niet gezaaid heeft, en zal u nimmer in genade aanzien!" En dit maakte mij zó benauwd, dat mijn geroep wel voor tweemaal vier en twintig uren bijna geheel ophield, en dat ik bijna, zo niet geheel, zou gewenst hebben dat ik maar nooit was geboren geweest. Maar nu, hoe troostelijk is toch dit *gewisselijk* uit mijn tekst; het kan wel duizendmaal opwegen tegen al het gewisselijk van duivel en ongeloof. Hier behoef ik geen hoger titel te voeren als David toen hij zeide: *deze ellendige riep!* En dan mag ik nog de Heere op Zijn eigen woord wijzen in mijn tekst, of ik mag pleiten op Gode eed zweren bij Ezechiël *dat hij geen lust heeft in de dood des goddelozen*; of anders op het woord van Paulus: opdat wij door twee onveranderlijke dingen (namelijk Gods belofte en zijn eed) in welke het onmogelijk is dat God liegt, een sterke vertroosting zouden hebben, wij namelijk, die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden, (Hebr. 6:18). Heeft nu iemand, al is hij

zeventig jaar oud, en altijd een snood zondaar geweest die zich allerlei ongerechtigheden te verwijten heeft, waarlijk de toevlucht genomen om de in het dierbaar Evangelie voorgestelde hoop aan te grijpen en vast te houden, dan mag hij pleiten op Gods eigen woord: *gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem van uw geroep*.

C. Dit wordt nog nader bevestigd in het slot van de tekst, gelijk wij nu in onze derde hoofdzaak zien zullen.

Zo haast, zegt de Heere, als Hij de stem van uw geroep horen zal, *zal Hij u antwoorden*. „Maar de Heere hoort immers dadelijk?” Ja zeker, zou Hij, die het oor plant, niet horen? Zou Hij, die het oog formeert, niet aanschouwen, (Ps. 94:9). Er is nog geen woord op onze tong, of Hij weet alles, (Ps. 139:4). Maar geeft de Heere dan ook dadelijk antwoord op het gebed; en hoe laat zich dit dan overeen brengen met de klacht van de Profeet, die met een bedroefd hart uitriep: Heere! hoe lang schreeuw ik, en Gij hoort niet! Hoe lang roep ik geweld tot U, en Gij verlost niet! (Hab. 1:2). Hier moeten wij opmerken, dat de Heere op verschillende wijze antwoord geeft op het geroep van de bidder. Neem eens, dat onze kinderen wat van ons verzoeken, dan toch antwoorden de ouders op meer dan enerlei wijze: of door goede beloften, of door een vriendelijk gelaat, of door dadelijk het gevraagde te geven. Zo doet ook de Heere. Door goede belofte van verhoring, antwoordt hij dadelijk zodra Hij het geroep hoort, door de stem van Zijn dierbaar Woord, waarin Hij zegt: roept Mij aan in de dag der benauwdheid, en Ik zal er u uithelpen. (Ps. 50:15), of, Ik heb niet gezegd tot het zaad van Jakob, zoekt Mij tevergeefs (Jes. 45:19), of, bidt, en u zal gegeven worden, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal open gedaan worden, (Matth. 7:7). En dat is waarlijk zulk een gering antwoord op het gebed niet en wij zouden daaruit meer troost scheppen indien er meer in onze harten was.

Maar nu antwoordt de Heere ook, door aan de ziel genade te geven om aan te houden, en door iets van zijn liefde en vriendelijkheid aan het gemoed te ontdekken, waardoor de bidder zulke goede gedachten van het Opperwezen krijgt, dat hij zich genegen gevoelt om te zeggen: „de Heere kan het doen, de Heere wil het doen, en ook Hij zal het doen! En ik denk, veel te goed van Hem, om te geloven dat Hij mij tevergeefs zou laten roepen en kloppen.”

Eindelijk, de Heere geeft antwoord door de worstelende ziel dadelijk te redden, het begeerde te geven en in de ruimte te stellen; gelijk Hizkia weleer van Hem getuigde: Heere, Gij hebt mijn ziel liefelijk omhelsd (Jes. 38:17), en zoals de verheerlijkte Jezus aan Zijn gunstelingen belooft. Ik zal tot hem inkomen en avondmaal met hem houden en hij met mij, (Openb. 3:20). En dit antwoord stelt de Heere wel eens uit, om de ziel met de Kananese vrouw in het aanhouden te oefenen.

TOEPASSING

Toehoorders! wat zegt gij van de stem des geroeps? Ik vraag niet of ik er goed of kwaad over gehandeld heb, maar of gij voor uzelf kennis hebt aan die stem des geroeps! Hebt gij een arme schuldige ziel, en ziet gij daarvoor een borg nodig te hebben, en veroorzaakt u dit gezicht een stem des geroeps als dat van Hizkia: Heere, ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg! (Jes. 38:14). Roepen toch, veronderstelt om iemand verlegen te zijn; en nu, zijt gij waarlijk om Jezus verlegen, en om de Heilige Geest? Opdat Jezus u door Zijn dierbaar bloed mocht afwassen, u met God verzoenen en al uw banden moge losmaken, en dat de Heilige Geest u met Gods deugdenbeeld mocht opsieren, dat gij ten enenmale door de zonde verloren hebt, en dat gij zo mag

rijp gemaakt worden voor de hemel? Kunt gij zeggen als David: *ik zoek U met geheel mijn hart*; of bidt gij alleen met de mond en uit gewoonte?

Vraagt iemand van u, wat er tot een oprecht Gode welbehaaglijk geroep nodig is? dan geef ik tot antwoord: geen letterkennis, geen eer, achting of aanzien bij de mensen, geen bijzonder talent, maar wilt gij weten wat er toe nodig is, welnu de volgende drie of vier dingen.

Ten eerste. Goede gedachten van de Heere, als een God, die graag vergeeft, en van grote goedertierenheid is over allen, die Hem aanroepen (Ps. 86:5), die vrijwillig bemint (Hos. 14:5), en geen geringe bidder versmaadt, maar belooft, een iegelijk die de naam des Heeren zal aanroepen, zal behouden worden, (Joel 2:32).

Ten tweede. Kwade gedachten van zichzelf, ootmoed en gevoel van onwaardigheid. Ziet dit in Daniël: hij bad en deed belijdenis, en riep in zijn gebed en belijdenis voor de Heere uit: bij U, o Heere! is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten, (Dan. 9:4,7). Ziet dit ook in de arme tollenaar, die niet anders voor God kon uitroepen, dan: *O God, wees mij, zondaar, genadig!*

Ten derde. Oprechtheid. Als ik tegen zonde en verzoeking bid, dan moet ik ook de zonde niet liefhebben, of de verzoeking zelf gaan opzoeken, anders zegt de Heere tot mij, als ik kom om te bidden met een hart dat aan de zonde kleeft: als Gij uw handen uitbreidt, verberg Ik mijn ogen voor U; ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet, (Jes. 1:15). En, die zijn oor afwendt van de wet te horen, diens gebed zelf zal een gruwel zijn, (Spreuk. 28:9).

Ten vierde. Ik moet bidden in Jezus' naam, en steunen op Zijn verdiensten. Daniël smeekte de verhoring *om des Heeren wil*, en wierp zijn smekingen voor Gods aangezicht neer, niet op zijn gerechtigheden, maar op Gods barmhartigheden die groot zijn, (Dan. 9:17,18). En toen Asaf bad om verhoring, zei hij: doe het om de zoon, die Gij U gesterkt hebt, (Ps. 80:16). Jezus' zoenoffer en Zijn volmaakte voorbedding moet dus mijn enige pleitgrond zijn om genade en verhoring bij God te vinden.

Hebt gij met al uw gebrek deze vier dingen; hebt gij goede gedachten van de Heere en kwade gedachten van uzelf; pleit gij op Jezus' Middelaarschap en voorbede; is uw hart waarlijk afkerig van alle zonden, en begeert gij genade van boven om in tere godsvrucht voor Gods aangezicht te wandelen? Al is dan uw gebed gebrekkig en uw leven onvolmaakt, de verhoring zal niet achter blijven, maar gewisselijk zal de Heere u genadig zijn op de stem van uw geroep, en ook uw zuchten is voor Hem niet verborgen, (Ps. 38:10). Ja, de Heere hoort wel eens onbegenadigde zondaren, deels tot een getuigenis van Zijn algemene goedheid, en deels opdat Hij hen daardoor tot Zich zou lokken, en zou Hij u dan niet horen, die zo gaarne wenst vervuld te worden met vruchten der gerechtigheid tot Zijn eer? Dat Hij wel eens onbekeerde mensen verhoort en hun vernedering aangezien heeft, ziet dit in koning Joahaz (2 Kon. 13:1-6), in Achab (1 Kon. 21:27-29), in Rehabeam (2 Kron. 12:5-7 en 12-14), en in Ismaël (Gen. 21:17), en laat dit bijzonder tot moedgeving verstrekken voor alle ware zoekende zielen. God, die de jonge raven hoort als ze roepen, en die wel eens acht gaf op het gebed en de vernedering van degenen die Hem niet vrezen, zou die niet luisteren naar het geroep van degenen die Hem van ganser harte zoeken, en wiens zaligheid daarin bestaat, om met Zijn beeld versierd te worden? Houdt dan aan en grijpt moed, want die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden, (Jes. 40:31).

Maar gij, die nooit bidt; of die alleen maar wat uit uw verstand opzegt; of die mogelijk met uw schoon talent pronkt, zonder dat gij ooit uw armoede en afhankelijkheid gekend en uw schuld voor God gevoeld hebt? Een mens die niet zien kan, of niet

horen, of niet spreken, of niet lopen, dat is ongelukkig; maar een mens die niet bidden kan, is nog veel ongelukkiger. Niemand komt om de waardigheid van zijn gebed in de hemel, maar toch zonder strijd en zonder gebed zult gij er ook niet komen. En komt gij in de hemel niet, dan gaat gij naar de hel, naar het gezelschap der verdoemden, om daar eeuwig Gods lang getergde gramschap te dragen en de knagingen van uw eigen geweten te ondervinden.

Komt, leert eens tot God roepen, om recht roepend gemaakt te worden door de kracht van de Heilige Geest. Zolang nog uw leven duurt, zolang duurt voor u ook de kans en mogelijkheid om zalig te worden. Zoekt dan nog de Heere terwijl Hij te vinden is, en roept Hem aan terwijl Hij nabij is, eer de deur der genade voor eeuwig zal gesloten worden.

Nu, ik wens dat de Heere zelf ons samen biddende harten geeft, om geweld te doen op het koninkrijk Gods en in te gaan door de enge poort in de rust der eeuwige heerlijkheid.

OEFFENING 2

Oefening over Psalm 37:24a

Als hij valt, zo wordt hij niet weggeworpen.

VOORAFSPRAAK

De reis van een Christen naar de hemel, is van die aard, dat wij die niet op ons dode gemak kunnen tot stand brengen. Nee, daar is moeilijkheid en strijd aan verbonden tot aan de poort van de hemel toe. Vandaar dat het reizen naar de hemel soms genoemd wordt een lopen in de loopbaan, (1 Kor. 9:24), of een arbeid en het doen van het werk des Heeren (1 Kor. 15:58), of een strijden om in te gaan door de enge poort (Matth. 7:13), of een geweld doen, (Matth. 11:12), om een koninkrijk te overwinnen, of een jagen naar de volmaaktheid en grijpen naar het eeuwige leven. Uit al deze benamingen kunnen wij duidelijk genoeg zien, dat het hopen en wensen met Bileam naar de dood der oprechten, ons niet zalig maken zal, maar dat het Gods weg is om de Zijnen door strijden en bidden, door geloof oefenen en godsvrucht betrachten, uit genade om Jezus' wil binnen te brengen. Evenwel, hoe zwaar het strijden voor vlees en bloed ook vallen mag, de Heere zelf zal altijd een schild voor Zijn volk zijn, dat tot de strijd aangorden, haar wonden genezen en bij al hun gebrek eeuwig trouw houden, zodat zij om hun struikelingen niet verworpen zullen worden, en eenmaal een heerlijke rust en zaligheid genieten zullen in de hemel. Hiervan hopen wij thans iets breder te handelen met Gods hulp.

Tekst: Psalm 37:24a *Als hij valt, zo wordt hij niet weggeworpen.*

In deze Psalm, die door de goede David gemaakt is, wordt doorgaans het zalig lot van Gods kinderen en het ongelukkig lot der arme wereldlingen, tegenover elkaar gesteld. Een wereldling mag groot en rijk zijn, en geen banden schijnen te hebben tot aan zijn dood toe, zijn kracht mag fris zijn, en hij mag zich als een groene inlandse boom uitbreiden, de eeuwigheid zal het evenwel openbaren hoe ongelukkig hij was van zijn eerste ogenblik af, en ook altijd blijven zal. Een godzalige integendeel, hij mag arm zijn naar de wereld, sukkelend naar het lichaam, gebogen onder zijn kruis en zeer gebrekkig naar de ziel, ja dagelijks struikelen in vele; hij is toch zeer gelukkig omdat een getrouwe verbondsgod zijn toeverlaat is, die hem nooit zal begeven of verlaten, maar hem eeuwig zalig maken zal.

Dit wordt ons bijzonder in deze tekst geleerd, waarin wij zullen acht geven:

- A. *Eerst* op de hier bedoelde persoon.
- B. *Dan*, op het ellendig ongeval dat hem kan overkomen.
- C. *En eindelijk*, op zijn zalig voorrecht.

A. *Wat betreft* ons eerste hoofdstuk, moet er gevraagd worden: wie is de hier bedoelde persoon?

In onze tekst wordt hij niet genoemd, en dus moeten wij hem in de samenhang opzoeken. En nu, het is duidelijk genoeg, dat het die persoon is, die in het een en

twintigste vers een *rechtvaardige* genoemd wordt, en waarvan in het drie en twintigste vers getuigd wordt *zijn gangen worden van de Heere bevestigd, en hij heeft lust aan zijn weg*. Het is dus een rechtvaardige waarvan hier gesproken wordt; een rechtvaardige, of iemand die vaardig is tot recht. Maar nu, een rechtvaardige; wat is dat voor een mens? Hier worden wij gedrongen om op te merken, dat niemand in geheel de wereld, in zichzelf door zijn eigen deugd rechtvaardig is, nee; in plaats van rechtvaardig, of vaardig tot recht, zijn wij tezamen een verdraaid en krom geslacht door de zonde geworden, en niemand is rechtvaardig, ook niet een, (Rom. 3:10). Adam, onze stamvader en eerste verbondshoofd, was rechtvaardig in het Paradijs; maar hij, en wij in hem, zijn gevallen en arme duivelskinderen geworden van nature. Vroeger was het hart van de mens een Paradijs, een lusthof voor de Heere, een kleine hemel; maar nu is het een kleine hel geworden door de zonde. De arme mens is half beest en half duivel geworden door zijn afval van God: dood in zonde en misdaden, (Ef. 2:1). Hij is dood in de zonde, of liever dood in het goede door de zonde; want in de zonde leeft hij; gelijk een dood aas dat krielt van levende wormen, zo krioelt zijn hart van zondige begeerlijkheden. Dus is de wereld een vallei vol doodsbeenderen, (Ezech. 37:1-10). Geen huis was er in Egypte of er was een dode in, (Ex. 12:30), maar in onze huizen zijn mogelijk wel tien of twaalf doden, en soms worden er niet een of twee levend in gevonden. De vader dood, de moeder dood, zonen en dochteren, knechten en maagden dood, alles dood en vervuld met dode werken. De geestelijke lijken zitten rondom de tafel, de bedsteden zijn graven der doden; paleizen, rechtbanken, tronen en preekstoelen zijn menigmaal doodsbaren en doodkisten met beenderen die al lange tijd dood zijn, en onmogelijk werken en vruchten des levens kunnen voortbrengen. In de wereld is bijna alles dood wat gij ziet op enkele uitzonderingen na; in de kerk is vaak de predikant dood, met zijn ouderlingen en diakenen; in de school is niet zelden hoofd- en hulponderwijzer dood; en dat is zo in 't algemeen de toestand van allerlei soort van mensen in alle landen en werelddelen. Ziet, zo is het na Adams val in de wereld gesteld. Des mensen hart is van nature harder dan van een diamant, (Zach. 7:12). Ik schrijf hem de voortreffelijkheden van mijn wet voor; maar die zijn geacht als wat vreemds, (Hos. 8:12). Zij laten zich niet gezeggen al kwam er iemand uit de doden terug (Luk. 16:31), want zij hebben een hard en onbekeerlijk hart, (Rom. 1:20); ja zó hard, dat de wijze koning zegt: al stootte gij de dwaas in een mortier met een stamper in het midden van het gestoten graan, zijn dwaasheid zou niet van hem wijken, (Spreuk. 27:22). En niet alleen is de mens zo ongezeglijk, zo onvatbaar en verhard, maar ook vijandig van God en Zijn dienst, waarin toch alleen alle heil en zaligheid gelegen is. Tegen de Almachtige stelt hij zich geweldig aan, zegt Job (Job 15:24), en elders lezen wij: als hij hard gedrukt of hongerig is, vloekt hij op God, als hij opwaarts ziet, (Jes. 8:21). En is het, dat de mens zich door de aandrang van zijn sprekend geweten, of door opvoeding, of vrees voor de toekomst of iets anders nog onder de middelen begeeft, of telkens een psalm zingt, of een hoofdstuk leest, of nu en dan gebeden opzegt, zo doet hij dit om aanspraak te maken op Gods gunst, of om de stem van zijn geweten te stillen, of alleen uit gewoonte en zonder hart of lust; en vandaar die tegenzin als kerk of oefening wat lang duurt, of als het hoofdstuk dat gelezen wordt eens wat lang is; ja van daar dat schreeuwen als oud Israël onder de middelen: *wat een vermoeidheid!* Ja, zegt de Heere, maar gij zoudt het kunnen wegblazen, al uw plichten waarover gij van vermoeidheid durft klagen, (Mal. 1:13).

Ziedaar, de diepe en algemene ellende van het ganse menselijke geslacht, de kolk, de afgrond waarin wij gezonken zijn, en daar wij nooit kunnen uitkomen, tenzij een almachtig en genadig God zich over ons ontfermt. Spot er niet mee en wordt er ook

niet boos om; vraagt het Paulus, die waarlijk ook geen man was naar de smaak van de hedendaagse eeuw, en hij zal u dit leren, (Rom. 3:10-19). Ja vraagt het overal de ganse Bijbel, en gij zult zien dat er niet een rechtvaardige, uit en door zichzelf in de ganse wereld is.

Maar van welke lieden spreekt onze tekst dan; is er dan niemand die de naam van rechtvaardige dragen mag? Ja, er worden er enige weinigen van dezulken gevonden, en zij zijn er ten allen tijde geweest, en zullen er ook altijd blijven, want Ik zal ze Mij op de aarde zaaien, zegt de Heere, (Hos. 2:22). En wie zijn dan die rechtvaardigen? Dat zijn die gegevenen des Vaders aan de Zoon, waar Jezus van zegt: Heilige Vader, zij waren uwe, maar Gij hebt mij dezelve gegeven, (Joh. 17:6). Die Jezus dus gekocht, betaald en verlost heeft door Zijn bloed en Geest: of om duidelijker te spreken, de rechtvaardigen zijn mensen die kennis en bevinding hebben aan de drie volgende zaken.

Ten eerste. Zij weten dat ze van nature met alle mensen, midden in de dood liggen; zij hebben met onze Catechismus leren belijden, dat zij tegen al Gods geboden zwaar gezondigd en geen daarvan gehouden hebben, en dat ze nog steeds tot alle boosheid geneigd zijn; gelijk ook de Apostel vraagt en antwoordt, zeggende: wat dan? zijn wij uitnemender? Ganselijk niet: want wij hebben tevoren beschuldigd beide Joden en Grieken, dat ze allen onder de zonde zijn, (Rom. 3:9).

Ten tweede. Dit gezicht is hun van God gegeven, en heeft hen ook door de hand van God, als arme vervloekte zondaren, uitgedreven naar Jehova Jezus, om op Zijn eigen woord door het geloof in Zijn wonden te schuilen, en te zien op Zijn bloedige verdienste en Middelaarschap, wat volkomen genoegzaam en berekend is om al hun schuld voor eeuwig uit te wissen. O ja! het verzoenend leven, het verzoenend lijden, het verzoenend sterven, het ganse borgschap van Jezus is hun enige grond van hoop voor de tijd en eeuwigheid. Voor God hebben zij geen andere pleitgrond, dan om als rechtvaardigen te worden aangezien, in en door Hem, die de Heere, onze gerechtigheid is (Jer. 23:6), en die ons van God geworden is, wijsheid, rechtvaardigheid en verlossing, (1 Kor. 1:30).

Ten derde. Nu worden zij ook bij aanvang rechtvaardigen in de daad; hun nieuwe natuur is rechtvaardig of vaardig om recht te doen of met andere woorden, zij, die de rechtvaardigheid in Christus gezocht en gevonden hebben, worden nu ook de heiligmaking bij aanvang deelachtig. Hun dagelijks roepen en zuchten tot de Heere, is: dat zij nu verwaardigd mogen worden om dat volk te zijn in wiens geest geen bedrog is (Ps. 32:2), en die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest (Rom. 8:1), en die Gods welbehagen doen, en zoeken de dingen die boven zijn. Nee, nooit zullen zij hun gebrek ontworstelen, nochtans is Gods alwetendheid getuige van hun oprechte en telkens herhaalde keus om hoe heiliger hoe liever voor de Heere te leven. En het hoofdzakelijke van hun zielsverdriet bestaat daarin, dat ze nog dagelijks met Paulus moeten zeggen: ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods? (Rom. 7:24).

Ziedaar, dit zijn in het kort de rechtvaardigen die in de tekst bedoeld worden.

B. Laat ons nu in ons tweede stuk letten op het ellendig ongeval, dat zulk een rechtvaardige overkomen kan. *Als hij valt*, wordt er in onze tekst gezegd, en met deze woorden worden van de rechtvaardige twee dingen verondersteld, namelijk: aan de éne zijde dat hij *staat*, en aan de andere zijde, dat hij ook *vallen* kan. Hij staat: hij ligt niet meer vertreden in zijn bloed, en verworpen op het veld, daar geen oog medelijden met hem had (Ezech. 16:1-8), nee, maar hij is opgebeurd en op zijn voeten gezet. Hij staat in de vrijheid met welke Christus hem heeft vrij gemaakt, (Gal. 5:1). Hij staat op

het nauwe pad, op de weg naar de hemel, met het aangezicht naar Sion gekeerd. Hij staat, en treedt de aarde onder zijn voeten, heeft Jezus in Zijn hart en de hemel in het oog. Hij staat als de bouwers van Jeruzalems muur, houdende in zijn éne hand het wapen, en met zijn andere hand aan het werk, (Neh. 4:17).

Maar nu wordt er ook van de rechtvaardige verondersteld dat hij *vallen* kan. Vallen in het natuurlijke, kan op drie manieren geschieden: men kan vallen op de gelijke grond, men kan van een stoel of bank vallen, en men kan hoog vallen, uit een boom, of van een huis, of van een hoge toren. Nu, zo is het geestelijkerwijs ook gesteld, zoals wij nader hopen aan te tonen.

Ten eerste. De rechtvaardigen vallen dagelijks op de gelijke grond, dat is: zij komen in verslapping, in dodigheid en in meerdere of mindere afzakking van de Heere; zij maken zich schuldig aan te veel zwijgen, of zij voelen verkeerde gedachten in hun binnenste, of zij zijn al te harteloos en oneerbiedig in het gebed, of zij hebben andere gebreken, die zij zelf het beste kennen. O! dit is het dagelijkse geval met al Gods volk, die toch nog maar een klein beginsel van de gehoorzaamheid bezitten en met Jakob mank en kreupel naar Kanaän hinken. Dagelijks vallen zij op deze wijze, en hebben dus dagelijks behoefte aan het reinigende bloed van hun dierbare Middelaar, zowel wegens de zonde van hun beste plichten, als wegens andere zielsgebreken, die toch tot hun smart nog legio zijn, en waar ze van moeten zeggen: *wie zou de afdwalingen verstaan? reinig mij van de verborgen afdwalingen.*

Ten tweede. De rechtvaardigen vallen hoger als de gelijke grond, als zij in geestelijke wintertijden komen, als zij vrij lang in dodigheid en afzakking verkeren, geen lust hebben in het lezen, geen adem hebben om te bidden, als zij dagen achtereen hart en mond vol hebben van de wereldse dingen, als zij zo begerig zijn om groot en rijk te worden, zonder naar des Heeren stem te luisteren daar Hij zegt: wat zoekt gij u grote dingen? Zoek ze niet, (Jer. 45:5). Of, als zij doorgaans zo knorrig en onverdraagzaam zijn tegen anderen, of zo hard en onbillijk handelen met degenen die hen moeten onderdanig zijn, hetzij kinderen, dienstvolk of anderen. Ook dan vallen zij wat hoger of wat dieper als hun dagelijkse struikelingen, als zij in praat, gewaad en daad, de wereld maar al te zeer gelijk worden; als de kamer naar de eerste mode van de wereld moet versierd worden en het lichaam insgelijks moet worden opgepronkt naar de malle gewoonte van onze lichtzinnige eeuw, en als er bijna geen onderscheid meer kan gehoord of gezien worden, tussen hen en tussen de wandelaars van de brede weg.

Ten derde. Er zijn voorbeelden voorhanden, dat ook de rechtvaardigen vallen kunnen in grote en ergerlijke zonden, als Noach, David, Salomo, Asa, Petrus en anderen. Ach! als dat gebeurt, dan vallen de rechtvaardigen uit een boom of van een hoge kerktoeren af. En dan is het zo treurig, dat men wel mocht zeggen: verkondigt het niet te Gath, boodschapt het niet op de straten van Askelon, opdat de dochters der Filistijnen zich niet verblijden, en de dochters der onbesnedenen niet opspringen van vreugde, (2 Sam. 1:20). Als gij u vraagt: schrikken de rechtvaardigen niet voor zulk een val? Waken en bidden zij daar niet tegen? O ja! Och, zeggen ze, mocht God mij en al Zijn volk daarvoor bewaren! Liever zouden zij een oog, arm of een been verliezen dan tot zulk een val te komen. Maar indien gij verder vraagt: kunnen de rechtvaardigen wel tot zulk een val komen; leven zij dan in dat opzicht wel in gevaar? Och zeker staan zij dagelijks in gevaar, en het is geen wonder als zij vallen, maar wel een wonder als zij bewaard blijven. Immers de wereld staat voor hen vol netten en strikken. Komen zij van Mizpa, daar vinden zij een strik, en komen zij te Thabor, daar vinden zij een uitgespannen net, (Hos. 5:1). De wereld staat aan hun linkerhand, en van binnen hebben zij een diep verdorven hart; en zou het dan geen wonder zijn, als zij door de genade levenslang mogen blijven staan?

C. Laat ons nu eindelijk nog letten op hun zalige voorrecht, omdat de tekst zegt: als hij valt, zo wordt hij *niet weggeworpen*. Het vallen, of leven in verborgen of openbare zonde is geenszins hun opzet of toeleeg, maar zij bidden en strijden daartegen. En als zij nu in meerdere of mindere mate komen te vallen, dan zal de Heere hen nog niet wegwerpen, maar in genade weer open aannemen, en in Jezus' bloed hun schuld kwijt schelden, en hem ten spijt van duivel en wereld eenmaal volkomen heilig en zalig maken. Ziet dit in de diep gevallen David. God wierp hem niet weg, maar liet hem door Nathan aanzeggen: de Heere heeft ook uw zonde weggenomen, gij zult niet sterven, (2 Sam. 12:13). En toen hij zeventig jaar oud was geworden, mocht hij als een verzoende gunstgenoot van de Heere sterven, zat van dagen, rijkdom en eer, (1 Kron. 29:28). En nog telkens na zijn dood, sprak de Heere met lof van hem als van Zijn trouwe knecht, die gedaan had wat recht was in de ogen des Heeren, en noch ter rechter, noch ter linkerhand was afgeweken, *dan alleen in de zaak van Uria, de Hethiet*. Ziet het ook in Lot, die zo vreselijk diep gevallen was, maar geenszins was weggeworpen, want honderden jaren later moest Petrus van hem, door ingeven des Geestes nog getuigen, deze rechtvaardige man kwelde dag bij dag zijn rechtvaardige ziel, (2 Petr. 2:8). Ja ook Petrus zelf, hij was diep gevallen, maar ook weer uitgegaan naar buiten om bitter te wenen, (Matth. 26:75). En werd hij toen wel weggeworpen? O nee! Immers na Jezus' opstanding, zei de Engel reeds tot de vrouwen: zegt het de discipelen en Petrus, dat Jezus is opgestaan (Mark. 16:7), en hoe teer werd hij door Jezus zelf behandeld, en op nieuw aangesteld, om zijn schapen en lammeren te hoeden en te weiden, (Joh. 21:15-17). Ja ook van alle rechtvaardigen is het waar, indien ze vallen, dan worden zij niet weggeworpen, maar in genade weer aangezien en opgericht, want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk (Rom. 11:29), en die Jezus lief heeft, die heeft Hij lief tot het einde toe (Joh. 13:1), en Hij is een Hogepriester, die medelijden heeft met hun zwakheden en gebreken.

TOEPASSING

Gij wereldse mensen! wat zegt gij toch hiervan? Gij zult wellicht denken: ik ben blij dat ik zo gemakkelijk voor dit vallen niet bloot sta! Maar ach, blinde mens! gij kunt niet vallen, want gij hebt nooit gestaan. In het Paradijs zijt gij zó hoog en diep gevallen, dat gij er nog lam van zijt, en dat gij nog zijt blijven liggen tot op de dag van heden toe. Maar gij wilt dit niet geloven, en daarom blijft gij onbezorgd liggen, zonder te roepen en te kermen om door Jezus opgebeurd te worden. Gij ziet wellicht met verachting neer op dat volk, dat voor God en mensen moet belijden dat ze ellendig zijn, en dagelijks voor vallen bloot staan, en gij stoot u aan hun gebreken en vordert van hen dat ze volmaakt moeten leven. Maar eenmaal zult gij dat volk volmaakt zien, en een gemeente zijn zonder vlek of rimpel (Ef. 5:27); en dan zult gij als een hoogmoedig zondaar voor eeuwig uitgeworpen worden in de buitenste duisternis. Wij leven nu nog samen in het aangename heden der genade, en daarom wil ik u, met al de ernst die mogelijk is, nog de volgende twee of drie dingen zeggen.

Ten eerste. Och, vraag eens aan de Heere om ontdekkend licht, opdat gij uzelf als een arme gevallen zondaar moogt leren kennen, ja als een hater en vijand Gods van nature, die de eeuwige dood rechtvaardig verdiend hebt, en die te onmachtig zijt om uzelf te redden, te genezen en uit uw diepe val op te staan.

Ten tweede. Leert als een zodanige eens uit de diepte roepen, en uw rechtvaardigheid in Jezus en Zijn dierbare zoendood zoeken, die gekomen is, niet om rechtvaardigen, maar zondaars te roepen tot bekering. Gij ligt in een diepe put gevallen, en gij kunt er

niet weer uit komen, en geen mens noch Engel kan er u immer uit redden, of een koord neerlaten dat de bodem van deze put bereiken kan, behalve dat uw handen dan nog te machteloos zouden zijn om dit reddingskoord te kunnen aangrijpen. Jezus alleen kan uw arme ziel redden, en al uw banden losmaken. Och, ik wens dat gij nog eens van harte tot Hem moogt leren roepen: Heere Jezus, Zone Davids, ontferm u mijner!

Ten derde. Als gij veel werk te doen hebt, en druk zijt in uw beroep, dan begint gij immers des morgens vroeg voor dag voor dauw; dan blijft gij immers niet stil zitten tot de zon bijna onder is? Och, mocht gij dan ook in het nodige werk uwer zaligheid niet langer uitstel nemen! De Heere heeft al zolang geroepen en gij hebt uitgesteld tot de dag van heden toe. Uw levenszon is wellicht bijna aan de grond, en gij slaapt nog gerust tussen de dood en de duivel, gelijk Petrus tussen de twee krijgsknechten. Gij leeft voor de deur der eeuwigheid, en hebt geen de minste verzekering dat gij niet in een volgend uur u zoudt kunnen bevinden in het eeuwige verderf.

God is een God die goed is en gaarne vergevende (Ps. 86:5), die menigvuldig vergeeft (Jes. 55:7) die lust heeft aan goedertierenheid (Micha 7:18), die een rijkdom van goedertierenheid, lankmoedigheid en verdraagzaamheid bezit (Rom. 2:4) die niemand afwijst en nooit gezegd heeft, zoekt Mij te vergeefs (Jes. 45:19), ja, die zelfs een komend zondaar tegemoet komt, gelijk wij van de verloren, maar toch wederkerende en berouw hebbende zoon lezen: en als hij nog ver van hem was zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen; en toelopende viel hem om zijn hals en kuste hem, (Luk. 15:20).

Ziedaar! dit alles kan nog voor de eeuwigheid grotelijks in uw voordeel zijn, indien gij nog ooit een oprechte bedelaar wordt, en in ootmoed uw Rechter om genade leert aanbidden; maar zijt en blijft gij afkerig, zorgeloos en met uw hart aan de zonde vast, dan zal al die lankmoedigheid Gods, en al de uitnodigingen van het Evangelie ook uw toestand verzwaren in de eeuwigheid. Daarom, wat ik u bidden mag, zoek nog in te gaan door de enge poort, eer het voor eeuwig te laat is, en gij zoudt moeten buiten en eeuwig versmachten in de vlammen des verderfs, waar de rook der pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid. Jezus ontvangt de zondaars en eet met hen (Luk. 15:2), Jezus belast nog aan zijn Apostelen: verkondigt in Mijn naam de bekering en vergeving der zonde, (Luk. 24:47); Jezus weende nog over het hardnekkige Jeruzalem, (Luk. 19:41). Maar Jezus zal ook ten genen grote dage zeggen: die niet hebben gewild dat Ik over hen zou koning zijn, brengt ze hier en slaat ze hier voor Mij dood, (Luk. 19:27).

Nu nog een woord over het rechtvaardige volk; voor het volk dat de gerechtigheid najaagt en de Heere zoekt, (Jes. 51:1).

Vooreerst dan. Hier op aarde is het met u gedurig vallen en opstaan, en altoos een zeer gebrekkig en onvolmaakt leven. In de eerste tijd, toen gij u nog zo pas, met zoveel oprechtheid en ernst, aan een Drie-enig God verbonden hebt, wat hadt gij toen een goed voornemen, en ook een grote verwachting om God trouw te dienen, en Hem de verbeuzelde jaren van uw treurig eertijds te vergelden; maar ach, wat is er weinig van uw voorgenomen trouw en godzaligheid terecht gekomen, en wat zijt gij uzelf tegen gevallen tot op de dag van heden toe. Elke dag toch struikelen en vallen wij gelijk als de kleine kinderen die pas lopen leren. Hier zeggen wij teveel, daar zwijgen wij weer teveel uit ontrouw en mensenvrees, of ons hart kleeft begerig aan de schatten der wereld; in ons gebed zijn wij te oneerbiedig, in ons onderzoek der waarheid te lusteloos, slaperig en dor in de openbare godsdienst, te weinig liefde hebben wij tot dat volk dat Jezus met Zijn bloed kocht, en te weinig medelijden met degenen die de Heere Jezus nog niet kennen; in ons huis zijn wij te trouweloos in het opvoeden van onze kinderen, en in het voorgaan van onze dienstboden, en overal waar we gaan en

staan, maken wij ons niet genoeg kenbaar als het volk dat God vreest en Zijn beeld draagt. Ach! iedere dag vallen, iedere dag struikelen, iedere dag oorzaken om onszelf te schamen over het verlaten van onze eerste liefde. En als de eeuwige zaligheid niet een vrij geschenk was, een vrucht van het zoenoffer van Christus, wij kwamen nimmer binnen.

Ten tweede. Zulk struikelen en vallen als ik genoemd heb, is in onze lauwe eeuw zozeer algemeen onder het volk des Heeren; maar laat ons toch altijd onszelf wantrouwen en ernstig vrezen voor nog erger vallen. Denkt nooit dat gij kracht hebt om de verzoeker weerstand te bieden indien God u niet met Zijn genade nabij is. Schuilt bij Jezus in erkenning van eigen zwakheid. Bidt voor uzelf en voor de ganse kerk van God, om staande te blijven in de ure der verzoeking. Denkt dat de duivelen, de Engelen, de onbekeerden, de gelovigen, en ook uw grote Meester zelf, nauw acht op u geven, en dat er voor uzelf en voor uw naaste een onberekenbaar nadeel uit zou voortvloeien indien gij een zware val deed.

Ten derde. O, wat is God goed, dat hij niet weg werpt indien wij vallen. Het is waar, God heeft ons bewaard dat de wereld ons niet met de vinger kon nawijzen, ons niet van diefstal, van onkuisheid of dronkenschap kon beschuldigen. Maar was dat onze wijsheid en goedheid; liggen niet de zaden van allerlei kwaad in ons hart, was het niet alleen des Heeren goedheid dat wij nog zijn die wij zijn? En behalve dit, ach, wat vallen wij toch dagelijks! ieder kent zijn eigen hart en toestand het beste, maar mij dunkt, wij willen toch met ons bloed ondertekenen, dat, indien de Heere ons bij onze eerste val had weggeworpen, wij dan reeds lang in de hel waren geweest. Wij vallen door kwaad spreken van onze naasten, wij vallen door toorn, wij vallen door harde woorden die wij onze medemensen toevoegen, wij vallen omdat wij wel eens onoprecht zijn in woorden of gedrag, wij vallen in honderd gevallen elke dag. Maar de Heere heeft ons niet weggeworpen, en zal ons ook niet wegwerpen in der eeuwigheid, omdat Hij niet met ons bedrogen is, en omdat Zijn goedertierenheid en liefde in Christus duurt in der eeuwigheid.

Ten vierde. Eerlang gaat gij naar de hemel! en daar zult gij nooit weer vallen. Daar is de verzoeker niet meer, nog ook zijn listige verzoeking, waarmee wij hier gedurig gekweld worden. Daar is geen inwonend bederf meer, geen zonden die ons hier zo licht omringen. Daar zal de een de ander niet meer tot aanstoot zijn of verleiden tot het kwaad. Daar zal al het volk volmaakt zijn en zonder zonden, en zonder zorg of moeite tot in alle eeuwigheid.

Nu dan, waakt en bidt; strijdt de goede strijd des geloofs, en grijpt naar het eeuwige leven. Totdat de Heere komen zal om te zeggen: *over weinig zijt gij getrouw geweest; over veel zal Ik u zetten; gaat in, in de vreugde uws Heeren.*

OEFENING 3

Oefening over Eféze 5:15a

VOORAFSPRAAK

Wij lezen 1 Tim. 4:16, dat Paulus tegen zijn jongen vriend en geestelijke broeder zegt: Hebt acht op uzelf. Dit, mijn geliefde vrienden, is een les, die ik niet genoeg in mijn hart, en gij in het uwe, kan inprenten. Hebt acht op uzelf! Wel, dat mag ik wel schrijven boven de deur van mijn slaapvertrek, om er mijn oog op te vestigen elke morgen als ik wakker wordt; ik mag het wel schrijven voor in mijn kerkboek, en nog ten overvloede achter in mijn kerkboek, om het op de dag des Heeren niet te vergeten. Zie ik de dominee op de preekstoel komen, dan mag ik wel acht geven op zijn voorafsprak, inleiding, verdeling, verklaring en toepassing of alles goed met het Woord des Heeren overeenkomt; maar vooral moet ik letten op de zin en zaakrijke spreuk van de Apostel, die mij toeroept: mens! nu zijt gij in de kerk, nu zit gij onder de genademiddelen, hebt nu acht op uzelf! Mogelijk mag ik nu voor de laatste keer horen, mogelijk lig ik een volgende dag des Heeren op mijn doodsbéd, of reeds in mijn doodskist, en daarom, laat ik geen tijd zoeken te verliezen, maar acht geven of ik binnen ben of buiten, op het smalle pad, of nog op de brede weg.

Maak ik in mijn tijdelijke zaken mijn rekeningen op, zie ik mijn boek na, tel ik mijn geld, of beschouw ik mijn vee of mijn landerijen, laat ik dan ook Paulus' woord niet vergeten, om vooral acht te geven op mijzelf, en onderzoek te doen of ik nog een andere schat heb, waarvan ik het dierbaarste genot zal hebben als ik mijn aardse goed bij de dood zal verlaten.

Leef ik in twist en onenigheid met mijn naaste of met mijn medebroeder, laat mij dan toch niet vergeten acht te geven op mijzelf. „Ja, maar mij dunkt toch, mijn zaak is goed en recht, en de schuld ligt geheel bij mijn tegenpartijder!” Het kan zijn, maar hebt toch acht op uzelf, of uw hart ook wraakgierig, en of uw tong ook kwaadsprekend en klapachtig is, en uw schuld dus veel groter als gij oppervlakkig denken zoudt.

Gaat er een kwaad gerucht van mijn medemens of medechristen, met veel of met weinig waarschijnlijkheid van waarheid, hebt dan acht op uzelf, dit moet ik mij gedurig voorhouden, en laat uw klapachtige tong het toch niet door de wereld verspreiden.

Wordt ik verzocht om het voorgebed, of het nagebed te doen in een grote vergadering, laat ik dan toch vooral acht geven op mijzelf, of mijn hart zich ook tot hoogmoed en zelfverheffing genegen vindt. Ik heb met God te doen, die de geesten weegt en de harten beproeft, en daarom, zoals ik bid in mijn eenzaamheid, zo moet ik ook bidden als er duizend mensen bij zijn om aan te horen.

Ja, ik en alle mensen, wij moeten ten alle tijde en op alle plaatsen, geen uur in ons ganse leven vergeten dat Paulus zegt: *Hebt acht op uzelf!* Wij hebben onsterfelijke zielen, die van nature Gods beeld missen, die bezwaard zijn met erfschuld en allerlei dadelijke zonde, die daarom onder vloek en toorn liggen; en daarom behoefte hebben aan een goddelijke Borg, aan de Heere Jezus, de weg en wegwijzer, de Medicijn-

meester, Redder en Koning, die gekomen is om te zoeken en zalig te maken dat verloren is.

Hebt acht op uzelf! want wij reizen naar het graf; dat is ons onvermijdelijk lot, dat ons door Bijbel en ondervinding geleerd wordt. Wij weten de tijd niet wanneer ons laatste uur komen zal. Wij hebben zeker maar over weinig tijd meer te beschikken, en dan is alles beslist, en waar dan de boom valt daar zal hij eeuwig blijven liggen.

Hebt acht op uzelf! want wij hebben gevaar van zelfbedrog. Velen zullen menen in te gaan en zullen niet kunnen, maar zullen te laat voor de poort komen en tevergeefs aankloppen.

Wij moeten wedergeboren worden. Gods ogen zien naar waarheid in het binnenste.

De Bijbel leert ons dat een arm en ellendig volk zalig wordt, dat op Christus vertrouwt, en alleen op de genade hoopt, en gaarne nederig en godvruchtig leeft.

Hebt acht op uzelf! want wij leven in het midden van de netten en strikken des duivels en der wereld. Wacht u voor die strikken, onder biddend opzien tot de God aller genade. Wacht u voor de wereld met zijn Franse en Italiaanse pracht en pronkerij, met zijn kermessen en volksvermaken, mode en lokazen; vijandschap en geveinsde vriendelijkheid. Zijt biddend op uw hoede en houdt toch gedurig uw oog naar boven.

Hebt acht op uzelf! want gij zijt op zijn best zeer zwak, en hebt tot elke plicht Gods invloed nodig. In uw beste werken gebrekkig. Ziet daarom niet naar de splinter die in het oog van uw broeder is, maar vraag uzelf gedurig met beschaamdheid voor God af: wie ben ik toch, en wie moest ik zijn voor het aangezicht des Heeren? Wat doe ik voor God, voor mijzelf, mijn huisgezin, kerk en vaderland?

Hebt acht op uzelf! want ons zielsbehoud is een zeer gewichtige en gelukkige zaak. Dan zullen wij in de hemel zijn, vrij van druk, vrij van zonde en verzoeking, en genieten eeuwige rust en vreugde. Maar verloren gaan is verschrikkelijk. Dat zal het lot der meesten zijn. Het zal eindeloos eeuwig duren.

Hoe nodig dus op onszelf acht te geven en voorzichtig te zijn! Nu daarvan zullen wij nog iets breder zoeken te spreken, als wij eerst om des Heeren zegen zullen gebeden hebben.

Tekst: Efeze 5:15a *Ziet dan, hoe gij voorzichtig wandelt.*

Onze woorden zijn van Paulus; maar 't is om het even of ze van Paulus zijn of van Petrus, of van Johannes, of van David, of van Ezechiël of Daniël; van een profeet, of Apostel of Evangelist: al de Schrift is van God ingegeven (2 Tim. 3:16), en van elk Bijbelwoord is het: hoort, gij hemelen! en neem ter ore, gij aarde! want de Heere spreekt (Jes. 1:2), of, zo wie oren heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt, (Openb. 2:7). Nu, hier zegt de Geest tot de gemeenten: *Ziet dan, hoe gij voorzichtig wandelt.* En dus worden wij hier opgewekt:

- A. Om voorzichtig te zijn.
- B. Om in voorzichtigheid te wandelen.
- C. En om wel toe te zien dat wij in voorzichtigheid wandelen.

A. Voorzichtigheid betaamt ons in velerlei opzichten zoals:

Ten eerste. Wij moeten voorzichtig zijn in ons tijdelijk beroep waarin de Voorzienigheid ons gesteld heeft; geen goede gelegenheid verzuimen als er voor ons huisgezin wat te verdienen is; ons vee goed verzorgen en nauwkeurig oppassen, ons koren op de juiste tijd zaaien en ons land goed wieden en van onkruid zuiveren; ook ter rechtertijd maaien, voor dag voor dauw opstaan, en zorgen dat het voor de regen

onder dak komt, indien ons zulks mogelijk is, opdat er door onvoorzichtigheid of nalatigheid van onze zijde niets mocht verloren gaan.

Ten tweede. Ik moet voorzichtig zijn, om zorgvuldig te bewaren, hetgeen mij God door Zijn zegenende goedheid gegeven heeft. Een gierigaard mag ik niet zijn, om maar alles bijeen te rapen en te schrapen, met oogmerk om groot en rijk in de wereld te worden; maar ook geen doorbrenger, gelijk sommigen, die zo men wel eens zegt, de kracht van het geld niet kennen, en soms zeer spoedig een duizend gulden tien of twaalf doorbrengen, en dan als arme mensen in hun oude dag leven en sterven. Ik moet wel alles van de zegen van boven verwachten, maar toch ook spaarzaam zijn en de tering naar de nering zetten, opdat ik door eigen schuld niet tot armoede verval, en zo eindelijk nog een ballast zou worden voor een ander.

Ten derde. Voorzichtig moet ik zijn in de omgang met allerlei soort van mensen. Ik mag niemand in zijn beroep bedriegen of onderkruipen, maar moet ook voorzichtig zijn dat anderen het mij niet doen. Ik moet altijd bedenken dat er mensen zijn, die met mij willen doen gelijk de Gibeonieten met Jozua, en gelijk Ziba met Mefiboseth deed, die met bedrog en leugen omgaan, om zichzelf rijk en mij arm te maken.

Ten vierde. Ik moet voorzichtig zijn in mijn omgang en verkeer in het Christendom. Niemand mag ik haastelijk de handen opleggen; niemand ook liefdeloos veroordelen, gelijk de vrienden van Job, die hem zonder grond, voor een onbekeerd, voor een geveinsd mens hielden. Bekommerde zielen mag ik niet bedroeven en hun last nog meer verzwaren. Zeer moet ik mij wachten voor de beginselen van twist, en in vrede en eensgezindheid zoeken te leven met allen, die de prijs van Jezus' bloed gekost hebben. Voor een valse leer moet ik mij wachten als voor de pest; maar hoor ik de zuivere waarheid die naar de godzaligheid is, dan moet ik ook geen vitter zijn, niet laag vallen op het gebrek van de prediker, maar veel voor hem bidden, en intussen van de waarheid een nuttig gebruik maken voor mijzelf, opdat ik er dat nut van hebben moge, dat de middelen mij nader mogen brengen tot de Middelaar, om mij zeer teer aan Hem te verbinden, en in Zijn dierbare dienst mijn leven te besteden.

Ten vijfde. Voorzichtig moet ik zijn met mijn eigen onsterfelijke ziel, dat ik op geen verkeerd fundament bouw, aangezien ik toch bouw voor de eeuwigheid. Gedurig moet ik mijzelf met het Woord des Heeren vergelijken, en een onpartijdig onderzoek doen; of ik die kenmerken bezit, die in dat Woord van de oprechte Christen worden opgegeven; bij voorbeeld: Ben ik een *arme van geest*, een *treurige*, een *hongerige en dorstige*, die door Jezus worden zalig gesproken, (Matth. 5:1-6). Ben ik van mijn verkeerde gronden, van de gronden van mijn eigengerechtigheid afgedreven, en ben ik nu overtuigd dat mijn eigengerechtigheid is als een vuil en verwerpelijk kleed, (Jes. 64:6). Behoor ik tot degenen die op Jezus wachten, en waar de Schrift van zegt: die Mij verwachten, zullen niet beschaamd worden, (Jes. 49:23). Heb ik een arm en oprecht geloof dat op Christus aanvalt als een hongerige op de spijs, als een dorstige op de drank, en als een doodslager op de vrijstad? Draagt mijn geloof vruchten; zoek ik in Christus geen zorgeloos makende, maar een heiligende vrede; toon ik dat in handel en wandel; ben ik nu een vader voor mijn kinderen, een andere meester voor mijn dienstvolk, een ander lid voor de maatschappij en kerk, als vroeger toen ik nog de wereld diende? Ik moet voorzichtig zijn; ik mag geen waaghals zijn in een zo gewichtige zaak; daarom doe ik biddend onderzoek en smee met David: zie of bij mij een schadelijke weg is, en leid mij op de eeuwige weg, (Ps. 139:24).

Ten zesde. Ik moet voorzichtig zijn in het besteden van mijn korte leeftijd. Mijn geld moet ik goed bijeen houden, maar vooral mijn dierbare tijd. Tijd en gelegenheid moet ik ernstig opzoeken om goed te doen aan armen, bedroefden en zieken. Niemand mag ik aanstoot geven, en vooral de ware vromen niet, door enige daad of woorden. Ik

moet mij wachten voor de schijn des kwaads. Ik moet waken en bidden tegen dorheid en geestelijke dodigheid, want dat is een hellend vlak, dat mij hoe langer hoe meer van den Heere zou doen afzakken. Elk uur moet mij dierbaar zijn, en ik moet vooral opmerken dat er niets kostelijker is dan de tijd der genade; een rijksdaalder te verliezen, is zo erg niet, als het verlies van een minuut!

Ziedaar! in deze en meer andere opzichten moet ik leren om voorzichtig te zijn. Ach! hoe leer ik het nog, hoe kom ik er nog toe?

B. Nu zullen wij verder zien, dat ons bevolen wordt, om in voorzichtigheid te wandelen. Dit wandelen roept mij om drie dingen op te merken.

Ten eerste. Ik moet daartoe een pad of weg hebben. Ik ben met alle mensen op de weg naar de eeuwigheid, en daarom wandel ik verder; mijn geboorte was de plaats waar ik afging, en in het eenzame graf zal ik eindigen. Maar, om nu mijn geestelijke wandeling in ware voorzichtigheid te volbrengen, moet ik op een andere weg zijn, een weg die in mijn Bijbel genoemd wordt: een smalle weg (Matth. 7:14), of ook wel een pad, een pad der rechtvaardigen (Spreuk. 4:18), of een goede weg, (Jer. 6:16), en ook wel een heilige weg, (Jes. 35:8). Over die weg moet ik een ogenblik peinzen. Het is een weg van de aarde naar de hemel, of van de stad Verderf naar de berg Sion. Het is een smalle weg; heb ik of hebt gij behoefte en lust om er op te wandelen, dan moeten wij geen rekenen op een groot en aanzienlijk gezelschap, zeker niet, dat leert ons immers de benaming van smalle weg, en van pad der rechtvaardigen, waarin ligt opgesloten, dat die weg een treffende overeenkomst heeft met een voetpad, waar nu en dan maar een enkel mens op wandelt. Het is zeer ongelukkig, en nochtans is het toch zo. Sommige mensen, als gij over die weg spreekt, zullen erom lachen en er de spot mee drijven; anderen geven nog wel te kennen dat zij die weg goedkeuren, maar hebben er toch ook geen lust in, omdat zij dan de weg der zonde en de vermaken der wereld moeten verlaten, en zo wagen zij zich al verder en verder op de brede weg, altijd nog met die gedachte, dat ze nog eens eenmaal op de smalle zullen overstappen, als zij oud of ziek zullen geworden zijn. Maar de meesten van deze arme zielen raken al dieper en dieper geworteld in de zonde, en komen al dichter en dichter bij de poel des verderf, totdat ze er eindelijk ellendig en voor eeuwig in vallen. Evenwel, niettegenstaande er zo weinig mensen zin en lust in die smalle weg hebben, is het toch met recht een heilige, een veilige, een goede weg. Al wie er op komt, zal er nooit berouw van hebben, en de weg is zó veilig dat zelfs een dwaas er niet op dwalen zal, (Jes. 35:8). Zijt gij op die weg, wel, het zal u goed bevallen, dat weet ik zeker; en het is zulk een allerzaligst voorrecht dat Jezus zelf uw leidsman en wegwijzer is, en daarom mag ik u toeroepen: gaat met vrijmoedigheid tot Hem, om Hem al uw noden te klagen, en al uw belangen bekend te maken; gij hoeft niet een deel complimenten te maken, maar moogt met Hem spreken zonder vrees van slecht begrepen of hard behandeld te worden. Jezus kent uw stamelende klachten wel, want gij behoort onder de medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods (Ef. 2:19), en eenmaal voert deze weg u in de eeuwige rust, in het nieuwe Jeruzalem.

Ten tweede. Het wandelen bracht mij eerst op het denkbeeld van een weg waarop ik dan wandelen moet, maar nu verder geeft het wandelen mij ook uitspanning en vermaak te kennen; het leert mij dat Jezus' juk zacht is en zijn last licht (Matth. 11:29), en dat allen die op de weg zijn, van harte kunnen zeggen: ik heb een vermaak in de wet Gods, naar de inwendige mens, (Rom. 7:22). Het is hier niet zonder werk en zonder strijd, nochtans is het een aangenaam werk en een voordelige strijd; het is beter onder de banier van Jezus te strijden, dan om in het diensthuis van de satan gebonden te liggen.

Ten derde. Wandelen geeft ook vooruitgang te kennen. Het is geen liggen, geen omwentelen met het zwijn in alle vuilheid der ongerechtigheid, en ook geen liggen en slapen op het bed der zorgeloosheid; ook is het geen stilstaan, waaronder men altijd op dezelfde plaats blijft; maar het is een voortgaan, wel geenszins met grote snelheid, maar toch min of meer een geestelijk vooruit raken, een lopen zonder moe te worden en een wandelen zonder mat te worden, (Jes. 40:31). Het is hier met de geestelijke wandelaar evenals met de wandelaar in het natuurlijke; indien hij struikelt en valt, of indien hij gaat staan praten met iemand die hem ontmoet, dan komt hij voor die tijd niet voorwaarts, maar zodra hij zijn wandeling hervat, dan gaat hij vooruit en komt zo van de ene plaats tot de andere. Evenzo ook de geestelijke wandelaar; hij kan struikelen, hij kan vallen en enige tijd blijven liggen, maar zijn leidsman beurt hem weer op, en hij begint zijn wandeling weer opnieuw te hervatten, en ook dan komt hij wezenlijk vooruit. Hij is wel niet als Asahel die licht was op zijn voeten, als een der reeën die in het veld zijn (2 Sam. 2:18), of zoals er van de helden Davids staat: *hun aangezichten waren aangezichten der leeuwen, en zij waren als de reeën der bergen in snelheid*; nee, als zulk een hert of ree kan hij geen sprongen maken, maar wandelt evenwel voorwaarts, en vordert in zelfkennis, leert meer zijn afhankelijkheid beseffen, wordt inwendig armer, en krijgt meer troost uit de vrije genade in Christus, waardoor hij eenmaal zal worden binnen gelaten in het hemelse vaderland. Dat toch is voortwandelen, als de ziel minder, geringer en armer wordt bij zichzelf, en als hij meer ophoudt van wettisch woelen, en hij begint in ware Evangelische dankbaarheid uit liefde de Heere te dienen.

C. Nu moeten wij eindelijk nog opmerken, dat wij geroepen worden wel toe te zien om zo voorzichtig te wandelen. *Ziet dan*, zegt de Apostel. Dit *ziet*, is het gewone *let wel* der Apostelen en Profeten, en het geeft ons te kennen, dat het ware Christendom geen werkeloos hopen en wensen is; maar een werkzaamheid, een studie, een zorgvuldigheid; en dat omtrent de volgende drie of vier dingen.

Ten eerste. Ik moet zorgvuldig zijn of geweest zijn, om op de weg te komen. Heb ik ooit met de boetvaardige Joden op de Pinksterdag, met de stokbewaarder en zovele anderen, gezien, dat de weg waarop ik geboren ben, een weg des verderfs is, en heb ik ernstig naar het smalle pad gezocht en Jezus te voet gevallen als de weg en tevens de enige wegwijzer?

Ten tweede. Ik moet zorgvuldig zijn om op de weg te blijven. Velen gaan de weg van Demas, en keren later tot de tegenwoordige wereld weer terug. Alleen op de volharding wordt de zaligheid beloofd. Dus *ziet* hoe gij wandelt, en bidt dat God u beware, en schrage op dit spoor uw wankelende gangen.

Ten derde. Ik moet zorgvuldig zijn om op die weg God te behagen, al mishaag ik dan ook alle mensen. Ik heb met God te doen, die ziet op mijn hart, en die is waardig verheerlijkt en groot gemaakt te worden, daarom moet ik naar Zijn wil vragen en niet naar de wil der mensen, en veel bidden dat ik bekwaam gemaakt moge worden om God lief te hebben, te eren en te vrezen.

Ten vierde. *Ziet toe*, waakt en werkt; houdt dat gij hebt, en zoekt uit Jezus' volheid meer te putten. Gij zijt nog in de hemel niet, maar verkeert hier nog in een vreemd land en op 's vijands bodem. De zonde in u, daar wordt gij ligt door omringd; dat is een lichaam des doods dat u kwelt; dat is het vlees dat tegen de geest begeert. De wereld achter u, zal u óf beschimpen, óf bedreigen, óf door vleierij van het goede pad zoeken te helpen. De duivel rondom u, met oogmerk om u als een leeuw te verslinden. Daarom ziet toe, zijt nuchter, waakt en bidt.

TOEPASSING

Ziedaar, de weg ten hemel! Half slapend kan ik er niet komen; let op de tekst en op het woord van de Zaligmaker: Zoekt het koninkrijk Gods (Matth. 6:33); strijdt om in te gaan door de enge poort (Luk. 13:24); waakt en bidt (Matth. 26:41); werkt niet om de spijze die vergaat (Joh. 6:27); loopt also in de loopbaan, dat gij de prijs moogt verkrijgen (1 Kor. 9:24); en strijdt de goede strijd des geloofs, grijpt naar het eeuwige leven, (1 Tim. 6:12). Dus: zoeken, strijden, waken, bidden, werken, lopen en grijpen. Wat baat het mij dus of ga ik met mijn psalmboek in den zak naar de kerk, lees telkens een hoofdstuk, doe belijdenis en ga ten Avondmaal, als ik intussen mij nooit hartelijk aan God en Zijn weg verbonden heb. Het zou de schromelijkste en gevaarlijkste onvoorzichtigheid zijn, om het op zulk een losse grond te wagen naar de eeuwigheid, naardien toch des Heeren Woord ons leert dat ons hart veranderd moet worden, en dat wij bekeerd moeten worden van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God, (Hand. 26:18).

Maar ach, wat zullen we zeggen: een mens die onbekeerd is, handelt onvoorzichtig met zijn arme ziel. Hij slaapt op de rand van een steile afgrond, of zoals de Schrift het elders uitdrukt, hij *slaapt in het opperste van een mast, in het hart van de zee*; en slapende kan hij uit de mast vallen, dat hij in alle eeuwigheid niet meer kan opstaan, en dat zijn nare toestand niet meer te herstellen is, maar dat hij eeuwig zijn lot zal moeten beklagen in de plaats der pijniging, onder die menigte van ongelukkigen, die met hem, hun eeuwig heil voor het genot der zonde hebben verwaarloosd.

Arm onbekeerd mens! gij leeft nog, ja gij leeft nog onder Wet en Evangelie, onder de roepstemmen des Heeren en onder de mogelijkheid om nog gered te worden. Wilt gij de ware voorzichtigheid nog leren kennen? Kom, laat ik u dan eens drie dingen aanprijzen.

Ten eerste. Gij moet u losrukken uit de banden des duivels, en van de ketenen der zonde waarmee gij geboeid zit. Maar nee, het is niet voorzichtig dit in eigen kracht te ondernemen, en uzelf uit uw gevangenis te redden; gij kunt wel eens rukken aan uw boeien, maar ze zullen daardoor niet breken, maar wel zoveel te vaster worden. Het zal dus voorzichtig zijn dat gij in de hemel hulp gaat zoeken, dat gij bij de Heere Jezus om verlossing gaat kermen. Indien Hij u vrij maakt, zo zult ge waarlijk vrij zijn, (Joh. 8:36). David sprak ook van *banden des doods en angsten der hel*, en hij getuigde dat de Heere die banden had losgemaakt, (Ps. 116:3 en 16). En zoudt gij dan uw eigen banden kunnen los krijgen? Ach nee! Maar die God, die Davids banden losmaakte, kan ook de uwe ontbinden, en daarom zal het voorzichtig zijn zonder ophouden tot Hem te roepen.

Ten tweede. Gij en ik, wij moeten op ons zoeken en bidden, op ons lezen en zingen, op ons strijden en goeddoen, onze hoop van zaligheid niet gronden. Dat zou niet voorzichtig zijn. Maar Jezus Christus en Zijn lijden en sterven, Zijn gerechtigheid en voorbidding, Zijn Borg en Middelaarschap, moet het enig rustpunt van onze zielen worden. Het is een voorzichtig man, zegt Jezus, die zijn huis op een steenrots bouwt, (Matth. 7:24). Dus, als wij waarlijk voorzichtig zullen zijn, dan moeten wij ook leren om het huis van onze hoop op die Rotssteen Christus, en op Hem alleen bouwen. Er staat geschreven van de konijnen, ze zijn een machteloos volk, nochtans bouwen zij hun huis in de rotssteen, (Spreuk. 30:26). Hoe machteloos dan ook, zij zoeken hun veiligheid in het bouwen van hun huis, om niet verstoord of om het leven gebracht te worden. Och, dat wij dan niet op het zand van onze eigen deugd en gerechtigheid mochten bouwen, om niet verstoord te worden in de eeuwigheid.

Ten derde. Verder noemt David het ware voorzichtigheid als wij ons wachten voor de zonde, Gods gebod gehoorzaam zijn en Zijn Naam vrezen. Daarom zegt hij van zichzelf: ik ben voorzichtiger dan de ouden, omdat ik Uw bevelen bewaard heb, (Ps. 119:100). Ook wordt de ware godsvrucht op een andere plaats genoemd, de voorzichtigheid der rechtvaardigen, (Luk. 1:17).

Dus dan, dat is ware voorzichtigheid, als wij uitkomst zoeken bij de Heere, dat die ons mocht verlossen, genezen en bekeren; dat wij bang zijn voor een grond naast Christus, en onze veiligheid alleen in die ware Rotssteen zoeken, en dat wij ons biddend voor de zonde wachten, en de bevelen des Heeren, onder beding van genade, betrachten.

Denk er eens over na, en verzuim niet uw knieën voor de Heere te buigen, en om Zijn Geest te bidden die ons tot alles kan bekwaam maken. De Heere roept nog. De schuilplaats is nog open. Wees bevende, omdat de poort zo eng is, en wees blij dat die nog niet gesloten is.

Volk van God! Beklaag dagelijks uw onvoorzichtigheid en afwijkingen van de Heere, waardoor gij zo menigmaal in de strik komt en uw vrede en troost verliest.

Wees niet al te moedeloos al bevindt gij u in alles gebrekkig. De Heere zal u om uw gebrek niet verwerpen. Nu, waarom zoudt gij zo groot geschrei maken? Is er geen Koning onder u? Is uw Raadgever vergaan, dat u smart heeft aangegrepen? (Micha 4:9).

Hier blijft altijd alles met strijd en gebrek, maar spoedig gaat gij naar de hemel, en daar behoeft gij niet meer voorzichtig te zijn, want alle netten, strikken en vijanden zijn daar eeuwig weg, en gij zult daar eeuwig rusten van uw arbeid.

Amen.

OEFENING 4

Oefening over Handelingen 6:7

En het Woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en een grote schare der priesters werd den gelove gehoorzaam.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Rom. 13:12: de nacht is voorbij gegaan, de dag is nabij gekomen. Mag ik hier even vragen, wat de nacht is, en wat het is als die voorbij gaat? En dan ook, wat wij onder de dag verstaan, en wat het zegt dat die nabij gekomen is?

De nacht is de staat der natuur, of het leven in het gemis van de wedergeboorte, zoals elk mens leeft die nog de brede weg bewandelt; elders genoemd duisternis (Ef. 5:8), of duisternis en macht des satans (Hand. 26:18), of ook wel duisternis en schaduw des doods, (Jes. 9:1). Paulus noemt de natuurstaat *nacht*, omdat die met de natuurlijke nacht een treffende overeenkomst heeft. De nacht wordt doorgaans met slapen doorgebracht; en zo slaapt de natuurlijke mens in zonde en zorgeloosheid, waarom Paulus ook roept: ontwaakt, gij die slaapt! en staat op uit de doden, (Ef. 5:14). In de nacht kan een slapend mens aan het dromen raken: een hongerige droomt dat hij eet, of een dorstige dat hij drinkt; maar als hij ontwaakt is hij nog mat en zijn ziel is begerig (Jes. 29:8). En zo droomt ook de mens in de staat der natuur, over zijn eigen deugd en bekwaamheid, en over zijn eigen goed en braaf hart, of over de algemene zaligheid door de barmhartigheid Gods. Nog eens, gelijk de nacht, als men dan waken of reizen moet, of op een andere wijze de tijd slapeloos moet doorbrengen een troosteloze staat is; zo is ook de staat der natuur zonder ware rust of troost, leeg, ijdel en ellendig.

Eindelijk, van de nachtelijke donkerheid, wordt ook door overspelers, of dieven, of dronkaards, gebruik gemaakt om de ongerechtigheid uit te werken; en zo is ook de nacht der natuur een staat van allerlei zonden en werken der duisternis.

Maar wat zegt het nu, als die nacht voorbij gaat, of zoals de Apostel zegt: *hij is voorbijgegaan*? Wel, dan geeft God licht van zelfkennis: die God die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, heeft in onze harten geschenen, (2 Kor. 4:6). Dan houdt het slapen en zorgeloos zijn op; dan krijgt men gevoel van zonde en ellende, en men heeft smart over zijn zo treurig verbeuzelde leven. Dan vliegt men uit het bed van zonde en zorgeloosheid, en begint met ernst naar de weg ten hemel te vragen. Men gaat van zijn bed, om op koophandel uit te gaan, om te *kopen zonder geld*, of zo gij liever wilt, om te gaan bedelen aan de deur van Jezus. Men wenst wakker te worden om nooit weer in te slapen, en beveelt zich in des Heeren dienst, onder beding van genade van boven. Men heeft een derde van een eeuw, of langer, met en bij de wereld geslapen, maar wil nu in gezelschap van Gods volk voor altoos wakker zijn.

In de tweede plaats vragen wij: wat is de dag, en wat geeft het te kennen dat die nabij gekomen is? De dag is de erfenis der heiligen in het licht, (Col. 1:12), de plaats waar de Schrift van zegt: en aldaar zal geen nacht zijn (Openb. 22:5), dat eeuwige licht van kennis en blijdschap, in de lof en dienst des Heeren. En die dag zal schoon en helder zijn, en eeuwig duren.

In de staat der genade nu, waarin Gods volk verkeert, is het nog niet een volle dag, maar toch die dag is nabij gekomen. Nacht is het niet meer, en volle dag is het ook niet. Maar wat dan? Wel, het is schemering; de morgenster is in het hart opgegaan (2 Petr. 1:19); de dag begint aan te komen en de schaduwen vlieden, (Hoogl. 4: 6). Op de staat der genade is van toepassing wat in een ander opzicht staat bij de Profeet: er zal niet zijn het kostelijke licht, noch de dikke duisternis, (Zach. 14:6). Wij kennen nog ten dele en zien nog door een spiegel, en zijn nog in generlei wijze tot de volmaaktheid gekomen. De morgenster en zon der gerechtigheid is wel in het hart opgegaan, maar is nog geenszins tot volle middaghoogte geklommen. Evenwel de dag van rust en zaligheid is nabij gekomen; des Heeren volk is nu al nader als toen ze eerst geloofd hebben, en hun reis gaat dagelijks voorwaarts naar het hemelse vaderland, waar ze eeuwig rusten zullen.

Gelukkig nu voor een persoon of voor een volk, als zo die nacht mag voorbij gaan, en de dag mag nabij komen. Thans hopen wij daar een treffend voorbeeld van te zien, in de eerste christenkerk te Jeruzalem, in het eerst der Evangeliedagen.

Tekst: Handelingen 6:7

En het Woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en een grote schare der priesters werd den gelove gehoorzaam.

Wij moeten hier letten:

- A. *Eerst* op het wassen van het Woord Gods in het algemeen.
- B. *Dan* op de bekering van allerlei soort van mensen in het bijzonder.
- C. *En eindelijk* op het werk Gods, onder de Joodse zogenaamde geestelijkheid.

A. *En het Woord Gods wies*, zo lezen wij in onze tekst. Op een andere plaats in de Handelingen der Apostelen lezen wij: het Woord Gods wies en vermenigvuldigde (Hand. 12:24); en weer op een andere plaats: het Woord Gods wies met macht en nam de overhand, (Hand. 19:20). Merk hier op, dat er gezegd kon worden dat het Woord Gods wies, toen in de dagen des Ouden Testaments de bijbelboeken vermenigvuldigden: toen het getal aanwies van 5 tot 39, van Mozes tot Maleachi; en later wies het Woord Gods nog meer, toen er de 27 boeken van het Nieuwe Testament bij kwamen, en wij dus 66 boeken tezamen kregen. David had zoveel met zijn Bijbel op, gelijk blijkt uit de negentiende en honderd-negentiende Psalm, en toch had hij toentertijd nog maar zulk een klein gedeelte van het beschreven Woord. Wij hebben na de dagen Davids er nog zovele treffelijke en dierbare stukken bij gekregen: spreuken, voorzeggingen, geschiedenissen, zendbrieven, tot aan het slot van de Openbaring van Johannes. Hoeveel moesten wij dan niet met onze Bijbel op hebben, en die wet des Heeren lezen, overdenken en betrachten bij dag en bij nacht!

Nog meer. Het Woord Gods wies, toen het na verloop van zoveel eeuwen in alle werelddelen verspreid was, en zoals thans in 188 talen en tongvallen is overgezet, zodat vele duizenden mensen het, een iegelijk in zijn eigen taal, lezen kunnen. Vroeger moest men 700 gulden of meer betalen voor een tamelijk goed geschreven Bijbel. Maar God bestuurde het zo genadig, dat in het jaar 1423 de boekdrukkunst werd uitgevonden door Laurens Koster te Haarlem, en dat heeft zulke gezegende gevolgen gehad, dat men nu keur van Bijbels wel voor 700 centen kopen kan; behalve dat ook vele Bijbels aan de behoeftigen om niet worden uitgereikt. En toch is het midden in het zogenaamde Christendom nog zo aller ongelukkigst gesteld, dat vele

mensen nog bijna niets van de Bijbel weten, en maar al te veel gelijk zijn aan die smid, daar *Costerus* van spreekt, die toen hij gevraagd werd wat hij geloofde, ten antwoord gaf: „ik geloof wat de kerk gelooft!" En toen men hem vroeg: wat de kerk geloofde, antwoordde hij: „de kerk gelooft wat ik geloof!" En nu, wat gelooft gij dan? „Ik geloof wat de kerk gelooft." Daar bleef de arme smid maar bij, en anders kon men niets uit hem krijgen dan altijd maar weer dezelfde woorden.

En gij, en ik, hoe is het in dezen met ons; is Gods Woord ons dierbaar, of lezen wij liever in de krant; zijn wij dankbaar voor dat onwaardeerbaar geschenk, en maken wij er een biddend gebruik van? Denk hierover na, en vergeet wat gij ook vergeet, vergeet toch vooral uzelf niet.

Verder. Gods Woord wies, dit kon gezegd worden, toen de mensen in de dagen der Apostelen er meer en meer op aandrongen om het te horen; toen de huisgenoten van Cornelius zeiden: wij zijn dan allen hier tegenwoordig voor God, om te horen al wat u van God bevolen is, (Hand. 10:33). Toen de heidenen baden, dat tegen de naaste sabbat tot hun dezelfde woorden zouden gesproken worden (Hand. 13:42), en toen op die genoemde sabbat bijna de gehele stad samenkwam om het Woord Gods te horen, (Hand. 13:44). Ook dan kan er gezegd worden, *het Woord Gods wies*, als de modernen en dageraadsmannen, voor stoelen en banken moeten preken, en die de waarheid prediken huizen en kerken vol krijgen, en als de waarheid gezocht en bemind wordt onder groten en kleinen, rijken en armen, overheden en onderdanen.

En het Woord Gods wies, zo kan voornamelijk gezegd worden, als het Woord nu en dan de harten begint te treffen; als het zaad niet bij de weg valt, of onder de doornen, of in een steenachtige plaats, maar in de goede aarde, om dertig of zestig, om honderdvoudige vrucht voort te brengen. Als het gepredikte Woord niet het ene oor in en het andere weer uitgaat; maar als het gaat als op de zo beroemde Pinksterdag te Jeruzalem, of zoals in het huis van de hoofdman, waar de Geest viel op allen die het Woord hoorden, (Hand. 10:44). Als er dus arme zielen onder het Woord geraakt en getroffen worden. Als Joden en heidenen, binnen en buitenlanders voor Christus gewonnen worden; als dat Woord begint vervuld te worden, dat ze zullen komen van Tarsis, Pul en Lud, Tubal en Javan, om Gods heerlijkheid onder de heidenen te verkondigen (Jes. 66:19); en als dat Woord vervuld wordt: het zal geschieden, dat van de ene nieuwe maan tot de andere, en van de ene sabbat tot de andere, alle vlees komen zal om te aanbidden voor mijn aangezicht, zegt de Heere, (Jes. 66:23). Och, dat die tijd mocht aanstaande zijn! En dat des Heeren volk toch veel mocht bidden om de komst van Zijn koninkrijk, om de val van de antichrist, en de algemene bekering van Israël.

Wat dunkt u, zouden wij het nog beleven kunnen, dat de waarheid niet meer zo zal struikelen op de straten, dat zorgeloosheid en afval van God en Zijn waarheid niet meer zo algemeen zal zijn; dat de Bijbel weer op de scholen, en de waarheid weer algemeen om de preekstoelen zal komen; dat des Heeren volk weer één hart en één ziel zal worden; en dat er zo in nadruk zal kunnen gezegd worden, het Woord Gods wies?

Ja, ik weet het ook niet; zie ik op de verdeeldheid van Gods kinderen, op het toenemend on- en bijgeloof op vele plaatsen, op de algemene ellende van onze tijd; en ik denk dan op *een algemene herstelling van de Kerk, en op de uitbreiding van waarheid en godsvrucht*, dan denk ik weleens met Biléam: *ach, wie zal leven, als God dit doen zal?!* (Num. 24:23). Nee, dan zal ik niet leven, maar reeds lang dood en weg zijn. Maar toch aan de andere zijde, zijn mij de zoeven aangehaalde woorden uit Jesaja wel eens tot bemoediging geweest, dat de Heere machtig is om *alle vlees te*

doen komen om te aanbidden voor zijn aangezicht, en dat wel in zulk een korte tijd, van de een nieuwe maan tot de andere, en van de ene sabbat tot de andere. De Heere kan uit de grootste duisternis licht scheppen. Houdt u daaraan vast. Bidt: Heere! laat er ook in ons Nederland kunnen gezegd worden: en het Woord Gods wies en vermenigvuldigde; het Woord Gods wies met macht en nam de overhand.

B. Laat ons in de tweede plaats letten op de bekering van allerlei soort van mensen in het bijzonder. Hiervan zegt de tekst: *en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer.* Naar aanleiding van deze woorden, doen wij hier twee vragen: *Eerst*, wat is een discipel van Jezus? En *dan*, wanneer wordt hun getal vermenigvuldigd?

Ten eerste. Een discipel van Jezus is een leerling van Hem. Hebt gij weleens gehoord van de school van Jezus? Van die school, waar de grote mannen kleine kinderen worden en waar de hoogheid des mensen zal gebogen en de hoogmoed der mannen zal vernederd worden, (Jes. 11:17). Nu, een discipel is een leerling op die school, een mens die door de Heere Zelf geleerd wordt (Jes. 54:13), en die van zijn eigen verstand moet getuigen zoals Agur van het zijne, voorwaar ik ben onvernuftiger dan iemand, (Spreuk. 30:2). Een discipel is een arme vluchteling, die tot Jezus vlucht, en met David gaarne bij Hem schuilt (Ps. 16:11), en die nergens beter en veiliger zit, noch ook liever, als met Maria aan de voeten van Jezus, en behoefte heeft aan het onderwijs door Zijn Woord en Geest. Hij heeft de wereld en de zonde de scheidbrief gegeven, en zich in oprechtheid aan Jezus verbonden, en acht niets ter wereld groter voorrecht, dan om als een arme discipel met David te zeggen: *gij zult mij het pad des levens bekend maken*; met de onbepaalde keus in zijn hart, om dan ook op dat pad des levens te wandelen voor het oog der wereld, zonder gemaaktheid of geveinsdheid, maar toch zodanig dat een iegelijk hem mocht kennen dat hij tot dat zaad behoort, dat de Heere gezegend heeft.

Ten tweede. En wanneer wordt nu het getal der discipelen vermenigvuldigd?

Niet zozeer als er duizenden van mensen onder het gehoor van deze of gene vreemde prediker of spreker opkomen, waaronder doorgaans rijp en groen is, en de meesten vaak door enkel nieuwsgierigheid gedreven worden, en soms meer komen om te zien of gezien te worden, dan dat ze wezenlijke behoefte aan God en aan Zijn Woord zouden hebben.

Niet zozeer ook, als er, zoals elk voorjaar geschiedt, een groot aantal nieuwe leden worden aangenomen, die doorgaans tweederde, viervijfde, ja mogelijk negentiende, uit dode mensen bestaan, die niet eens de zuivere waarheid belijden; of indien al, waar vader *Lodensteyn* dan nog van zeggen zou:

*Die waarheids woord in waarheids letter
Maar heeft, wat scheelt die van een ketter?
Als in de klank, die 't oor bedriegt.
Hij heeft geen waarheid als gestolen:
Hij gaat op rechte paden doolen:
Hij spreekt de waarheid, en hij liegt.*

Niet zozeer ook, als er een groot getal heidenen tot het Christendom overkomt, gelijk mij voor enige tijd verhaald werd, dat er eens zulk een verbazend groot getal heidenen tegelijk het heidendom had verlaten, en tot het Christendom was overgegaan, dat de zendelingen om de moeite te voorkomen om ze een voor een te dopen, ze maar allen tegelijk gedoopt hadden door middel van een brandspuit. De godvruchtige *Ridli Herschel* in zijn boekje genaamd: *Een bezoek aan mijn vaderland*, verhaalt ons van

een gesprek, dat hij met sommige Joden gehad heeft over de noodzakelijkheid om tot het Christendom bekeerd te worden; waarop de Joden hem tot antwoord gaven, dat het niet minder noodzakelijk zou zijn als daar ter plaatse zendelingen gezonden werden om de *Christenen tot het Christendom te bekeren*, want zij kenden in die plaats geen roekelozer mensen dan juist diegenen die de leer van Christus beleden. Een zaak, die dan al te waar was, en waaruit wij zien dat de uitwendige belijdenis ons juist niet tot het inwendige Christendom brengt.

Maar nu, wanneer wordt het getal der discipelen dan vermenigvuldigd? Ik antwoord: Dan, als er vele zielen om genade en pardon beginnen te kermen bij de Heere Jezus. Als de vloeker een bidder wordt, en van hart, weg, staat en keus verandert. Als de arme farizeeër van zijn vroegere gronden wordt afgedreven, en begint te geloven dat zijn werk erger is dan een adder (Jes. 41:24), en als toevlucht voor zijn hart, niemand begint te zien dan Jezus alleen (Matth. 17:8). Als onze kinderen en dienstboden, en ook wijzelf, één van keus worden om de Heere te dienen, als Jozua, en zo onze huizen kleine kerken worden, waarin de Heere wordt gediend en aanbeden. Als rijken en armen, samen onderling als broeders samen wonen, elkaar lief hebben en dienen door de liefde, zodat er van kan gezegd worden: Ziet, hoe goed en liefelijk het is, dat broeders ook samenwonen, (Ps. 133:1). Dan kan er gezegd worden, dat het getal der discipelen toeneemt, en dat de mensen als discipelen van de Zaligmaker leven.

En nu, dat getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem *zeer*, zegt onze tekst. Gedurig kwamen er nieuwe bij, die in oprechtheid den Heere zochten en het pad des levens kozen. Hier zien wij dan Gods Almacht, en de onnaspeurlijke rijkdom van Zijn genade. In dat Jeruzalem had men nog onlangs de handen gewassen in het bloed van de Heere der heerlijkheid en geroepen: *weg met deze, kruist Hem, Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!* En toch moesten de Apostelen in die vijandige bloedstad beginnen, om in de Naam van Jezus te verkondigen, de bekering en vergeving der zonden, (Luk. 24:47). En nu werd ook in die stad het getal der discipelen *zeer* vermenigvuldigd; eerst werden er drieduizend tegelijk bekeerd, en van drieduizend klimt het getal tot vijfduizend op, en later groeide het getal nog gedurig zodanig aan, dat de ene Apostel tegen de andere zeggen kon: gij ziet, broeder, hoeveel duizenden van Joden er zijn, die geloven, (Hand. 21:20). O, wat is God almachtig, makende uit stenen kinderen Abrahams. En wat is bij Hem een rijkdom van genade, daar Hij toch wil heersen in het midden van Zijn vijanden.

C. Nog meer zien wij den rijkdom van Gods almacht en genade, wanneer wij in onze derde hoofdzaak letten op het werk Gods, onder de Joodse zogenaamde geestelijkheid. een *grote schare der Priesters*, zegt de tekst, *werd het geloof gehoorzaam*. Van die priesters zullen wij de volgende dingen in het kort opmerken.

Ten eerste. Zij waren allen uit één geslacht: uit de stam Levi en uit het geslacht van Aaron. Zij moesten het volk leren, en het altaar dienen, en moesten dus gestadig in de godsdienst bezig zijn. Hun getal was zeer groot; in de dagen van Ezra bestond het reeds uit vierduizend tweehonderd en negen en tachtig (Ezra 2:36-39), en in de tijd der Apostelen waren er mogelijk nog meer. Iemand die kreupel was, of *bultachtig* of *dwerghachtig* of scheef, of doof, of blind, die mocht het Priesterambt niet bedienen, maar een Priester moest volkomen en gaaf zijn in alle de leden zijns lichaams (Lev. 21:17-20), en dan natuurlijk werd ook in zulk een het zedelijk gedrag gevorderd, ja zou iemand een waardig Priester des Heeren zijn, dan behoorde hij ook in des Heeren wegen te wandelen.

Ten tweede. De Priesters genoten voor hun diensten in het heiligdom ook zeer aanzienlijke traktementen. De Priesters kregen van elk offerdier de schouder, de beide

kinnebakken en de pens (Deut. 18:3); ook was de *huid* van elk beest dat tot het altaar gebracht werd, hun eigendom (Lev. 7:8). Daarbij kregen zij met de Levieten, ook al de tienden der boomvruchten, en ook al de korentienden en de eerstelingen der boomvruchten en van het rijpe koren (Num. 18:12-24); ook genoten zij de afgenomen toonbroden (Matth. 12:4), en hadden nog daarbij 48 steden, met hun voorsteden van duizend ellen rondom, om te bewonen en tot weide voor hun vee en anderszins, (Num. 35:1-7). Behalve dit, hadden zij nog meer andere inkomsten, zodat de Heere ruim voor hun onderhoud gezorgd had.

Ten derde. Er wordt in de Schrift doorgaans over hun gedrag en wandel geklaagd. De levenswijze van de twee Priesters, *Hofni* en *Pinehas*, was door het gruwelijke heen (1 Sam. 2:12-17), maar ook in latere tijd waren de priesters over het algemeen mensen die de weg ten hemel niet bewandelden. Hosea noemde hen een strik te Mizpa en een uitgespannen net op Thabor (Hos. 5:1), ja hij vergeleek hen bij een bende straatschenders, die moordden op de weg naar Sichem, en die schandelijke daden deden, (Hos. 6:9). En Micha zei: de Priesters leren om loon, en de profeten waarzeggen om geld (Micha 3:11), zij verontreinigen het heilige en doen de wet geweld aan, (Zef. 3:4). Ellendige priesters dus, in de dagen der profeten, en ook in later tijd, want in de omwandeling van Jezus op aarde waren zij de grootste vijanden van Jezus, en van de leer der vrije genade.

Nochtans leert onze tekst, dat een grote schare van die priesters in het hart gegrepen en bekeerd is geworden, en wij leren daaruit:

1. Dat wij niet zelden verkeerd oordelen als wij zeggen een vloeker en lasteraar is nog voor overtuiging vatbaar, maar een hoogdenkende farizeeër, een eigenwijze en verwaande priester niet. Och, als God maar werkt, dan moet de trotse priester een arm zondaar, een kind, een dwaas voor God worden, en het geloof gehoorzaam.

2. Hoe gemakkelijk zou het de Heere vallen, de Joodse natie in onze dagen te bekeren, hoe groot ook hun vijandschap tegen Christus is. Mocht de Heere Zijn Geest maar eens uitstorten over Israël, opdat het ook het geloof gehoorzaam en voor Christus gewonnen mocht worden. Dit toch geloven wij, dat Israël *in het laatste der dagen nog bevende komen zal tot de Heere en Zijn goedheid, en zoeken de Heere hun God en David hun koning.*

3. Wat zien wij ook hier, in de bekering der Joodse priesters en wetgeleerden, de peilloze rijkdom van Gods aanbiddelijke genade; en wat geeft dat moed voor een bijna wanhopend zondaar. Ja, hier mag ik moed scheppen; hier mag ik moed scheppen; hier mag ik zeggen, Jezus nodigt vriendelijk, en Hij prijst degenen die tot Hem komen, gelijk Hij de hoofdman deed (Matth. 8:10) en de Kanaänese vrouw (Matth. 15:28); maar ook, Hij die de trotse harten der wetgeleerden verootmoedigde en hun genade gaf, zal ook mij, arme zondaar, niet afwijzen.

4. Het groot getal bekeerde Priesters, de toebrengring van een grote schare, van die weleer zo verwaande zielen, doet ons ook denken aan een grote schaar zogenaamde dominees in onze dagen, die zo ver van het geloof af zijn als de priesters in de dagen der Apostelen.

Wat zal het ons baten of wij hen met hatelijke woorden schelden of lasteren; of wij zeggen de priesters leren om loon, en de profeten waarzeggen om geld; het zijn mensen, die met de pens en de huid der offerdieren niet half tevreden zijn, of wat er ook uit het verkeerde hart van de mens, meer van die aard zou kunnen opwellen. Beter zou het zijn, voor de menigte arme dwaalleraars, en voor anderen die wel geheel of gedeeltelijk rechtzinnig zijn, maar toch de Heere niet vrezen, de Heere te bidden, dat het hen mocht gaan als de schare priesters te Jeruzalem. Och, wat zou dat een voorrecht zijn voor hun eigen onsterfelijke zielen! Een voorrecht ook voor de

gemeenten; een voorrecht niet minder voor het arm opkomend geslacht dat dan in de waarheid, die naar de godzaligheid is, zou onderwezen worden. Denk aan de duizenden arme onschuldige kinderen, die in ons arm land zijn, wat ze missen in de kerken, wat ze missen in de scholen, en wat ze missen in onze huizen, naardien wij zulke onbekwame en trouweloze onderwijzers zijn, die ons zo schuldig maken in de opvoeding van ons zo dierbaar zaad.

5. Maar laat ons ook niet vergeten onderzoek te doen of wijzelf het *geloof gehoorzaam zijn*. Hebben wij de leer des geloofs in het Oud en Nieuw verbond vervat, met ons ganse hart lief; en oefenen wij dagelijks geloof in de Heere Jezus? Het geloof is een zeer gemakkelijke zaak, die zonder omwegen zeer gemakkelijk en eenvoudig toegaat; het is een geestelijk bankroet slaan, en mijn zaken in een andermans handen overgeven. Ik kan erover redeneren, en dan komt mij de zaak zeer eenvoudig en gemakkelijk voor. Ik kan met mijn hart pleiten voor de noodzaak, billijkheid en voortreffelijkheid van het geloof. En toch voel ik, dat de zonde mijn natuur zodanig heeft verlamd en verlaagd, dat ik onmogelijk geloven kan wanneer ik wil; en moet ook zo dagelijks het geloof uit Jezus' hand ontvangen. Trouwens dat leert ook mijn Bijbel. Het geloof is een gave Gods (Ef. 2:8), het moet mij uit genade gegeven worden, (Fil. 1:29). Het dierbare geloof, kan ik niet, gelijk de spin zijn draad, uit mijn eigen ingewanden voortbrengen, maar gij hebt dat even dierbaar geloof verkregen, zegt Petrus (2 Petr. 1:1), en Paulus zegt: God heeft een iegelijk de mate des geloofs gedeeld (Rom. 12:3); en op een andere plaats zegt hij: Vrede zij de broeders, en liefde met geloof, van God de Vader en de Heere Jezus Christus, (Ef. 6:23). Nog staat er, dat het geloof door Hem, door de Heere Jezus is (Hand. 3:16), en dat Apollos veel had toegebracht voor degenen, die geloven door de genade (Hand. 18:27); en nog lees ik op een andere plaats: en de hand des Heeren was met hen; en een groot getal geloofde en bekeerde zich tot de Heere, (Hand. 11:21).

Het geloof en de bekering wordt evenwel van ons geëist en aan ons bevolen. Daarom vind ik het voor mijn persoon het beste om maar veel Gods geloof in een gebed te veranderen, en te bidden: *Heere, bekeer ons tot u, dan zullen wij bekeerd zijn; of, ik geloof Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp; of, Heere, vermeerder ons het geloof; of, gelijk een zeker oudvader bad: Heere, geef wat Gij gebiedt, dan zult gij niet tevergeefs gebieden! Immers, zo deed ook David toen hij zeide: Heere, Gij hebt geboden dat men Uw bevelen zeer bewaren zal; och, dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren.*

Nu, ik hoop dat de Heere dat aan onze harten zegenen zal, en dat wij uit genade zullen behoren bij die discipelen, en bij die schare Priesters, die het geloof gehoorzaam werden, en bij die schare van al Gods uitverkorenen, die eenmaal voor de Troon zullen juichen, en die eeuwig bekennen zullen: vrije genade heeft mij hier gebracht! Dat geve God.

OEFENING 5

Oefening over Hooglied 3: 14a

VOORAFSPRAAK

Een mens die met de godsdienst en met al wat heilig is de spot drijft, die de wereld en de zonde dient, geen zorg heeft over dood en eeuwigheid, en van de middelen der genade geen gebruik maakt; het is uitgemaakt dat die zeer ongelukkig is, en als hij zó sterft, een treurig lot in de toekomst te wachten heeft. Maar iemand die een ootmoedig gevoel heeft van zijn zondeschuld en ellende, en uit dat gevoel roept om genade, niet alleen om verlossing van schuld en straf, maar ook om herstelling naar Gods beeld, wat zou gij daarvan zeggen, is die gelukkig, of zou hij het worden, of zou al zijn roepen en bidden vergeefs zijn? Een waarachtig zoekend mens, zou die op des Heeren tijd vinden of niet vinden? Wel, ik denk dat hij zeker vinden zal, en ik denk dat ik dit met Gods Woord en de ervaring van alle ware zoekende zielen staven kan. Saulus, een ondeugend mens van natuur en karakter, een vijand en vervolger der ware vromen, toen hij maar tot berouw, tot inkeer kwam, en begon te roepen: Heere Jezus, wat wilt Gij, dat ik doen zal! (Hand. 9:6), kreeg dadelijk antwoord van de hemel. Manasse, een oude tovenaars, moordenaar en afgodendienaar, die aan allerlei slechte misdrijven zich had schuldig gemaakt; toen hij zijn arme troost zocht onder de doornen, daar gevangen werd, en toen als een oud zondaar tot God begon te roepen, dadelijk kreeg hij verhoor, want de Schrift zegt: Hij vernederde zich voor het aangezicht des Gods zijner vaderen; en hij bad Hem; en Hij liet zich van hem verbidden, en hoorde zijn smeking, (2 Kron. 33:12,13). De blinde bedelaar, waar Lukas van spreekt, die aan de weg zat en tot Jezus riep: *Heere Jezus, Gij Zoon Davids, ontferm U mijner!* hij werd dadelijk tot Jezus geroepen, en verkreeg wat hij begeerde, (Luk. 18:35-43). En let ik op Gods belofte, dan vind ik in de Schrift: eer zij roepen zal Ik antwoorden, en terwijl zij nog spreken zal Ik horen, (Jes. 45:24). En nu, mij dunk uit dit alles kunnen wij veilig besluiten, dat een ware zoekende ziel gelukkig is, omdat hij toch zeker op 's Heeren tijd een vindende ziel worden zal. Ja zeker, dit is zo, en toch leert de Bijbel en de ondervinding, dat God niet altijd dadelijk verhoort; immers de vrome dichter klaagt: mijn God! ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet; en des nachts, en ik heb geen stilte, (Ps. 22:3). En de moedeloze profeet zei: Heere, hoe lang schreeuw ik, en Gij hoort niet! Hoe lang roep ik geweld tot U, en Gij verlost niet, (Hab. 1:2). Twee zaken, denk ik, kunnen wij uit het genoemde opmerken: *Eerst* dat God zeker verhoren en verlossen zal degenen die in waarheid tot Hem roepen. En *ten tweede*, de Heere verhoort en verlost niet altijd dadelijk. Nu, hierover hopen wij met Gods zegen thans breder te handelen.

Tekst: Hooglied 3:14a

Ik zocht des nachts op mijn leger Hem, die mijn ziel lief heeft; ik zocht Hem maar ik vond Hem niet; ik zeide: ik zal nu opstaan en in de stad omgaan, in de wijken en in de straten; ik zal Hem zoeken die mijn ziel lief heeft; ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet.

De wachters, die in de stad omgingen, vonden mij; ik zeide: hebt gij die gezien, die mijn ziel lief heeft? Toen ik een weinig je van hen weggegaan was, vond ik Hem, die mijn ziel lief heeft; ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan.

Wij vinden hier:

- A. *Ten eerste*, een heilbegerige ziel die zoekt en niet vindt.
- B. *Ten tweede*, een heilbegerige ziel die ernstig en overal zoekt en toch niet vindt.
- C. En *ten derde*, een heilbegerige ziel die eindelijk onverwacht Jezus vindt, vasthoudt en zo geheel in bezit neemt.

A. *Vooreerst* dan, een heilbegerige ziel, die zoekt en toch niet vindt. Hier komt ons voor: de zoekende persoon, de tijd wanneer hij zocht, de plaats waar, en zijn teleurstelling.

Ten eerste. De zoekende persoon is Jezus' bruid; een mens die door het geloof met Jezus ondertrouwd is (Hos. 2:18,19), en nauw aan Hem verbonden; Jezus is hem door het geloof dierbaar, (1 Petr. 2:7). Hij behoort tot de oprechten, en de oprechten hebben Jezus lief (Hoogl. 1:4), en kunnen in hun zoete tijden met Petrus zeggen: Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet ook dat ik U lief heb, (Joh. 21:15). Ja, zó lief hebben zij hun geestelijke Bruidegom, dat menige martelaar, eer ze Hem verlieten en verloocheden, een heet vuur, een pijnlijke brandstapel verkozen hebben voor vrijheid en leven. Maar heeft Jezus nu die bruid ook lief? Ja zeker, zij hebben Hem met gebrek lief, maar Hij heeft hen volmaakt lief; zij kregen Hem lief, toen Hij hen opzocht en trok uit deze tegenwoordige boze wereld, maar Hij had Zijn bruid reeds lief in de onbegonnen eeuwigheid; en er staat geschreven: gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, zo zal uw God over u vrolijk zijn, (Jes. 62:5). Ja, zó lief had Jezus Zijn bruid, dat Hij voor haar de toorn Gods droeg en aan het harde kruis voor haar gestorven is; zó lief, dat Hij haar nog steeds gedenkt in Zijn voorbidding bij de Vader; zó lief, dat Hij nu een plaats voor haar bereid, en haar eerlang naast Hem zal plaatsen in Zijn troon, om eeuwig volmaakt heilig en vrolijk te zijn in de hemel. Waren er maar tien van dezulken, die tot Jezus' bruid behoren, in Sodom geweest, de ganse stad was om hunnentwil gespaard en verschoond gebleven, (Gen. 18:32). Dat heilige zaad is nog altijd het steunsel van een land en volk (Jes. 6:13), waar de Heere van zegt: Ik zal het om mijner knechten wil doen, dat Ik hen niet allen verderve, (Jes. 45:8)

Nu, hieruit kunt gij begrijpen welke liefde Jezus voor Zijn bruid heeft. Maar wordt die liefde van Jezus tot Zijn bruid nu alleen betuigt in het Woord? Nee, zij wordt ook telkens bevonden en gevoeld in het hart. Daarom zegt de bruid: Uw uitnemende liefde is beter dan de wijn, (Hoogl. 1:4). Hizkia getuigt van deze liefde: Gij hebt mijn ziel liefelijk omhelsd (Jes. 38:17), en David zegt er van: Uw goedertierenheid is beter dan het leven, (Ps. 63:4). „Nu, dan is hier de zoekster of de zoekende persoon naar mijn inzicht geen ongelukkig mens." Wel ganselijk niet! al had toch het volk van de Heere geen draad kleren aan het lijf, of al moesten ze gelijk vroeger wandelen in schapenvellen en geitenvellen; al waren ze verlaten, verdrukt, kwalijk behandeld, en moesten ze dolen op de bergen, of in de spelonken en holen der aarde (Hebr. 11:37,38), toch zou gij ze niet ongelukkig mogen noemen, want ze zijn zonen en dochters van de Almachtige (2 Kor. 6:18), medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods (Ef. 2:19), en als zij hier Gods raad hebben uitgediend, worden ze erfgenaam en deelgenoot van de eeuwige heerlijkheid.

Ten tweede. Ziedaar de zoekende persoon die ons en hier in het Hooglied doorgaans voorkomt. Laat ons nu acht geven op de tijd wanneer zij zocht, dat was *in de nacht*.

„Ach, dat valt mij tegen! Ik dacht niet dat zulke gelukkige mensen nachten hadden". Ja wel, o ja wel; zij zijn nog in de hemel niet, zij moeten hier wel eens roepen: wachter, wat is er van den nacht? De morgenstond is gekomen en het is nog nacht, (Jes. 21:11,12). Er komen weleens nachten dat ze in de duisternis wandelen en geen licht zien (Jes. 50:10); nachten van droefheid, donkerheid of lauwe dodigheid. Kent gij zulke geestelijke nachten, die weleens op heldere dagen volgen? David had er wel kennis aan, en bij hem volgde er ook weleens een donkere nacht op een schone dag van geestelijke voorspoed; hij zei op de dag: *ik zal niet wankelen in eeuwigheid, want de Heere heeft door zijn goedgunstigheid mijn berg vast gezet!* Maar dan volgde er ook wel weer eens op het onverwachts een donkere nacht, en dan riep hij uit: maar toen Gij Uw aangezicht verborg werd ik verschrikt, (Ps. 30:8). Ja zelfs bij de grote Paulus, die doorgaans zo in het licht wandelde, kwam er ook weleens zulk een geestelijke nacht, dat hij zeggen moest: Ik was bij ulieden in zwakheid, en in vreze en in veel beving, (2 Kor. 2:3). Mij dunkt, een ieder die de dag kent, zal ook niet geheel vreemdeling van de nacht zijn; die weet wat licht is, zal ook wel duisternis kennen. Gelukkig als de nachten maar kort zijn, en maar door lange geestelijke dagen van licht en vruchtbaarheid worden afgewisseld; maar het is ook bij des Heeren volk weleens omgekeerd, en dan is hun strijd zwaar en hun leven moeilijk.

Ten derde. Nu zullen wij verder zien de plaats waar de bruid was, toen zij zocht, en dat was op haar *leger*. Hier zien wij dat er thans door de bruid meer van lauwheid, als wel van benauwdheid gesproken wordt. Zij was op haar leger, de plaats waar de wijze maagden aan het sluimeren waren geraakt, (Matth. 25:5). En op zulke legers liggen menigmaal de gelovigen wanneer het hun het minste past. Gij leest van de discipelen dat hun harten waren verhard, zodat ze niet hadden gelet op het wonder der broden, toen Jezus met zulk een kleine voorraad zovele duizenden monden gespijzigd had, (Mark. 6:52). En later vraagt Jezus hen: hebt gij nog uw verharde hart? (Mark. 8:17). Een bekeerd mens met een verhard hart, dat is al een droevig geval, en toch kan het maar al te zeer zo zijn, en wij weten het ook maar al te zeer bij ondervinding, het hart kan zo heet en zo koud zijn, dat het niet verkwikt wordt, noch door Gods belofte, noch door Zijn dierbaarste zegeningen, en dat het ook niet verschrikt wordt, noch door Zijn dreigementen, noch door Zijn oordelen, en dat de schatten der aarde maar al te veel het onderwerp worden van onze begeerte, zodat wij met David moeten zeggen: mijn ziel kleeft aan het stof, (Ps. 119:25). In deze toestand van dorheid en magerheid gaat het zoeken ook niet best; dan kan men maar moeilijk zeggen met de dichter: Heere, neem ter ore mijn gebed, met onbedrieglijke lippen gesproken, (Ps. 17:1). Toch vinden wij hier, dat de geestelijke bruid nog zegt: *ik zocht Hem des nachts op mijn leger*. Het ging wel flauw en gebrekkig, maar de ziel bevindt zich toch niet in zijn element op zulke legers, en er schiet toch wat leven en een kleine begeerte naar verlossing over, zodat de ziel toch nog durft zeggen: met mijn ziel heb ik U begeerd in de nacht, (Jes. 26:9). De bruid sliep, maar haar hart waakte (Hoogl. 5:2); dat is, onder alle loomheid en afzakking is er nog een weinig leven dat zucht onder de kracht der verdorvenheid, en hijgt naar verandering en naar de openbaring van Christus aan de ziel.

Ten vierde. Letten wij nu eindelijk op haar teleurstelling *ik zocht Hem, maar vond Hem niet!* Zoeken en niet vinden is altijd bedroevend. Hoe gejaagd is de vrouw als zij haar verloren penning zoekt, het huis met bezemen keert en nog niet vindt. Hoe bedroefd wordt Saul en zijn knecht, als ze drie dagen naar de verloren ezels zoeken, en toch niet vinden. Jozef en Maria hadden *drie dagen met angst naar Jezus gezocht* eer zij Hem vonden, (Luk. 2:43-48). Nu, hier is het ook, *ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet*. Kan Jezus dan zo geheel weg zijn? Hierop moeten wij antwoorden: nee en

ja. Wezenlijk gaat Hij nooit weg, maar gevoelig wel. Wat het gevoel betreft, dan kennen de vromen een gaande en komende Jezus. Maar nu, het zoeken in de nacht en op het leger, gaat ook zo ver als het voeten heeft, het is een flauw en half harteloos zoeken, en dan is het ook geen wonder dat de ziel dan zoekt maar niet vindt.

B. Maar nu beschouwen wij in onze tweede hoofdzaak de heilbegerige ziel, die ernstig en overal zoekt en toch niet vindt. Merk hier drie dingen op: *Ten eerste*: het ernstige zoeken van de bruid. *Ten tweede*: haar vernieuwde teleurstelling. En *ten derde*: de ontmoeting van de wachters.

Ten eerste. Ik stond op, ik verliet mijn leger, ik werd afkerig van mijn vadsigheid en werd ernstig zoekende. Ik ging om in de straten en wijken van de stad. De stad is hier Gods kerk, een *sterke stad* genoemd door de profeet (Jes. 26:1), omdat de poorten der hel deze stad nooit zullen overweldigen; of ook wel de stad Gods (Ps. 87:3), omdat God er Koning over is en er in woont door Zijn Woord en Geest. Het omgaan en zoeken in alle wijken en straten van de stad, dat is een omgaan en zoeken onder alle openbare en bijzondere middelen. Men gaat naar de kerk, niet om er te zien, of gezien te worden, maar om er Jezus, de vriend van tollenaars en zondaren te zoeken. Men gaat naar een gezelschap, men neemt een boek in de hand, men gaat eens in de binnenkamer en zondert zich eens af van het gewoel der wereld, met het oogmerk om Jezus te vinden en om voorraad op te doen voor de eeuwigheid. Nu, zo deed ook de bruid in de tekst: Zij stond op en ging om in alle wijken en straten van de stad. Maar, was haar zoeken wezenlijk ernstig, oprecht en gelovig? Zeker, wie mag daaraan twijfelen? Hier toch vinden wij geloof; het ongeloof durft de deur niet uit, maar blijft op het leger liggen, en zegt met Salomo's luiaard: er is een felle leeuw op de weg! (Spreuk. 26:13). Maar door het geloof voelt de ziel zijn nood, grijpt moed door het goed gerucht dat van God is uitgegaan, dat hij niemand uitwerpt die om genade komt, en zo valt het geloof op Christus aan. Ziet dit in die vier personen die de geraakte tot Jezus brachten, zij konden geen toegang vinden door de deur, en toen gingen zij inbreken door het dak, (Luk. 5:19). Hier vinden wij ook liefde; zij zocht hem, die haar ziel liefhad. Hier vinden wij verlegenheid, en een niet rusten voordat zij hem vond, en een ernstig begeven onder de middelen, uitgaande in alle straten en wijken van de stad.

Ten tweede. Mij dunkt dit zoeken staat mij goed aan; het is een ernstig en aanhoudend zoeken, een zoeken met geloof en liefde; op dit zoeken zal wat goeds volgen. Maar nee: *ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet!* O, droevige toestand! zoeken, ernstig, aanhoudend, gelovig zoeken en toch niet vinden; dat maakt de ziel verlegen en bekommerd. Als wij flauwhartig en gebrekkig zoeken op ons leger, en wij vinden dan niet; nu ja, dan hebben wij misschien nog koeien, nog effecten, nog geld, nog vrienden waar wij ons mee vermaken, en waar wij nog enige verkwikking bij vinden. Maar als de nood recht aan de man komt, wij moeten al onze legerplaatsen verlaten, de ziel begint naar God en Christus te schreeuwen als een gejaagd hert naar de waterstromen, en het wordt een ernstig en gestadig zoeken in alle wijken en straten der stad, en dan toch niet vinden dan wordt de ziel moedeloos en treurig. En toch kan het maar zo gaan; wij vinden het hier: *ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet*. Maar hoe kan dit met de belofte vereffend worden? God is toch een God die niet liegen kan, en Hij heeft wel op meer dan honderd plaatsen in Zijn Woord beloofd, dat het vinden op het zoeken volgen zal? Zeker, zo is het, maar wij moeten hier opmerken dat de Heere Zijn eigen tijd heeft en Gods tijd zal altijd de beste tijd zijn. David had de *Heere lang verwacht*, en eindelijk was hij ook gekomen om zijn ziel te verlossen en in de ruimte te stellen, (Ps. 40:1-3). En zo zal het ook met iedere zoekende ziel gaan, op Gods tijd

en niet op onze tijd. *Verder*, de Heere laat voor een tijd de ziel wel eens zoeken, dat hij moet zeggen: ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet! opdat de zoekende zielen mogen leren dat het zoeken het vinden niet verdient, en dat ze niet al te gerust in het zoeken mogen worden. Ook houdt de Heere zich wel eens verborgen, om later de uitkomst des te heerlijker te maken, en de ziel des te overvloediger te vertroosten.

Ten derde. Eindelijk letten wij hier op de ontmoeting die de arme zoekster had met de wachters.

De wachters, hier bedoeld, zijn de leraars; mensen, die, zoals Paulus zegt, moeten waken voor onze zielen (Hebr. 13:17), en die uitdrukkelijk wachters genoemd worden, van wie de Heere het bloed van alle verwaarloosde zielen eisen zal, (Ezech. 3:17,18). Aan die wachters vraagt de verlegen bruid, de arme teleurgestelde zoekster: *hebt gij ook gezien die, die mijn ziel liefheeft?* Zij vraagt dus naar raad en bestuur, wat weg in te slaan om Jezus te mogen; vinden Christus te zoeken, was haar eerste en laatste werk, een zaak die heel haar hart vervulde, en daarom spreekt zij over niets en niemand anders, dan over de grote Persoon op wie zij zulk een nauwe betrekking gekregen had; zij valt met de deur in het huis, en vraagt, zonder vooraf enige complimenten te maken; wat moet ik doen om zalig te worden; of welke weg en middelen moet ik ter hand nemen om Jezus te vinden? — Deze vraag leert ons de vrager of vraagster kennen als iemand, die die weg bewandelt, die de wereld dweperij of schijnheiligheid noemt; maar dat inderdaad Gods weg is, die voor al Zijn arm volk in de eeuwige heerlijkheid zal uitlopen.

Wij vinden niet dat de wachters de verlegen bruid antwoorden, waarom sommigen denken dat hier die soort van wachters bedoeld worden die Jesaja noemt slapende wachters en stomme honden, (Jes. 56:10-13). Evenwel moeten wij hier opmerken, dat de wachters de bruid wel geen goed deden maar ook geen kwaad, en dat ze daarom moeilijk recht te beoordelen zijn. Wij leren hier, dat de wachters omtrent zoekende zielen ook al hun plicht kunnen verzuimen, en of ze al hun plicht doen, dat zé dan toch ook de verlegen bruid niet uit haar druk kunnen helpen.

C. Eindelijk in onze derde hoofdzaak vinden wij hier een heilbegerige ziel, die onverwacht Jezus vindt, vasthoudt en zo geheel in bezit neemt. Merk hier op: *Ten eerste*: zij vond de grote Borg en hemelse Bruidegom. *Ten tweede*: zij hield Hem vast. *Ten derde*: zij hield Hem voor altijd vast en liet Hem niet weer gaan. En *ten vierde*: dit geschiedde toen zij een weinigje van de wachters was afgegaan.

Ten eerste. Zij vond Jezus. Is het wonder dat zij Hem vond? O nee, want het is beloofd aan iedere ziel die Hem zoekt. Hoort wat Azaria de profeet zegt: zo gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden, (2 Kron. 15:2). En deze belofte wordt wel vijftigmaal in Gods getuigenis herhaald, in het Oud en Nieuw Verbond. En toch is dit vinden een wonderlijke zaak, voor iedere ziel die het te beurt valt. Ja, als Jezus zich bij Zijn eigen licht aan de ziel ontdekt zodat hij met Paulus zeggen kan: wij zijn Christus deelachtig geworden! (Hebr. III: 14), dan kan het niet anders, of de ziel moet verblijd en verwonderd zijn over het grote heil dat haar te beurt valt. Zeker, die Jezus vindt, die vindt een Voorbidder, een Wegwijzer, een Koning, een Broeder, een Bruidegom; die vindt in Hem alles wat hij behoeft voor hier en voor de eeuwigheid.

Ten tweede. Zij hield Hem vast. Ik heb geleerd van de geëerde en godvruchtige *Jakobus Oldenburg*, dat het hier voorkomende Hebreeuwse woord, iets betekent als zeer vast klemmen en rondom omvatten, zoals Joab de hoornen van het altaar omvatte om van de dood verschoond te worden (1 Kon. 2:28), zo was ook de bruid tot Jezus gelopen, in erkenning van dode doemschuld, om Hem te omvatten als haar verzoening. Ook betekent volgens die schrijver, het woord in de grondtaal, een

vasthouden als wanneer men iemand grijpt die men gevangen neemt; zo komt het voor van David toen de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath (Ps. 56:1). Nu, de bruid had zo ook haar liefste niet alleen bij de slip gegrepen, maar geheel omvat en vast gegrepen en zo als gevangene genomen.

Ten derde. Zij hield hem voor altijd vast en liet Hem niet weer gaan. Wel, hier zouden Simsons krachten te pas komen; nee, maar beter Jakobs geloof en boetvaardige tranen, toen hij met diezelfde genade aangegord, zei: Heere, ik zal U niet loslaten tenzij Gij mij zegent, (Gen. 32: 26). Jezus vast te houden en niet weer te laten gaan, het is dat aanhoudende kermen en pleiten van de Kanaänese vrouw (Matth. 15:21-28); het is die toestand van Job, die zeide: ofschoon Hij mij doodde, zou ik niet hopen, (Job. 13:15). Of nog duidelijker, ziet wat Mozes deed toen hij de Heere vasthield en niet liet gaan: Heere, zegt hij, Gij hebt gezegd, Ik ken u bij name! en ook, gij hebt genade gevonden in Mijn ogen. Nu dan, ik bid, indien ik genade gevonden heb in Uw ogen, zo laat mij dan nu Uw weg weten . . . waarbij zou nu bekend worden, dat ik genade gevonden heb in Uw ogen . . . is het niet daarbij, dat Gij met ons gaat, (Exod. 33:12,13 en 16). Ziet, dit is manen en pleiten op Gods eigen Woord en trouw, vasthouden en niet weer laten gaan. Dit kan de kleine Christen gemakkelijk, als Jezus zich maar laat vinden en binden, en het is voor de grote Christen onmogelijk als hij in het donker wandelt, en de kracht van boven mist. Waar genade den mens brengt, daar is hij, en waar genade de mens laat, daar blijft hij.

Ten vierde. Dit vinden van Jezus was nu gebeurd toen zij *een weinige van de wachters was weg gegaan*. Dus, wachters, middelen, boeken, kerken of gezelschappen, moesten hier de eer niet hebben van de grote verlossing die aan de ziel was te beurt gevallen, maar de Heere alleen, wie ook als de Koning Zijner Kerk, de eer verdient van al Zijn werk.

TOEPASSING.

De zoekende ziel uit onzen tekst zocht eerst heel flauw en gebrekkig in een geestelijken nacht op haar leger; zij zocht, maar zij vond niet. Later werd het altijd zoeken, overal zoeken, ernstig zoeken en toch was het: ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet.! En eindelijk was het zoeken, vinden, vasthouden en voor eeuwig vasthouden. Het was een langzaam opgroeien, een langzaam opklimmen van de ene trap op de andere, totdat eindelijk de bovenste trap bereikt was. Een levendig gemaakte Christen, groeit zelden als de wonderboom van Jonas in één nacht, maar gelijk ze eikenbomen der gerechtigheid genoemd worden in de Schrift, zo groeien ze ook langzaam als een eik, totdat ze hun volle wasdom bereikt hebben. De Heere maakt eerst arm, daarna maakt Hij rijk, eerst vernedert en daarna verhoogt Hij. Eerst komt honger, daarna de verzadiging; eerst ontdekken, en dan overdekken, dat is Gods gewone weg. Eerst het kruid, daarna de aar, en dan het volle koren in de aar, (Mark. 4:26-29).

Och, hoe gelukkig, waar het wezenlijke begin maar zijn mag! en de ziel maar zeggen mag van de dierbare Jezus: *ik zocht Hem, en ik zoek Hem*. Al is het dat hij voor een tijd soms moedeloos moet zeggen: ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet! Onze tekst leert toch, dat het vinden, eenmaal op 's Heeren tijd, al is het dan ook bij het naderen van de dood, op het zoeken volgen zal. Met recht mogen wij daarom zeggen: houdt moed, gij arm en ellendig volk, die het nochtans in waarheid om de Heere Jezus te doen is! De Schrift leert ons, dat de Heere de armen met goederen vervult, hongerigen en dorstigen verzadigt, niet beschaamd doet worden degenen, die op Hem wachten, en zich zeker eenmaal laat vinden door allen die Hem zoeken. En nu, als gij in een

geestelijke nacht zoekt, op een leger van dodigheid of donkerheid, dan is het zoeken een zwaar werk, een moeilijke bezigheid; maar als het met de zoekster uit de tekst maar een ernstig, hartelijk, aanhoudend zoeken worden mag, onder alle openbare en bijzondere middelen, en een pleiten op Gods genade en waarheid in Christus, dan is het zoeken reeds een zalige bezigheid, waarin meer genot ligt voor het hart dan in alle genietingen der wereld. En nu, is het zoeken dan reeds zo zalig; hoe zalig zal dan het vinden eens zijn!

Maar weet gij, wie hier te bestraffen en te beklagen zijn? Zulke mensen, die met verwaarlozing van het heil van hun onsterfelijke zielen, zoeken naar de vermaken, en de schatten van deze tegenwoordige wereld. Zulke mensen, die zorgeloos zijn, die nooit hun diepe val leerden beseffen en betreuren, en niet weten dat ze arm, jammerlijk, ellendig, blind en naakt zijn; en die daarom Jezus niet denken nodig te hebben als Borg en Voorbidder. Zulke zielen ook, waar de liefde tot de zonde nooit verbroken is, die wel telkens de zaligheid zoeken en met Bileam naar een gelukkige dood verlangen, maar die toch zo graag God en de wereld tegelijk willen dienen, hoe ruimer en ruwer hoe liever willen leven, indien hun einde toch maar gelukkig mocht wezen. Zulke zielen nog eens, zijn ongelukkig en zeer te beklagen, die de Heere alleen zoeken in de dag der dodelijke krankheid, of bij sterfgevallen, of als er besmettelijke ziekte in de buurt heerst, of als ze op een andere wijze in gevaar en vreze des doods verkeren; maar als het gevaar geweken en de roede opgeheven is, dan weer zorgeloos en vervuld zijn met liefde tot de zonde.

Arme medezondaar! gij, waar het zo mee gesteld is, wat zult gij ten dage, als de grote Wereldrechter komen zal, en als hemel en aarde zullen voorbij gaan, tegen de Rechter kunnen inbrengen? Zult gij iets hebben om uzelf te verschonen? Zult gij durven te zeggen: „Heere Jezus! ik heb U jaren lang ernstig gezocht, maar het was en bleef steeds: *ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet!* Gij wilde u door mij niet laten vinden; Gij hebt mij de genade geweigerd die ik ernstig van U begeerde; ik riep wel, en bleef roepen, maar alles was vruchteloos, Gij wilde mij niet horen!?” Ik zeg, zult gij dat Jezus kunnen verwijten, of zal Hij u integendeel verwijten kunnen: Ik heb geroepen en Mijn handen uitgebreid, Ik heb bedreigd, gewaarschuwd en genodigd, maar gij hebt Mijn raad verworpen en Mijn bestraffingen niet gewild. Daarom zal Ik nu lachen in uw verderf en spotten als uw vrees komt!

Medezondaar! denk hierover ernstig na. Gij zult niets kunnen inbrengen als het eeuwig te laat zal zijn, maar gij zult een eeuwig zelfverwilt en knagend berouw met u meenemen in de eeuwige gevangenis, waaruit nooit verlossing of herstel zal te hopen zijn.

Nu leeft gij nog, en daarom bid ik u bij het heil van uw kostelijke zielen: zoek nog de Heere terwijl Hij te vinden is. De genadedeur is nog open, maar zal spoedig toe gaan, om in alle eeuwigheid niet weer geopend te worden.

Maar mogelijk is hier iemand, die klaagt dat hij wellicht al jarenlang Jezus gezocht, maar nog niet gevonden heeft. Vriend! indien gij zeggen kunt met David: ik zoek U met geheel mijn hart (Ps. 119:10), dan zult gij eenmaal, op 's Heeren tijd, vinden. Gij zijt evenwel de eerste niet, en zult zeker ook de laatste niet zijn, die klaagt dat gij nog niet gevonden hebt; zie maar op onze tekst, en leer daaruit dat menige ziel soms in het verborgen zucht: „ik zocht, o ja, ik zocht Hem, maar ach, ik vond Hem niet!” Houd aan, mogelijk ontdekt Jezus zich aan uw gemoed over 25 of 30 jaren; maar nee, wellicht geschiedt het reeds morgen of overmorgen. In elk geval, dit zij onze troost, Jezus is Zijn Woord kwijt, de zoeker moet op 's Heeren tijd een gelukkig vinder worden.

OEFFENING 6

Oefening over Jeremia 3:3

VOORAFSPRAAK.

Er gebeurt niets bij geval. Geen haar valt van ons hoofd, en geen mus valt op de aarde zonder de wil van de hemelse Vader, (Matth. 10:29,30). Dit leert ons Gods Woord. Dit leert ons ook onze Catechismus, waarin wij vinden: Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods? Antw. De almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods, door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle creaturen, gelijk als met Zijn hand nog onderhoudt, en zo regeert, dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijs en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bij geval, maar van Zijn vaderlijke hand ons toekomen. (Vraag 27).

Het is dan ook niet buiten het hoge en heilige Godsbestuur, dat wij thans een zomer hebben, zó heet en zó droog, dat geen grijsaards het zo beleefd hebben. Nee, zou dat buiten het bestuur des Heeren zijn? Integendeel: die God, die tien zware plagen bracht over Egypteland, die Israël zo menigmaal getuchtigd heeft om de zonde des volks, die ook in Nederland zovele oordelen en zegeningen heeft gegeven, die roept thans ook ons door deze vreselijke hitte en droogte toe: de stem des Heeren roept tot de stad . . . hoort de roede en wie ze besteld heeft, (Micha 6:9). Ach! als het nu maar niet met ons, en met gans Nederland is: ik heb hen geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld. . . Zij hebben hun aangezichten harder gemaakt dan een steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeren, (Jer. 5:3). Genademiddelen, bezoeken en zegeningen toch, als ze maar die uitwerking mogen hebben, dat wij er door geleerd, door verootmoedigd en tot Christus gebracht worden, dan wordt God in Zijn deugden en daden verheerlijkt, en onze zielen genieten er de rijke vruchten van; maar blijven wij onder alles de wereld dienen en de zonde liefhebben, dan zullen Wet en Evangelie eenmaal tegen ons getuigen, en al des Heeren oordelen zullen ons hier maar beginselen zijn van de ondraaglijke smarten der eeuwigheid.

Hierover hopen wij thans nader te handelen.

Tekst: Jeremia 3:3

Daarom zijn de regendroppels ingehouden, en daar is geen spade regen geweest; maar gij hebt een hoerenvoorhoofd, gij weigert schaamrood te worden.

Wij vinden hier twee hoofdzaken:

A. *Eerst*, Gods oordeel over Israël ten tijde van de profeet Jeremia.

B. En *ten tweede*. Israëls verharde toestand onder dat oordeel van God.

A. Belangende ons eerste stuk: Gods oordeel over Israël, daarin moeten wij weer op drie zaken letten: *Ten eerste*: op de *regendroppels*. *Ten tweede*: die regendroppels waren *ingehouden*. *En ten derde*: Israëls zonde was daar de oorzaak van.

Ten eerste. De regendroppels, daar moeten wij eerst op letten. Maar is zulk een kleine waterdruppel onze aandacht wel waard? Ze vallen met duizenden en tienduizenden zo

menigmaal rondom ons en op ons, menigmaal meer dan ons lief is, en niet zelden worden die regendroppels door een prachtige heer of pronkzieke dame vervloekt, als die op een schone morgen voor hun plezier waren uitgegaan, en door een onaangename regenbui op de reis werden verrast. Regendroppels, wij hebben ze van onze kindse dagen af zien vallen, en denken nauwelijks waar ze vandaan komen of wie ze geeft. En toch ja, als wij slechts een opmerkzaam hart, een leergierig gemoed hadden, wat zou toch de grote wijsheid van de Schepper, Zijn goedheid en almacht, in elke regendruppel zijn op te merken. De Heere trekt de druppels der wateren op, die de regen na zijn damp uitgieten, (Job 36:27). Hij roept de wateren der zee, en giet ze uit op de aardbodem, (Amos 9: 6). De grote Schepper heeft de zee gemaakt, en uit die grote zee trekt Hij de dampen op naar de drijvende wolken, en gebiedt de wolken om naar Zijn raad en bestuur onze velden en akkers te bevochtigen, en laat also daardoor ons koren en gras groeien voor mensen en beesten. God is het dus, die ons regen geeft en vruchtbare tijden, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid, (Hand. 14:17). Daarom vraagt de Profeet: Zijn er onder de ijdelheden der heidenen, die doen regenen? of kan de hemel droppels geven? Zijt Gij die niet, o Heere, onze God? Daarom zullen wij op U wachten, (Jer. 14:22). En bij een andere profeet wordt gezegd: begeert van de Heere regen ten tijde van de spade regens . . . en Hij zal regen genoeg geven voor ieder kruid op het veld, (Zach. 10:1). Dus, elke regendruppel is een schepping van Gods almachtige en wijze hand. En als wij dan nu tegenwoordig behoefte aan regen hebben wat moeten wij dan doen? Ja, wat doen, niet zo altijd naar het draaien van de wind en het drijven van de wolken zien, alsof de wolken ons zonder Gods beschikking regen konden geven; niet zo gedurig onzen almanak in de hand grijpen om naar de eclipsen of nieuwe manen, of iets anders te informeren; niet met koning *Joram* tegen God opstaan, en zeggen: Zie, dat kwaad is van de Heere, wat zou ik verder op de Heere wachten? (2 Kon. 6:33). Maar integendeel, in deze zware hitte en droevige droogte, zoeken onder God te buigen, en te bedenken dat er geschreven staat: De Heere woont in Zijn heilige Tempel, zwijg voor Zijn aangezicht, gij ganse aarde, (Hab. 2:20). En dan met ootmoed van de Heere af te smeken, die naar Zijn belofte, op het gebed, regen genoeg geven zal voor ieder kruid op het veld.

Ten tweede. Maar nu, die regendruppels waren ten tijde van de profeet *ingehouden en er was geen spade regen geweest.*

In Egypteland regende het óf zeer zelden, óf nooit (Zach. 14:17,18), zodat het daar geen oordeel, geen onheil was als het niet, regende, naardien men daar gewoon was dat de landerijen door de overstroming van de *Nijl* werden bevochtigd, en verder door menselijke middelen moesten worden vochtig gehouden; maar van Kanaän staat er geschreven: dat land is niet als Egypte, dat gij bewaterde met uw gang als een kruidhof, maar het drinkt water bij de regen des hemels, (Deut. 11:10,11). Evenwel had ook Kanaän hoofdzakelijk maar tweemaal in het jaar regen nodig, en dat was in de maand Oktober, en dat wordt genoemd de vroege regen, en dan in het begin van Maart, en dat was de spade regen, (Deut. 11:14 en Zach. 10:1). De vroege regen was dienstbaar om het koren, dat stond om rijp te worden, voor verdrogen en verdorren te bewaren. Maar nu, in de tijd van de Profeet, was die zo nuttige en nodige spade regen, door het albesturend Opperwezen *ingehouden*. Wij weten als er geen regen valt, dat dan alles verdroogt. Het is daarom een grote straf, als God een droogte roept over het land (Hag. 1:11), en dat is nochtans Gods bedreiging als de mensenkinderen tegen Hem zondigen, daarom staat er: de Heere zal u slaan met hitte en met droogte, (Deut. 28:22). Hitte en droogte, als een straf des Heeren over de zonde, heeft menigmaal al grote ellende teweeg gebracht; denk slechts behalve de ondervinding in onze tijden,

om de hitte en droogte, waar onze Profeet op een andere plaats over klaagt, toen de voortreffelijke van hun minderen om water uitzonden, maar die tot de grachten komende geen water vonden, en met de lege vaten weer moesten terugkeren, (Jer. 14:1-6). Denk verder om de klachten die ons dienaangaande voorkomen bij de profeet Joel (Joel 1:15-20), en bijzonder, om dat vierde halfjarig oordeel van de Almachtige, ten tijde van de goddeloze koning Achab, (1 Kon. 17:1). Nu, zo vinden wij ook in onze tekst dat de Heere de regendruppels had *ingehouden*. Ach! als God inhoudt, wie zal dan uitlaten? Zo is het met regen, zo is het met zegen, zo is het met de Heilige Geest, zo is het met het licht dat de vromen weleens aan hun gemoed genieten, en zo met alles en in allerlei opzichten. Wij moeten maar telkens leren dat wij afhankelijk zijn, en in onszelf minder zijn dan een druppel aan de rand van de wateremmer.

Ten derde. Maar nu, waarom had de Heere de regendruppels ingehouden? *Daarom*, zegt Hij in onze tekst, en dan kunnen wij de duidelijke reden van dat daarom vinden, als wij maar even letten op het vers dat onmiddellijk aan onze tekst voorafgaat, waar de Heere zegt dat het inhouden van de regendruppels was geschied om hun *hoererijen*, en omdat ze het land hadden ontheiligd met hun *boosheid*. Israëls nationale zonde was dus de oorzaak van Israëls nationale bezoeking en van de straffen door de hand des Heeren. Hoe kon het ook anders, van een God die enkel liefde is (1 Joh. 4:8), die de mensenkinderen niet plaagt van harte (Klaagl. 3:33), en wiens goedertierenheid alle morgen nieuw is, (Klaagl. 3:22,23). De Heere was dus door de zonde van het volk genooddaakt om Zijn roede te vertonen en Zijn slaande hand over Israël op te heffen.

Ziet dan hier de ware oorzaak van alle straffen en plagen die op aarde kunnen worden opgemerkt; van alle oorlogen, hongersnoden, pestilentiën en andere volksrampen. Ziet hier in het bijzonder, de ware oorzaak van de ziekte onder de mensen, voor twee jaren, waaraan in korte tijd in ons kleine Nederland, zestienduizend zevenhonderd en twee en vijftig arme zielen naar de eeuwigheid zijn weggerukt. De ware oorzaak ook van de pest onder het rundvee in het verleden jaar, daar wij zes en zeventig duizend en ruim drie honderd runderen aan verloren, die God ons ontnam, omdat wij het land hadden verontreinigd met onze boosheid; behalve die bijna negen en twintig duizend, die door de overheid zo moorddadig zijn omgebracht. En wat zullen wij nu zeggen van de zo buitengewone hitte en ongekende droogte van deze zomer, die zulk een naar gebrek onder het vee veroorzaakt, en die buiten twijfel grote schaarste van levensmiddelen voor de mens tot gevolg zal hebben? Is dat ook niet een vrucht van de boosheid, waarmee het land door overheid en onderdaan wordt ontheiligd? Zeker ja, mijn vrienden! en daarvoor hoeven wij de bewijzen, niet ver te zoeken.

Gods dag wordt straffeloos ontheiligd, door groten en kleinen, ouden en jongen, rijken en armen, en wordt gebruikt tot werkdag, koopdag en dag van vermaak en uitspanning.

Gods naam wordt gelasterd, door vloeken en zweren en valse eden, zelfs van knapen die nauwelijks goed spreken kunnen, en wat al ruim zo gruwelijk is, door grijsaards die met hun ene voet in 't graf zijn, en die in waarheid voor de deur der eeuwigheid verkeren.

Gods Woord wordt verdraaid, ja miskend en bespot, zelfs door een menigte van hen die ambtshalve verplicht zijn een gekruiste Christus te verkondigen, die zij nochtans zelf nooit hebben leren kennen noch begeren als Koning over hun zielen.

Gods Zoon wordt verloochend, in Zijn heilige godheid en Middelaarsbediening, tot een gewoon mensen verlaagd, en niet waardig gekeurd onze eer, dienst, aanbidding en het onbepaalde vertrouwen onzer harten.

Gods volk wordt bespot, gehaat en gescholden, hun goede naam ontnomen, en hun gebreken zo nauwkeurig mogelijk opgezocht, en door heel de wereld ruchtbaar gemaakt. Het zorgeloze gezelschap der losse werelddienaren mag vloeken en lasteren, liegen en stelen en leven in onkuisheid en dronkenschap, niemand zal het opmerken of er een woord van zeggen, maar als er een splinter in het oog van een godvruchtig mens te zien is, moet heel de wereld er aan te pas komen, en er is een vreugde bij de vijanden, zoals bij de Filistijnen toen ze Simson gevangen hadden en hem lieten malen in het gevangenhuis.

Nog eens. Laat ons dit ook niet verzwijgen: Gods Kerk is in wanorde, verdeeld en verscheurd, verslapt en verflauwd, en kwijnend onder dorheid en dodigheid. Er is weinig zegen onder de middelen, er is weinig liefde onder de broederen, er is weinig vereniging in de gezelschappen, er is weinig leven in de harten. Er is weinig vreugde, omdat er weinig vrucht is, er is weinig troost, omdat er weinig gebed is. Des Heeren volk heeft zijn eerste liefde verlaten, is al te zeer in klederpracht en huissieraad aan de wereld gelijkvormig geworden, en verkeert in 't algemeen in een zeer kwijnende staat. En is dat dan niet als oud Israëel, het land verontreinigd door de boosheid? En nu, daarom kwam de cholera, de veepest, en ook daarom heeft de Heere thans de regendruppels ingehouden, en ons arm vee doen zuchten en ons doen vrezen voor de droevige gevolgen van deze zo ongekennde droogte. *God is liefde*, en het zijn maar onze zonden die Hem noodzaken om de roede over land en volk op te heffen.

B. Maar kom, laat ons nu in onze tweede hoofdzaak letten op Israëls verharde toestand onder de bezoeken Gods. Daarvan zegt de Profeet: *maar gij hebt een hoerenvoorhoofd, gij weigert schaamrood te worden*. Hier doen wij twee vragen: *Eerst*: wat is het schaamrood te worden? *En dan*: wat geeft het te kennen dat Israëel dit weigerde?

Schaamrood of beschaamd te worden voor de mensen is ijdel, is pijnlijk, is doorgaans zondig en spruit voort uit de hoogmoed van ons hart. Waren wij recht nederig en arm, wij schaamden ons voor onze medezondaren wellicht geen tienmaal, daar wij het nu duizendmaal doen. Maar er wordt in onze tekst van een andere schaamte, van een schaamte voor God gesproken; en het volk des Heeren zal niet veel woorden nodig hebben om het te beduiden wat dat is. Het is de toestand van de arme tollenaar, die zijn ellende gevoelde en om genade riep. Ezra, toen hij zag dat zijn zonde was vermenigvuldigd tot boven zijn hoofd, en zijn schuld was opgeklommen tot aan de hemel toe, riep daarvoor uit: mijn God, ik ben beschaamd! (Ezra 9:6). Elders vinden wij van een arm verootmoedigd volk: Ziet, wij liggen in onze schaamte, en onze schande overdekt ons, want wij hebben tegen de Heere, onze God, gezondigd, (Jer. 3:25). En de ootmoedige Daniël, hij roept in zijn ernstig gebed: bij U, o Heere! is de gerechtigheid, maar bij ons is de beschaamdheid der aangezichten. (Dan. 9:7). Beschaamdheid voor God, het is een toestand, die uit ware zelfkennis voortvloeit; uit de ontdekking door de Heilige Geest. Zolang de mens vreemdeling is van zijn hart, kan hij zich voor God niet schamen, maar heeft altijd een hoge gedachte van zijn deugden en geringe gedachte van zijn gebrek.

Nog eens. Ware beschaamdheid voor God, vloeit niet alleen uit ontdekking, maar zij leert ons ook, God in Zijn recht te billijken, ofschoon Hij ons bezocht met tijdelijke en eeuwige straffen; en dus een welgevallen krijgen aan de straf onzer ongerechtigheid, (Lev. 26:41). Maar dan ook brengt ons de ware beschaamdheid biddend voor de voeten van de Heere Jezus, om bij Hem te zoeken en te vinden wat wij in het Paradijs verloren hebben. Gewetensovertuiging en vrees voor de hel, kan ons met Kaïn en

Ezau van God afbrengen, maar ware beschaamdheid leert ons met Job, onze Rechter om genade bidden, (Job 9:15).

Maar nu staat er van Israël, dat het weigerde om schaamrood of beschaamd voor God te worden. Israël was dus zorgeloos, was niet vernederd onder Gods slaande hand, en het was onder alle gruwelen en boosheid tamelijk goed met zichzelf voldaan, en was daarin gelijk aan die lichte en slechte vrouwen, die zó gewoon raken aan hun boos en gruwelijk gedrag, waarin zij reeds jaren lang geleefd hebben, dat zij zich voor niemand meer schamen. Kwam er pest onder Israël, dan zeiden ze, mogelijk ook zoals in onze tegenwoordige tijd: „ziedaar, de ongelukkige gevolgen van de gulzigheid en morsigheid der natie!" Kwam er ziekte onder de runderen, dan kreeg de landman of de veehandelaar misschien de schuld, of een of ander persoon uit de regering, die geen voorzorgsmaatregelen genoeg genomen had. En nu had de Heere zo zichtbaar door hitte en droogte dat Israël gekastijd, maar evenwel was en bleef over het algemeen het hart des volks verhard en er kwam geen beschaamdheid, geen vernedering, geen bekering.

TOEPASSING

Ook wij leven thans onder oordelen en bezoeken Gods. Ook ons overkomt deze vreselijke hitte en droogte als een vrucht van onze nationale boosheid, waardoor ook Nederland verontreinigd is. Dagelijks horen wij de klachten over het hongers- en dorstlijdende vee. Dagelijks zien wij met bedroefdheid ons bijna stervend koren, onze bijna door de zon verbrande akkers en velden. Ook bijna dagelijks horen wij van verschrikkelijke branden in bossen en huizen, in steden en dorpen; of wij zien in de verte de vlam of rook van de brand, waardoor in deze zomer, zovelen van onze medezondaren ongelukkig geworden zijn. Mij dunkt, de gewichtige zomer van het jaar 1868, vergeten wij niet, zolang wij aan deze zijde van het graf zijn.

Maar nu, zijn wij nu onder Gods oordelen beschaamd en verootmoedigd, of weigeren wij met Israël schaamrood te worden? Zeggen wij nu met Daniël: bij U, o Heere, is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten; of zeggen wij met Joram: al dit kwaad is van de Heere, wat zou ik dan verder op Hem wachten? Mens! wij leven in een gewichtige tijd. God is met Zijn oordelen zichtbaar op aarde. Wie weet wat ons nog in de toekomst te wachten staat. Valt toch voor God neer en zoekt vrede met Hem in het dierbare bloed van Christus. En bedenkt, indien gij een werelds mens zijt en blijft, en zo sterft, dan zal hitte, en droogte, en schaarsheid en ziekte, of andere rampen, voor u maar zijn als zovele beginselen der smarten, die gij in de eeuwigheid zult moeten dragen in de hel. Medezondaar! Het is Gods rechtvaardigheid dat Hij de hel gemaakt heeft tot een eeuwige strafplaats der goddelozen, maar het is Zijn goedheid, dat Hij ons nog voor de hel laat waarschuwen, en tot de hemel laat uitnodigen. Daarom, gij moet leren een andere weg in te slaan, uw leven en zaligheid in Christus te zoeken, u bij het arme volk van God te voegen en het nauwe pad des levens te kiezen; en dat alles hoe eerder hoe beter, om zo voor een onzekere toekomst gewaarborgd te zijn.

Maar gij zegt mogelijk: „kan ik wel? zeg mij toch eens wat ik kan en niet kan." Ik antwoord: uw hart kunt gij niet veranderen. Gij kunt zonder Jezus, in Jezus niet geloven. Gij kunt zonder de Heilige Geest niet goed bidden. Gij kunt de nauwe weg niet op of over, of de Heere moet uw Leidsman zijn. Gij kunt niet veel meer, of niets meer, had ik haast gezegd, dan om u getrouw te houden aan het vlijtig Bijbel lezen, en trouw en gestadig op te komen onder de middelen der genade. Maar, terwijl ik dit zeg, denk ik al vast, als mijn zeggen eens nauwkeurig gewikt en gewogen werd, dan zou

het nog maar bezwaarlijk steek houden, en het zou nog moeilijk te bewijzen zijn of een geheel werelds mens het waarlijk kan, om trouw de Bijbel te lezen en vlijtig en gestadig de genademiddelen waar te nemen. De natuur van de mens is zo God vijandig, dat Stefanus zegt: gij wederstaat altijd de Heilige Geest, gelijk uw vaderen, (Hand. 7:51). Dus, uw vaderen hebben dat gedaan, en gij doet het ook en Paulus zegt, dat de mens het Woord Gods verstoot, (Hand. 13:46). Zie, dat is het beeld, de toestand van de mens. Hierbij komt mij voor de geest, dat de duivel genoemd wordt een overste dezer wereld (Joh. 16:11), en een *sterke*, die zich niet gemakkelijk zijn vaten zal laten ontroven, (Matth. 12:29). Op een andere plaats lezen wij van de macht des satans (Hand. 26:18), en van de macht des duisternis, (Luk. 22:53). Of ook spreekt de Schrift van de listige omleidingen des duivels (Ef. 6:11), en dat hij als de god dezer eeuw de zinnen der ongelovigen verblindt, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie, (2 Kor. 4:4). Neem nu dit alles eens samen en let eens op het onmatige en godvijandige bestaan van de mens zelf, en daarbij op de macht van de god dezer eeuw, de satan die de mens vast houdt en op zijn eeuwige ondergang toelegt. Zou de mens dan door eigen kracht wel een getrouwe bijbellezer kunnen zijn? Zou de vijand, in vereniging met des mensen eigen natuur, hem niet wel eens de krant, of een roman in de hand kunnen geven, in plaats van het Woord des Heeren? Zou hij hem niet in slaap kunnen wiegen, met de Bijbel in de hand? Zou hij hem niet kunnen aandrijven om de komedie, of sociëteit of kroeg in plaats van het bedehuis te bezoeken? Ach, waarlijk, als de mens begint te beproeven wat hij kan of niet kan, dan valt hij zich immer tegen. Daarom raad ik u niet zozeer, om al uw wezenlijke of vermeende krachten in te spannen, maar te geloven dat de zaligheid bij de mens onmogelijk is, maar dat bij God alle dingen mogelijk zijn. Dus, dit is het beste, om met Johannes als dood aan de voeten van Jezus neer te vallen, die toch de sleutel heeft der hel en des doods, met het *o* en het *ach* van al Gods arme volk, om van de banden des duivels verlost en door de Zoon van God eeuwig vrij gemaakt te worden. Geliefde vrienden! de slavernij en ellende waarin gij met alle mensen gekomen zijt, is met geen pen te beschrijven. Nee, gij kunt uzelf in der eeuwigheid niet verlossen, maar Jezus kan u vrij maken, Zijn vermaken zijn met der mensen kinderen, Hij is een vriend van tollenaars en zondaren, en die tot Hem komt zal Hij niet uitwerpen, maar aannemen en vrij maken.

Maar gij, arm en heilbegerig volk! dat niet *weigert*, maar veeleer bidt en smeekt om *schaamrood* te worden, en die er uw zaligheid in vindt om als een Daniël te zeggen: Heere, bij U is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid des aangezichts; en die als zulk een tot Jezus vliedt en bij Hem schuilt, tot vergeving en wegneming der zonde. Tot u zeg ik twee of drie dingen.

Ten eerste. Ziet hier een treffend onderscheid tussen u en de dode wereld; die *weigert* om *schaamrood* te worden, en gij integendeel bidt er om. Waar komt dat toch vandaan, is dat een vrucht van uw natuurakker; zijt gij niet zo diep gezonken als andere mensen; heeft uw aangeboren natuur behoefte aan ware vernedering, aan diep buigen voor God, of heeft de Heere dit in u gewerkt door Zijn Geest? Denkt daarover eens ernstig na.

Ten tweede. Bidt meer en meer om een beschaamd en arm hart, en dat de Geest u al dieper mocht ontdekken en ontbloten. Armoede is zaligheid. Beschaamdheid voor God, zelfs over uw beste deugden, is zaligheid. Zo toch moeten wij tot de Heere komen, als Benhadads knechten, met de koorden of stroppen om het hoofd, of om de hals, tot een teken dat men gelooft de dood verdiend te hebben, en dan met de ootmoedige bede: *laat toch onze zielen leven!* Wij kunnen nooit voor dat Hoge wezen te laag buigen, of ons diep genoeg verootmoedigen. David betuigt in een van zijn

Psalmen: *door Uw verootmoedigen hebt Gij mij groot gemaakt*, en Jezus zegt: *indien gij niet wordt als een kindeke, kunt gij in het hemelrijk niet ingaan*. Dus, zoekt in de laagte te komen, en daar levenslang te blijven.

Ten derde. Komt tot Jezus, wel beschaamd, maar toch ook vrijmoedig, want Hij heeft u geroepen. O! denkt aan dat zoete woord: *de Meester is daar, en Hij roept u!* En in Hem is een volheid, om al uw wijdgapend gebed te vervullen,

Eindelijk. Volk van God, allen tezamen! Weigert gij toch niet om schaamrood te worden, onder de bezoeken van onze tijden, daar gij toch weet dat beschaamdheid zaligheid is. Dat hoerenvoorhoofd uit onze tekst, is nog een trek uit uw ellendig eertijds. Ja, die 20 of 30, of meer of minder jaren, toen gij nog buiten God in de wereld leefde, toen was u ook als de grote menigte. God kwam met roepstemmen, met waarschuwingen, met uitnodigingen, met zware kastijdingen wellicht; maar gij luisterde niet, gij weigerde schaamrood te worden. Gij zoudt uzelf voor eeuwig ongelukkig gemaakt hebben, had God zich niet over u ontfermt en u krachtadig stil gezet op uw weg.

Denkt daaraan, vergeet uw aangeboren aangezicht niet, uw hardnekkigheid tegen God en tegen uw eigen welzijn.

Bidt voor de algemene belangen des vaderlands, en ook om regen en zegen over het dorstig aardrijk. Maar bidt vooral om een geestelijken regen; om een regen van de Heilige Geest. Dat het mocht gaan door gans Nederland en over de gehele aarde, zoals de dichter zegt: Gij zult zeer milde regen doen druipen, o God! (Ps. 68:10). Dat over ons uitgestort mocht worden de Geest uit de hoogte, opdat de woestijn tot een vruchtbaar veld mocht worden (Jes. 32:15), en dat de Geest tot ons mocht komen als een regen, als de spade regen en de vroege regen des lands, (Hos. 6:3).

Nu, de Heere zegene en verkwikke het dor en dorstige aardrijk, en storte Zijn Geest uit over onze zielen!

OEFFENING 7

Oefening over 1 Kronieken 10:13a

A zo stierf Saul in zijn overtreding.

VOORAFSPRAAK.

Het eind goed, al goed! zo zeggen wij met een waar spreekwoord. Al hadden wij tot van daag toe, in een nare gevangenis opgesloten gezeten op water en brood, als wij dan nu maar los en vrij mochten heengaan, en verder welvaart en voorspoed genieten tot in een hoge ouderdom toe, dan zou al ons vorige kruis spoedig vergeten zijn en wij zouden verder een vrolijk en opgeruimd leven kunnen hebben. Al hadden wij acht en dertig jaren krank gelegen in een ziekenhuis, als wij dan gisteren of vandaag maar weer gezond waren geworden, en dan verder altijd gezond bleven, dan zou al onze vorige druk spoedig vergeten zijn en onze gezondheid zou ons dan veel zoeter en aangenamer zijn dan de gezondheid van andere mensen, die van hun jeugd af nooit iets uit de apotheek hadden behoeven te gebruiken. Al hadden wij tot heden toe ons brood moeten bedelen bij de weg met gescheurde kleren aan het lijf, als wij dan nu maar uit onze armoede gered waren, en hadden verder maar enige duizenden 's jaarlijks te verteren, een goed huis om te bewonen en een volle tafel om van te eten, dan waren wij immers veel gelukkiger dan dat wij tot heden toe met de rijke man alle dagen vrolijk en prachtig geleefd hadden, en wij moesten dan nu de bedelzak opnemen en in grote armoede ons leven eindigen. Ja zeker, zo is het, en dan is óók het spreekwoord waarheid: *het einde goed, al goed!* Immers, ik heb van vier koningen gelezen, die in hun jeugd de troon bezaten, en op latere leeftijd werden ze alle vier voor een wagen gespannen, om een gewelddenaar door de stad te trekken, die hen overwonnen en van hun tronen beroofd had. Ja, ik heb van een en zeventig andere koningen gelezen, die droegen eerst een gouden kroon en voerden heerschappij over hun medeschepselen, maar later hakte men hun de duimen van de handen en de tenen van de voeten, en zo liet men ze om de beurt als honden om de tafel zitten om de kruimels op te likken die van de tafel vielen (Richt. 1:6,7). Dat was niet *het einde goed, al goed!* Maar nu, mijn vrienden! is het in al die genoemde opzichten dan waarheid, dat het beter is een goed einde dan een goed begin te hebben, vooral heeft dit dan ook betrekking op het einde van ons leven. Het begin van ons leven was kwaad, want wij kwamen bij onze geboorte niet alleen op een wereld vol ellende en moeilijkheid, maar ook werden wij geboren, beroofd van Gods beeld en met het beeld van satan. Maar hoewel nu ons levensbegin kwaad was, och, mocht nu het einde maar goed zijn! en mochten wij door bekering en geloof maar deel aan Jezus hebben of krijgen, zodat wij in de ure des doods niet voor eigen rekening hoeven te staan! Mochten wij hier maar als vreemdelingen verkeren en op de nauwe weg wandelen! Al zijn wij dan nog niet volmaakt; al schiet er tot onze smart nog veel te wensen over, al zijn wij zelfs in onze beste daden nog ellendig en gebrekkig; dan zal toch ons einde goed zijn, en dan is ook alles goed. Och, hoe zwaar behoorde toch deze zaak bij ons te wegen! want indien wij toch zorgeloos en in de zonde leven, dan zal ons einde kwaad zijn, en onze toestand kwaad blijven tot in alle eeuwigheid.

Nu, over het kwade einde van een zondaar, die in zijn zonde sterft, hoop ik thans breder te handelen. Mocht het zijn om de zondaar van de weg der zonde af te

schrikken en tot Jezus te brengen; en om het gelovige volk bij hun zalig voorrecht te bepalen en tot een dankbaar en godzalig leven aan te sporen!

Tekst: 1 Kronieken 10:13a *Al zo stierf Saul in zijn overtreiding.*

Wij letten hier:

- A. *Eerst*, op de persoon waarover in onze tekst gesproken wordt.
- B. *En dan*, op zijn zeer ongelukkige dood.

A. De persoon waarover onze tekst spreekt, is Saul, de zoon van een koopman of fokker van ezels, zegt *Josefus*. In de Bijbel wordt ons trouwens ook gezegd, dat Sauls vader ten minste ook ezels en ezelinnen hield, die verloren geraakt waren en waartoe Saul werd uitgezonden, om ze zo mogelijk weer terecht te brengen. Verder lezen wij van Saul, dat hij de zoon was van Kis, uit de stam van Benjamin, en dat hij een buitengewoon schoon mens was van een rijzige lichaamsgestalte, ja een kleine reus, want hij was van de schouders en opwaarts, hoger of langer dan de langste man in gans Israël, (1 Sam. 9:2). Op Gods bevel werd hij door Samuel tot Israëls eerste koning gezalfd, toen hij wellicht om niets minder dan om een koningsambt zal gedacht hebben. Hij zocht ezels en hij vond een koninkrijk. Het ging dus Saul in het natuurlijke, zoals het menig mens gaat in het geestelijke, die ook ezels zoeken en de Heere vinden, en met genade verrast worden, zodat ze wel eens in verwondering uitroepen met Hagar: Gij, God des aanzien! heb ik ook hier gezien naar Die, die mij aanziet! (Gen. 16:13). Maar nu dan, Saul werd dan op Gods bevel tot koning gezalfd. Was hij dan een godvruchtig mens, kende en diende hij Israëls God? Och nee, niets minder dan dat; hij schijnt in zijn jeugd een ruw, roekeloos mens geweest te zijn, een ezelzoeker, die zelf ook wel bij de ossen en ezels ter school mocht gezonden worden; want een os kent zijn bezitter en een ezel de krib zijns heren; maar Saul had ook de kennis des Heeren niet. Immers, dat hij niets minder deed als met de vromen verkeren en godsdienstige gezelschappen bijwonen, maar dat hij integendeel een ruw en werelds mens was, schijnt duidelijk genoeg te blijken uit de verwondering waarmee zijn landslieden waren aangedaan toen zij hem onder de Profeten zagen, waarvan zij zeiden: wat is dit, dat de zoon van Kis geschied is? Is Saul ook onder de profeten, (1 Sam. 10:11,12 en 19:24).

Wij kunnen dan hier zien, dat een gewichtig ambt, en goddelijke aanstelling in dat ambt, ons geen deel geeft aan de genade, noch recht op de zaligheid. Noch Saul, noch Judas zijn zalig geworden, hoewel de een in de wereldlijke regering, en de ander in de kerkelijke bediening een aanzienlijk ambt bekleedde.

Saul nochtans, nadat hij voor de eerste maal bij Samuël was aangekomen, en door hem tot koning gezalfd was, schijnt zijn wandel en levenswijze nogal enigszins veranderd te hebben, en Samuëls woorden en godvruchtig gedrag schijnen nogal wat indruk op Sauls gemoed gehad te hebben; ten minste, wij vinden in het stoffelijke enige goede dingen in deze kwade man. Of zou het niet tot beschaming van veel mensen zijn, dat wij van Saul lezen dat hij niet hoog, maar laag van zichzelf oordeelde, toen hij zei: ben ik niet een zoon van Jemini, van de kleinste der stammen Israëls? En mijn geslacht, is het niet het kleinste van al de geslachten? (1 Sam. 9:21). En toch was dat geen gemaakte nederigheid, want Samuël zelf getuigde later van hem, dat hij toen gering was geweest in zijn eigen ogen, (1 Sam. 15:17). Door deze natuurlijke eenvoudigheid van Saul was hij bekwaam om geleden ongelijk te verdragen en met zachtmoedigheid te beantwoorden. Immers, toen na zijn inhuldiging

tot koning enige slechte lieden riepen: *wat zou ons deze verlossen!* lezen wij van de nieuwe koning: doch Saul was als doof, (1 Sam. 10:27). En toen het volk later deze boze lieden, die Saul veracht en geen geschenk gebracht hadden, met de dood wilde straffen, zei Saul: niemand zal heden gedood worden, want de Heere heeft heden een verlossing in Israël gedaan, (1 Sam. 11:13). Dus Saul was een eenvoudige, billijke man, die als koning nooit een grote pracht of staatsie gevoerd heeft, die geen afgoden diende, en zich aan geen onkuisheid schuldig maakte, en veel prijselijke dingen had die hem aanspraak deden maken op de achting en liefde van zijn volk. Evenwel was hij één van die doornen en distelen, waarvan Jezus zei: men kan er geen vijgen of druiven van lezen. Die vuil is, dat hij nog vuiler worde, staat er in de Schrift (Openb. 22:11), en zo ging het ook met Saul; want de man die vroeger nog goede indrukken bezat, en vele schijnbaar goede daden, werd later als een openbare vijand van God en Zijn volk openbaar, was een onverzoenlijke vijand van de vrome David, en werd later de moordenaar van 85 priesters des Heeren, (1 Sam. 22:11-19). Hij werd dan ook om al zijn zonden rechtvaardig door de Heere verlaten en aan de duivel en zijn eigen hart overgelaten, en zocht eindelijk, toen God hem niet meer horen wilde, zijn troost en hulp bij de duivel door de tovenares van Endor, en ging zo van kwaad tot erger tot aan zijn jammerlijk einde toe.

B. Ziedaar iets van Saul als de persoon over wie in onze tekst gesproken wordt. Laat ons nu in de tweede plaats op zijn ellendig sterven letten.

Saul stierf. Dat was zo vreemd niet; dat had hij met alle mensen gemeen. Al was hij een man die een hoofd groter was dan alle mannen in Israël; al was hij in zijn jeugd zo schoon, dat er in gans Israël geen schoner man dan hij gevonden werd; al was hij een koning die over duizenden regeerde, hij moest evenwel sterven. Och, zo gaat het toch! door één mens is de zonde in de wereld gekomen, en door de zonde de dood; en alzo is de dood tot alle mensen doorgedaan, (Rom. 5:12). Onder de dingen die niet verzadigd worden is ook het graf, (Spreek. 30:15,16). Het graf heeft reeds vele honderd duizenden van Adams kinderen ingezwolgen en nog tot op de dag van heden toe is het niet verzadigd, en het zal ook niet verzadigd worden tot aan de jongste dag toe. Men berekent dat er zeventig mensen in elke minuut de eeuwigheid ingaan, in onze tegenwoordige eeuw; zodat er geen minuut in dag of nacht voorbij gaat, of wij kunnen ons een menigte van stervenden, en ook de bittere tranen der overblijvenden voor de geest vertegenwoordigen. Ach, welk een groot klaaghuis is toch de wereld door de zonde geworden! Elke minuut ongeveer zeventig levende mensen die in levenloze lijken veranderen. Bereken nu eens dat elke stervende maar vijf personen onder de betrekkingen heeft die hem of haar van harte bewenen, dan komen er ook elke minuut weer driehonderd en vijftig personen bij, die hun bittere tranen storten, als ze een dierbare echtgenoot, vader of moeder, zoon of dochter, broeder of zuster, zien worstelen met de angsten des doods, of als men het lijk misschien voor de laatste reis beziet, en gereed staat om het aan het graf over te geven. Dan zeg ik nog eens, welk een klaaghuis is toch de wereld! Wonder toch, dat men er nog zoveel toneelspelen ingebouwd heeft, dat er zoveel kermisvermaken in zijn, en dat er zoveel duizenden in worden aangetroffen die een dollemans leven leiden, en spotten met al wat heilig is, alsof ze nooit voor dood noch eeuwigheid te vrezen hadden. Maar hieraan kan men zien, hoe hardnekkig de mens door de zonde geworden is. God heeft op de zonde het vonnis des doods gedreigd, en voert het elke dag rondom ons uit, en toch is de arme mens zorgeloos menigmaal, totdat de geduchte slag hem treft, en hij het pad moet heengaan waarlangs hij niet zal kunnen weerkeren.

Nog weinige jaren zullen er verlopen, en ook wij zijn er niet meer, de andere mensen wandelen over ons graf, en wonen in ons huis, en bekleden ons ambt en betrekking. Saul stierf. Ik ga sterven; gij allen jong en oud, wij gaan heen in de weg der ganse aarde. Koningen en bedelaars, rijken en armen, kinderen en grijsaards, wij gaan allen sterven.

Maar nu, Saul stierf, en dat had hij met ons allen gemeen en ook met alle mensen. Maar verder wordt er van hem gezegd, dat hij stierf *in zijn overtreding*, en dat had hij wel met velen, maar toch niet met alle mensen gemeenschappelijk. Wanneer sterft een mens toch met Saul in zijn overtreding?

Een mens sterft in zijn overtreding, als hij sterft zonder berouw, zonder bekering, zonder verzoening met God, en zonder een leidsman in die donkere vallei des doods. Ik zeide, een mens sterft in zijn overtreding, als hij sterft zonder een waarachtig berouw. Een mens kan zorg over zijn ziel hebben; een mens kan vrees voor de eeuwigheid hebben; hij kan begeerte hebben op zijn doodsbed, om mee in de hemel ingelaten te worden, en toch kan hij waarachtig berouw over zijn zonden missen. Het ware berouw is een vrucht van het nieuwe leven; daarom wordt er gezegd door de profeet: zekerlijk, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, (Jer. 31:19). Het ware berouw drijft de ziel naar Jezus, om vrede niet alleen, maar ook om volkomen verlossing van al die zonden waarover de arme zondaar dan berouw gevoelt. En mist hij nu berouw, dan mist hij ook een gezicht van de noodzakelijkheid en dierbaarheid van Christus, en zo sterft hij zonder Middelaar in zijn overtreding.

Verder. Een mens sterft in zijn overtreding, als hij sterft zonder bekering. Hij mag zo zedig geleefd hebben als de rijke jongeling, indien echter zijn hart niet veranderd is, indien hij niet wedergeboren is, kan hij niet zalig worden; dit leert ons de Heere Jezus met een dubbel *voorwaar*, in Zijn gesprek met Nicodemus. Daarom moeten wij ons ernstig afvragen: ben ik in mijn jeugd bekeerd, of in mijn verdere leeftijd krachtig stil gezet op mijn zondeweg, of is mijn hart veranderd in mijn grijze dagen? Is mijn vroegere lust mijn tegenwoordige last geworden, en mijn vroegere last mijn tegenwoordige lust? Verkeer ik gaarne met Gods arme volk, heb ik dat volk lief, en kan ik hun klachten, en ook enigszins hun roemtaal in Christus verstaan? Zoek ik mijn voedsel in Gods dierbaar Woord en alle ontdekkende genademiddelen? Is het wandelen op het nauwe pad mijn oprechte keus, en zou ik gaarne in alles Gods welbehagen doen? Heb ik als een levend gemaakte, een pijnlijk gevoel van de verbergingen van Gods aangezicht? Draag ik in alles de kenmerken van een bekeerd mens? Missen wij de bekering, en blijven wij zo, dan zullen wij met Saul moeten sterven in onze overtredingen. Komt de bekering vóór den dood, dan zijn wij eeuwig gelukkig, maar komt de dood vóór de bekering, dan zijn wij ook eeuwig rampzalig.

Nog eens. Een mens sterft in zijn overtreding, als hij sterft zonder verzoening met God. Gods toorn toch rust op de zondaar, en die kunnen wij niet ontkomen zonder de grote Middelaar, die Zijn bloed storte en Zijn ziel gaf tot een rantsoen voor velen, en die voor de overtreders gebeden heeft. Hij is de deur waardoor wij moeten ingaan, en de weg, en tevens wegwijzer die ons aan de enge poort van het nieuwe Jeruzalem brengen kan. Zoekt verzoening met God in Zijn dierbaar bloed, anders sterft gij in uw overtreding en gaat dus voor de eeuwigheid verloren.

Eindelijk. Een mens sterft in zijn overtreding, als hij zonder God in de wereld geleefd heeft, en ook zonder leidsman die donkere doodsvallei in moet. Kiest Jezus hier tot uw Leidsman en Wegwijzer, dan zal Hij ook uw Leidsman zijn, als gij die tevoren nooit beproefde stap moet doen uit de wereld naar de eeuwigheid. Kiest en zoekt Jezus en wendt u gedurig tot Hem, welke beletselen de satan ook in de weg schuift, zoekt er toch door te dringen, want het zal u zo te pas komen in de ure des doods; want mist gij

Hem dan tot uw Leidsman, dan moet gij alleen weg en dan sterft gij in uw overtreding.

Nu, zo ging het ook met Saul; hij stierf in zijn overtreding; hij stierf zonder waarachtig berouw, zonder bekering, zonder verzoening en dus een ongelukkige dood. Hij was kort voor zijn dood in een allerbeklagelijkste toestand waarvan hij zelf zeggen moest: de Filistijnen strijden tegen mij, en God is van mij geweken en antwoordt mij niet meer, (1 Sam. 28:15). Ik heb dus God en de mensen tegen mij; mijn gemoed is benauwd, mijn leven is in gevaar, mijn gebed wordt niet verhoord, en ik weet dus niet waar ik mij bergen moet. O, ziet daar de arme man eens staan, de maat zijner zonde is vol; het bloed van 85 Priesters des Heeren, die hij onschuldig had laten ombrengen, roept om wraak tot God; het naar gehuil van hun vrouwen en kinderen, die hij ook vermoord had, geeft nog weerklank in zijn bang gemoed; daarbij is het, of hij de vluchtende en onschuldig vervolgde David overal voor zijn ogen heeft; al zijn zonden branden op zijn hart, en zijn eigen geweten is hem dag en nacht een pijnbank. In die benauwde nood, roept hij nog tot Israëls God, maar krijgt geen antwoord. Hij ziet als het ware de afgrond voor hem open, en voelt de voorsmaak van de hel reeds op aarde. Wat doet nu de arme, ongelukkige man? In plaats van op de Heere te wachten, voor Hem in de schuld te vallen, en om genade en pardon te smeken, gaat hij zijn troost zoeken te *Endor*, bij een tovenares, en wat God hem weigerde, meent hij bij de duivel te vinden. Ja, troost en redding zocht hij, maar angst en benauwdheid vond hij. Eindelijk valt hij wanhopend in zijn eigen zwaard. *Saul stierf in zijn overtreding*. Daar valt zijn lang zwaar lichaam in zijn eigen zwaard, en zijn arme ziel valt in de kaken van de hel en in de klauwen van de duivel. Tijd van bekering en middelen tot bekering, snijdt hij zichzelf af, en gaat zo eeuwig verloren. Het is gruwelijk om zonder strijd en zonder treuren, in de overtredingen te leven; ja niet alleen gruwelijk, maar verschrikkelijk en droevig is het zelfs, want ten allen dage doet de goddeloze zichzelf weedom aan. Maar hoe allerverschrikkelijkst zal het zijn om in de overtreding te sterven; te sterven, onder de nooit op te heffen vloek van de Almachtige; te sterven, en dan te vallen in de eeuwigdurende straf der zonde!

TOEPASSING

Al wat te voren geschreven is, dat is tot onze lering te voren geschreven; en dus ook ons korte tekstwoord is tot onze lering tevoren geschreven. Daarom wil ik hieruit voor bekeerden en onbekeerden, iets tot lering zoeken op te zamelen. Eerst zeg ik dan drie dingen tot onbekeerden. Gij leeft in overtreding tegen de Heere. Gij zult, als u zo blijft, met Saul sterven in uw overtreding. Er is nog een weg, nog een middel om gered te worden.

Ten eerste. Gij leeft in overtreding tegen de Heere. Het mag zijn dat gij telkens de Bijbel leest en onder de genademiddelen komt, maar zolang gij geen zielsbehoefte aan Jezus hebt en geen binnenwerk kent, dan ligt gij aan de middelen als een dood kind aan de borst van de moeder. Menigeen heeft al een vierde eeuw onder de gezegende bazuin van het Evangelie geleefd, en heeft mogelijk duizend preken van Christus gehoord, en nog kent hij Christus niet als een Persoon boven alles dierbaar, en ook zichzelf niet als een arm verloren en verdoemelijk zondaar. Ja, nog heeft hij het goed der wereld tot zijn God, en de zonde tot zijn dagelijks vermakelijk bedrijf. Ach! zorgeloze werelddienaar, of zedige maar onbekeerde waarheidbelijder! zo lang gij niet met Paulus zeggen kunt, dat de zonde u de dood geworden is; zolang gij geen behoefte hebt aan waarheid in het binnenste; zolang des Heeren dienst uw hoofdzaak nog niet geworden is; zolang gij nog niet biddende en worstelende geweld op de hemel hebt

leren doen, zolang leeft gij met Saul in overtreding tegen de Heere. Voor de hel behoeft men geen moeite te doen, die wordt zonder storm ingenomen, maar wilt gij in de hemel zijn, dan moet gij een geweldenaar worden, dan moet gij leren met God worstelen, naar Jezus zoeken, en tegen de zonde strijden en anders komt gij daar nooit binnen.

Ten tweede. Als u zo blijft, zult gij ook met Saul sterven in uw overtreding. Mens! mogelijk hebt gij huizen en akkers, vee en goederen, goud en zilver, grote schatten en aanzienlijke rijkdommen. Nu, wij misgunnen het u niet, gij moogt wel enige tonnen goud bezitten, gij moogt wel met de rijke man alle dagen vrolijk en prachtig leven en u met purper en fijn lijnwaad kleden. Gij moet met dit alles veeleer beklaagd dan benijd worden, want dit is toch alles wat gij hebt, en in de eeuwigheid zult gij het hard genoeg hebben, want des Heeren Woord roept u toe: gij zult in uw ongerechtigheid sterven, (Ezech. 3:19). Ja, indien gij Christus niet leert kennen en in Hem geloven, bedenk dat Hij zelf dan gezegd heeft: gij zult in uw zonden sterven, (Joh. 8:24). Waarlijk, het is een treurig sterven, als een mens de eeuwigheid in moet, nog staande voor zijn eigen rekening. En toch immers, gij zult van den dood niet vrij komen, maar spoedig sterven en dan voor eeuwig verloren gaan. Vreselijk zal dan de smart uws lichaams, en vreselijk zal de angst en smart uwer zielen zijn, en vooral, deze ziels en lichaamsnood, zal eeuwig duren. Honderd duizend eeuwen, zal nog maar zoveel zijn als een enige dag, een gering beginsel der smarten. En dat onder de toorn Gods, en dat onder de knagingen van uw eigen geweten, en dat bij de duivelen die u zullen pijnigen, en onder het naar gezelschap der verdoemde zielen, en dat onder het gemis van alle verkwikking, en eeuwig zonder hoop op verlossing.

Ten derde. Een enige weg is er ook voor ulieden nog ter ontkoming. Indien zij niet in het ongeloof blijven, zullen zij ingeënt worden, zegt de Apostel (Rom. XI: 23).

Lieve medezondaar! het verkwikt ons gemoed, dat wij u een Jezus kunnen aanprijzen die een verwonderenswaardige barmhartigheid bezit, en die tevens almachtig is. Dus, de zalige en heilzame inenting in die ware olijfboom, kan u ook nog te beurt vallen al zijt gij reeds oud en grijs in de zonde geworden. Het is wel droevig, grijs haar te hebben en tevens nog een onbekeerde ziel; nochtans God is machtig om de woestijn nog in een vruchtbaar veld te veranderen en beken te geven in de wildernis. Jezus leeft nog, en nodigt en roept nog, en bedreigt en waarschuwt nog, en leert en vermaant nog. En daarom, roep toch dag en nacht, dat Hij uw blinde ogen mocht openen, en dat gij Hem als uw Borg en Middelaar mocht leren kennen, en dat Hij u nog voor Zijn rekening mocht nemen met al uw onbetaalbare zondesschuld, en dat Zijn duur verworven Geest u mocht leren en leiden ter zaligheid. Bid en gij zult ontvangen, zoek en gij zult vinden, klop en u zal worden open gedaan.

Maar gij, hoog beweldadigd volk van God! Och, belijdt toch dagelijks voor God en mensen, dat gij ook zulke Sauls zijt van nature, ontvangen en geboren in ongerechtigheid en overtreding, die daarin voortgegaan bent en misschien de wereld in de top gediend heeft, tot de dag toe waarop Gods genade u aangreep en bekeerde. En immers, gij zoudt nog weer Sauls pad bewandelen, en Sauls dood sterven, indien Gods hand u niet vasthield en voor afval bewaarde. Die dit nog moet bekennen, en dagelijks met zijn bloed wil ondertekenen, die mag wel al zijn dagen een laag zeil voeren en kleine gedachten van zichzelf hebben.

Maar verder. Gij zult spoedig ook de dood sterven, maar met Saul weggeraapt worden in uw overtreding. Welnee, Christus heeft u verlost, in uw plaats Gods toorn gedragen en uw persoon en daden aangenaam gemaakt voor God. Daarom zal uw dood juist het einde zijn van al uw overtredingen, die u hier wel eens zo pijnlijk en lastig vallen. O, zalige dood van al Gods arme en oprechte volk! Hier zijt gij misschien arm naar de

wereld, zodat gij in deze dure tijd al genoeg te worstelen hebt om in uw onderhoud en in het onderhoud van de uwen te voorzien, en zo met zorg, lijf en ziel bij elkaar te houden. Maar uw dood zal u rijk maken en met hemelse goederen vervullen. Hier zijt gij ellendig en gebrekkig, zodat gij niet een enkelen plicht zonder gebrek vervullen kunt, maar bij uw dood zult gij volmaakt worden, zodat gij God rein en heilig zult kunnen dienen voor de troon eeuwiglijk.

Maar wellicht zal een arme, donkere ziel hier bezwaard zijn en zeggen: „Ik ben zo bang, dat ik nog als Saul leef in mijn overtreding, en dat ik ook zo sterven zal!" Maar arme zielen! gij kent het toch, om met uw ledig vat tot Christus als de fontein des heils te lopen, om water te scheppen? Niets dan de borst van de moeder, kan het van dorst schreeuwende kind stillen, en zo is het immer een dorst naar Gods gunst en gemeenschap, die door niets en niemand dan door Jezus zelf te stillen is? Gij verlangt immers naar die blinkende morgenster, naar die zon der gerechtigheid, om uw ziel te verlichten; gij zoekt naar die parel van grote waarde, naar die schat in de akker, om rijk te worden; gij kent er immers iets van, om Christus op Zijn eigen woord aan te grijpen, gelijk Adonia de hoornen des altaars aangreep om van de dood gespaard te blijven, al is het dan ook met een bevende hand? Ook zijn al uw gebreken in geloof en wandel, u geen lusten maar lasten, en gaarne zou gij volkomen voor de Heere leven en Hem zonder zonde dienen. Nee, dan zult gij niet in uw overtreding sterven, maar gij zult bij de dood van al uw zonden voor eeuwig verlost worden. God belooft in Zijn Woord dat er een ellendig en arm volk zal zalig worden en ik bid u, als gij het dan niet zijt, wie zal dan zalig worden? De man van eigen gerechtigheid, zal de poort gesloten vinden; hij, die rijk, wijs, goed en sterk is in zijn eigen oog moet buiten blijven, wordt leeg weggezonden; en als gij dan ook niet naar binnen komt, wie zal dan binnen komen? Daarom, o arm en ellendig volk! houdt moed en wees dankbaar voor het aan u geschonken geloof en geloofsleven, en voor alles wat gij tot van daag toe op den weg genoten hebt.

Ik eindig met de woorden van een zeer godvruchtig godgeleerde: „als een koning aan een arm mens een miljoen gaf, met deze voorwaarde, dat hij tot erkenning voor deze weldaad, alle jaar een peperkorrel moest betalen, wat gelijkvormigheid was er dan tussen deze som en de kleine rente? Helaas, wij zijn maar onnutte dienstknechten! Al wat wij voor Jezus doen, is zoveel niet als een peperkorrel. Echter moeten wij ons best doen om Christus te eren en te dienen. Weest dan niet gelijk die kinderen Belials die hun koning versmaadden en hem geen geschenk brachten (1 Sam. 10:27), maar kunt gij Jezus niet volmaakt eren en dienen, doet het toch oprecht, tot dat gij het eerlang volmaakt zult doen in de eeuwigheid."

OEFENING 8

Oefening over Psalm 31:24

VOORAFSPRAAK

Een mens die onbekeerd is, en daarbij gerust en onbekommerd; die geen werk maakt van het gebed, de wereldse goederen als zijn enig vermaak bezit of met veel drift zoekt, geen betrekking heeft op Gods volk en geen behoefte aan de Heere Jezus, of aan de Heilige Geest om hem te leiden; zulk een mens is met nadruk ongelukkig. En wij moeten tot zulke mensen zeggen: nee, de Bijbel spreekt u niet zalig; de Bijbel roept u toe: wee de gerusten te Zion! (Amos 6:1). Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan! (Jes. 3:11). Wee u, die nu lacht! want gij zult treuren en wenen, (Luk. 6:25). Ja, gij kunt nog bekeerd worden, en de Heere laat u nog waarschuwen en nodigen, maar blijft gij echter zoals gij nu zijt, dan wacht u een vreselijk lot in de eeuwigheid.

Maar er zijn ook andere mensen, mensen die zichzelf in hun zondige en reddeloze toestand hebben leren kennen, die om ontferming, om genezing, om bekering, om vergeving hebben leren smeken; die met al hun gebrek niet zouden durven ontkennen of zij een afkeer van de zonde, een begeerte naar godsvrucht, een betrekking op de Heere Jezus hebben gekregen. En nu, als wij die mensen eens moesten aanspreken, wat zouden wij hen op grond van de Bijbel moeten voorhouden? Mij dunkt, wij zouden tot zulke zielen de volgende dingen kunnen zeggen.

Ten eerste. Gij zijt in de beste weg om door Jezus gered te worden; maar houdt het toch ook maar veel op Jezus aan, en wacht u voor het zoeken van rust in uw onrust, of in uw gebed, of in enige van uw andere werkzaamheden.

Ten tweede. Gaat maar tot Jezus met de grootste vrijmoedigheid, en weest niet bang dat Hij u zal wegstoten. Zegt niet: „mijn zonden zijn te groot!” want waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest, (Rom. 5:20). Zegt ook niet: „ik ben oud!” want Christus' barmhartigheid is veel ouder dan uw zonde. Zijt gij onmachtig, en lijkt de zaak der behoudenis te groot voor u? Jezus kan er u wel doorhelpen, want Hem is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde. Houdt dus aan, en houdt moed! Ja, arme zielen! Hier is de Meester, en Hij roept u, (Joh. 11:28). Hier is de Ark met zijn venster, hier is water, brood en kleding, wijn en melk, hier is volheid tegen leegheid, wijsheid tegen dwaasheid en genade tegen schuld.

Ten derde. Uw betrekking op Jezus is een goed teken, een teken dat Hij eerst betrekking op u gehad heeft; want wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft, (1 Joh. 4:19). Daarom staat ook geschreven: vreest gijlieden niet: want ik weet, dat gij zoekt Jezus, (Matth. 28:5). En op een andere plaats: welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten, (Jes. 30:18). Daarom zegt iemand ook zeer bemoedigend tegen de ware zoekende zielen: „Jezus gaf u de honger, en zou Hij u geen brood geven? Hij gaf u dorst, en zou Hij u dan geen drinken geven? Zou Hij u de begeerte geven en die nooit vervullen? Zou Hij u dan zo tevergeefs pijnigen?”

Ziet, dit zouden wij een echt zoekend en heilbegerig mens mogen voorhouden. Wij zouden al het volk van de Heere en ook de kleinen en zwakken mogen voorhouden, dat zij gunstgenoten van de Allerhoogste zijn, en dat de Heere die gunstgenoten altijd

behoeden zal; maar dat zij nu ook verplicht zijn om de Heere lief te hebben, trouw aan te hangen en altijd te dienen.

En juist over dit een en ander hopen wij thans met Gods hulp nader te spreken.

Tekst: Psalm 31:24

Hebt de Heere lief, gij al zijn gunstgenoten! want de Heere behoedt de gelovigen, en vergeldt overvloediglijk degene, die hoogmoed bedrijft.

Wij hebben hier drie hoofdzaken:

A. *Ten eerste*, hebben wij te letten op de personen van en tot wie hier gesproken wordt.

B. *Ten tweede*, op de vermaning des Heeren, die aan hen gedaan wordt.

C. *En eindelijk*, op een gewichtige reden, waardoor deze vermaning wordt aangedrongen.

A. *Eerst* letten wij op de personen van wie en tot wie hier gesproken wordt. Die worden hier genoemd met twee verschillende namen. Zij worden *gunstgenoten* genoemd en ook *gelovigen*.

Gunstgenoten Gods is dan hun eerste naam. Het zijn niet gunstgenoten van mensen, van Salomo bijvoorbeeld, gelijk *Zabud*, die des konings vriend genoemd werd (1 Kon. 4:5), of zoals *Haman*, die een gunstgenoot was van de koning *Ahasveros*. Dat zou nog al veel, maar toch niet alles geweest zijn. Men kan toch vandaag een gunstgenoot van een aards vorst zijn, en morgen zijn vijand worden, zoals bij *Haman* gebleken is, die de ene dag in de hoogste gunst van de koning deelde, en toch de andere dag genoodzaakt werd om zijn trotse hoofd in de strop te steken, en zo aan de galg zijn leven eindigde. Behalve dit, is het toch niet alles een gunstgenoot der mensen te zijn; men moet hun gunst doorgaans veel te duur kopen, en niet zelden met een pijnlijk bezwaar in het geweten behouden. Maar hier wordt een arm mens, waarvan duizenden tegelijk minder zijn dan één druppel van een wateremmer, een gunstgenoot genoemd van de Allerhoogste God. *Jozef* was een gunstgenoot van *Jakob* en *Hanna* van *Elkana*, en *Paulus* was een zo grote gunstgenoot van de Galatische gemeente, dat zij voor hem hun ogen zouden uitgegraven en hem gegeven hebben (Gal. 4: 15), indien zulks mogelijk geweest was.

Maar hier wordt gesproken van Gods gunstgenoten, waarvan wij verder kort de volgende dingen zullen opmerken.

Ten eerste. Van nature is de mens diep gezonken in het *Paradijs*, en geen gunstgenoot, maar door de zonde een vijand Gods, op wie Gods vloek en toorn rust. Zeker, God haat alle werkers der ongerechtigheid (Ps. 5:6), en Zijn toorn blijft op allen, die de Zoon ongehoorzaam zijn, (Joh. 3:36). Ach! van wie is de natuurlijke wereldling dan toch een gunstgenoot? Van zijn Schepper niet, gelijk wij zoeven gezien hebben. Van de duivel is hij ook geen gunstgenoot, want die schuift allerlei beletselen in de weg om hem maar af te houden van het zoeken van de Heere en van het behartigen van zijn zaligheid, en legt met al zijn macht op het verderf van den mens toe; behalve dat de arme mens er ook niets aan hebben zou, al had hij alle duivels en de ganse macht der hel tot zijn gunstgenoten. „Maar nu, de dienaars der zonde zijn toch grote gunstgenoten van elkaar." Het kan zijn, maar ik heb er in mijn leeftijd nog niet veel bewijzen van gezien. Hoeveel liefde de wereldlingen tot elkaar hebben, kunt gij menigmaal gewaar worden als er twee winkels naast of dichtbij

elkaar gevonden worden, of twee personen die hetzelfde handwerk uitoefenen; wat al afgunst, haat, nijd en kwaadspreken kunt gij dan opmerken van mensen die wel samen een meester dienen, maar die toch elkaar het geringste misgunnen, en zoveel kwaad toebrengen als mogelijk is. Waarlijk, indien gij een zorgeloze wereldling zijt, en gij zoekt uw troost en genoeg bij andere wereldlingen, die gij als uw vrienden en gunstgenoten hebt aangenomen; gij gaat samen naar de komedie, naar de kermis of naar de kroeg, en gij zoekt zo het uwe van de vermaken der zonde te krijgen; en gij rekent helemaal op uw gunstgenoten, dat ze u tenminste oprecht lief hebben en beminnen. Ik zeg u: och, gij moest eens weten hoe weinig dat ze met u ophebben, omdat ze evenals gij ook zelf, mensen zijn zonder natuurlijke liefde, (2 Tim. 3:3). Dienen ze met u de wereld, dan zijn ze uw vrienden in uw aangezicht, maar zijn ze van u verwijderd, dan zeggen zij allerlei kwaad van u, en beliegen en belasteren niet zelden hun zogenaamde beste vrienden. En als gij spoedig gaat sterven, ja, dan wordt uw lijk misschien door uw gunstgenoten ten grave gedragen; maar meent gij dat ze u hartelijk betreuren zullen? Welnee, zij geven er weinig om of gij leeft of dood zijt; zij keren niet zelden met een ijdel en werelds gesprek van de grafplaats terug, en als zij aan het sterfhuis gekomen zijn, eten ze zonder zorg, verdriet of rouw, de maag vol, en de dag na de begrafenis, zijn ze u bijna zo vergeten alsof ze u nooit gekend hadden. Ach! hoe flauw en onnozel is toch de dienst der zonde! De arme wereldling heeft geen gunstgenoten, noch in de hemel noch op de aarde, of het mogen zijn eigen ouders of andere nabestaanden zijn, en die zullen hem of haar toch niet kunnen redden op de dag van dodelijke ziekte en in zijn uiterste ogenblik, als de nood zal aan de man komt, en de arme ziel uit de vensters van de lemen hut zal moeten, om de reis aan te vangen naar de eindeloze eeuwigheid.

Ten tweede. Ach, zoekt dan liever een gunstgenoot van God te worden, van Engelen en van alle vrome mensen. Maar ik haast mij om hier bij te voegen, dat gij dat nooit worden kunt dan alleen door Christus, de grote Middelaar Gods en der mensen. Gij mens, hebt niets in uzelf om die grote kloof dicht te maken, die er bestaat tussen u en uw Schepper. Geen zee vol tranen, of opeenstapeling van plichten, zou u vrede met God kunnen beschikken. Maar het schuldverzoenend leven, het schuldverzoenend lijden, het schuldverzoenend sterven en zijn daarop gegronde voorbeding in de hemel, van die grote en wonderlijke Heere Jezus, kan uw arme doemwaardige ziel van het verderf redden, en u tot een gunstgenoot des Heeren maken. De straf die Hij gedragen heeft, kan ons de vrede aanbrengen, en door Zijn striemen kunnen wij genezen worden, (Jes. 53:4,5). Hij alleen kan voor ons arme zondaren, een oorzaak van eeuwige zaligheid worden, (Hebr. 5:9). Op Hem dan te zien, tot Hem te vluchten, en bij Hem te schuilen, met al onze schuld, en met afzien van alle eigengerechtigheid, zal de enige weg zijn om gunstgenoten Gods te worden.

Ten derde. Die Christus zoekt en vindt, en door Hem een gunstgenoot des Heeren wordt, kan dat voorrecht nooit weer verliezen. Is men een gunstgenoot van mensen, dat kan op een ongelukkige wijze veranderen, gelijk zo menig voorbeeld in en buiten den Bijbel ons geleerd heeft; maar die eenmaal gunstgenoot van God is, blijft dat tot in alle eeuwigheid omdat God onveranderlijk, genadig en getrouw is.

Ten vierde. Het is een vrij geschenk. Die het heeft, mag er zich niet op verheffen. Wij zijn allen gevallen, en hebben Gods gunst ons eeuwig onwaardig gemaakt. En wat onderscheidt nu Jakob boven Ezau, Hizkia boven zijn goddelozen vader Achaz, of Obadja boven Achab? Dit voorrecht, dit eeuwigdurend en onschatbaar voorrecht, hebben de bezitters alleen aan vrije genade te danken.

Laat dit nu genoeg zijn van de eerste naam, die aan de personen gegeven wordt, die in onze tekst worden aangesproken. Zij worden verder genoemd met de naam van *gelovigen*.

Het is toch de leer, zowel van het oude als van het nieuwe Testament, dat de rechtvaardige door zijn geloof zal leven, (Hab. 2:4). David had geloofd, daarom had hij gesproken (Ps. 116:10), en Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend, (Rom. 4:3). Gelijk ook David de mens zalig spreekt, welke God de rechtvaardigheid toerekent zonder de werken, (Rom. 4:6).

Gelovigen zijn dus mensen, die onder de oude en nieuwe dag, zien op Jezus als dat beloofde vrouwenzaad en ware zaad *Abrahams*, die komen zou om de vloek te dragen, en die ook gekomen is, opdat een iegelijk die in Hem gelooft zou behouden worden.

Gelukkig die door Gods Geest bekwaam gemaakt wordt om een gelovige te zijn, al kan hij dan maar als met een gebroken oog op Jezus zien, en al heeft hij met veel ongelooft te strijden. Doch hiervan nader in de toepassing.

B. Nu gaan wij over, om in onze tweede hoofdzaak, te letten op des Heeren vermaning aan Zijn gelovige gunstgenoten. Die vermaning is kort, en bestaat alleen in deze woorden: *hebt de Heere lief*. Hierover merken wij kort het volgende op.

Ten eerste. Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft, (1 Joh. 4:19). Christus' liefde dringt ons tot wederliefde, (2 Kor. 5:14). De liefde is wel onze plicht, evenwel geen vrucht van onze eigen akker, maar een vrucht van de Heilige Geest (Gal. 5:22); waarom ook Johannes zegt: de liefde is uit God, (1 Joh. 4:7).

Ten tweede. Als wij de geboden van de Heere doen, dat is het beste teken dat wij Hem liefhebben, daarom zegt de Heere Jezus: Indien gij Mij lief hebt, zo bewaart mijn geboden, (Joh. 14:15). Wij kunnen nooit zo zijn gebod bewaren, dat er geen redenen tot dagelijkse klachten zouden overblijven; maar toch zal het de keus van het hart moeten zijn, om te bedenken dat wat boven is, en met David te zeggen: hoe lief heb ik Uw Wet! zij is mijn betrachtiging de ganse dag, (Ps. 119:97). Ziet het in Paulus, die ergens zegt: Die God wiens ik ben, welke ook ik dien, (Hand. 27:23). En elders zegt hij: wij zijn altijd zeer begerig om Hem welbehaaglijk te zijn, (2 Kor. 5:9). En dit toch dienen wij de Apostel te kunnen nazeggen, als wij het er voor zullen kunnen houden dat wij de Heere liefhebben.

Ten derde. Al Gods liefhebbers moeten hier evenwel nog treuren dat zij Hem niet genoeg liefhebben. Iemand die de Heere liefheeft, die heeft smart van twee dingen: hij heeft smart dat er zoveel mensen zijn die alles behalve de Heere liefhebben, die Zijn naam onteren, en Jezus de kroon zoeken te ontroven. Ziet dit in David, die zei: waterbeken vlieten af uit mijn ogen, omdat zij Uw wet niet onderhouden. Ik heb gezien die trouweloos handelen en het verdroot mij, (Ps. 119:136,158). En ziet het ook in Lot, die daarover zijn rechtvaardige ziel kwelde, (2 Petr. 2:8). Maar iemand die de Heere liefheeft, die heeft niet minder smart, dat hij zelf de Heere nog zo dagelijks ongehoorzaam is, dat hij in tegenspoed niet buigzaam genoeg, en in voorspoed niet dankbaar genoeg is, en dat hij ten allen tijde, lot en weg niet genoeg in de hand des Heeren kan overgeven.

Merk dus op: de liefde tot God is hier altijd onvolmaakt; het is hier een begerende, en in de eeuwigheid een genietende liefde, die dan ook, en eerder niet, volmaakt zal zijn.

Ten vierde. Het is evenwel Gods bevel, en ook der vromen voorrecht om de Heere lief te hebben. God is het zo waard, ja waard om al Zijn aanbiddelijke deugden, en bijzonder om de rijkdom van Zijn genade, die Zijn volk uit zo groot een nood en dood verlost heeft, en hen eeuwig over al hun zonden en vijanden zal doen zegeprelen in de hemel.

C. Laat ons nu eindelijk letten op de reden, waarmee deze vermaning wordt aangedrongen. Zij is tweeledig: hebt de Heere lief, *want Hij behoedt de gelovigen*. En, hebt de Heere lief, *want Hij vergeldt overvloedig die hoogmoed bedrijven*.

Ten eerste. Hij behoedt de gelovigen. Hij is een behouder aller mensen maar allermeest der gelovigen, (1 Tim. 4:10). Over bozen en goeden, rechtvaardigen en onrechtvaardigen, geeft Hij regen en zonneschijn. Dus, de Heere behoedt dagelijks vromen en onbekeerden, vee en mensen, hier en op alle plaatsen, en heeft dat gedaan, reeds zovele eeuwen als de wereld staat. Maar toch in het bijzonder behoedt Hij Zijn arm volk. „Een groot grondeigenaar” zegt iemand zeer grondig, zorgt voor al zijn dienstvoolk, maar zijn meeste zorg en teerste liefde, gaat over zijn eigen geslacht en kinderen. David gaf al zijn volk een schoon stuk vlees, een broodkoek en een fles wijn (2 Sam. 6:19), maar zijn kinderen werden des te meer verzorgd, want Davids zonen waren prinses (2 Sam. 8:18.) Evenzo behoedt de Heere op een bijzondere wijze de gelovigen. Voor het lichaam zorgt de Heere met vaderlijke liefde en teerheid, zodanig zelfs, dat David betuigen kon: ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar ik heb nooit de rechtvaardige verlaten gezien, (Ps. 37:25). En inwendig behoedt de Heere de gelovigen op al hun paden. Al is het dat zij nog geen volkomen geloof hebben, en ook nog met de zwakheid des vlees en inwendige verzoeking te kampen hebben, zo wil de Heere hen voor bezwijken genadig behoeden. De Geest komt hun zwakheden te hulp (Rom. 8:26), en Jezus bidt dat hun geloof niet ophoudt (Luk. 22:32); ja, Hij zegt: het is de wil mijns Vaders, dat niet een van deze kleinen verloren ga, (Matth. 18:14). De Heere behoedt de gelovigen. Er komen tijden in hun leven, dat ze daaraan de grootste en dringendste behoefte gevoelen, en in de stroom der verzoeking, en uit overtuiging van eigen weerloosheid en zwakheid, met de discipelen uitroepen: Heere, behoed ons, of wij vergaan! (Matth. 8:25). Maar er zijn ook andere tijden, tijden van sluimering en afzakking, tijden van werkeloosheid en biddeloosheid waarvan zij maar al te veel hun plicht en post verlaten. En mij dunkt, dan hebben zij een onuitsprekelijk gevaar, om weer geheel met Demas de tegenwoordige wereld lief te krijgen, en tot de ouden zondedienst terug te keren. Maar ook dan behoedt de Heere de gelovigen. Hij behoedt de wijze maagden als ze sluimeren, en zorgt dat hun slaap geen doodslaap wordt, maar dat ze weer wakker schrikken, opstaan en hun wandeling op het smalle pad voortzetten. O, wat is de Heere goed! En nu, daarom roept ook de dichter in onze tekst: Hebt Hem lief, gij zijn gunstgenoten, want de Heere behoedt de gelovigen.

Maar *ten tweede.* Nu komt er nog een andere reden van aandrang om de Heere lief te hebben en te vrezen, *want Hij vergeldt overvloedig die hoogmoed bedrijven*.

Hoogmoed is onzer aller natuur. *David* voelde zich zo geneigd tot deze zonde, dat hij bidt: houd Uw knecht ook terug, van trotsheden, (Ps. 19:14). Elk mens, ook elk gelovige, heeft er een neiging toe, en moet terug gehouden worden door de kracht Gods, en anders zou hij met alles hoogmoed bedrijven. Ja, Paulus zelf, had een scherpe doorn in het vlees nodig, of hij zou zich verheven hebben op het werk des Heeren, (2 Kor. 12:7). En als Gods kinderen nalaten te waken en te bidden, en hoogmoed bedrijven, dan bezoekt de Heere ook wel degelijk Zijn eigen volk met straffen, gelijk het voorbeeld van David leert, toen hij het volk geteld had, (2 Sam. 24:1-20).

Door hoogmoed bedrijven, in onze tekst, denk ik echter dat meer bedoeld wordt, een dadelijk verheffen des harten van de armen mens, op hetgeen wat hem niet toekomt; een heerschappij van hoogmoed, en vermaak in hoogmoed, zonder ertegen te bidden en te strijden. Onder alle vormen kan de werelddienaar hoogmoed bedrijven. De

koning Nebukadnezar bedreef hoogmoed met zijn grote Babel dat hij gebouwd had,. (Dan. 4:30). En Herodes bedreef hoogmoed met zijn blinkend kleed, en met zijne sierlijke redevoering, waar de laffe vleiers van zeiden: een stem Gods, en niet eens mensen, (Hand. 12: 22).

En de rijke jongeling bedreef weer hoogmoed met zijn zedig en onbesproken levensgedrag; en zo is het ook met elk mens die nog niet als dood gevallen is aan de voeten van Jezus, maar die nog staat in zijn eigen recht. Het wandelen in eigengerechtigheid, of het bedrijven van hoogmoed, is wel niet woordelijk maar toch zakelijk hetzelfde. God zegt van elk onherboren zondaar: uw werk is erger dan een adder, (Jes. 41:24). Als de mens dit nu niet geloof, maar integendeel veel met zichzelf en zijn deugden op heeft, dan komt hij lijnrecht tegen het getuigenis des Heeren in, en is hij een van degenen die hoogmoed bedrijven in de volste zin van het woord.

Zulken zal de Heere overvloedig vergelden, namelijk met wraak en straf. Hoe vreselijk zal dan het loon en lot zijn van elk mens die veel met zichzelf op heeft. Het zij de mens hoogmoed bedrijft met zijn geld, of met zijn schoonheid, of met zijn kunst en wetenschap, of met zijn deugd en vroomheid; het een ligt zowel verrot als het andere; en God zal het met wraak en toorn vergelden, hier of in de eeuwigheid.

Daarom, omdat God zo goed is voor Zijn volk en de gelovigen behoedt; maar ook omdat Hij Zijn strenge straffen over de goddelozen brengen zal, *hebt daarom de Heere lief*, zoekt verzoening met Hem in het bloed van Jezus, en eert, dient en vreest Hem, opdat het u welga, hier en in de eeuwigheid.

TOEPASSING

Zeg mij eens medezondaar! behoort gij al tot Gods gunstgenoten? Kent gij de werkzaamheden van het geloof? Hebt gij ooit uw ellende gezien, en dat uw werk erger is dan een adder? Hebt gij daar smart en treurigheid over, of treurt gij maar alleen over tijdelijke, of soms beuzelachtige dingen, of mogelijk met Haman, omdat gij niet genoeg geacht en geprezen wordt? Kunt gij de eenzame plaatsen missen, of niet missen? Valt gij wel eens voor God neer om vergevende barmhartigheid? Met welk volk houdt gij het, houdt gij het met de arme hoop, met de sekte die overal tegengesproken wordt; of zijt gij daar te hoogmoedig toe? Hebt gij ooit recht de noodzakelijkheid van Christus gezien, en is Hij u in alles beminnelijk en dierbaar?

Ach, indien gij het ware geloof mist, dan zijt gij zo diep ongelukkig, want een gelovige heeft vrede met God, en mag dagelijks toegaan tot de troon der genade, en bij de Heere vrij zijn nood klagen zonder vrees van hard behandeld of kwalijk verstaan te worden; maar die niet gelooft *die is alrede veroordeeld*, zegt de Schrift, en de toorn Gods blijft op hem, (Joh. 3:36). Dus, het geloof moet gij hebben, en dat moet gij in de kerk halen, of uit de boeken opspeuren. Maar nee, zo is het niet, het geloof is niet aller, en is geen vrucht van eigen uitvinding, maar moet van boven komen, van God zelf gegeven worden. Daarom zeg ik liever en met meer grond, mocht gij op deze of dergelijke wijze eens met uw hart leren bidden: „Och Heere! maak mij toch, dat ik niet ben; breng mij toch, waar ik door eigen kracht niet komen kan; dat ik niet heb, geef het mij, en dat ik niet kan, leer het mij. En geef mij ook dat geloof, dat door Paulus een gave Gods genoemd wordt, en door Petrus, een dierbaar geloof, maar ook evenzeer een verkregen geloof, en dat dus door U moet gewerkt en verstrekt, gegeven en onderhouden worden."

Dit zeg ik u, zonder geloof zijt gij ongelukkig, maar de weg staat nog voor u open; Jezus roept nog: Komt dan, en laat ons samen rechten: al waren uw zonden als

scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, (Jes. 1:18). Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, (Jes. 45:22).

En gij bekommerden! gij zegt wellicht: „ach, ik vrees dat ik geen gelovige ben!" Nu beproeft dit ook maar getrouw, want ééns bedrogen, is bedrogen voor een onherstelbare eeuwigheid. Nochtans moet gij ook wel opmerken dat het geloof zijn graden en trappen heeft, en zijn toevallen en afwisselingen onderworpen is; en gij moet op bijbelse gronden onderzoek doen, waarin eigenlijk het wezen van het geloof bestaat.

Het geloof is een veroordelen van zichzelf, zoals de tollenaar, die een waarlijk *arme* zondaar was, en door het geloof bij God om genade riep. „Maar wie zal nu bewijzen dat die tollenaar, die uitriep: *o God, wees mij zondaar genadig!* een gelovige was?" Wel, mij dunkt dat kan ik gemakkelijk. Jezus zegt mij, dat hij gerechtvaardigd naar zijn huis ging, (Luk. 18:13,14), en Paulus leert mij, dat de mens alleen door het geloof gerechtvaardigd wordt, (Rom. 3:28); en als nu de tollenaar gerechtvaardigd werd, dan blijkt uit vergelijking van die twee plaatsen dat hij ook geloof moet gehad hebben, want de Schrift kan niet gebroken worden.

Verder. Het geloof is een nalopen en achterna roepen van Jezus. Gelijk wij zien in de Kananese vrouw, die Jezus naliep en nariet; al was het dat zij een hond genoemd werd, dit liet zij zich zonder tegenzin welgevallen, maar zij liep en riep slechts: *Zone Davids, ontferm U mijner!* Dit noemt Jezus zelf geloof, ja, Hij prijst het zelfs als een groot geloof, (Matth. 15:28). Het geloof is een aanhangen aan de Heere, gelijk Paulus zegt: die de Heere aanhangt, is één geest met Hem, (1 Kor. 6:17). De ziel redeneert aldus: „er is een van eeuwigheid beraamde weg, er is een volkomen Zaligmaker, en niemand wordt in de nodiging uitgesloten; van wat rang of staat hij ook zijn mag, en hoedanig ook zijn vorig leven mag geweest zijn. Het is de roeping van het Evangelie, maar: „*door Deze wordt u vergeving van zonde verkondigd, en dat van alles waarvan gij niet kunt gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes.* Wel, hier kan ik gemakkelijk wagen; hier wens ik op te pleiten, toegaande met een waarachtig hart, en de *toevlucht nemende om de voorgestelde hoop vast te houden.*" Ziet, zo worstelende en pleitende, draagt de ziel zich door het geloof aan Jezus op, vertrouwt zich aan Hem toe, leunt alleen op Zijn gerechtigheid, en is voortaan ook zeer begerig om vruchten der dankbaarheid te dragen, en in godvruchtigheid voor het aangezicht des Heeren te wandelen. En mij dunkt van dat geloof zijt gij toch niet geheel ontbloot, waarom ik ook vermaan om moed te houden.

Volk des Heeren, klein of groot! Hebt toch de Heere lief, die de gelovigen behoedt. Ja, maar die ook u behoed heeft van uw kindse dagen af. Denkt slechts uw weg terug. Wat zou er van u geworden zijn in het uur der verzoeking, indien de Heere u niet behoed had? Hij heeft uw zwak en teer geestelijk leven behoed, ook toen het in zulk een langdurende kwijnende toestand verkeerde, en gelijk was aan pas ingezette planten in de brandende zomerhitte, die schijnen te versterven en door de zon verbrand te worden. O, wat is de Heere voor u goed geweest als gij uw weg eens terug ziet! En verder zal Hij u behoeden tot aan uw sterfuur toe, zowel naar het lichaam als naar de geest. Hebt dan toch de Heere lief, gij al Zijn gunstgenoten, die Zijn liefste pand, Zijn Zoon voor u overgaf aan de smartelijke dood van het kruis, opdat uw ziel in de eeuwigheid mocht behouden worden. Hebt de Heere lief, die u hier gedurig Zijn dierbare liefde doet ondervinden; anders zou er voor u toch geen leven zijn in de moeitevolle wereld, waar gij als vreemdeling doorheen reist. Waakt en bidt toch dat gij geen hoogmoed moogt bedrijven, opdat de Heere niet mocht genoodzaakt worden om u te straffen, en u Zijn ongenoegen te doen ondervinden. Gij hebt toch iets waar gij hoogmoedig op zijn kunt. Alleen uw zonde en blindheid zijn bepaald uw

eigendom, en al het andere is gegeven goed. Bidt God dan veel om een arm hart en leeft hier als vreemdeling, totdat gij eerlang in de hemel zijt.

OEFFENING 9

Oefening over Johannes 3:3

Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u: tenzij dat iemand wedergeboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

VOORAFSPRAAK

De hel is een verschrikkelijke, de aarde is een moeilijke, en de hemel is een gelukkige, een zalige plaats. De hel, zei ik, is een verschrikkelijke plaats. Als ik over de hel denk, dan denk ik onwillekeurig, ach mocht ik en mijn familie daar toch voor bewaard blijven! Mocht ik en mijn burens daar toch voor bewaard blijven! Het zijn mensen daar ik zoveel dienst en genot van gehad heb, en zoveel vriendschap van heb ondervonden; het zou mij toch een pijnlijke gedachte zijn, als ik mij moest voorstellen, dat zij zouden verloren gaan. Ja, maar niet alleen mijn burens, maar ook mijn vrienden, veraf en nabij, jong en oud, en ook mijn vijanden, hetzij of ik er veel of weinig heb, en of ze mij veel of weinig leed betonen, ach, mochten zij toch van het helse vuur verschoond blijven. De hel is een vreselijke plaats, daar knaagt de worm van een pijnlijk berouw, over de kwalijk doorgebrachte genadetijd, en over de al te jammerlijk verzuimde genademiddelen; daar zijn honderdduizenden verdoemde mensen, die elkaar niet liefhebben, die elkaar haten, die elkaar vloeken en met verwijtingen benauwen, dat de een de ander mee ten verderve geholpen heeft; daar zijn legio duivels, onreine geesten, waar Paulus zo van ontsteld was, toen hem slechts één engel des Satans met de vuisten sloeg; daar is de gramschap van een lang getergd Opperwezen, een opgaande rook der pijniging, een buitenste duisternis, een onuitblusselijk vuur; daar is geen Evangelie meer, geen verkwikkingen voor ziel noch lichaam, zelfs geen enkele waterdruppel om een gloeiende tong te verkoelen, hoe men daarom ook smeken mocht. De hel is een zeer vreselijke gevangenis. Maar die er in komt behoeft er immers niet lang in te blijven? O ja wel! en dat is nog het vreselijkste van alle vreselijke dingen; zij moeten er een eeuwigheid doorbrengen, die echter nooit door te brengen is. Zij moeten eeuwig smart lijden in de vlammen, eeuwig pijn en angst en berouw uitstaan naar ziel en lichaam.

Kom ik nu voorbij de steenoven, of zie het vreselijke vuur in een glasfabriek, of zie de grote blaasbalg in een ijzersmederij, of beschouw ik een gloeiend heet gemaakte bakoven, dan moet ik altijd denken aan de hel, en bij mijzelf zeggen: o, wee de arme mens, die daarin komt! Het was hem beter niet geboren te zijn, of onder de wormen behoort te hebben, die op het voetpad kruipen.

Ten tweede. Van deze aarde zei ik, dat het is een moeilijke plaats. Ja, menigeen sukkelt daarop met een zwakke maag, of met een enge borst, of met een half verteerde long, of met een zieke lever, of met een pijnlijk hoofd, of met een lichaam dat opgegeten wordt van reumatische pijnen, of met een andere lichaamsongesteldheid. Anderen zijn wel gezond, maar zo arm als de mieren; zij moeten hun brood evenzo opeten, als zij het uit de bakkerij gehaald hebben, zonder er schier iets op te kunnen doen. De sobere penning, die zij verdienen, is niet toereikend om hen en hun kinderen van genoeg voedsel en kleding te voorzien. Zij waren misschien reeds arm in hun kindsheid, en als zij in hun grijze dagen aan de mond van het graf wandelen, zijn ze

nog al even arm, en moeten een heel leven lang smakelijke spijsen en overvloed van kleding ontberen, die door anderen ook een gans leven lang in overvloed genoten worden. Anderen zijn niet ziekelijk en ook niet arm, en toch, zij ondervinden het moeilijke van de wereld soms in ruime mate. Sommigen van hen hebben reeds een of twee echtgenoten verloren, of zij hebben de dood van anderen van hun betrekkingen telkens te betreuren gehad, en zelf leven zij in het nare vooruitzicht dat ze spoedig in de groeve der vertering zullen moeten neerdalen.

Ieder in zijn stand en verschillende leeftijd, ondervindt al eens telkens het moeitevolle van ons leven in deze huilende wildernis, waar wel vele zegeningen van de Heere, maar ook vele bittere vruchten van Adams val ondervonden worden.

Ten derde, zeide ik, de hemel is een zeer gemakkelijke en zalige plaats. Gij kunt nauwelijks de twee laatste hoofdstukken des Bijbels lezen, of gij zoudt, zou men zeggen, op de hemel verliefd worden. Daar zal geen nacht meer zijn, geen zonde, geen verberging van Gods aangezicht, geen pijn of droefheid, geen honger of dorst, geen armoede of gebrek, geen twist of verschil, geen onkunde of ongeloof, geen verzoeking des duivels, geen vijandschap der wereld, geen ziekte of dood, geen zwakheid of vermoeidheid, geen traagheid of slaapzucht. Daar zal Jezus gekend en gezien worden, een eeuwig verkeer met Engelen en gezaligde mensen zijn, altijd blij, altijd heilig, altijd veilig, altijd wonen in het hemelse Vaderland, en altijd rusten en met vreugde verkeren met al het dan volmaakte volk van God. Niemand kan het beschrijven, niemand kan het vertellen, niemand kan het bevatten, wat daar zal zijn en eeuwig zal genoten worden. Die er komt, zal over de verwonderlijke heerlijkheid verstomd zijn en met de koningin van Scheba moeten zeggen: de helft daarvan was mij niet aangezegd.

Nu, op de moeitevolle wereld ben ik, en ik kan het er ook wel op houden, want ik ondervind hier veel zuurs als gevolg van de zonde, maar telkens ook veel zoets als bewijs van Gods gadeloze goedheid en lankmoedigheid. Maar dit is zeker, ik kan, ik mag hier niet lang blijven, ik moet eerlang naar de eeuwigheid, en waar zal ik dan aankomen; kom ik dan in de gelukzalige hemel, of ga ik naar die nare gevangenis, naar die ongelukkige strafplaats der verdoemde zielen? Alle mensen worden geenszins zalig. Eén zaak moet ik ondervinden of reeds ondervonden hebben, als ik mij de zaligheid met grond beloven kan; ik moet wedergeboren zijn! ben ik dat, dan zal mijn gebrek en struikelingen mij niet buiten de hemel houden; ben ik het niet, dan kom ik niet binnen, al was ik zo zedig als de rijke jongeling. Wedergeboorte, daar komt alles op aan, en ook daarvan zullen wij thans nader handelen.

Tekst: Johannes 3:3

Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u: tenzij dat iemand wedergeboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

Wij onderzoeken hier:

- A. Wat de wedergeboorte vooraf veronderstelt.
- B. Dan, waarin ze bestaat.
- C. En eindelijk waarin ze noodzakelijk is.

A. In de eerste plaats dan, de wedergeboorte veronderstelt vooraf de geestelijke dood. De wereld is een grote dodenakker. Geraamten zitten op tronen, in rechtbanken en raadsvergaderingen, staan op preekstoelen en aan de werkbanken, of lopen achter de ploeg. Elk mens die de wedergeboorte mist, is een ongelukkige, geestelijk dood en zonder leven. Hoeveel mensen zijn er misschien die dit lezen of horen, die nog

geestelijk dood zijn, die wel gedoopt zijn, en wellicht op de rol der ledematen staan, maar niet op die rol waarvan de Schrift zegt: de Heere zal hen rekenen in het opschrijven der volken, (Ps. 87:6). Een Lazaruslichaam vol zweren, of een Naämans-melaatsheid, of doofheid, of blindheid zou ongelukkig zijn; maar de dood in de zonde is nog veel ongelukkiger. En als God zich over zulken niet ontfermt, dan gaan ze uit de geestelijke in de eeuwige dood over, en blijven zo ongelukkig tot in alle eeuwigheid.

„Ach! dit is een onaangenaam en treurig onderwerp. Maar is het wel bewijsbaar; steunt het wel op Bijbelse gronden?" Ja zeker, Jezus en zijn apostelen hebben het geleerd. Paulus zegt dat ze allen in Adam sterven, (1 Kor. 15:22); en Jezus spreekt van doden, die hun doden begraven, (Matth. 8:22); en weer op een andere plaats spreekt de Schrift van mensen die hun wellust volgen en dus levend gestorven zijn, (1 Tim. 5:6). En tot de ware vromen zegt Paulus: u heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart, (Ef. 2:1). Doe hier bij, dat de duivel een mensenmoorder genoemd wordt van den beginne, (Joh. 8:44), en ziet dan uit al deze bewijzen in welk een deerniswaardige toestand het arme menselijke geslacht door de zonde gekomen is.

„Maar is er toch niet een groot onderscheid tussen mensen en mensen, al is het dat ze allen nog onbekeerd zijn? Is de een nog niet iets beter en voortreffelijker dan de andere?" In een zeker opzicht, nee, het zijn allen doden die zullen moeten horen de stem des Zoons Gods, indien ze leven zullen, (Joh. 5:25); of ik een Indiaan ben, of een zoon of dochter van vrome ouders, dood is toch dood, en buiten mogelijkheid om immer mijzelf te verlossen. Maar toch, voor het oog der mensen, is er onderscheid in de doden.

Sommige doden zijn als Achab en zijn vrouw, die zich verkocht hadden om kwaad te doen in de ogen des Heeren; vloekers, dieven, dronkaards, lasteraars en ontheiligers van de dag des Heeren. Van dit soort wemelt het in onze eeuw in ons vaderland.

Anderen zijn zo ruw niet, maar toch, zelfs meer dan de eerstgenoemden, grote vijanden van de godzaligen en van de weg naar de hemel; gelijk de spotters, die de boden van Hizkia bespotten en belachten, en niet naar hun goede en godvruchtige raad wilden horen, (2 Kron. 30:10), en als die spotters te Jeruzalem, die van de Apostelen zeiden: zij zijn vol zoeten wijns, (Hand. 2:13), en als Paulus vóór zijn bekering, die de godvruchtigen vervolgde tot in de buitenlandse steden toe, (Hand. 26:11).

Anderen zijn geen vrienden en geen vijanden; zij leven om geld te winnen, zonder godsdienst en zonder zorg voor hun eeuwige belangen; het zijn karakterloze mensen, en omtrent de vromen onverschillig als Gallio. Zij grijpen elke dag gretig naar de krant, om naar het rijzen of dalen der effecten te informeren, maar omtrent de Bijbel en andere goede boeken zijn ze onverschillig.

Nog anderen zijn als de rijke jongeling, zedig en braaf, maar missen het werk van de Heilige Geest in hun harten. Deze treft men aan onder Joden, roomsen en verder alle andere godsdiensten. Het zijn mensen die om hun humeur en karakter beminnelijk zijn, gelijk er ook van de rijke jongeling staat dat Jezus hem aanzag en hem beminde, (Mark. 10:21). Maar toch missen ze geestelijk leven, binnenwerk, armoede des geestes, treuren over inwendige zonde en honger en dorst naar Jezus en Zijn aangebrachte gerechtigheid.

Weer anderen hebben een gedaante van godzaligheid, (2 Tim. 3:5), en beminnen toch inwendig de zonde. Dat zijn praters, die mooi kunnen bidden en goed kunnen spreken en die zich bij de vromen ook voor bekeerde mensen uitgeven, maar in het verborgen in allerlei zonden leven; schijnheiligen, die dan ook waarlijk niets meer dan een bedrieglijke schijn bezitten, en van binnen hol en leeg zijn van alle geestelijk leven en van alle ware behoefte aan de Heere Jezus.

Nog weer anderen leven in onrust en overtuiging dat ze bekeerd moeten worden, en toch zijn ze afkerig van het smalle pad. Zij zouden graag God en de wereld samen willen dienen; zij willen met Bileam de dood van de oprechten sterven, maar hebben geen lust in de strijd en het nauwe leven der oprechten.

„Maar, als die mensen nu allen nog dood zijn, dan is het ook hetzelfde hoe men leeft. Dan hoef ik ook geen zonde te vermijden, of mij op plichten toe te leggen, en hoef ook niet te bidden; want buiten is toch buiten, en binnen is binnen; dan kan ik alle zorg en bekommring laten varen.”

Lieve mens! spreek zo niet; de Heere Jezus zei tot Pilatus: die Mij aan u overgeleverd heeft, heeft groter zonde, (Joh. 19:11); en waar nu groter zonde is, daar zal ook groter straf zijn, waarom Jezus ook leert dat het Sodom en Gomorra verdraaglijker zou zijn in de oordeelsdag dan de Israëlieten die toen leefden, (Matth. 10:15), omdat de laatsten meer onder de genademiddelen geleefd hadden en daaronder hardnekkig gebleven waren. De minste straf in de eeuwigheid zal zeer zwaar zijn, te meer omdat ze eeuwig zal duren, nochtans zal er onderscheid in de straffen zijn, zoals er onderscheid in de zonde is, waarom Jezus ook spreekt van zulken die *met dubbele slagen geslagen zullen worden*.

Evenwel, de toestand die bij elk mens de wedergeboorte vooraf gaat, is een toestand van vervreemding, een geestelijke dood.

B. Nu zullen wij in de tweede plaats onderzoek doen *waarin de wedergeboorte bestaat*. Wedergeboren worden, tot God bekeerd worden, een *nieuw schepsel in Christus* worden, *Gods maaksel zijn, geschapen in Christus Jezus tot goede werken*, of *uit de dood op te staan*, of van *de macht des satans* verlost te worden, zijn alle bijbelse spreekwijzen die zakelijk op hetzelfde neer komen, en ons leren dat noodzakelijke werk van Gods almacht en genade, dat aan elk van ons zal moeten gebeuren als wij eenmaal met al des Heeren gunstvolk zullen zalig worden.

Die wedergeboorte is een almachtig, maar tevens ook een wonderlijk en verborgen werk Gods, waar Jezus van zegt: De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt, en waar hij heengaat; also is een iegelijk, die uit de Geest geboren is, (Joh. 3:8). God werkt door Zijn Geest het geestelijke leven in het hart van de Zijnen, en dat wordt uit de gevolgen en vruchten naar buiten openbaar; en toch is het zo wonderlijk en zulk een verborgen werk, dat wij er met de dichter van moeten zeggen: het is van de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen, (Ps. 118:23). Twee mensen arbeiden op de akker, of zitten op het kantoor, of hebben op een andere wijze een nauwe en gedurige omgang met elkaar; de één wordt op een punt des tijds levend gemaakt, wedergeboren, en de ander ziet er niets van, wordt er niets van gewaar; wel in de gevolgen, wel als het nieuwe leven begint te ontwikkelen, wel als de nieuwe vruchten ontdekt worden, en als men daaruit begint te besluiten dat de boom veranderd is; maar niet op hetzelfde ogenblik wanneer eigenlijk dat nieuwe leven ingestort wordt. Wie toch, zal bijvoorbeeld kunnen zeggen: die dag, en dat uur, is mijn vrouw, of zoon, of dochter wedergeboren. Ja, de persoon zelf, die het goddelijke werk ondervindt, zal het niet onder de zeldzaamheden behoren, als hij er de juiste dag of uur van kan aanwijzen? God is wonderlijk in al Zijn daden en ook in het levend maken van de dode zondaar.

Sommige mensen worden wedergeboren in hun vroege jeugd, als Timotheüs, Jeremia, Obadja en weer anderen in hun middelbare leeftijd, en anderen met Manasse en de kruismoordenaar op het einde van hun leven. Bij sommigen kost het veel hevige strijd en zielsbenauwdheid, terwijl weer anderen 'van het begin af roemen in een zachte leiding Gods. Sommigen zijn na hun wedergeboorte bijna altijd van hun gelukkige

verandering verzekerd, daar weer anderen gedurig met David moeten vragen: zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op de eeuwige weg, (Ps. 139:24).

Maar nu is eigenlijk de vraag: de dingen die maar algemeen zijn, die door elk gekend en ondervonden worden, waar dan de wedergeboorte in bestaat? Ik antwoord:

Ten eerste. Het verstand wordt verlicht. Die God, die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, heeft in onze harten geschenen, om te geven de verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus, (2 Kor. 4:6). En door dat verlichte verstand, hoewel het altijd maar ten dele verlicht wordt, en nog immer over gebrek in het verstand te klagen heeft, begint de mens te zien de gruwelijkheid der zonde, en zijn helwaardigheid wegens dat bedrijf, de heiligheid, en tevens de lankmoedigheid en goedheid Gods, de noodzakelijkheid en dierbaarheid van Christus, de zaligheid en begeerlijkheid van des Heeren dienst en gemeenschap, de korthed en kostelijkheid des tijds, en de nietigheid van die wereld waar hij voorheen zoveel mee op had.

Ten tweede. Nu komt er ook een hartelijk leedwezen dat wij God door onze zonden vertoornd hebben, een droefheid naar God, (2 Kor. 7:10), een uitroepen met David: ik ben bekommerd vanwege mijn zonde, (Ps. 38:19). Niet alleen over deze of die grote zonde, maar onze zondige aard vooral, waardoor wij in de ongelukkige noodzakelijkheid blijven om zondaars te zijn tot onze laatste snik toe. Ja droefheid en treuren wordt er dan gekend over de zonde die onze deugden aankleven, de beste niet uitgezonderd.

Ten derde. Er komt een overbuiging van de wil om God te dienen. Van nature is het: gij wilt tot mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben, (Joh. 5:40); maar dan wordt het: Heere! wat wilt Gij, dat ik doen zal? (Hand. 9:6). Dan toch, komt er een willen begeren, een oprecht kiezen van de dienst des Heeren. Samuel zeide eens: spreek Heere, want uw knecht hoort, en van Amazia lezen wij, dat hij zich vrijwillig aan de Heere had overgegeven; en als nu een ziel wedergeboren wordt, dan komt ook die keus, dat willen, die vrijwilligheid, om God onder beding van genade naar de lust des harten zo oprecht en getrouw mogelijk te dienen en te vrezen.

Ten vierde. Als een mens wordt wedergeboren, dan krijgt hij een andere blijdschap dan voorheen. In zijn onbekeerde staat was hij blij over zijn begane zonde, of over zijn gewonnen geld, of over de eer en roem die hij van anderen kreeg, of over het vermaak en de tijdkorting. Nu integendeel wordt hij blij over de dienst van God en over het gevoel van Zijn nabijheid, door de Catechismus genoemd, *een hartelijke vreugde in God door Christus*; men wordt dan blij dat er een Jezus, een gepaste en dierbare Zaligmaker is, en men wordt blij dat men vrijheid heeft om te mogen bidden en zijn nood aan God te klagen. Men krijgt dan ook een andere droefheid dan voorheen. Vroeger was men alleen bedroefd over zijn ongelovig en wereldlievend hart, over de treurige toestand van Gods kerk, over de onbekeerde staat van zijn betrekkingen, en omdat Jezus zoveel vijanden en zo weinig ware vrienden en volgelingen heeft. Men krijgt dan ook een geheel andere verwondering. Vroeger was men alleen verwonderd over het opgaan van de luchtbal, over de telegraaf, en over duizend andere nietige en ledige dingen; maar nu, over die wonderbare verzoeningsweg, over Jezus' liefde, en over de onbezweken trouw en lankmoedigheid Gods, en over de zaligheid die eenmaal in de eeuwigheid zal genoten worden door al Gods gunstgenoten.

Ten vijfde. Als een mens wedergeboren wordt, dan begint hij ook op een andere plaats voedsel te zoeken voor zijn hart. Gods Woord wordt hem dan dierbaar. Goede prediciën, boeken, oefeningen, gezelschappen en andere genademiddelen begint hij dan te waarderen en hoog te schatten. Ook kiest hij dan ander gezelschap dan

voorheen. Hij heeft de broeders lief, hetwelk door de Apostel als een zeker merkteken wordt opgegeven, dat men uit de dood in het leven is overgegaan, (1 Joh. 3:14). Hij wordt dus een vriend, een metgezel van degenen die God vrezen, hetzij dan of die arm zijn of rijk. Ziet dit in de te Damaskus bekeerde Paulus; pas te Jeruzalem wedergekeerd zijnde, probeerde hij zich dadelijk bij de discipelen te voegen, hoewel die hem in het begin wantrouwden, en hem maar kwalijk wilden aannemen, (Hand. 9:26).

Ten zesde. Door de wedergeboorte een geestelijk leven ontvangen hebbende, is dat nieuwe leven, gelijk het natuurlijke, ook zijn wisselingen, veranderingen en toevallen onderworpen. Vandaag zijn wij traag en loom, en morgen vlug en vaardig; vandaag zijn wij gezond en kloek en morgen een beetje reumatiek of koortsig; het ene uur blij en opgeruimd en het andere moedeloos en droefgeestig, nu praatzaam en vanavond misschien zo stil als de vrienden van Job, die in geen zeven dagen bijna een woord over de lippen lieten gaan, (Job 2:13). Vandaag is de lucht helder, en morgen wellicht mistig en donker; vandaag helder, aangenaam en stil, en morgen storm en onaangename buien. Zo is het in de natuur, zo gaat het met het lichaam, en evenzo ook in de genade en met de inwendig vernieuwde ziel.

Ziedaar enige eigenschappen van de wedergeboorte. Het hart wordt veranderd, de wandel wordt geheiligd, de ganse persoon met lichaam en ziel aan God verbonden en kiest het nauwe pad, en reist in gezelschap met het arme volk. Alles nog onvolmaakt en strijdende met veel gebrek, en toch hijgende naar het reine, naar het zuivere leven voor de Heere.

C. Nu vragen wij eindelijk: is die wedergeboorte noodzakelijk, en waarom? Noodzakelijk is de wedergeboorte, om de volgende vier of vijf redenen.

Ten eerste. Omdat niet zozeer Gods rechtvaardigheid het eist, want die is door Christus voor al de Zijnen voldaan aan het kruis; maar omdat Gods wil het zo vordert. Die eenmaal in de hemel zal komen, die wil God hier eerst voor het hemelleven bereiden en gereed maken. Het is hier de school om ons in de eerste beginselen te oefenen, om ons te leren strijden en om eenmaal te overwinnen. Onze wedergeboorte of heiligmaking, daar verdienen wij niets mee en krijgen daardoor geen recht op de hemel; dat is een zaak die geheel in Christus berust, die daarom genoemd wordt: de oorzaak van eeuwige zaligheid, (Hebr. 5:9). Maar Gods wil eist de wedergeboorte, en daarom is ze uit kracht van die heilige wil van God ook noodzakelijk.

Ten tweede. De wedergeboorte is noodzakelijk, omdat wij anders een ondier of onding zijn in de maatschappij en kerk. Een onbekeerde koning is een bederver van de gehele natie, waarom de Heere ook van Israëls goddeloze koningen zegt, dat zij Israël deden zondigen, (1 Kon. 16:13). Een onbekeerd leraar is een moordenaar van al zijn toehoorders, is een *blinde die de blinden leidt, en die samen in de gracht vallen*, gelijk Jezus ons geleerd heeft. Een onbekeerd huisvader is een slecht voorbeeld voor al zijn kinderen, die ze het gewicht van de eeuwigheid niet zoekt op het hart te drukken, maar ze alleen opvoedt voor de wereld. Een mens mocht zich wel niet in het huwelijk begeven zou men haast zeggen, of hij moest eerst bekeerd zijn. Dit toch is zeker, als gij onbekeerd zijt, dan deugt gij niet voor baas over uw dienstboden, en ook niet voor vader of moeder over uw kinderen. Gij zijt werelds, winzuchtig, hoogmoedig op al uw werk, en hebt nooit geleerd om uw handel of arbeid met God te ondernemen. Gij kunt nog geen landbouwer, wever of schoenmaker zijn, als gij niet eerst wedergeboren zijt.

Ten derde. De wedergeboorte is noodzakelijk, omdat indien gij niet wedergeboren zijt, dan mist gij ook voor uzelf alle ware troost en rust, en hebt een naar, dweepziek en troosteloos leven. Geen stroo kan u in de weg liggen, of gij zijt ontevreden en

moedeloos. En wat beeft gij voor de dood! En wat wordt gij dadelijk bang als er koortsen of cholera in het dorp of in de buurt vernomen wordt! En indien gij al enige vrolijkheid hebt, of schijnt te hebben in de wereld, wat is het nog flauw, ellendig en zonder grond; zodat Salomo met recht van u zeggen mag, dat uw vreugde en uw gezangen gelijk zijn aan het gekraak van de brandende doornen onder een pot, dat een onaangenaam geluid geeft en schielijk zal ophouden.

Ten vierde. Indien gij niet wedergeboren zijt, onteert en beledigt gij elke dag en elk uur, God, uw lankmoedige Weldoener, die Zijn zon laat opgaan over bozen en goeden, en die u zoveel goedertierenheid bewezen heeft, van uw kindse dagen af tot op het ogenblik van heden toe. Gij moogt wat meer of minder zedig of zedeloos zijn; maar gij wandelt nog op de brede weg, gij zijt nog buiten Christus, gij beweegt u nog binnen de grenzen van het rijk des duivels; en dus versmaadt gij nog Gods geboden en verzuimt nog uw eeuwig heil; en daarom is het eerst en bovenal noodzakelijk om wedergeboren te worden.

Ten vijfde. Jezus zegt in de tekst, dat gij zonder wedergeboorte het koninkrijk der hemelen niet kunt zien. Wee u, waar blijft gij dan, als de wereld u niet langer houden wil? Gij zijt misschien al oud en grijs, of zeker gij leeft onder het vonnis des doods, de dood zit u dagelijks op de hielen, en spoedig brengt men u in een wijd gapend graf, en dan daalt uw arme ziel in een wijd gapend verderf, want een derde plaats is er niet. Wee u, dan moet gij met de rijke man vruchteloos om een waterdruppel smeken, zonder ooit enige verkoeling of verkwikking te ontvangen! Wee u, dan moet gij eeuwig lijden, eeuwig berouw hebben, eeuwig treuren, eeuwig wanhopen, en eeuwig de genadetijd en middelen beklagen.

TOEPASSING

Ziedaar vrienden! u in vijf opzichten de noodzakelijkheid der wedergeboorte voorgesteld. Mag ik hier nu de onmogelijkheid niet bijvoegen? Gij kunt er immers niets aan doen? Er wordt gevraagd: wie heeft de wateren met zijn vuist gemeten, of van de hemelen met de span de maat genomen? (Jes. 40:12). Maar wie is nu ook in staat om in eigen kracht, aan zijn eigen wedergeboorte iets toe te brengen? Nee, gij kunt evenzo goed al de wateren der zee in uw vuist meten, en met uw vingers de hemelen omspannen, als uw eigen hart veranderen. En toch is dat grote werk noodzakelijk. Ja noodzakelijk, het moet vandaag nog gebeuren, anders hebt gij ieder uur gevaar van in de hel te vallen, en dan moet gij daar eeuwig blijven. Ach, wat zijt gij dan ongelukkig! Gij beklaagt een arm mens, een ziek mens, een treurig mens: maar gij moogt wel uzelf beklagen, arm, diep gezonken schepsel. En toch, gij schikt uzelf nog op naar de eerste mode van de wereld, gij lacht en spot nog, en maakt u nog vrolijk in de gezelschappen, of gij woekert nog om groot en rijk te worden in de wereld.

Wel mens, gelooft gij dan niet dat God op u vertoornd is; dat er een eeuwigheid komt; dat uw leven aan een dunne draad hangt; en dat de hel uw deel is als gij zo sterft als gij nu leeft?

Is er mogelijk iemand in ons midden die over de zaak bewogen wordt, zorg over zijn ziel krijgt, en bij zichzelf denkt: ik wilde het liefst van alles, dat ik een wedergeboren mens mocht zijn?! Tot zulken zeg ik de volgende drie dingen.

Ten eerste. De oudste grijsaard en de snoodste booswicht *kan* wedergeboren worden, omdat dit werk in de hand van God is. Als het door ons verricht moest worden, dan was en bleef het onmogelijk, omdat wij noch kunnen, noch willen. Maar nu God dit grote werk uitvoert, nu is er mogelijkheid. Nu wordt ons nog in Jezus' Naam

verkondigd, bekering en vergeving van zonden, (Luk. 24:47). Niet alleen bekering als de plicht van de mens, maar ook bekering als een vrije daad Gods, die Hij dagelijks nog uitvoert, en uitvoeren wil, ter beloning van de onnaspeurlijke rijkdom der genade. Geliefden! De bekering is Gods eis aan de zondaar, maar niet minder een dierbaar goed van het verbond der genade, dat God aan arme doemelingen geeft, alleen in en om de gerechtigheid van de grote en wonderlijke Heere Jezus.

Ten tweede. Houdt u altijd getrouw onder de middelen der genade. Wie weet, wiens preek of toespraak God zou kunnen en willen gebruiken tot uw bekering. God werkt door middelen, en wil die middelen zegenen, en daarom moeten wij ons zo getrouw mogelijk daarvan bedienen.

Ten derde. Mocht het u zodanig ernst worden, dat gij van harte begon te bidden: *Heere, bekeer ons tot U, dan zullen wij bekeerd zijn!* Of met de ootmoedige David: *Schep in mij een rein hart, en vernieuw in mij een vaste geest!* Wij moeten niet tegen God twisten en Hem van hardheid of onrecht beschuldigen, en ook niet op zijn Pelagiaans denken, dat wij alles zelf dood op ons gemak kunnen tot stand brengen. Voorts zeg ik u: strijdende en biddende gaat een zondaar naar de hemel; maar kiest iemand de weg der zorgeloosheid, en blijft hij gerust en weltevreden onder zijn onmacht, en onder de koude belijdenis van zijn diepe val, dan gaat hij verloren.

Dus, wacht u voor die zorgeloze belijdenis van uw onmacht, waar zo menigeen oud en grijs mee wordt en mee verloren gaat. De zaak is te ernstig, en er is een eeuwigheid aan verbonden. Maar wat dan? Gij kunt toch waarlijk niet, dat is gereformeerd en bijbels. En toch gij *moet*, en dat zeer haastig, want morgen kunt gij in de hel zijn. Nu dan, mocht dit u onder gebruikmaking van alle gepaste middelen, een bidweg worden voor de Heere.

Volk van God! Merk hier op, dat uw keus, uw strijd, en uw gelovige onderhandelingen met de Heere Jezus, geen vruchten zijn van uw natuurakker. Indien gij dit geloofde, dan zou gij daarbij moeten geloven, dat gij in Adam niet zo diep gezonken zijt als andere mensen, en dat gij dus nog iets meer kon uitvoeren dan anderen van Adamskinderen. En daar zijt gij immers ver vandaan.

Zoekt al biddende, en van de middelen getrouw gebruik makende, op te wassen in de genade. Het is troostrijk, dat een kind ook een mens is, en dat Jezus grote zorg betoont over de lammeren van zijn kudde; maar het is toch ongelukkig, ja schandelijk, zou ik zeggen, om twintig jaar een kind, een lam te blijven.

Eindelijk. Zoek door goede vruchten u voor aller oog als een bekeerd mens te openbaren, en wees blij dat gij spoedig naar de hemel gaat.

OEFFENING 10

Oefening over Lukas 8:18

Ziet dan, hoe gij hoort: want zo wie heeft, die zal gegeven, worden; en zo wie niet heeft, ook hetgeen hij meent te hebben, zal van hem genomen worden.

VOORAFSPRAAK

Wat zijn wij toch gelukkig omdat wij de Bijbel hebben, en de middelen der genade! Ja zeker, de ontelbare heirscharen heidenen die toch ook mensen zijn, voor de eeuwigheid geschapen, en niet dieper gevallen dan wij, missen dit voorrecht, en tasten als blinden naar de wand, aangezien sommigen in het geheel geen godheid eren, en de meeste anderen voor verschillende afgoden neerbuigen, die van goud, zilver, steen of hout zijn. Waren wij van heidense ouders en in een heidens land geboren, wij zouden ook al niet wijzer zijn, maar ook voor de afgoden van ons voorgeslacht neerbuigen. Maar God gaf ons Zijn Woord, en met dat Woord een schat, beter dan alle goudschatten der aarde, en dan al het vee op duizend bergen, en alles wat verder de mens voordelig en heilzaam zou mogen toeschijnen. In dat Woord toch wordt ons geleerd wat wij nodig hebben voor de eeuwigheid. In dat Woord worden wij gewaarschuwd en vermaand, en op Christus gewezen als de enige redder van onze onsterfelijke zielen; die ons kan behouden, die een vriend is van tollenaars en zondaren, die niemand voor het hoofd zal stoten die maar oprecht tot Hem komt, al had hij of zij dan ook de meeste jaren en beste krachten in de dienst der zonde verspild, die ook ons van Zijn vriendelijke nodiging niet uitsluit, maar ons bereidwillig zal ontvangen, redden, vergeven, genezen en vertroosten, indien wij als arme zondaren tot Hem de toevlucht nemen. Dus, door de Bijbel weten wij dat er een Jezus is en door Hem een weg om de welverdiende straf te ontkomen, en weer bij God in genade aangenomen te worden.

Maar hoe moeten wij nu met die Bijbel en alle andere genademiddelen omgaan? Kom, laat ons eens veronderstellen, ik heb een grote Statenbijbel in mijn huis, die met een schone band versierd en met koperen platen beslagen is, en dan nog vier of zes andere kleine bijbeltjes, die heerlijk met zilver of goud versierd zijn, en die ik 's zondags voor mij en mijn huisgezin gebruik als ik naar de kerk ga; maar mijn grote Bijbel gebruik ik nooit, maar laat die alleen tot een pronkstuk dienen om mijn kamer te versieren, en mijn kleine moet mij alleen des Zondags dienen, om de tekst van de predikant op te zoeken, en verder lees ik er bijna nooit in, en indien ik er al eens een enkel geval in lees, dan heb ik er toch geen indruk van dat dit de stem van God is, die tot een arme zondaar spreekt; het één vind ik te kort, het andere te lang, en alles te diepzinnig en te duister, zodat ik mij veel liever laat bedienen van dat verbazend grote en tijd vermoordende Handelsblad, dat mij elke dag bezorgd wordt, en ook met veel meer vermaak en inspanning lees in allerlei lichtzinnige en ijdele boeken, dan in mijn dierbare Bijbel. Als ik zo gesteld ben, zal het dan in de eeuwigheid wel goed met mij aflopen; zal dan de Bijbel in die dag niet tegen mij getuigen; zullen de heidenen het dan voor de Rechterstoel van Christus niet lichter hebben dan ik? Of, gesteld, ik lees mijn Bijbel driemaal elke dag; ik heb er veel kennis uit opgezameld, kan er met geleerdheid uit redeneren; maar ik leef zonder zorg, en zonder strijd, en zonder gebed in de wereld en ik heb de ongerechtigheid lief. Wat dan? wel, dan zal het immers in de

grote dag zijn: die de wil des Heeren geweten en niet gedaan zullen hebben, zullen met dubbele slagen geslagen worden!

Ziet dan eens, welk een teer punt het is de Bijbel te hebben. Maak ik er biddend gebruik van; brengen de middelen mij tot de Middelaar; is Gods Woord mijn kompas om naar te zeilen, mijn vermaak en zielenvoedsel, dan ben ik oneindig gelukkiger dan de heidenen. Maar leef ik er zorgeloos en belangeloos onder verder in de dienst der zonde, dan zullen de heidenen ook tegen mij getuigen in het oordeel. Hierover hopen wij thans breder te spreken.

Tekst: Lukas 8:18

Ziet dan, hoe gij hoort: want zo wie heeft, die zal gegeven, worden; en zo wie niet heeft, ook hetgeen hij meent te hebben, zal van hem genomen worden.

De Heere Jezus had in dit hoofdstuk de gelijkenis voorgesteld van de zaaier, die zo ongelukkig, zou men zeggen, in zijn arbeid geslaagd was, dat drie-vierde deel van zijn zaad was verloren geraakt en slechts een vierde deel wortel had geslagen, was opgegroeid en vrucht had gedragen, en dat nog zo ongelijk, dat sommige wel honderd, maar andere slechts dertig, en dus zeventig minder dan de eerste hadden voortgebracht; ten minste zo vinden wij het in het dertiende hoofdstuk van Mattheus, waar ook deze gelijkenis voorkomt. De zaaier is volgens Jezus' verklaring hij, die het Woord zaait, de verkondiger van het dierbaar Evangelie. Een aantal hoorders, soms duizend of meer, komen onder het gehoor van hem die het Woord zaait; maar worden zij allen getroffen? hebben zij allen waarachtig nut van het Woord dat gepreekt wordt? Ach nee! sommigen zijn afkerig om ooit in de kerk te komen, en als zij er in zijn, dan vrezen ze al dat ze er te lang in zullen moeten blijven, en dat de prediker te lang zal aanhouden. Zulken horen weinig of niets; het Woord valt bij hen als op een hard betreden voetpad, waar het niet kan inwortelen, en waar de vogels dadelijk gelegenheid hebben om het zaad op te pikken. Anderen schijnen meer belangstellend en luisteren aandachtig, maar als ze buiten de kerkdeur zijn, dan hebben ze zulke drukke gesprekken over land en zaad, over geld en goed, over mooi en lelijk, over jong en vrolijk, over verkoop en verhuren, of andere onbelangrijke dingen, dat als je hun gesprek hoort, niet zou denken: deze lieden komen uit een bedehuis, maar integendeel, zij komen van een tentoonstelling, of van een verpachting of verkoping. Alles wat ze gehoord hebben, ziet, zij waren het alweer kwijt, toen zij maar even buiten de kerk waren. Bij anderen schijnt het zaad te zullen wortelen en vrucht dragen; maar nee, óf de zorgen der wereld, óf de vrees voor schade en verdrukking om de godsdienst doen het zaad verstikken, en de arme mens weer tot zijn vroegere zorgeloosheid en werelddienst terugkeren. Het zaad wordt gezaaid, maar drie-vierde daarvan gaat verloren. Het Woord wordt gepredikt, maar ach, de meesten doet het geen nut, geen voordeel tot zaligheid. Ik mag mij daarom niet gerust stellen, met alleen maar mijn lichaam onder de middelen te brengen, maar moet een biddend onderzoek doen, of de genademiddelen dienstbaar zijn om mij aan God te verbinden, en of ik met al mijn kerkgaan, mijn verbond met de wereld en de zonde al gebroken heb. En nu, daarom zegt de Heere Jezus in onze tekst: *Ziet dan, hoe gij hoort: want zo wie heeft, die zal gegeven worden; maar zo wie niet heeft, ook hetgeen hij meent te hebben, zal van hem genomen worden.*

Twee dingen bezien wij hier:

A. *Ten eerste*, de vermaning des Heeren.

B. En *ten tweede* zien wij, hoe die vermaning wordt aangedrongen door een dierbare belofte, en een gewichtige waarschuwing.

A. Wij letten dan eerst op de vermaning, of zo gij liever wilt: op het wachtwoord, op de ernstige roepstem, waarmee de Heere hier tot ons komt.

Ziet dan, hoe gij hoort! Wel, mij dunkt, ik mag het zelfs op het dagelijkse leven toepassen; ik mag deze regel wel behartigen, ja ook met opzicht tot het nieuws van de dag, en tot allerlei dingen die ik immer onder het bereik van mijn oren krijg. Spreken is iets gewichtigs; woorden zijn niet tolvrij; van elk ijdel woord wordt ons rekenschap afgevorderd in de grote dag. Maar horen, hoe zouden wij daarover moeten denken? Bij voorbeeld: gij hoort dat er iemand geboren is, en daar spot gij mee; gij hoort dat iemand in zonde gevallen is, en daar groeit gij in; gij hoort dat iemand een ongeluk gekregen heeft, en gij zijt er totaal onverschillig onder; gij hoort dat iemand plotseling dood gebleven is, maar gij wordt er noch koud noch heet van, en het is of u die tijding niet aangaat. Of nog iets anders: gij hoort de klachten van de armen, die uw hulp zoeken, die u smeken om een kleedje voor de kou, of om een gave voor hun dagelijks onderhoud, maar gij geeft niets, gij sluit uw hart voor uw arme broeder toe, of gij geeft hem wellicht nog een hard en lelijk woord, maar geld, kleding of brood geeft gij hem niet. O mens! *Ziet dan, hoe gij hoort!* Hoort gij met smaak naar het ijdel gepraat der losse wereldlingen, met onverschilligheid naar het droevig ongeluk van uw medeburger, met genoeg als er iemand gevallen is, met een koud en belangeloos hart de tijding des doods, en met stijve onbarmhartigheid naar de klachten der armen: dan maakt gij ook juist uzelf openbaar als een dienaar des duivels, en zo blijvende, als een erfwachter van het eeuwige verderf.

Maar het waarschuwend wachtwoord, de ernstige roepstem: *Ziet dan, hoe gij hoort*, wil ik toch liever hoofdzakelijk toegepast hebben op de godsdienst, op het horen van des Heeren Woord. Maar nu, als ik zal horen, dan wordt het spreken zeker vooraf verondersteld, en ik moet mij dus een spreker of prediker voorstellen. Die spreker is een mens en geen engel, ook kan het wel een gering mens zijn, en juist geen Paulus, geen Jesaja, geen Ezechiël of Daniël. Hij is daarbij een mens met gebreken in woord en wandel, een ander kan ik mij op deze zondige wereld kwalijk voorstellen. Toch dient hij een bekeerd mens te zijn, die zelf de weg kent, die hij anderen aanprijst, en als noodzakelijk voorstelt. Zeker, als hij niet bekeerd is dan *kan* hij niet prediken, dan kon hij beter een komedie, een logement of iets anders bedienen. Is hij niet bekeerd, dan *mag* hij ook niet preken, want tot de goddeloze zegt God: Wat hebt gij mijn inzettingen te vertellen, en neemt mijn verbond in uw mond? (Ps. 50:16). Een onbekeerd leraar deed beter als hij schippersknecht werd, of landbouwer, of dat hij pogingen deed om het schoenmaken of iets anders te leren; opdat hij voor anderen minder schadelijk mocht zijn, en ook zelf voor dat ontzaglijke oordeel mocht bewaard worden, dat eenmaal op de valse profeten, en ook op de ontrouwe dienstknechten rusten zal.

Maar nu, wij hebben de Bijbel in huis en hebben dagelijks gelegenheid om daarin te lezen, of dat er anderen ons uit voorlezen; en wij zijn wellicht ook elke dag des Heeren in de gelegenheid om een spreker of prediker te horen; dan dunkt mij, roept de Heere ook ons in de tekst toe: *Ziet dan, hoe gij hoort!* En zou het dan voor ons niet hoog nodig zijn, om de volgende dingen, óf te vermijden, óf te betrachten:

Ten eerste. Wacht u voor de zorgeloosheid en onverschilligheid. Sommige mensen, als zij onder het gehoor komen, weten niet eens de reden waarom. Zij zijn niet ongelijk aan de schare waar Paulus van zegt: het grootste gedeelte van de schare wist niet, waarom zij waren tezamen gekomen, (Hand. 19:32). Men denkt niet eens, dat het

de dag des Heeren is, en dat het nu onze roeping is om voorraad op te doen voor de eeuwigheid; maar zeer velen in onze hedendaagse zogenaamde heiligdommen, gaan maar om te zien, of anders om gezien te worden, om de tijd door te brengen, om aan zijn plicht te voldoen, om ouders of heren van wie ze afhankelijk zijn, gehoorzaamheid te bewijzen, of om ik weet niet wat voor redenen. Men pronkt zich op, zeer ver boven zijn staat, vooral de jongeren, men zit onaandachtig en belangeloos, half slapende, zonder zorg of behoefte aan Jezus, men geeft in elk collectezakje een halve cent, men gaat met een ijdel en leeg gesprek over de weg, komt weer thuis. En ziedaar, de ganse plicht is afgedaan; maar het hart was er niet bij. Al het zaad is bij de weg gevallen. Misschien weet men niet eens de tekst waarover gesproken werd; ten minste geen enkel woord heeft het hart geraakt. Dat is horen als niet horende. Dit is spotten met de dierbare genademiddelen. Dat is zich rijp maken voor een zware verantwoording, voor een eeuwig verderf.

Ten tweede. Wacht u voor de toestand van de hoorders van de profeet Ezechiël, (Ezech. 20:30-32); zij kwamen getrouw op onder het gehoor, zij prezen de profeet en zijn ernstige prediking, zij hoorden hem heel graag, zij zaten aandachtig voor zijn aangezicht, hun plaats werd zelden leeg gevonden; zij gedroegen zich als godsdienstige mensen; maar hun gedrag en wandel was werelds; zij hoorden zijn woorden en deden ze niet, maar hun hart wandelde de gierigheid na. Ach, daar viel het zaad in de doornen, en het goede dat ze hoorden, werd verstikt door de begeerlijkheden der wereld en zonde.

Ziet dan, hoe gij hoort, en denkt aan het Woord des Heeren, waar Hij zegt: *indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij indien gij dezelve doet.*

Ten derde. *Ziet dan, hoe gij hoort,* en luistert niet voor een ander, maar keert met de waarheid tot uzelf in, met een getrouw en oprecht zelfonderzoek. Niet weinige mensen luisteren doorgaans voor een ander; voor de gierigaard, die naast hen zit, of voor de pronkzieke pauw die voor hen zit, of voor een doorbrenger, of hoereerder, of vloeker, of sabbatschender, of iemand anders. Goed, ik wil er niets van zeggen, de ontdekkingen, of bestraffingen, of bedreigingen, mochten door die genoemde mensen ook wel worden in acht genomen; maar mij dunkt, het is toch hoogst gevaarlijk om altijd voor een ander te horen, en ons eigen hart onder alles voorbij te zien, waarin toch ook alle zaden van boosheid liggen. Wij moesten liever bij het horen van de waarheid met de zaken tot onszelf inkeren, en vragen: ken ik dat; betracht ik dat; op welke weg wandel ik toch? ben ik al voorbereid voor de eeuwigheid? hoe ver ben ik aan mijzelf en de wereld verloochend? heb ik wel een arm hart? leef ik hier wel als een rechte vreemdeling? heb ik God en mijn naasten wel lief; ik ben een Christen, maar draag ik in al mijn handel en wandel Christus' beeld wel; hoe verkeer ik toch omtrent God en mijn naaste? hoe goed of kwaad besteed ik mijn dierbare genadetijd? als de Heere deze dag of nacht eens kwam, zou Hij mij wel wakende vinden? heb ik veel grond om over mijzelf te roemen, of moet ik integendeel klagen dat ik maar een ellendige onder de ellendigen ben? Mij dunkt de Schrift leert ons, dat wij gedurig onszelf moeten onderzoeken of wij in het geloof zijn, en of Jezus Christus in ons is, (2 Kor. 13:5). En als wij dit doen, en doordrongen zijn van de overtuiging, dat wij arme, diep gezonken zondaren zijn, dan zullen wij ook meer horen, niet zozeer voor een ander als wel voor onszelf, des te meer als wij daarbij het grote gewicht beseffen, dat wij stervelingen zijn, die ons op de grote reis bevinden naar de eindeloze eeuwigheid.

Ten vierde. *Ziet dan, hoe gij hoort,* en wacht u voor vitterij, en om elke prediker veel te scherp te beoordelen. Gij kunt misschien in de voorafsprak al horen of de dominee bekeerd is of niet; en in zijn voorgebed weet gij al juist te bepalen hoe ver hij geleid is, en al nauwkeurig tegen anderen te vertellen of hij ook iets besprak, dat hij zelf niet

kende. Elke prediker weegt gij met een goudschaaltje, en niemand is er bijna, die u voldoen kan. Mens! gij zijt veel te wijs. Gij kunt nog wel goed worden, maar gij moet eerst uw verwaandheid verliezen, en een *arme* zondaar worden.

Horen wij de zuivere waarheid, en is de spreker daarvan onberispelijk in zijn wandel, dan moeten wij zijn onvolmaaktheid, ook in zijn manier van voorstel, in liefde dragen, veel voor hem bidden, en nut van zijn arbeid trachten te genieten, en liever onszelf dan hem hard beoordelen.

„Ja, maar hij spreekt en preekt jaar uit jaar in, en heeft toch zeer weinig zegen op zijn werk; en ik voor mij heb er nooit iets aan; en ik geloof dat het nergens vandaan komt, dan omdat hij een dode, levenloze man is." Het zou kunnen zijn; maar mogelijk komt het ook daarvan, omdat uw oren en uw hart zo met aarde gevuld zijn, dat het woord er niet kan doordringen. Dat hebt gij nu zelf te onderzoeken voor God.

Ten vijfde. Aan de andere zijde: ofschoon wij alle trotse veroordelingen moeten vermijden en bestrijden, eenvoudig, arm en hongerig naar de leer der waarheid moeten zijn, zo moeten wij toch ook zorgvuldig waken dat niemand ons enige fijn gesponnen ketterij mocht in de hand stoppen. De Apostel leert ons, dat er vele valse profeten zijn uitgegaan, en dat wij daarom niet een iegelijke geest moeten geloven, maar beproeven of ze uit God zijn, (1 Joh. 4:1).

Daarom moeten wij veel om licht van boven bidden, opdat wij en onze kinderen en andere mensen, niet mochten misleid en bedrogen worden, in zulk een tere en gewichtige zaak. Het geldt hier toch de welstand van onze onsterfelijke zielen en de ere Gods. Daarom moeten wij niet onvoorwaardelijk alles aannemen wat ons voorgesteld wordt; wij moeten zoals Elihu zegt: de woorden proeven, zoals het gehemelte de spijs proeft, (Job 34:3). Die van Beréa onderzochten dagelijks de Schriften, of de dingen alzo waren, die Paulus hun predikte, (Hand. 16:11); en zo moeten wij ook doen; en indien wij dan na biddend onderzoek ontdekken, dat ons een leer wordt voorgesteld die niet met de Bijbel overeenstemt, dan moeten wij zulk een leraar niet haten, niet schelden en lasteren, maar integendeel, voor hem bidden, en tevens hem dadelijk ontwijken, en onze ziel en de zielen onzer kinderen niet langer aan hem toevertrouwen.

Ten zesde. Gaat met het Woord tot uw hart en wandel en onderzoekt of gij steeds daders des woords geworden zijt, en niet alleen hoorders, en uzelf met valse overlegging bedriegt, (Jak. 1:22). Heeft het Woord, als middel in Gods hand, u al tot Christus gebracht? Zo ja, was het Woord dan telkens dienstbaar om u nader en nauwer aan God en Zijn dienst te verbinden? Ik bid u, wat heeft het Woord op u uitgewerkt? Zijt gij als Amasia, die zich vrijwillig aan de Heere overgegeven had? (2 Kron. 17:16). Is dat uw doel met uw horen, met uw lezen en onderzoeken van Gods Woord, dat gij nader met de Heere en met uw eigen hart mocht bekend worden? Kunt gij met David zeggen, ten minste bij ogenblikken: hoe lief heb ik uw wet! Zij is mijn betrachting de ganse dag? (Ps. 119:97). Dit toch zal zo moeten zijn, anders zal het Woord tegen u getuigen. Daarom, *ziet dan, hoe gij hoort!*

B. Nu gaan wij in de tweede plaats over om te zien hoe deze vermaning, door een dierbare belofte, en ernstige waarschuwing wordt aangedrongen. De Heere zegt dan: zo wie heeft, die zal gegeven worden, maar die niet heeft, van die zal genomen worden, ook hetgeen hij meent te hebben.

Hier komt ons allereerst de persoon voor *die heeft*. Dat is iemand die de beginselen heeft van het genadeleven, van de ware gehoorzaamheid aan God. Hij leeft, maar hij is nog klein en zwak. Hij heeft een schat, die de wereld niet kent, maar hij hijgt nog om meer te krijgen, gelijk hem dan ook hier meer beloofd wordt. Het is een ziel, die

nog niet tot rijpheid is gekomen, maar waar toch een levend *zaad* in ligt, zoals de apostel Johannes het noemt, (1 Joh. 3:9). Nu, het zaad wordt in de aarde geworpen, en daar ontkiemt het langzaam, en het wordt niet in een dag groot en rijp; eerst heeft men het kruid, daarna de aar, en dan eindelijk het volle koren in de aar, (Mark. 4:26-29). Job noemt het een levende wortel; en hij was onder al zijn moeilijke omstandigheden blij, dat die levende wortel, die wortel der zaak, bij hem gevonden werd, (Job 19:28). Dit volkje dat waarlijk *heeft*, maar toch nog min en gebrekkig is, dat wordt genoemd een ellendig en arm volk, (Zef. 3:12), een *hongerig en dorstig* volk, dat eenmaal toch verkwikt en verzadigd zal worden (Matth. 5:6), of ook wel, gans ontbloten, (Ps. 102:18), of zoekende zielen naar Jezus, (Matth. 28:5), of zielen die de Heere *verwachten*, en die daarom *welgelukzalig* genoemd worden, (Jes. 30:18), en die de Heere verwachten zullen niet beschaamd gemaakt worden, (Jes. 49:23), zij zullen opvaren met vleugels gelijk de arenden; zij zullen lopen en niet moede worden, en zij zullen wandelen en niet mat worden, (Jes. 40:31). Ziedaar, wat een treffende beloften voor diegenen, die waarlijk Jezus zoeken, voor diegenen die waarlijk als armen, en hongerigen en ontbloten, op de Heere wachten!

Nu, die belofte vindt gij ook hier voor het volk dat bij de aanvang *heeft*, dat de wortel der zaak, dat het levende zaad *heeft*. Zulke mensen toch wordt beloofd, dat ze meer zullen ontvangen, dat hun *gegeven zal worden*. Dit wil zeggen: de Heere zal onder alle afwisselende zielsgestalte, onder licht en donker, onder zoet en bitter, onder strijd en moeilijkheid, zijn werk in het leven houden, (Hab. 3:2). Niet alleen in het leven houden, maar zelf ook voortzetten, en voleindigen tot op de dag van Jezus Christus, (Fil. 1:6). Hij zelf zal zorgen dat de vonk een vlam wordt op 's Heeren tijd, al was het ook bij het naderen van de dood. Die toch in Jezus vruchten dragen, de Heere zal ze reinigen, opdat ze meer vrucht dragen, (Joh. 15:2). Mozes bad eens: Heere, laat uw werk aan uw knechten gezien worden, (Ps. 90:16). Nu, daar zal de Heere voor zorgen, dat zijn werk, dat zijn beeld aan zijn knechten en kinderen gezien wordt, en het zal hun gegeven worden, te groeien in het huis des Heeren, (Ps. 92:14).

Een arme bekommerde ziel, zou hier helemaal moedeloos bij kunnen worden, en bij zichzelf zeggen: „ik ben misschien de persoon niet die heeft, want mij wordt niet gegeven, en ik leef doorgaans donker en twijfelachtig!” Nu, het kan zijn dat de Heere u niet zoveel geeft als anderen, maar onderzoek eens of Hij Zijn werk ook bij u niet heeft in het leven gehouden. Hadt gij uzelf moeten staande houden, dan was uw kleine vonkje reeds lang uitgedoofd. De Heere geeft u nog dagelijks: en wat geeft Hij? Vrees voor dat monster van zelfbedrog; begeerte om getrouw met uzelf te handelen; een ernstig zoeken naar de grote Middelaar, met begeerte om buiten Hem niet te rusten; liefde en hoogachting voor al het volk van God; een oprechte keus om nauw en teer voor de Heere te leven, en ook telkens zoete verkwikkingen voor uw hart, uit zijn Woord, onder het lezen, onder het bidden, onder het zingen, onder de toespraak van een ander, of hoe dan ook. Let er toch op. Wie veracht de dag der kleine dingen, (Zach. 4:10). Weinig is al veel, als wij zien op onze onwaardigheid.

„Maar mogelijk zegt een oprechte zoekende ziel: „Mozes bad: Heere, laat uw werk aan uw knechten gezien worden! maar mij dunkt, Gods werk wordt aan mij zo niet gezien; en de mensen dunkt mij, kunnen aan mij wel ontdekken dat ik het ware leven mis!” Ziel, ik moet u twee vragen doen: *Vooreerst*, zoudt gij het niet wensen dat het werk des Heeren duidelijk aan u mocht gezien worden in al uw handel en gedrag; en bidt gij daar niet dagelijks om? *Ten tweede*. Wordt het werk des Heeren niet reeds aan u gezien? De vromen erkennen u voor een broeder, zij verstaan u zeer goed en hebben u lief. Daarom denk ik dat zij het werk des Heeren in u zien; want anders is er aan uw persoon toch zoveel niet, dat liefde en hoogachting waard is. En de wereld, als die

over u spreekt, noemt u een fijne, en spot met u; of anders zegt men van u: „hij is goed van leven;" en dan draagt men u hoogachting toe. Mogelijk beziet de wereld u ruim zo goed als gij uzelf gezien kunt. Denk daarover na.

„Ja maar," zegt gij: „ik groei niet!" Nu, maar gij moet groeien en anders twijfel ik aan uw bekering. Maar vader Brakel zegt: „elk wordt niet even groot: de een wordt een reus en de andere blijft een dwerg." Daarbij moet gij opmerken dat een ware Christen doorgaans niet opgroeit als de wonderboom van Jona, die in één nacht groot werd. Een bekeerd mens wordt genoemd, een eikenboom der gerechtigheid, (Jes. 61:3). Nu, dan moeten wij de wasdom van de Christen, ook bij de groei van de eik vergelijken. Plant gij vandaag een eik, en gaat gij dan overmorgen zien of die gegroeid is, dan vindt gij niet de minste wasdom, en in de volgende week ook niet, en in de volgende maand ook nog niet; maar indien gij eens van hier naar een andere plaats vertrekt, en gij komt dan over tien of vijftien jaren eens terug, dan zult gij zien dat gij aan de dikte en hoogte van uw boom gewonnen zijt. En mij dunkt, als gij ook eens tien of vijftien jaar terug denkt, dan zult gij ten minste wel enige wasdom kunnen opmerken. Maar mogelijk hadt gij voor tien jaar meer lust en ijver om God te dienen dan nu. Gij durfde op de dag des Heeren uw mes niet eens scherp te maken, en uw horloge niet eens op te winden, en geen vuil van uw kleeft te doen; en als de dominee zevenmaal op een dag gepreekt had, dan hadt gij wel achtmaal naar de kerk willen gaan; en uw ogen zou gij bijna bedorven hebben met lezen; en elke winteravond bevond gij u bij de vromen. Ja, dat was zo, maar toen gij later meer ontdekt werd, ontdekte gij toch ook, dat er bij al uw ijver maar een grote warboel van eigengerechtigheid was, en dat gij zonder het op te merken, maar al te veel arbeidde om loon. Nu zet gij meer hartelijk een grote nul onder uw beste plichten, en gij pleit meer gelovig op de gerechtigheid van Christus, en gij wilt Hem zuiverder uit liefde dienen omdat Hij waardig is om al Zijn aanbiddelijke deugden. En mij dunkt, dat is toch ook enigszins groeien. In elk geval; die heeft, die zal gegeven worden. God geeft naar Zijn wijsheid elk zijn bescheiden deel, hier reeds en volop in de zalige eeuwigheid.

Maar wij moeten hier afstappen, want er staat nog meer in onzen tekst: *die niet heeft, van die zal genomen worden, ook hetgeen hij meent te hebben.*

Wie is hier de persoon die niet heeft, en toch wat meent te hebben? Dat is Bileam, die een grote begeerte heeft om de dood der oprechten te sterven, (Num. 23:10), maar geen lust heeft in het leven en de strijd der oprechten. Dat is de rijke jongeling, die al de geboden gedaan heeft van jongs af, (Matth. 19:20), zodat niemand hem ergens in kan beschuldigen, maar die intussen nergens meer vreemdeling is dan in zijn eigen hart, en om wiens wil dus Jezus als Zaligmaker van arme zondaren, niet uit de hemel had hoeven te komen. Dat is de opziener van de gemeente te Sardis, die de naam had dat hij leefde, maar hij was dood, (Openb. 3:1). Maar omdat ieder hem toch de naam gaf dat hij leefde, en de vromen ook, daarom begon hij het zelf ook ongelukkig te veronderstellen, en bedroog zo ellendig zichzelf. Dat is verder de gemeente te Laodicea, de lauwe gemeente, die noch koud noch heet was, en toch rijk en verrijkt bij zichzelf, en niet wist dat zij arm en jammerlijk, ellendig, naakt en blind was, (Openb. 3:17). Of nog verder, de man die niet heeft en toch meent te hebben, is iemand die wel eens droefheid heeft, maar het is de rechte droefheid naar God niet; het is maar een droefheid der wereld, die de dood werk (2 Kor. 7:10); tranen als die van Ezau, die geen plaats van berouw vond, hoewel hij die met tranen zocht, (Hebr. 12:17). Men kan bedroefd en bekommerd zijn over de zonde, over al de zonde, over het gemis van Jezus, over zijn ontrouw en nalatigheid, en omdat onze natuur onverbeterlijk is, en wij dus zondaars blijven tot aan ons doodsbed toe; en dan is de droefheid heilzaam en een

vrucht van het leven der genade. Maar men kan ook bedroefd zijn en tranen storten, alleen uit vrees voor de hel, of om een of andere zware zonde die men vreest openbaar te zullen worden; en dan is de droefheid onecht, en dan zijn de tranen maar Ezau's tranen, waar wij mee kunnen verloren gaan. Nog eens: iemand die niet heeft en toch meent te hebben, kan ook iemand zijn als Jehu, die tegen Jonadab zei: kom en zie mijn ijver voor de Heere! (2 Kon. 10:16). Of als Agrippa die op de prediking van Paulus, bijna bewogen werd, om Christen te worden, (Hand. 26:28). Bijzonder de ijver van Jehu, die zou ons al heel licht doen besluiten, dat men iemand is die heeft, en aan wie dan ook gegeven zal worden. Maar men moet hier twee dingen opmerken: Jehu volhardde niet in zijn ijver voor de Heere, maar werd weldra een aanhanger van Jerobeams kalverdienst, en vooral Jehu had teveel op met zijn ijver, hij schreef er de dood niet onder, en hij pronkte ermee; en zodoende was het meer een ijver voor Jehu, dan een ijver voor de Heere.

Ziet, die nu in het voetspoor wandelt van Bileam, of van de rijke jongeling, of van de opziener der gemeente te Sardis of van de lauwe Laodiceërs, of van Ezau, Jehu of Agrippa; die zou al licht kunnen menen dat hij iets had, hetwelk hem zou kunnen brengen door de enge hemelpoort; en toch zegt Jezus in onze tekst: dat ingebeelde goed zal hem ontvallen; hetgeen wat hij meent te hebben zal hem ontnomen worden. Zijn grond is te wankelbaar en onzinkt hem in de ure des doods. En aldus is hij een van die velen die zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen; namelijk, nadat de heer des huizes zal opgestaan zijn, en de deur zal gesloten hebben, (Luk. 13:24,25).

Daarom dan nu, *ziet, hoe gij hoort!* omdat de zaak nu nog te herstellen is. Nu kunt ge nog geholpen worden; de schuilplaats is nog open; Christus biedt zich nog aan als een Zaligmaker van verloren zondaren. Velen hadden met u vroeger het voorrecht om te horen en om te leven onder een overvloed van middelen der genade; maar nu zijn ze dood en weg, en zwijgen in het stille stof. En als zij geen profijt met de middelen gedaan hebben, dan zullen zelfs die middelen hun last verzwaren in de eeuwigheid. Ach! hoe vreselijk toch voor degenen die onder het dierbaar Evangelie zijn verloren gegaan, en eeuwig het verzuim van tijd en middelen moeten bejammeren! Neem aan die ongelukkigen een voorbeeld ter ernstige waarschuwing voor uzelf, lieve medemens, en gedenk dat wij spoedig samen in het graf dalen en moeten verschijnen voor een Rechter die een iegelijk vergelden zal naar zijn werk.

Amen

OEFFENING 11

Oefening over Spreuken 8:21

Opdat ik mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en ik zal hun schatkamers vervullen.

VOORAFSPRAAK

„Ik wenste het liefst van alles dat ik koning zou zijn, dan toch had ik een leven naar mijn genoegen. Ik zou mij kunnen baden in weelde en overvloed, en gebruik maken van alle gemakken en genoegens van dit leven. Ook zou ik met nadruk tot de één kunnen zeggen, *gaat*, en hij zou gaan, en tot een ander, *komt*, en hij zou komen, en tot weer een ander, *doet dat*, en hij zou het mij niet weigeren, want waar toch het woord des konings is, daar is heerschappij. Een koning heeft inderdaad een hemel op aarde." Denkt gij zo, mijn vriend? Wel, mij dunkt integendeel, dat er twee dingen zijn, die ons krachtig leren, dat een koning en zijn leven, ook al geenszins volmaakt zijn.

Ten eerste. De koning Ahasveros, één van de grootste vorsten die ooit bestonden, had een slapeloze nacht, (Esther 6:1), zeker uit oorzaak van zijn zorg en hartzeer; en ook van koning Darius lezen wij: hij overnachtte nuchter en zijn slaap week ver van hem, (Dan. 6:19). Dit leert mij, dat koningen ook al eens midden in de zorg zijn, en al eens bange dagen en slapeloze nachten moeten brengen.

Ten tweede. Het prachtige en heerlijke leven van een koning duurt mij te kort om jaloers op zijn eer en grootheid te zijn. De koning Ela regeerde maar twee jaar en werd toen midden in zijn dronkenschap vermoord, (1 Kon. 16:6-10). Amon regeerde insgelijks twee jaar, en werd toen door zijn knechten jammerlijk omgebracht in zijn huis, (2 Kron. 33:21,24).

Joahaz regeerde maar drie maanden, en werd toen afgezet door de koning van Egypte (2 Kron. 36:2,3), en Zimri had maar zeven dagen op de troon gezeten, toen hij zich levend liet verbranden in het koninklijk paleis, (1 Kon. 16:15-18). En al regeert een koning een halve eeuw, en al is een baron al zestig of zeventig jaren rijk en groot; het einde is er te spoedig, en dan moeten zij zowel als wij, een spijs voor het kruipende gedierte worden, en te doen krijgen met een God, die de persoon niet aanneemt en die de rijke niet voortrekt boven de arme.

Nee, als wij naar iets hijgen en jagen zullen, dat waarlijk de moeite waardig is, dan moet het ook maar van lange duur zijn. Anders wordt het met moeite verkregen, met zorg bezeten, en met hartzeer verloren. Daarom wens ik u thans op iets te wijzen, dat volmaakt goed is en eeuwig duurt. Ik hoop, gij zult er zin in krijgen, en met uw hart zoeken.

Tekst: Spreuken 8:21

Opdat ik mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en ik zal hun schatkamers vervullen.

Hoewel Salomo dit schreef, moeten wij het toch beschouwen als de taal van de Heere Jezus. Immers Salomo kon niet zeggen dat hij *van eeuwigheid gezalfd was*, gelijk ons hier toch voorkomt van de persoon, die in onze tekst spreekt. (Zie vers 23 van ons teksthoofdstuk) Verder zegt Hij dat door Hem de koningen, princen en vorsten

heersen, (Vers 16 en 17), en dat Hij doet wandelen op de weg der gerechtigheid, (Vers 20); en in onze tekst, dat *Hij zijn liefhebbers een bestendig goed zal doen beërven*. Al deze uitdrukkingen passen, gelijk ieder gevoelt, beter in den mond van de Heere Christus, dan in de mond van de koning van Israël, die toch ook maar een mens was gelijk alle anderen.

Wij merken dan onze tekstwoorden aan, als woorden van de opperste wijsheid, die tevens de opperste goedheid is, en geven daarin acht:

- A. *Eerst* op het beloofde goed.
- B. *Ten tweede* merken wij op, dat het ons hier voorkomt met een genadige erfenis.
- C. En *ten derde* letten wij op de kenmerken, die dat volk moet dragen, die eenmaal dat bestendig goed zullen deelachtig worden.

A. Belangende onze eerste hoofdzaak: het hier beloofde goed, wordt genoemd iets dat bestendig is, en ook iets dat haar schatkamers zal vervullen.

a. Het wordt eerst genoemd een goed dat bestendig is. De hier bedoelde hemelse heerlijkheid, wordt elders genoemd, een weergaloos groot goed, (Ps. 31:20), een onbeweeglijk koninkrijk, (Hebr. 12:28), een overblijvende rust, (Hebr. 4:9), een verblijf in het huis van de hemelse Vader, (Joh. 14:2), een zitten naast Jezus in Zijn Troon, (Openb. 3:21), of ook wel een erfgenaam worden van alles, (Openb. 21:7). Hier in de tekst wordt het genoemd, een goed dat bestendig is.

Aardse genoegens zijn onbestendig, door tussenkomst van de zonde. Wat mij vandaag genoeg geeft, baart mij soms morgen walging. Verander ik van stand, van betrekking, van woonplaats, ik denk menigmaal dat ik het zal gewonnen hebben; maar morgen, overmorgen, of iets later, ontdek ik dat er niet alleen het nieuwe afaat, maar dat er ook gebreken en moeilijkheden in zijn, en gebreken die ik vroeger voorbij zag. Eindelijk moet ik bekennen, dat verandering van betrekking, woonplaats of levensstand, wel verandering van hartzeer teweeg brengt, maar geenszins wegneming ervan.

Menselijke krachten zijn onbestendig. Vandaag ben ik gezond en sterk, en morgen kan ik zwak en ziek zijn. Nu ben ik jong, maar spoedig raakt de bloem van mijn leven weg, en ik word oud en zwak en uitgeleefd; mijn ogen beginnen te verdonkeren, mijn leden worden stijf, mijn krachten nemen af, en ik begin naar het graf te bukken, overzijde te hangen boven de mond van mijn laatste verblijfplaats.

Schatten en rijkdommen zijn onbestendig. Vandaag is Job rijk, heeft elf duizend beesten, vele have en dienstvolk; maar morgen heeft hij niets meer dan een ellendig lichaam vol zweren en een zeer ondeugende vrouw. Heden is Lot rijk in vee en goed; maar morgen woont hij met zijn twee dochters in een spelonk, en heeft noch koe noch schaaap meer. Zo gaat het niet zelden in de wereld. Het aardse goed hebben wij menigmaal als een paling bij de staart. Brand of overstroming, of misgewas, of sterfte onder het vee, of bankroeten of anderszins, maken ons soms in korte tijd arm en ongelukkig. Eer en achting zijn onnozel, ledig, wezenloos en tevens onbestendig. Vandaag is Haman hoveling, vriend des konings, man van eer en grootheid; en morgen hangt hij als een gewone boef aan de galg. Vandaag is Achitofels raad, alsof men de mond des Heeren had geraadpleegd; en morgen wordt hij als een onnut verworpen, en hij verhangt zich van spijt, omdat men zijn raad niet had opgevolgd. Van daag . . . ja, wat zal ik nog meer zeggen; het is zo het wereldse beloop, die mij vandaag prijst, veracht mij morgen, die nu mijn vriend is, die is morgen vaak mijn vijand, die vandaag Hosanna roept, zoekt mij morgen aan het kruis te brengen. In elk geval, de eer en vriendschap der wereld is onbestendig.

Ja, wat meer is, zelfs de troost en het gevoelige leven van de ware godvruchtige is hier nog afgebroken en onbestendig. Op het een ogenblik is David blij, omdat God Zijn berg had vastgezet door Zijn goedgunstigheid, en dacht hij niet te wankelen in eeuwigheid; en even daarna is hij verschrikt, omdat God Zijn aangezicht voor hem verborgen had, (Ps. 30:7,8). Ja zeker het leven van de ware Christen is hier nog met eb en vloed, met licht en donker, met zoet en bitter, met vallen en opstaan. Als de Heere stilt, wie zal dan beroeren? Maar als Hij Zijn aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk als voor een mens alleen? (Job 34:29).

Maar nu, tegenover dit alles is de hemelse gelukzaligheid bestendig. Hier op aarde is bestendige onbestendigheid; maar in de hemel is de troost bestendig, en wordt nooit door verdriet en moedeloosheid afgewisseld. Daar is de rust bestendig en nooit komt er arbeid of vermoeidheid in de plaats. Daar is de volmaakte heiligheid bestendig, en nooit komt er zonde of verzoeking in de weg. Daar duurt alles eeuwig. Daar wandelt men eeuwig door de gouden straten van het nieuwe Jeruzalem;

daar woont men eeuwig in het hemelse Vaderland. Daar is men eeuwig alle zonde, alle moeite en strijd te boven.

b. Verder wordt de eeuwige rust in onze tekst genoemd, een vervullen van al de schatkamers. Wat zijn schatkamers; en wie heeft schatkamers? Voorzeker de arme dagloner niet, die in een afdakje of zijkamertje moet wonen, en nauwelijks een klein keldertje bij zijn woning heeft om zijn wintervoorraad te bergen. Schatkamers hadden vroeger de koningen, zoals Salomo, Rehabeam, Achab en Hizkia. Maar die werden somtijds leeg geplunderd door de vijanden, gelijk dit Achab dreigde, toen Benhadad hem liet zeggen: uw goud en uw zilver, en uw beste schatten zijn mijne! Waarop de verlegen vorst niet anders durfde te antwoorden, dan: het zij naar uw woord, mijn heer koning, alles wat ik heb zij het uwe, (1 Kon. 20:1-3). En zoals Rehabeam overkomen is, toen de koning Sisak al zijn schatkamers leeg plunderde, zodat er niets in over bleef: Sisak nam de gouden schilden weg, die Salomo gemaakt had, ja Sisak nam alles weg, zegt de Heilige Schrift, (2 Kron. 12:1-10). Zo ging het ook onze rijke voorouders, in de tijd der Franse omwenteling, aan het einde der vorige eeuw, toen de Fransen hier onze Nederlandsche schatkamers kwamen leegmaken, en toen de groten komen moesten met hun tafelzilver en tafelgoud, en ook de minderen met hun gouden en zilveren versierselen, om die maar met betraande ogen aan de Franse regering op te offeren. Had men iets in goud of zilver, waarop men een bijzondere betrekking had, omdat het van een overleden vader, moeder of echtgenoot was geërfd, dan werd er een Frans merk op geslagen, en dan mocht men het behouden, mits men er vooraf een bijna dubbele waarde voor betaalde. Ja, ja, zo gaat het met de schatkamers weleens! Het een moet ik in een dure tijd soms in de lommerd zetten, het andere om brood of kleding verwisselen, of op andere onaangename wijze kwijt worden, of de dief pakt het mee en ik heb vaak meer hartzeer dan of ik het nooit bezeten had.

Maar als Jezus nu hier tot zijn volk zegt: Ik zal uw schatkamers vervullen, dan wil dit, geestelijk opgevat, zeggen: gij zijt nu reeds rijk in de genade, maar spoedig zal Ik u rijk, zeer rijk maken in heerlijkheid. Uw schatkamers zullen nooit geplunderd worden, maar eeuwig vol zijn en blijven. Uw rijkdom zal oneindig groter zijn dan die van aardse vorsten en eeuwig duren, want noch mot, noch roest zal er bij komen.

O! wat zijn Gods kinderen hier menigmaal arm in geloof, arm in liefde, arm in gebed, arm in krachten, en arm in moed en troost, maar wat zullen zij dan eeuwig rijk zijn! Tot Kores werd gezegd: Ik zal u geven de schatten die in de duisternis zijn, (Jes. 45:3); maar hier worden andere schatten beloofd, die echter in zeker opzicht ook nog in de duisternis zijn, want het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar toch

zullen die hemelse schatten zó meevallen, dat elk, die er deelgenoot van wordt, met de koningin van Scheba zal moeten zeggen: *de helft daarvan was mij niet aangezegd.*'

B. In de tweede plaats merken wij hier op, dat deze schatten hier voorkomen als een genadige erfenis. Een erfenis die wel voortkomt uit het genadige testament Gods, en welks vastigheid bestaat in de dood van de grote Testamentmaker Jezus Christus, (Hebr. 9:16,17), een erfenis die alleen aan de kinderen ten deel valt, (Rom. 8:17); maar die evenzeer uit vrije gunst, onverdiend, en uit enkel genade geschonken wordt, en waarbij geen koopgeld in enige aanmerking komt. Hier is het dus: koopt niet, maar erft; of koopt zonder geld en waarom weegt gij uw geld uit voor hetgeen geen brood is? (Jes. 55:2,3). Hier is het dus: de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus, onze Heere, (Rom. 6:23). En het woord erven, of beërven in onze tekst, leert ons drie dingen.

Ten eerste. Het vrije, het hoopgevende voor een arme zondaar, wiens geweten hem aanklaagt dat hij tegen al de geboden Gods zwaar gezondigd, en geen daarvan gehouden heeft, en die ook nog steeds tot alle boosheid geneigd is. Hier is hoop voor een arm, voor een groot, voor een oud zondaar. Het hemelse goed wordt niet te koop geveild, maar als een erfgoed om niet, uit vrije gunst aangeboden, aan slechten, onmachtigen en dwazen.

Ten tweede. Het vaste en zekere van dit goed, voor allen die waarlijk op de Heere wachten, en als arme zondaren hebben leren pleiten op de gerechtigheid van Christus. Het is een goed, dat in de dood van de grote Testamentmaker aan het kruis bevestigd is en daar wij door ons gebrek niet kunnen uitvallen. De Heere wordt niet veranderd, en daarom worden Jakobs kinderen niet verteerd. De genadegift en roepingen Gods zijn onberouwelijk.

Ten derde. Het grote van dit goed. Het is geen testament van Alexander, of van een Lessastros, die vier overwonnen koningen voor zijn wagen dreef, of van een Adonibezek, die zeventig koningen onder zijn tafel had, of van een Ahasveros die regeerde van Indië af tot Morenland toe, of van een Darius, of Kores, of David, of Salomo; maar het is hier het erfgoed van de God des hemels en der aarde. Het is God zelf, met alles wat hij is en heeft. Het is de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Het is een weergaloos groot goed, dat het ganse hart van al Gods volk, tot in alle eeuwigheid vervullen zal.

C. *Eindelijk* letten wij in onze derde hoofdzaak op de kenmerken, die het volk moeten deelachtig zijn, die dat bestendige goed zullen beërven in de zalige eeuwigheid. Het zijn volgens onze tekst, Jezus' liefhebbers. En wie is nu een liefhebber van Jezus? Kom, let eens op de volgende vier, of zes dingen.

Ten eerste. Wie is de liefhebber van de spijs? Iemand die hongerig is. Wie is een liefhebber van de drank, al is het maar schoon water? Iemand die versmacht van dorst. Wie is een liefhebber van een dokter, en van bittere geneesmiddelen? Iemand die dodelijk ziek ligt. Wie is een liefhebber van verlossing? Iemand die geboeid of gevangen zit. En wie is nu een liefhebber van Jezus? Wel, iemand die nu al die denkbeelden in zijn persoon verenigd heeft; die hongerig is, en dorstig, en naakt, en gebonden, en krank, en rondom ellendig, dood en doemschuldig.

Voorwaar, het woordje *vrije genade* is een hard woord voor alle fatsoenlijke lieden, die zoveel ophef maken van hun goedhartig bestaan en edel karakter. Als ik of gij, de leer der vrije genade met ons hart zullen bijvallen, dan dienen wij te weten dat wij doodschuldigen, dat wij helwaardig zijn. Ik bid u, wat hebben wij anders met het vrije van Gods genade te maken?

Dan hebben wij immers plichten genoeg, om een wel heilig, maar toch ook barmhartig en zeer toegevend Opperwezen te bevredigen.

Daarom is het uitgemaakt, dat niemand Jezus kan liefhebben, die niet ziet dat hij zonder Hem reddeloos verloren is, en Hem in al zijn ambten en betrekkingen nodig heeft.

Ten tweede. Die Jezus liefheeft, kiest Hem als Koning over zijn hart. Amazia had zich vrijwillig aan de Heere overgegeven, (2 Kron. 17:16); David had Gods wet lief, (Ps. 119:97); en Paulus wilde in alles eerlijk wandelen, (Hebr. 13:18). Ziedaar, het ware karakter van al Jezus' liefhebbers, hoe oud of jong zij zijn, en welk ambt of betrekking zij ook in de wereld bekleden. Zij kunnen Sions Koning niet volmaakt dienen, echter is het hun zielskeuze om hem oprecht te dienen, en met woord en daad, ten allen tijde en aan alle plaatsen blijken daarvan te geven. Mozes bad: Heere, laat uw werk aan uw knechten gezien worden! (Ps. 90:16). En het is een dierbaar sieraad voor een begenadigd mens, als Gods werk in hen mag gezien worden, en dus is het ook de dagelijkse bede van al Jezus' liefhebbers, dat ze zonder hoogmoed of gemaaktheid, toch in oprechtheid en overal Gods beeld mochten vertonen.

Ten derde. Zulke mensen hebben Jezus liever dan het geld, en het kostelijke en mooie van de wereld. Zeker kan ook hun hart wel eens teveel aan de genoegens en genietingen van de wereld verslaafd raken, zodat ze moeten klagen als David: mijn ziel kleeft aan het stof! Maar toch als zij kiezen moeten tussen Jezus en de wereld, het mag al niet zonder inwendige strijd zijn, toch zal de schaal bij hen de goede kant opslaan, en zij zullen liever de *Parel van grote waarde* begeren en kiezen, dan al het goud en de parels van deze eeuw.

Ten vierde. Al gaat het hen uitwendig voordelig, en al leven zij gezond en voorspoedig, dan treuren zij toch gedurig omdat zij Jezus niet vuriger liefhebben en Hem niet getrouwer kunnen dienen. Petrus had Jezus zó lief, dat hij na zijn opstanding, zich een afstand van tweehonderd ellen in de zee waagde, om maar spoedig bij zijn dierbare Meester te zijn, en dat hij ook bijna in diezelfde ogenblikken kon zeggen: *Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet ook dat ik U liefheb*. En toch had hij eenmaal, uit vrees voor de dood zijn dierbare Zaligmaker verloochend, maar moest ook daarover *bitterlijk wenen*. En zo gaat het ook met al Jezus' liefhebbers: zij hebben Hem lief, maar in hun beste tijden nog niet lief genoeg, en dit veroorzaakt bij hen ook wel eens een bitter wenen, en ten minste een gedurig treuren en klagen.

Ten vijfde. Die Jezus liefheeft gaat onder de middelen om er Jezus te vinden, of om bij de voortgang nadere kennis met Hem te maken en zijn gemeenschap en liefde te gevoelen. Een ander gaat vaak maar al te veel om te zien, en gezien te worden, of om aan plicht of gewoonte te voldoen, of om alleen de kennis wat aan te kweken. Maar Jezus' liefhebbers zoeken voedsel voor verstand en hart; en wel bijzonder voor het hart, waarin toch Jezus door Zijn Geest zijn woning gemaakt heeft. En indien het hart onder de middelen gesloten, leeg en donker blijft, dan gaan zij onvoldaan naar huis, alsof ze wat gezocht hebben dat ze niet gevonden hebben.

Ten zesde. Zij beminnen de vrome mensen, omdat die door Jezus bemind zijn, en ook wederkerig Jezus beminnen en Zijn beeld dragen in de wereld. Dat arme volk kan hen verstaan. Zij spreken tezamen over enerlei behoefte, die zij hebben leren voelen, over enerlei ellende, die zij hebben leren kennen, over enerlei keus, die zij samen hebben ontvangen. Zij wandelen langs dezelfde weg, zij kennen samen dezelfde blijdschap en droefheid, zij hebben dezelfde strijd tegen de zonde, zij dienen samen dezelfde Meester, en reizen ook naar hetzelfde Vaderland. Gij kunt wel denken dat dit wederzijdse banden geeft; en hoe meer nu ook de bevindingen van des Heeren volk met elkaar overeenkomen, hoe nauwer die banden al telkens worden toegehaald.

En nu, aan die liefhebbers des Heeren doet Hij beërven dat bestendig is, en vervult al hun schatkamers met eeuwigdurende rijkdom. Gij voelt vanzelf, dat de zorgeloze wereldling zich hiermee niet troosten mag, maar moet tevens ook opmerken, dat Jezus' liefhebbers de schatten der zaligheid juist niet ontvangen zullen als een verdiend loon, dat zij ontvangen *omdat* ze Jezus liefhadden, want dan zou de zaligheid ophouden een genadegift Gods te zijn.

TOEPASSING

Ziet nu uit onze overdachte tekstwoorden de ellendige en diep gezonken toestand van het arme mensdom. Een erfenis, een bestendig goed, een onwaardeerbare schat, wordt ons voorgehouden, en in het dierbaar Evangelie aan de arme zondaar aangeboden; en toch, de mens heeft te veel drukte met de aarde om aan de hemel te denken. Hij werkt slechts om de spijze die vergaat. Hij slooft en slaapt, hij woelt en zorgt, hij jaagt en grijpt naar het koper, en het zilver laat hij liggen. Sommigen leven geheel zonder zorg, en spotten met het ware volk en met het enge pad dat zij kiezen. Anderen keuren de weg van des Heeren volk schijnbaar goed, en toch leven zij zelf midden in de wereld; de godsdienst is voor hen slechts een geringe bijzaak, dewijl de vergankelijke dingen dezer wereld steeds hun hoofdzaak en hoofdzorg blijft uitmaken. Anderen denken zeer licht over het zalig worden, en geloven niet dat de weg zo smal en de poort zo eng is, maar dat een lankmoedig en goedertieren God wel alle mensen in Zijn koninkrijk zal opnemen. Nog anderen willen wel enige moeite voor de zaligheid doen, maar willen de hemel niet als een genadige erfenis ontvangen; daartoe hebben zij een te hoge gedachte van zichzelf en van hun ingebeeld goed hart en karakter.

En zo leeft de arme mens als een ongelukkige waaghals voor de eeuwigheid voort; hij handelt in alles voorzichtig behalve in het stuk der zaligheid van zijn arme ziel, totdat duizenden van hen een ongelukkige dood sterven, te laat ontwaken, en zo voor eeuwig in dat verderf vallen dat zij hier nooit recht gevreesd hebben. En o wee, de mens, als hij anderen zal zien ingaan in de eeuwige vreugd, en zelf zal worden buiten gesloten en geworpen in die eeuwige gloed, in die buitenste duisternis, waar de rook der pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid!

Geliefde vrienden! wij zijn nog in het heden der genade; en wat wij nog niet zijn, dat kunnen wij nog worden, en wat wij nog niet hebben, dat kunnen wij nog krijgen. Jezus roept ons nog. Maar onze tijd van bedenken is kort en onzeker. Ons leven is als het gras, en als een bloem van het veld, als een damp die voor een weinig tijds gezien wordt, en daarna verdwijnt. Er is maar één schrede tussen ons en de dood. En dan is voorzeker bij de laatste stap alles beslist, en wij kunnen nooit terugkomen om het verzuimde te herstellen.

Vraagt iemand wat er nodig is om ook eenmaal deelgenoot te worden van dat bestendige goed, dat Jezus Zijn liefhebbers zal doen beërven, ik antwoord: let eens op de volgende dingen:

Ten eerste. Leert eens afzien van de vermaken en schatten dezer wereld, die u tot heden toe zo lief geweest zijn, en die toch te laf en te flauw zijn om uw redelijke geest gerust te kunnen stellen; en die u daarenboven in de bange ure des doods alleen laten. De wereld met al haar schoonheden, rijkdommen en vermaken, is gelijk dat boek dat Johannes bevolen werd op te eten: het was zoet in zijn mond, maar in zijn buik was het bitter, (Openb. 10:10). Nu hebt gij het goed en goud zo lief, maar wat zal het eens zijn als gij eens op uw laatste ziekbed zult gelegen zijn, en als gij dan met benauwde ogen op uw goed moet zien, dat alles hier zal blijven, en gij moet dan alleen weg, zon-

der goud, en zonder God, en zonder Borg, en zonder hoop. Daarom: bidt God om losmaking van de banden, die u nog aan de wereld en zonden gebonden houden.

Ten tweede. Bidt God om ontdekking aan uw diep verloren en ellendige staat. De Heere zegt dat uw hart boos, ja, alleen boos is van uw jeugd af, (Gen. 6:5), uw hart een moordkuil van allerlei kwaad, waar boze bedenkingen en lasteringen uit opwellen, (Matth. 15:19). Ja, zelfs zegt de Profeet, niet van slangen, maar van mensen: zij broeden Basiliskuseieren uit, een iegelijk die van hun eieren eet moet sterven, en als het in stukken wordt gedrukt, berst er een adder uit, (Jes. 61:5); ja, uw werk is erger dan een adder, (Jes. 41:24). Spot daar niet mee, zijt er niet onverschillig onder, maar bidt God om genade om uzelf in uw ware gedaante recht en grondig te leren kennen, opdat gij langs die weg wezenlijke behoefte aan de Heere Jezus mocht krijgen, die alleen uw arme ziel redden en verlossen kan, en u kan verzoenen met God en van vloek en toorn kan verlossen.

Ten derde. Bidt God om genade, om met al Jezus' liefhebbers het smalle pad te kiezen, daar maar weinig mensen op wandelen, maar dat u brengen zal aan de enge poort van het zalig nieuw Jeruzalem. Komt gij eenmaal inderdaad tot de besliste keus om de Heere te dienen, ik verzeker u, gij zult er geen berouw van krijgen, want de dienst van Koning Jezus is een zalige dienst, en eenmaal zal de Heere u dan inlaten in dat hemelse Vaderland, waar eeuwig al uw schatkamers vervuld zullen zijn.

En gij volk van God! Gij hebt misschien hier geen schatkamer; mogelijk niet eens een kleine kelder, keuken, schuur of berg. Uw woonhuis, uw slaapvertrek, uw keuken, uw eetzaal, het is mogelijk alles slechts één vertrek van ongeveer 15 of 16 voet in het vierkant. Wel, wat moet gij u behelpen! Wat hebben anderen veel meer dan gij! Maar als ze dan eens geen genade hebben, zoudt gij dan wel met hen willen ruilen? Uw voornaamste rijkdom zal toch over dood en graf aan u uit genade geschonken worden; als Jezus uw schatkamers vervullen zal, en u erfgenaam zal maken van dat goed dat bestendig zijn zal tot in eeuwigheid.

En omdat het een erfgoed is dat uit genade geschonken wordt, kunt gij er een levende hoop op hebben, niettegenstaande uw menigvuldige zwakheden en gebreken. Nee, gij verdient dat bestendige goed niet, maar uw lieve Borg heeft het voor u verdiend, toen Hij aan de geselpaal stond, en met Zijn doornenkroon aan het moordhout hing, en toen Hij in uw plaats de wet volkomen vervulde. En juist daarom, en niet omdat gij Hem liefhebt, zult gij eenmaal de kroon der heerlijkheid dragen.

Tracht evenwel in de liefde aan te wassen en toe te nemen, want Hij is uw liefde en gehoorzaamheid zo duizendmaal waardig. Hebt ook uw broeders en zusters lief, omdat ze Jezus' broeders en zusters zijn, en door Hem ook Zijn beeld dragen, en met u naar hetzelfde Vaderland reizen.

Wandelt zo in liefde; zijt met ootmoed bekleed; houdt uw oog op de hemelse Leidsman, en vertoont overal Zijn beeld; tot dat gij eenmaal Zijn raad hebt uitgediend, en Hij tot u zeggen zal: *over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten, ga in, in de vreugde uws Heeren.*

OEFFENING 12

Oefening over Genesis 12:2

En wees een zegen.

VOORAFSPRAAK

Een bekeerd mens is geen volmaakt mens. Zolang men hier leeft is er gebrek in onze gesprekken en ook in onze gedragingen op te merken, en het meeste gebrek vinden wij nog in onze harten. Geen dag gaat er voorbij, of wij moeten aan de avond belijdenis doen voor God, dat zelfs onze beste deugden nog met gebrek verricht werden. En was Jezus geen Borg en Voorbidder voor ons en was de weg ten hemel niet een weg van vrije genade, dan gingen wij verloren. En toch evenwel, is een bekeerd mens, zoals weleer de wijze koning zeide, voortreffelijker dan zijn naaste, (Spreuk. 12:26). Daniël overtreft, door zijn oprechte godsvrucht al de dienaren des konings, (Dan. 6:4), en van David moest Saul door de drang van zijn geweten getuigen: gij zijt rechtvaardiger dan ik, (1 Sam. 24:18). En zo is het ook nog met het waarachtig bekeerde volk, tegenover de wereld, die God niet kent en Zijn gebod niet vreest. Een bekeerd mens zoekt onder biddend opzien tot God nuttig te zijn in den kring waarin Gods Voorzienigheid hem geplaatst heeft, voor maatschappij en kerk, voor huisgezin en betrekkingen en voor elk mens met wie hij ooit in aanraking komt. En nu, over het wezenlijke nut van de ware Christen hopen wij thans nader te handelen.

Tekst: Genesis 12:2 *En wees een zegen.*

Dit zijn de woorden van Jehova tot Abraham. Sommigen achten ze een bevel aan de aartsvader, en weer anderen een belofte. Ik voor mij, zou het liefst het met de eersten ééns zijn en de woorden van onze tekst als een bevel of vermaning aanmerken. De Heere had Abraham in het eerste gedeelte van ons tekstvers beloofd: *Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen en uwen naam groot maken*; en dan volgt er in onze tekstwoorden: *en wees een zegen*. Mij dunkt, het geeft te kennen: weest gij nu ook voor andere mensen, voor uw medestervelingen, een zegen, door uw hulp hun te verlenen als zij behoeftig zijn of in nood verkeren; door hen naar uw vermogen in de weg des Heeren te onderwijzen, te vermanen, te bestraffen, te waarschuwen en goeden raad te geven; inzonderheid, wees een zegen voor uw medemens, en ook voor uw medebroeder, door een goed voorbeeld, door een nederig en godvruchtig gedrag en wandel. Toont voor ieders oog dat gij waarlijk de weg naar de hemel gekozen hebt, laat uw gedrag en uw gesprekken van de oprechtheid van uw godzaligheid getuigenis geven. Wees niet heerszuchtig en hoogmoedig, maar nederig, zachtmoedig en hemelsgezind, en leeft als een vreemdeling hier op aarde. Zo levende en zo sprekende, zult gij een zegen zijn voor uzelf, want die de wet beminnen hebben groten vrede, en die zijn weg wel aanstelt die zal Ik mijn heil doen zien, (Ps. 50:23). Maar door een nederig en teer gedrag en godzalige wandel, zult gij ook een zegen zijn voor uw medemens. En nu, dit is als godvruchtig mens uw plicht, en het is tevens uw voorrecht; en daarom, wees zoveel in u is een zegen voor al uwe naasten.

Dit, dunkt mij, is in het kort de zin en mening van onze tekstwoorden. Wij zullen nu verder uit onze tekst aanleiding nemen om te zien in welke opzichten een waar

godvruchtige een zegen is en zijn moet voor zijn naaste en voor zijn medechristen. En dan zien hoe verre wij daaraan al of niet beantwoorden.

Ten eerste. Een waarachtig veranderd en bekeerd mens is een zegen voor zijn naaste, alleen door zijn leven in het land, door zijn wonen in de stad, door zijn verkeren in zijn huis; al sprak hij geen woord, al gaf hij geen cent, al lag hij levenslang op zijn ziekbed, of al was hij in een eenzame kerker opgesloten, zodat geen oog hem ooit zag, geen oor hem ooit hoorde, en hij gerekend werd als degenen die reeds lang dood zijn. ter wille van de ware vromen toch, wordt nog een zondig en zinkend volk en vaderland gedragen en gespaard in de lankmoedigheid Gods. Daarom worden zij genoemd: het steunsel van het land, (Jes. 6:13). Om tien rechtvaardigen zou Sodom zijn gespaard gebleven, (Gen. 18:32). Om een godvruchtige Jozef werd Potifars huis gezegend, met alles wat hij had, in zijn huis en op het veld, (Gen. 39:5); en omdat Paulus in het schip was, werden 276 zielen behouden, (Hand. 27:24 en 37).

Ziet dan eens, of Gods arme volk geen zegen is voor maatschappij en kerk, al waren zij ziek, of arm, of onnozel en onkundig. God heeft een nauwe betrekking op zijn volk en bemint het en bewaart het als het zwart des oogappels, (Ps. 17:8). De vijandige wereld merkt dit niet op, mag Gods volk niet lijden, en zegt daarom: het is een sekte die overal tegengesproken wordt, (Hand. 28:22), of het zijn mensen die de wereld in roer hebben gesteld, (Hand. 17:6). Waren er nochtans geen meer van dit vroom geslacht, ons arm, Nederland ging te gronde, waarom de Profeet ook zeide: indien de Heere ons niet een weinig overblijfsels had gelaten, als Sodom zouden wij geworden zijn, (Jes. I: 9).

Dit in aanmerking genomen zijnde, moeten wij evenzeer al Gods volk mentineren en liefhebben. Sommigen hebben voor ons meerdere aantrekkelijkheid, door een aangenaam talent, een zacht humeur en vriendelijkheid in de omgang, terwijl wij anderen mogelijk meer op de achtergrond zouden willen zetten: hetzij om hun armoede, of onkunde, of stilheid of al te grote praatzucht, of om hun ongemakkelijk humeur, of wat dan ook. Bemint ze ook allen, want Jezus bemint ze ook allen, heeft ze allen door Zijn bloed gekocht, zal ze allen in den hemel brengen en laat ook om hen allen nog landen en volken blijven, die anders vernield en verwoest zouden worden. Gebruikt dan het volk van God, dewijl gij ze nog hebt. Gaat met hen om. Kiest met hen hetzelfde pad. En gaat dan ook met hen in door de enge poort.

Ten tweede. Een godvruchtig mens kan voor de maatschappij een zegen zijn door het geven van zijn gaven tot onderhoud der behoeftigen. Job en Dorkas waren in dat opzicht al een bijzondere zegen. Job kleepte de naakten, met de vellen van zijn lammeren, (Job 31:20). Hij weende over hen, die harde dagen hadden, (Job 30:25). Hij bevrijdde de ellendige die riep, en de wees, die geen helper had en het hart der weduwe deed hij vrolijk zingen. De blinde was hij tot ogen, en de kreupelen tot voeten, (Job 29:12,13,15). Obadja onderhield honderd profeten in een spelonk met brood en water, (1 Kon. 18:13). En van Dorkas lezen wij, dat de arme weduwe, nog na haar dood, de rokken en andere kleren aan Petrus vertoonde, die zij van die godzalige vrouw ontvangen had, (Hand. 9:39). Zo is het ook de roeping van een ieder Christen, om ook in dat opzicht een zegen te zijn, en mee te delen voor de behoeften der heiligen; wel te doen aan allen, en meest aan de huisgenoten des geloofs. Maar mogelijk denkt iemand: het zou mij niet mogelijk zijn met Obadja honderd mensen te spijzigen. Ik zou ook wel graag met Job het hart der weduwe vrolijk doen zingen, maar ik ben zelf arm! Nu, die niet heeft, die hoeft ook niet te geven, en als gij maar weinig hebt, en van dat weinige naar uw vermogen uit liefde geeft, dan kunt gij met het weinige een zegen zijn, en dan zegt Paulus tot u: indien de volvaardigheid des gemoeds daar is, dan is iemand aangenaam naar hetgeen hij heeft, en niet naar hetgeen

hij niet heeft, (2 Kor. 8:12). God ziet op het hart, en als er nu ware liefde in uw hart is, en geen geld in de beurs, dan mag u tot uw troost lezen, wat Jezus tot zijn discipelen zei: indien iemand ulieden een beker koud water geeft, omdat gij Christus' discipelen zijt, die zal zijn loon geenszins verliezen, (Mark. 9:41).

God heeft de blijmoedige gever lief, en die zich over de arme ontfermt leent de Heere. Laat dit toch ieder godvruchtige opwekken, om voor zijn behoeftige tijdgenoten, en vooral voor zijn behoeftige broeders een zegen te zijn, en naar vermogen te geven van datgene, waarover de Heere ons tot rentmeester heeft aangesteld.

Ten derde. Een begenadigd mens kan en moet een zegen zijn voor zijn naaste, door hem bij elke gepaste gelegenheid, Wet en Evangelie te verkondigen. Prediken mogen wij niet en even zo min over onze naaste zoeken te heersen, of ons hoogmoedig boven hen verheffen, of onze Bijbelkennis openbaren, om daarmee voor anderen te pronken. Maar dat is ook geen preken, of heersen, of mijzelf verheffen, als ik zeer beleefd en vriendelijk aan mijn naaste vraag, of hij al heeft leren kennen en betreuren dat hij in Adam zo diep gevallen en zo onbeschrijfelijk ellendig geworden is; en als ik hem met beleefdheid en ernst heenwijs naar dat grote zoenoffer van Jezus' dierbaar bloed, als de enige weg van redding; en als ik hem in liefde waarschuw voor de brede weg, en hem integendeel de zalige dienst van Koning Jezus zoek aan te prijzen. Ook dan maak ik mij niet schuldig aan zelfverheffing of ongepaste aanmatiging, als ik in ernst en liefde de vloeker, of leugenaar, of dronkaard, of sabbatschender bestraf, en hem zoek duidelijk te maken dat zijn weg de jammerlijke en ongelukkige weg naar de hel is. Evenmin maak ik mij schuldig aan hoogmoed en heerszucht, als ik een onwetende onderwijs naar het licht dat mij van God geschonken is, of een verlegen en onrustig gemoed, de liefde en vriendelijkheid van de dierbare Jezus tracht voor te stellen, die nooit een zoekende, een komende ziel afwijst, al was hij reeds grijs van ouderdom geworden in de dienst van satan. Het geringste kan God zegenen. Jezus gebruikte het slijk om de ogen van een blinde te openen. Daarom acht ik zulke godvruchtigen gelukkig, die slechts een geringe mate van bekwaamheid, en daarbij een gelukkige vrijmoedigheid bezitten, om uit liefde te arbeiden aan de behoudenis van hun reisgenoten naar de eeuwigheid.

Nu, de Heere zegt tot Abraham: *en wees een zegen!* En wie zou ook in dit opzicht niet een zegen willen zijn voor zijn medezondaren, met wie hij op reis is naar de eindeloze eeuwigheid? Al waren wij dan in onze ganse leeftijd maar tot zegen voor een enig onbekeerd zondaar, die door onze eenvoudige toespraak voor Christus mocht gewonnen worden; wat zou onze arbeid dan nog dubbel betaald zijn, aangezien toch een onsterfelijke ziel meer waard is dan alle schatten van deze wereld.

Jammer maar, dat wij veel te bang zijn dat wij door ons spreken de mensen zullen mishagen, omdat wij toch zeker door ons trouweloos stilzwijgen de Heere mishagen.

Ten vierde. Een waar Christen kan ook zonder spreken een zegen zijn voor maatschappij en kerk, door een eenvoudige, zachtmoedige wandel, in tere godzaligheid. De vrome Abraham was niet gierig, niet hebzuchtig van aard, toen de koning van Sodom hem voor zijn bewezen hulp wilde belonen, begeerde hij voor al zijn moeite en opoffering nog niet één draad of schoenriem, (Gen. 14:23). Waarlijk, als wij zo'n edelmoedig hart en karakter tonen voor de mensen die met ons omgaan, dan zijn wij een zegen, en dan kunnen de mensen aan ons ontdekken, dat het ons niet te doen is om maar wat te praten, maar om te leven zoals het de ware Christen betaamt. Elisa leefde zó voorbeeldig en godvruchtig, dat de rijke vrouw van Sunem moest zeggen: ik heb gemerkt, dat deze man Gods heilig is, (2 Kon. 4:9). Paulus kon zeggen: gijlieden zijt mijn getuigen, en God, hoe heilig, en rechtvaardig, en onberispelijk wij u, die geloven, geweest zijn, (1 Thes. 2:10). Nathanaël was een Israëliet,

waarin geen bedrog woonde, (Joh. 1:48). Barnabas was een goed man, en vol des Heiligen Geestes, (Hand. 11:24). En nu, als wij zo handelen en wandelen; als wij in alles leven dat wij nagezien kunnen worden, dan zijn wij een zegen, een grote zegen voor allen die ons omringen.

Ten vijfde. Wij moeten als huisvader en huismoeder een zegen zijn voor onze kinderen en verdere huisgenoten. Abraham had de Heere gekend, opdat hij zijn kinderen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij de weg des Heeren houden, (Gen. 18:19). Zie hoe de godvruchtige Jakob een zegen is in zijn huis! Toen zeide Jakob tot zijn huisgezin, en tot allen, die bij hem waren: Doet weg de vreemde goden, die in het midden van u zijn, en reinigt u, en verandert van klederen; en laat ons opmaken en optrekken naar Bethel, en ik zal daar een altaar maken voor die God, die mij antwoordt ten dage van mijn benauwdheid, en met mij geweest is op de weg, die ik gewandeld heb. Toen gaven zij Jakob al die vreemde goden, die in hun hand waren, en die oorsierselen die aan hun oren waren, en Jakob verborg ze onder de eikenboom die bij Sichem is, (Gen. 35:2-4). Zo is elk godvrezend vader en moeder verplicht om een zegen voor de kinderen te zijn. De wet des Heeren moet niet alleen in onze harten zijn, maar wij moeten die ook onze kinderen inscherpen, en daarvan spreken als wij over de weg gaan, als wij opstaan en neerliggen, (Deut. 6:7). Dit is niet alleen een vaderlijke, maar ook een moederlijke plicht en roeping; daarom sprak de koning Lemuël ook van de onderwijzing waardoor hem zijn moeder onderwees, (Spreuk. 31:1).

Vader en moeder! ziet hoe ver gij het in dezen brengt. Zijt gij een zegen voor uw kinderen? Of laat gij ze op des Heeren dag maar lopen waar zij willen, tot zelfs in speelhuizen en herbergen toe? En wat zegt gij als zij u toestemming vragen om de tentoonstelling te bezichtigen, de kermis bij te wonen, of zich op andere vreugdefeesten der wereld te begeven? En doet gij gewillig uw beurs open als zij naar de goudsmid willen om nodeloze versierselen en ijdele pronkerij? Bidt gij voor en met hen, en zoudt gij het liefst van alles zien, dat ze mochten worden voorbereid voor de eeuwigheid; of denkt gij weinig over hun eeuwige belangen, en is het u aangenaam dat ze maar met de stroom van onze zedeloze eeuw meedrijven, en naar een goed heenkomen uitzien voor de tijd? Wat zullen uw kinderen zeggen, als zij uw koud gebeente bewenen moeten in het graf? Zullen zij dan nog kunnen zeggen: „mijn lieve vader en moeder, die nu al dood en weg zijn, waren voor ons, hun zaad, een zegen! Zij hebben voor en met ons gebeden, en de Heere met tranen voor ons gezocht, ons vermaand, bestraft, gekastijd, en ons ernstig en gedurig voor de hel gewaarschuwd, en tot het zoeken van de Heere Jezus aangespoord?”

Ten zesde. Niet alleen kunnen wij als ouders een zegen zijn voor onze kinderen, maar als wij de Heere vrezen, dan kunnen wij ook als zoon en dochter een zegen zijn voor onze ouders.

Seth was een zegen voor Adam, Sem en Jafet voor Noach, Izak voor Abraham, Jozef voor Jacob, Samuël voor zijn godzalige moeder, Ruth voor de arme en bedroefde Naomi, en zovele anderen meer, waar wij in of buiten de Heilige Schrift van lezen en gehoord hebben. O! wat is het gelukkig als er tegen een kleine jongen kan gezegd worden wat Paulus zei tegen de jonge Timotheüs: het ongeveinsd geloof woonde vroeger in uw grootmoeder, en in uw moeder, en ik ben verzekerd dat het ook in u woont, (2 Tim. 1:5). Jozef was een bekeerd man, en ook zijn vader Jacob, en ook zijn grootvader Izak, en ook zijn overgrootvader Abraham. Wat een voorrecht, als de genade zo voortgeplant wordt van het ene geslacht in het andere! Ja, een zoon of dochter, die de Heere zoekt en vreest, is een grote zegen voor de ouders. Daarom, gij kinderen! ook tot u wordt in onze tekst gezegd: en wees een zegen! Hebt gij vrome ouders, ach, doet ze geen verdriet, maar wees voor hen een zegen, door God te vrezen

en uw ouders te eren. Dat zal u vrede geven als uw ouders dood zijn, en gij hen moet bewenen aan het stille graf.

Ten zevende. Ook kunnen wij als dienstknecht of dienstmaagd een zegen zijn in het huis waarin wij dienen. Ware godsvrucht is zowel een zegen in de knecht en meid, als in de grote van deze aarde. Jozef was maar een gekochte slaaf, en toch was hij grotelijks een zegen in het huis van Potifar, want om Jozef werd het huis van de Egyptenaar gezegend, (Gen. 39:5). En hoe groot een zegen was de arme Israëlitische slavin in het huis van de Syrische krijgsoverste Naäman, die hem de profeet Elisa aanpreeft als één die hem zeker van zijn ongelukkige kwaal zou genezen, (2 Kon. 4:2,3). Denk verder om de dienstknechten van genoemde Naäman, die voor hem tot zulk een grote zegen waren door de goede en vriendelijke raad dien zij hem gaven, om zich toch in de Jordaan te wassen, toen hij anders in hittige toorn zou zijn weggegaan en zo ongenezen in zijn land zou zijn teruggekeerd, (2 Kon. 5:13,14). In de middellijke weg moeten wij zeggen, had Naäman geen meid en geen knechts gehad, dan was hij ook niet van zijn kwaal genezen geworden, maar was hij wellicht aan zijn melaatsheid gestorven. Denk aan de godzalige dienstknechten van Cornelius de Hoofdman die gedurig bij hem waren, (Hand. 10:7), en aan de vrome Rhodé, de meid van de moeder van Markus, die van blijdschap de deur niet kon openen toen Petrus aan de voorpoort klopte, (Hand. 12:12-14). En geloof dat men in elke staat en betrekking een zegen kan zijn, als men slechts de Heere dient en vreest.

Ten achtste. Een Christen moet een zegen zijn voor het land en voor de kerk, door zijn gebed. Abraham bleef staan voor het aangezicht des Heeren, om te smeken voor Sodom, of er nog vijftig rechtvaardigen in mochten zijn, of veertig, of dertig, of twintig, of tien: en of het de Heere mocht behagen, om die enkele rechtvaardigen, Sodom en Gomorra te sparen, (Gen. 18:22-32). Denk aan de voorbedding van Mozes voor Israël, toen de Heere het dreigde uit te roeien om de zonde, (Ex. 32:11-13), aan Samuëls voorbedding voor datzelfde Israël in een bange tijd van druk en oorlog, (1 Sam. 7:8,9), aan de voorbedding van David, toen er eerst in Israël zeventig duizend aan de pest gestorven waren, (2 Sam. 24:17), en aan Paulus, die zeggen kon: Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed, dat ik tot God voor Israël doe, is tot hun zaligheid, (Rom. 10:1).

Wil nu een predikant een zegen zijn voor zijn gemeente, dan moet hij goed studeren, maar vooral veel bidden, en de behoefte van onsterfelijke zielen op zijn hart dragen. Wil een huisvader of moeder gaarne een zegen zijn voor kinderen en dienstbode; of een zoon of dochter, of een dienstknecht of dienstmaagd, die gaarne een zegen wil zijn, moet bidden leren. En hoe meer nu ook een Christen bidt, hoe meer hij een zegen zijn zal, want de Heere, die zelfs de stem der jonge raven hoort als ze roepen, zal horen, redden en zegenen op het geroep van Zijn arm volk.

Ten negende. Een Christen kan door een teer, godzalig gedrag ook een zegen zijn voor zichzelf. De Bijbel leert ons, hoe nauwer en teerder een Christen leeft, hoe meer ruimte en troost hij voor zijn hart geniet. Behoren wij tot die korenaren die maar dertigvoudige vrucht dragen, dan worden wij wel niet als geheel onvruchtbaar verworpen maar wij genieten toch zoveel troost voor ons hart niet, als die zestig en honderdvoud voortbrengen. Weinig vrucht, weinig vreugd, dat gaat doorgaans samen. Veel vrucht, veel troost, dat gaat ook samen. Denk slechts aan het zeggen van Lukas: en de gemeenten, wandelende in de vreze des Heeren, en de vertroosting des Heiligen Geestes, werden vermenigvuldigd, (Hand. 9:31). Zijt gij wel een veranderd mens, maar leeft gij op den duur onteer, hetzij wat geldzuchtig, of eierzuchtig; gij zult over magerheid te klagen hebben; maakt gij integendeel dagelijks gebruik van Christus tot vergeving en heiligmaking, en leeft gij in eenvoudige teerheid voor Gods aangezicht,

als een oprechte vreemdeling op aarde, dan zult gij veel troost voor uw gemoed genieten en een zegen voor uzelf zijn. Het is wel alles genade, maar toch is het de weg die God zo houdt met Zijn volk: daarom staat er ook: die zijn weg wel aanstelt, die zal Ik mijn heil doen zien, (Ps. 50:23); en wederom: die Gods wet beminnen, hebben grote vrede en geen aanstoot, (Ps. 119:165). Oprechte, ootmoedige, tere godsvrucht is de weg dus om een zegen te zijn voor anderen en ook voor zichzelf.

TOEPASSING

En wees een zegen! Dat is nu de eis Gods aan alle mensen. Maar gij nu, onbekeerde mens, zijt gij wel ooit een zegen geweest voor maatschappij en kerk, voor uw bureu, voor uw huisgezin, voor ouders, voor echtgenoot en kinderen? Kom, gaat uw weg eens terugdenken, van uw vroegste jeugd af tot op deze dag toe, mocht het dienen tot uw wezenlijke ontdekking en verootmoediging voor de Heere.

Waart gij een zegen voor vader en moeder in uw vroegste jeugd, of hebt gij toen uw ouders hartzeer aangedaan door hardheid en ongehoorzaamheid? Misschien in uw schooltijd het zo zuinig uitgespaarde schoolgeld van uw ouders verkwist door slecht leren, de tijd vermorst, die u toen tot nuttig onderwijs gegeven werd, en toen reeds uzelf geopenbaard als een zorgeloos wereldling, die vroeg het pad des verderfs gekozen hebt. Is dat een zegen zijn voor zijn dierbare vader en moeder?

Gij werdt jongeling of jonge dochter. Waart gij toen een zegen voor uw ouders? Zijt gij hen trouw gehoorzaam geweest; hebt gij getoond dat gij ze liefhad; hebt gij in het gebed, het aangezicht des Heeren voor hen gezocht, en ernstig getracht om hun die zorg en moeite te vergoeden, die zij reeds van uw kindsheid af met u gehad hebben? Zijt gij een zegen voor uw ouders geweest, door toen zij oud en grijs waren het brood voor hen te verdienen; gelijk zij het zovele jaren met zure arbeid voor u verdiend hebben; zorgde gij zoveel in u was, dat uw ouders een goede en gelukkige oude dag mochten hebben?

Vele jongelui kleden zich naar de eerste mode, als halve heren of halve dames, en maken getrouw gebruik van de gelegenheden die er tot volksvermaak gegeven worden, en lopen ook, al is het ook maar voor een enkele keer, toch wel eens in een drinkhuis. Heel veel kan er van hun verdienste niet af, want eerst moet toch aan de malle mode van onze eeuw voldaan worden, en dan moeten zij toch enig kostgeld aan de verarmde ouders geven, wiens zuur gewonnen brood zij al zovele jaren zonder enige vergoeding hebben opgegeten, en die nu toch misschien zo wat bijna half betaald moeten worden, en het andere moeten die arme ouders, als ze zelf niet meer werken kunnen, er maar zo wat van de zogenaamde goede lui bij zoeken. Dit duurt tot dat de jonge lieden zich misschien op ruim twintigjarige leeftijd in een huwelijk begeven, en dan moet vader en moeder zien hoe dat ze het schikken. Of mogelijk is vader allang dood, en de bedroefde moeder moet zich nu dan in vredesnaam maar naar de diaconie begeven, en leven heel sober van het zwarte zakje, en worden daar ook uit begraven als zij eenmaal overleden is. Is dat een zegen zijn voor een brave vader en moeder? O! ik denk integendeel dat uw ouders veel rustiger leven zouden gehad hebben, indien gij nooit geboren was geweest. Er zullen wat tranen van arme bedroefde weduwen in de oordeelsdag tegen de kinderen getuigen. Paulus zegt, in het laatste der dagen zullen de mensen zijn, de anderen ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, en zonder natuurlijke liefde, (2 Tim. 3:2,3). En als wij het ondeugend en ondankbaar gedrag der kinderen omtrent hun ouders in het algemeen in onze zedeloze tijd opmerken, zouden wij dan niet moeten denken dat wij in die laatste dagen gekomen zijn?

Denk verder, gij dienaar der zonde; zijt gij een zegen geweest voor uwe metgezellen, of hebt gij ze zoveel in u was ten verdere geholpen? Sommige snode wereldlingen zijn bijzonder een vloek in de maatschappij; mensen die zijn als Ismaël, waar de Schrift van zegt: hij zal een woudezel van een mens zijn; zijn hand zal tegen allen zijn, en de hand van allen tegen hem; (Gen. 16:12). „Of als de goddeloze Joram, die heenging zonder begeerd te zijn, (2 Kron. 21:20); of als Achab, Manasse, Herodes, plaaggeesten die een straf voor de natie schijnen te zijn.

Of zij zijn een vloek in het huisgezin; zoo als: hoereerders, dronkaards, vloekers en lasteraars, of ondeugende kinderen, die als Ezau voor vader en moeder, een bitterheid des geestes zijn, (Gen. 26:35); en als de zonen Jakobs, die zijn grauwe haren met droefheid in het graf deden neerdalen, (Gen. 42:38). Of, mannen als Nabal, of vrouwen als de vrouw van Job, door hemzelf een zottin genoemd, (Job 2:10). Of, zo gij anderen geen kwaad doet, zijt gij toch een vloek voor uzelf zolang gij de brede weg bewandelt. Zorgelozen, of schijnheiligen zoals Judas en Jehu, o, ook alle zedige mensen die van alle geesteslicht en ware godsvrucht ontbloot zijn.

Deze allen, als zij zo blijven, zullen de vloek en toorn Gods moeten ondervinden in de eeuwigheid, waar de rook der pijniging opgaat.

Vraagt iemand: wat raad gij om nog een zegen te worden voor uzelf en anderen? Wel, zoekt kennis te maken met de Heere Jezus. Valt Hem te voet. Hij weigert niemand hulp en genade die het alles bij Hem zoekt. Hij kan u door Zijn Geest vernieuwen en door Zijn dierbaar bloed van al uw schuld en zonde reinigen. Vele duizenden reeds, die vroeger in volle nadruk een vloek waren en onder de vloek lagen, heeft Hij gered, en zal ook u geen genade weigeren.

Volk van God! De Heere zeide tot Abraham *en wees een zegen!* En dit zegt Hij ook tot u. Als wij hier eens over nadenken, dan blijft er voor ons ook niet veel roem over, maar dubbele reden tot schaamte en verootmoediging, tot schuldbelijdenis voor God en mensen. Veel tijd en gelegenheid is er voor eeuwig weg, waarin wij maar al te jammerlijk verzuimd hebben een zegen voor ons en anderen te zijn. Die dierbare tijd is vervlogen en komt nooit terug. Treurt er vrij over, en zoekt verzoening in het bloed des Heeren. En nu, die korte en gans onzekere tijd, die gij nu nog hebt, eer het geroep zal komen om uw lamp gereed te maken, en uw Bruidegom tegemoet te gaan; zoekt daarin nog een zegen te zijn voor allen die u omringen. Wees een zegen voor uw medesterveling, hem of haar in ootmoedige liefde vermanende. Stelt hem Gods vreselijke toorn over de zonde voor, en zoekt hem Christus aan te prijzen, die hem alleen van die goddelijke gramschap verlossen kan.

Helpt uw naaste als hij hulp nodig heeft, en bewijst alle zachtmoedigheid tegen alle mensen. Bidt als gij gelasterd wordt, zegent als gij vervloekt wordt, en gaat twee mijlen als men u tot het gaan van een mijl wil dwingen. Groet ieder vriendelijk op de weg, wees tegen niemand stug en onbeleefd, toont in alles het beeld van Christus, uw Meester.

Weest een zegen voor uw medebroeder. Geeft u met Paulus ten beste voor de kerk van Christus, zonder iemands goud of goed te begeren, zodat gij met Samuël moogt kunnen zeggen: betuigt tegen mij, wiens os of ezel heb ik begeerd of genomen? (1 Sam. 12:3). Bewijst alle liefde en zachtmoedigheid tegen zwakgelovigen. Zoekt u nooit ergens aan het hoofd te stellen of te heersen over het erfdeel des Heeren.

Weest een zegen voor uw echtgenoot en kinderen, in allerlei opzichten. Bidt daartoe om gedurige genade en kracht van boven. Zoekt van dertig tot zestig of honderdvoudige vrucht op te klimmen, totdat gij eenmaal met al Gods volk aan het einde van de reis gekomen zijt, en door de poort zult ingaan in de stad des hemels.

OEFENING 13

Oefening over Jeremia 4:14

Was uw hart van boosheid, o Jeruzalem! opdat gij behouden wordt.

VOORAFSPRAAK

Van de farizeeën lezen wij, dat ze, voordat zij aan tafel gingen, eerst niet éénmaal maar dikwijls hun handen wasten. Verder reinigden zij hun drinkbekers, kannen en koperen vaten en ook hun bedden. En als zij nu Jezus' discipelen brood zagen eten zonder vooraf de handen gewassen te hebben, namen zij dat hen zeer kwalijk, en bestraften niet alleen de discipelen, maar ook de Meester zelf, omdat hij toeliet dat zijn volgelingen zich aan een in hun oog zeer grote overtreding schuldig maakten, (Mark. 7:1-5). Wij zien daaruit het werkheilig, en tevens onheilig bestaan van de mens van nature, die zijn rust en zaligheid zoekt, misschien in éénmaal op een Zondag een kerkgebouw te bezoeken, elke dag één of meer hoofdstukken te lezen, elk het zijne te geven, nu en dan een koud en harteloos gebed te doen, en meer uitwendige plichten te betrachten, en zich van uitwendige zonden te wachten; en dan denkt hij, is alles wél, en een barmhartig God, zal hem zeker eenmaal in Zijn hemel opnemen, aangezien toch niemand hier volmaakt leven kan, en Jezus toch voor zondaren gestorven is. Maar komt het dan toch niet eerst en meest op het hart aan? Moet dat niet veranderd en omgezet worden? Kan men zonder wedergeboorte wel zalig worden? Ja, daar schijnt niet aan gedacht te worden. Of de arme mens God behaagt, daarnaar doet hij maar weinig onderzoek, en dit is ten minste zeker, dat hij zeer licht zichzelf behaagt, en met zichzelf tamelijk ligt tevreden is. Evenwel, niemand zal zonder reiniging en vernieuwing des harten zalig worden. En daarvan hopen wij thans een zeker bewijs te leveren uit de Heilige Schrift.

Tekst: Jeremia 4:14 *Was uw hart van boosheid, o Jeruzalem! opdat gij behouden wordt.*

Wij moeten hier op de volgende zaken acht geven:

- A. *Eerst* op de aanspraak aan Jeruzalem.
- B. *Dan* op de vermaning.
- C. *En eindelijk* op de reden, waarmee deze vermaning wordt aangedrongen.

A. In de eerste plaats letten wij op de aanspraak van de profeet van Jeruzalem. Jeruzalem was de hoofdstad van Israël, en ook de hofstad waar de koning en zijn groten zich ophielden, en tevens de zetel van de godsdienst, waar de tempel van de Heere stond en de offerdienst plaats had. Jeruzalem was de plaats, waar Israëls God Zijn vuur en oven had, en waar gans Juda driemaal in het jaar vergaderde, om de drie hoge feesten te vieren. In Jeruzalem hadden weleer zeer vele ware vromen gewoond die God in geest en waarheid dienden; maar nu was deze stad in een diep verval geraakt, zó zelfs, dat er bijna geen ware godsvrucht meer in te vinden was, zodat de Heere van deze stad, tot onze profeet zei: gaat om door de wijken van Jeruzalem, en

ziet nu toe, en verneemt, en zoekt op haar straten, of gij iemand vindt, of er één is die recht doet, die waarheid zoekt, zo zal Ik haar genadig zijn, (Jer. 5:1). Ja, van Jeruzalem, en van haar diep verval, zegt een andere profeet: Hoe is de getrouwe stad tot een hoer geworden! Zij was vol recht, gerechtigheid herbergde daarin, maar nu doodslagers. Daarom noemt hij ook Jeruzalems inwoners: een volk van Gomorra en hun hoofden, oversten van Sodom, (Jes. 1:10,21).

Nu, aan dat zo diep vervallen Jeruzalem had onze profeet een boodschap, en daarom spreekt hij het aan: *o Jeruzalem!* O volk! Hoort toch wat de Heere der heirscharen tot u te zeggen heeft. O volk! mijn hart is over uw gevaarlijke toestand aangedaan, mijn ingewand rommelt over u, en ik wenste u nog zo gaarne als een vuurbrand uit het vuur te redden, eer het onherstelbaar met u gedaan is. O! hoort en neigt uw oren nog, nu de Heere nog kosten aan u kosten en moeite aan u laat besteden, en nog roept, opwekt, bestraft en vermaant. Hoort gij nu niet, dan zal spoedig de ganse hitte van des Heeren gramschap over u losbarsten, en dan zijt gij voor onherstelbaar verloren.

B. Ziedaar, de aanspraak van de Profeet aan Jeruzalem. Wij gaan in de tweede plaats over, om op de vermaning te letten die aldus luidt: *Wast uw hart van boosheid.* Hierover hopen wij kort de volgende zaken trachten op te merken.

Ten eerste. Hier wordt niet gesproken van de tong, of hand, of voet, of oog, of oor; maar wel voornamelijk van het hart. Op het hart van de zondaar komt het dus boven alle andere dingen vooral aan. Wel, roept ons een apostel toe: reinigt de handen, gij zondaars! maar hij voegt er ook dadelijk als een zeer noodzakelijke zaak bij: en zuivert de harten, (Jak. 4:8). Wel moeten wij onze kwade wegen, maar vooral ook onze verkeerde gedachten verlaten, (Jes. 55:7). Een pomp zonder hart, of met een verkeerd hart, geeft geen water. Een boom met een verrot hart, draagt geen vrucht. Een mens met een stenen hart, is een boos, ondeugend schepsel, al is het dat hij de talen der mensen en der Engelen spreken kan, (1 Kor. 13:1).

Ten tweede. Ons hart moet *gewassen* worden; en dit woord geeft ons te kennen dat ons hart onrein, vuil moet zijn, en dus de wassing zeer moet nodig hebben. En zeker, de zonde heeft mijn hart en het uwe, zeer onrein en vuil gemaakt; en daarom komt de bekering ons ook voor, als een afwassing van de drek, en een wegneming van bloedschulden, (Jes. 4:4), en een mens die met zijn hart bekend wordt, leert zich beschouwen en beklagen als een onreine, (Jes. 64:6), die gewassen en gereinigd moet worden.

Ten derde. Ons hart moet gewassen worden van *boosheid*. Wij noemen onze zonde vaak met de zachte naam van onvolmaaktheid; maar God zegt hier in onze tekst, en in Deut. 28:20, en in Ps. 28:4, en op vele plaatsen meer, dat het boosheid is. Een boos dier heeft mijn Jozef verscheurd, zei Jacob, toen hij zijns zoons bebloede rok zag. Maar hier mogen wij wel zeggen: een boos dier zijn wij geworden door de zonde. Boosheid wordt ons inwendig zielsgebrek genoemd, omdat wij daardoor in opstand zijn geraakt tegen onze Almachtige Schepper en lankmoedige weldoener; boosheid ook, omdat wij door de zonde, als een leeuw en tijger, geheel en al ontaard, wild en woest zijn geworden; en boosheid, omdat de éne mens, vanwege het inwendig zielsbederf, menigmaal een leeuw, of beer, of vos, of wolf voor de ander is, en niet alleen hatelijk, maar ook elkaar hatende, (Tit. 3:3). Vandaar ook, dat wij niet zelden zien, dat de menselijke samenleving zeer gelijk is aan een groot woud met vossen, tijgers, leeuwen en wolven, waarin velen er op uit zijn om als een vos te bedriegen, of anders als een leeuw te verscheuren. David klaagt hierover: o wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech, dat ik in de tenten Kedars woon. Mijn ziel heeft lang

gewoond bij degenen die de vrede haten. Ik ben vreedzaam; maar als ik spreek, zijn zij aan de oorlog, (Ps. 120:5-7).

Ten vierde. Eist en vordert nu de Heere van ons, dat wij dit onreine en boze hart van haar drek moeten wassen. Ziet, dit is hier, en ook doorgaans in de Bijbel, de eis van een rechtvaardig God. Daarom lezen wij op een andere plaats: bekeert u, gij afkerige kinderen! spreekt de Heere, (Jer. 3:14). Besnijdt u de Heere, en doet weg de voorhuiden uwer harten, (Jer. 4:4). Werpt van u weg al uw overtredingen, en maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest, (Ezech. 18:31). Ziet, zo spreekt en vordert de Heere, en zo zijn wij verplicht aan God en aan onszelf om te doen. Elk moet zijn eigen hart wassen, aangezien hij bij zichzelf het grootste belang heeft, als vuil zondaar, en als arm reiziger naar de grote eeuwigheid.

Ten vijfde. Maar nu vragen wij eindelijk: kunnen wij het zelf wel doen? En zo niet, welke weg moeten wij dan inslaan om ons hart van boosheid gewassen te krijgen? Hierop antwoord ik: God eist in Zijn Woord, dat wij ons hart moeten wassen, maar Hij leert er tevens bij, dat het een werk is ver boven ons vermogen; daarom zegt de Heere: zo min een moorman zijn huid kan veranderen, een luipaard zijn vlekken, zo min kan iemand goed doen, die geleerd heeft kwaad te doen, (Jer. 13:23). Ja, al waste gij uzelf met salpeter, en nam u veel zeep, zo is toch uw ongerechtigheid voor Mijn aangezicht getekend, (Jer. 2:22). Maar waarin bestaat dan toch de wassing, en welke weg moeten wij dan inslaan om gewassen te worden van onze boosheid? Tot antwoord dient: elk die prijs stelt op zijn heil voor een naderende eeuwigheid, die moet God bidden om het ontdekkende licht door Zijn Heilige Geest, opdat die hem moge leren kennen dat hij vol drek, gans melaats en boos is; opdat hij in ootmoed voor de Heere mocht leren zeggen met David: ik zal belijdenis doen van mijn overtredingen voor de Heere, (Ps. 32:5). Ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds voor mij. Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd en gedaan dat kwaad is in Uw ogen; opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken, en rein zijt in Uw richten, (Ps. 51:5,6). Ja vrienden! een zodanige ontdekking is ons allen zeer nodig. Maar nu is verder de vraag: is het dan goed? Is dat genoeg, als wij weten dat wij arm, jammerlijk, ellendig en rampzalig zijn? Nee vrienden! Dan moeten wij verder bidden, om door diezelfde Geest tot Christus gebracht te worden, en dat Hij ons die heilige kunst moge leren om als een arme zondaar in Hem te geloven, opdat Hij ons mocht wassen in Zijn bloed. Jezus Christus is toch de persoon waar de Schrift van getuigt: Zijn bloed reinigt ons van alle zonden, (1 Joh. 1:7). Hij is een geopende fontein tegen de zonde en tegen de onreinheid, (Zach. 13:1). Zalig is derhalve die man of vrouw, die zichzelf niet wassen kan, en toch aan dat wassen een dringende behoefte heeft, en die dagelijks van harte met David smeekt: Was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw. Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest, (Ps. 51:9,12); of, Heere, neem toch de misdaad uws knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gedaan, (2 Sam. 24:17). Ik zeg, zalig hij die zo met David leert bidden! Zeker, hij zal toch ondervinden, dat de Heere nooit tot het zaad van Jakob gezegd heeft: zoek Mij tevergeefs. De Heere zal hem wassen, ja dagelijks wassen, totdat hij eenmaal volmaakt schoon en heilig voor Gods troon zal staan, in de eeuwige heerlijkheid.

C. Ziedaar ons eerste en tweede stuk, de aanspraak en de vermaning van de profeet in onze tekst. Nu blijft ons eindelijk nog over, om op de reden van aandrang te letten, genomen uit de behoudenis van Israël. Het is: wast uw hart van boosheid, o Jeruzalem, *opdat gij behouden wordt*. Opdat gij behouden wordt: *ten eerste*, tijdelijk. En *ten andere*, eeuwig.

Tijdelijk zijt gij in groot gevaar. Nebukadnezar staat met zijn barbaarse soldaten gereed om alles te vernielen en om te brengen wat hij in Jeruzalem vinden zal. Daarom moet er geroepen worden: vlucht met hopen en blijft niet staan, want ik breng een kwaad aan van het noorden, een grote breuk. De leeuw is opgekomen uit zijn haag; en de verderver der heidenen is opgetrokken. Ziet, hij komt op als wolken, en zijn wagens zijn als een wervelwind, zijn paarden zijn sneller dan arenden; wee ons, want wij zijn verwoest! Want een stem verkondigt van Dan af, en doet ellende horen van het gebergte van Efraïm, (Jer. 4:6,7,13,15). Dus waren zij door de belegering van de koning van Babel in een vreselijk gevaar voor het tijdelijke. En nu, dit gevaar kon nog door bekering worden afgewend, want also zegt de Heere: in een ogenblik zal Ik spreken, over een volk en over een koninkrijk, dat Ik het zal afbreken, en uitrukken en verdoen. Maar indien datzelfde volk, over hetwelk Ik zulks gesproken heb, zich van zijn boosheid bekeert, zo zal Ik berouw hebben over het kwaad, dat Ik hetzelfde gedacht te doen, (Jer. 18:7,8).

Maar niet alleen waren zij in tijdelijk gevaar, maar ook in gevaar voor de eeuwigheid; en zouden zij nu ook van dit onvermijdelijk gevaar verschoond worden, dan moest hun hart gewassen worden van boosheid. Daarom roept hij hun nog dit woord toe, en vermaant hen daardoor om toch te staan naar waarheid in het binnenste, en om nog voor hem in de schuld te vallen, en zich nog tot Hem te bekeren, opdat hun gevaar voor een eindeloze eeuwigheid nog mocht worden afgewend, en opdat zij nog mochten behouden en zalig worden.

TOEPASSING

Drie dingen betrachten wij in de toepassing. *Eerst* onderzoeken wij wiens hart nog niet van zijn boosheid gewassen is.

Ten tweede uit tegenovergestelde Bijbelse kentekenen hopen wij na te speuren wiens hart wel van zijn boosheid gewassen is.

Ten derde eindigen wij met een korte toespraak aan des Heeren gunst en bondvolk.

I. Wiens hart is nog niet gewassen van zijn boosheid?

Ten eerste. Zulke harten zijn van boosheid nog niet gewassen, die nog dagelijks in allerlei uitwendige zonde leven; rovers, spelers, onrechtvaardigen, dronkaards en andere aanstootgevende mensen, die zorgeloos op de brede weg voortgaan; geen liefhebbers van de Bijbel en genademiddelen, en vijanden van het arme volk Gods; zorgelozen, waar de Heere tegen zegt: wee de gerusten te Sion! Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan! Dat zulke mensen nog nooit gewassen zijn, wil elk in het algemeen nog al toestemmen, behalve dat zij zelf nog maar al te zeer genegen zijn om wat goeds van zichzelf te hopen. Ach, de arme mens is zo zeer genegen om zich voor de eeuwigheid te misleiden, als was het, dat hij maar steunde op zijn zacht humeur, of op enige andere burgerlijkheid in de samenleving, of op de grenzeloze barmhartigheid Gods, of op de verzoenende dood van Jezus voor alle mensen.

Maar *ten tweede.* Het hart van zulke mensen is nog van boosheid niet gewassen, die nog altijd in vijandschap, haat, twist, nijd en afgunst tegen hun naasten leven; die niemand iets goeds gunnen dan zichzelf alleen, en wie het altijd aan het hart gaat als een ander voorspoed heeft in de wereld. Zulken zijn het, waar Paulus van zegt, dat ze in boosheid en nijdigheid leven, hatelijk zijnde en elkaar hatende. Waarlijk, waar de Heere het hart wast, daar komt niet alleen broederlijke liefde, maar ook liefde tegen allen, en die liefde tegen allen telt Petrus ook op onder de eigenschappen en vruchten

des geloofs, (2 Petr. 1 : 7) ; en dus, als gij het nog gans niet kent, om uw naaste lief te hebben en van harte het goede te gunnen, en tegen armen zowel als rijken, oprechte liefde en vriendelijkheid te bewijzen, en tegen uw natuurlijke afgunst, haat en nijd, biddende op de wacht te staan; dan is waarlijk nog nooit uw hart gewassen van boosheid.

Ten derde. Uw hart is nog nooit van boosheid gewassen, die altoos boos wordt als men u vermaant om de Heere te zoeken, en de weg der wereld en zonden te verlaten. Ach, de mensen willen ongemoeid naar de hel gaan! Onze heer is een Belialsman, die men niet eens mag aanspreken, zeiden de knechten van Nabal, (1 Sam. 25:17); en evenzo is het wellicht ook met u, o mens! Als zich iemand verstout om u eens over dood, oordeel en eeuwigheid en over de noodzakelijkheid der bekering te onderhouden, dan wordt gij boos, en begint wellicht hem die u aanspreekt, zijn gebrek en struikelingen te verwijten. Waarlijk, een treurig bewijs, dat uw hart nog nooit van boosheid gewassen is, en dat gij iedere dag gevaar loopt om onder het gewicht van uw boosheid te verzinken.

Ten vierde. Gij die niet gelooft dat uw hart van nature vol boosheid is, en die dus niet gelooft dat gij dringend behoefte hebt om door Jezus' bloed en geest gewassen en gereinigd te worden; maar die integendeel denkt dat gij een edel, zedelijk goed schepsel zijt, of ten minste zeker nog wat goeds bij al uw gebrek hebt over gehouden. Gij die roemt over uw goed en braaf hart, en die met de farizeeër God dankt dat gij beter zijt dan andere mensen. Gij draagt het ongelukkige kenmerk, dat uw hart nog nooit van boosheid gewassen is. Gij zijt die ongelukkige personen, waar de wijze man van zegt: daar is een geslacht dat rein in zijn ogen is, maar dat van zijn drek niet gewassen is, (Spreuk. 30:12).

Ten vijfde. Gereformeerde toestemmers, die het zedelijk bederf en de diepe rampzaligheid der mensheid toestemt; die het met de waarheid houdt, en toch gerust slapen kunt en vrede houden met uw onreine hart; die nooit een zieke nacht, of treurige dag gehad hebt; onder het smartelijke gevoel van uw zonde. Ook gij zijt nog niet van uw boosheid gewassen; maar gij zijt met uw gereformeerde hoofd, en met uw rechtzinnige tong, weinig of niets meer dan een gedoopte heiden.

Ten zesde. Gij die uw hart zelf meent te kunnen wassen van boosheid, zonder Jezus en Zijn bloed en Geest nodig te hebben, ook gij zijt zeer te beklagen, en zult als u zo blijft, omkomen en verloren gaan. Zeker, het buitenste van de drinkbeker en van de schotel moogt gij wat opsieren voor der mensen oog, maar van binnen zal drek en vuilheid toch blijven zitten, indien Gods almacht en genade daaraan niet te pas komt. Gij allen dan, de volgende drie dingen hoop ik u nog in liefde voor te houden, eer ik u laat heengaan.

Ten eerste. Tot welk soort gij ook moogt behoren, gij zijt in een gevaarlijke toestand, en als onreinen en melaatsen, uitgesloten buiten Gods gunst en gemeenschap, en ook buiten de gemeenschap met Zijn ware volk. Gij moogt uzelf voor vroom houden en alles goeds beloven; maar God, noch Zijn volk, willen u daarvoor erkennen. En hoe langer gij leeft, hoe rijper gij uzelf maakt voor een eeuwige en geduchte rampzaligheid.

Ten tweede. Gij zijt een onrein en tevens een ongelukkig schepsel. Ja, naast de duivel en de verdoemde zielen, zijt gij in uw tegenwoordige en treurige toestand, het allerongelukkigste schepsel dat de aarde bewoont. Maar evenwel zijt gij nog gelukkig, omdat gij u nog niet in de eeuwigheid bevindt. Gij kunt nog gewassen worden; en daarin zijt gij nog gelukkig boven zovele miljoenen, die reeds onherstelbaar verloren zijn. Gij leeft nog onder het genadeaanbod van een allergenadigste **JEZUS**. De gezaligden in de hemel hebben hun lange witte klederen gewassen en wit gemaakt in

het bloed des Lams, (Openb. 7:14), en dat dierbare bloed wordt nog armen, verloren zondaren aangeboden, en van dat aanbod zijt ook gij niet uitgesloten. O! de weg naar de hemel wordt een *verse en levende weg* genoemd, omdat Jezus' bloed en verzoenend lijden, nog even zo vers is als achttien eeuwen geleden, tot reiniging van alle zonden; en ik zou ontrouw aan uw zielen zijn, als ik u dit dierbare bloed niet aanprees als het enige, maar ook genoegzame middel om uw onreine ziel te wassen. Dat bloed spreekt betere dingen dan het bloed van Abel, dat om wrake riep, dewijl dit bloed om verzoening roept, voor elke arme bedelaar die zijn heil bij Jezus zoekt.

Ten derde. Nochtans wee uwer, indien gij nog een weinig in zonde en zorgeloosheid voortgaat en dan zo gaat sterven, zonder dat uw hart van boosheid gewassen is. Het zal zwaar zijn voor een Heiden, Mohammedaan of Jood, om onbereid en onboetvaardig voor God te verschijnen; maar eindeloos zwaarder zal het voor u zijn, indien gij onbekeerd sterft. Immers, zij kenden Jezus niet en hoorden nooit de dierbare waarde van Zijn bloed aanprijzen. Maar gij zijt een mens, aan wie de geopende fontein honderden malen is aangeprezen, en die nog dagelijks tot een vriendelijke Jezus wordt uitgenodigd. Hoor, wat Paulus zegt: indien iemand de wet van Mozes overtrad, die stierf zonder barmhartigheid onder twee of drie getuigen. Hoeveel zwaarder oordeel zal hij ontvangen die de Zoon Gods vertreden, en het bloed des Nieuwen Testaments onrein geacht heeft, (Hebr. 10:28,29). Hoor dit, gij naamchristen, en vlucht er nog biddend mee in uw binnenkamer. Hoor dit, gij kind des koninkrijks, eer gij de schare van het oosten en westen ziet aankomen, om met Abraham, Izak en Jakob aan te zitten, terwijl gij zou buiten geworpen worden in de vlammen der hel. Hoor dit en val voor God neer, en smEEK om gewassen te worden in het Bloed van Zijn Zoon; opdat gij nog uit het u dreigend gevaar gered moogt worden en met al des Heeren gunstvolk moogt behouden worden in de eeuwigheid.

II. Ons tweede stuk in de toepassing was, om uit enige tegenovergestelde Bijbelse kentekenen te zien, wier harten door genade wél gewassen zijn van hun boosheid. Zulken toch, hebben min of meer kennis aan de volgende zaken.

Ten eerste. Om hun hart van de schuld en boosheid, die zij door genade hebben leren kennen, gewassen te krijgen, vluchten zij tot Jezus en Zijn dierbaar bloed. Indien ik u niet wasse, hebt gij geen deel met Mij, zei Jezus tot Petrus, (Joh. 13:8). Nu, zo zegt dan ook zulk een ziel tot Jezus: „Heere, indien Gij mij niet wast, zo heb ik geen deel aan U! Ik kan mijzelf niet wassen, maar Uw bloed is immers genoegzaam berekenbaar tot wegneming van al mijn roepende schuld. Daarom, „o Heere, hoop ik met David op Uw Woord, en wil liever aan Uw voeten blijven liggen dan om de wereld weer in te gaan.” Ja, bij ogenblikken verstout hij zich en zegt met Jakob: „Heere, ik zal U niet loslaten, tenzij Gij mij zegent!”

Ten tweede. Hij, wiens ziel van haar boosheid gewassen is, heeft zowel behoefte aan Jezus' duur verworven Geest, als aan Zijn bloed. Dat bloed moet hem van de schuld, maar die Geest moet hem van de smet der zonde wassen, gelijk wij zien bij de profeet, waar de Heere zegt, dat hij de drek en bloedschulden van Zions dochter en Jeruzalems inwoner zou afwassen door de Geest des oordeels en der uitbranding, (Jes. 4:4). Nu, aan die Geest heeft zulk een ziel zowel behoefte als aan Jezus' bloed; of met andere woorden: zowel van de smet als van de schuld der zonde zoekt en begeert hij gewassen te worden.

Ten derde. Zo iemand zoekt oprecht met God en met zichzelf te handelen. Van de geveinsden zegt de profeet: Heere, Gij zijt wel nabij in hun mond, maar ver van hun nieren, (Jer. 12:2). Maar nee, zo is het met zo iemand niet, wiens hart gewassen is van boosheid; hij dient God niet voor het oog der mensen; maar in oprechtheid zou hij de

Heere willen dienen, al was hij maar alleen in de wereld. Vandaar dat menigmaal zijn innigste verzuchtingen en zielsbegeerten tot God opgaan, dan wanneer hij geheel alleen is.

Ten vierde. Iemand wiens hart van boosheid gewassen is, die laat ook alle zonde en boosheid, inzonderheid die boosheid, die nog tot zijn leedwezen in zijn eigen hart is overgebleven. Hij is een van diegenen tot wie de Dichter zegt: *gij liefhebbers des Heeren, haat het kwade!* En hij kan ook zelf met de dichter zeggen: *ik haat alle leugenpaden.* En, alle valse pad heb ik gehaat, (Ps. 119:104 en 128). Zeker, en dit is een blijk van zijn ware godsvrucht, want, de vreze des Heeren is te haten het kwade, (Spreuk. 8:13).

Ten vijfde. En even zozeer als hij de zonde haat, bemint hij ook het vrome en godzalige leven en wandelen voor Gods aangezicht. Zijn medebroeders heeft hij lief, hetzij ze rijk zijn of arm. Met al Gods gunstgenoten wenst hij hand aan hand te gaan op de weg naar de hemel. Dat vrome volk, hetwelk meest arm en eenvoudig is en het duidelijkste Gods beeld draagt, zijn ook zijn nauwste vrienden. De Bijbel is hem dierbaar en merkt hij aan als de stem des Heeren tot Zijn volk, waarnaar hij onder opzien naar boven, zijn wandel zoekt in te richten, om zo God te behagen en zijn naaste dienstbaar te zijn. Hij voelt zijn gedurige afhankelijkheid van de Heere en zijn eigen zwakheid en onvermogen, en dit doet hem gedurig bezig zijn in het gebed. Veel bidt hij om een arm hart en heeft medelijden met die ongelukkigen, die de dierbare Jezus nog niet kennen.

Ziet vrienden! meer behoef ik hier niet bij te voegen. Mij dunkt deze dingen zijn Bijbels en duidelijk genoeg voor elk.

III. Nu zullen wij eindelijk besluiten met een korte toespraak aan het volk des Heeren.

Ten eerste. Wat de wassing door Jezus' bloed betreft, die is eens en vooral tot rechtvaardigmaking volkomen; maar wat de wegneming van de zondensmet betreft, die is nog zeer gebrekkig, en zal eerst zijn volle beslag krijgen als gij op uw doodsbed ligt. Daarom moet gij geen moed opgeven, al bevindt gij u nog zeer ellendig, en al hebt gij nog dagelijks te klagen over de boosheden die tegen uw wil nog in uw hart zijn overgebleven. Zeker, de klacht over aanklevend zielsbederf is zeer algemeen in gans Sion, maar is geen teken van genadeloosheid, maar veeleer een bewijs van de aanvankelijke reiniging des harten, die hier begonnen wordt en op het sterfbed voltooid zal worden.

Ten tweede. Merk verder op, dat het een zalig geluk is, dat gij in Jezus' handen gevallen zijt. O, wee uwer toch, indien gij uzelf had moeten wassen! Maar nu sloeg Jezus en de Heilige Geest de hand aan het werk, en nog dagelijks staat de fontein voor u open, en Gods genadige Geest biedt zich voor uw verdere reiniging aan, en zal ook het begonnen goed werk aan u voleinden tot op de dag van Jezus Christus.

Ten derde. En niet kleiner is uw voorrecht dat gij in de eeuwigheid behouden zult worden. Ja, als de ganse wereld zal verloren gaan, dan zult gij behouden worden.

De aanvankelijke reiniging uws harten is het dierbaar voorteken van uw eeuwige, zalige behoudenis. O, zalig en zeer gelukkig volk! Al hebt gij hier beneden wat rampen; al verliest gij hier eens wat geld uit uw kast, of een koe uit uw stal, of wat anders, uw zalig heilgoed toch is eeuwig onverliesbaar. Ik gedenk hier het zeggen van een godzalige man: „wat is het, of iemand een speld van zijn mouw verliest, die een paar tonnen gouds bezit!" Nu, wat is het, of gij een weinig van uw geld of goed verliest, dewijl gij toch hemel en zaligheid als uw onverliesbaar eigendom bezit in Jezus Christus, uw Heere. „Al uw tijdelijk goed en spijze hebt gij in Christus tot uw eigendom," zegt iemand zeer gepast, „en het komt door de stroom van Jezus' bloed

naar u toedrijven. Elk ogenblik als gij uw adem haalt, zuigt gij de genade in; iedere snee brood die gij eet, snijdt de hand der genade u voor; nooit drinkt gij dan uit een gouden beker van goddelijke goedertierenheid; op al uw wegen wordt gij bewaard in de kracht Gods, en aan het einde van uw loopbaan wordt gij eeuwig zalig."

Ten vierde. Tracht nu ook in alles te tonen dat gij zulk een beweldadigde des Heeren zijt, en in het bijzonder, hebt medelijden met zulken, wier harten nog niet van boosheid gewassen zijn, en die nog in groot gevaar leven van eeuwig te vergaan. „Zo ik ween," zegt Augustinus, „over een dood lichaam waar de ziel van gescheiden is, hoe behoort ik dan te wenen over de ziel waar God van gescheiden is?"

God heeft een wet in de boeken van Mozes, dat, wie zijns haters ezel onder zijn last zag liggen, hij hem helpen moest, (Ex. 23:5); op welke wet een zeker oudvader zegt: „moeten wij een beest helpen, hetwelk onder zijn last gebogen ligt, en zullen wij dan geen hulp zoeken te bieden aan degenen die onder de zware last der zonde gevallen zijn? Anderen zorgeloos in hun zonde te laten voortgaan, is voorwaar geen barmhartigheid, maar wreedheid."

Zoekt dan het uwe bij te dragen tot behoudenis van anderen. Leeft tot eer en grootmaking van uw Meester. Bidt alle dag om genade en kracht om geen dertig of zestig, maar honderdvoudige vrucht voort te brengen. En verwacht zo spoedig uw rust en zaligheid door Jezus Christus onze Heere.

OEFFENING 14

Oefening over Zefanja 3:16

VOORAFSPRAAK

Ik lees in Psalm 18:33: De Heere heeft mij met kracht omgord. En in Psalm 22:16 lees ik: mijn kracht is verdroogd als een potscherf. Ziet, evenzo kan het, dunkt mij, gesteld zijn in het rijk der genade, gesteld zijn met de geestelijke krachten van een godvruchtig mens. Hij vindt zich weleens opgewekt om de taal van de dichter over te nemen, en ook te roemen dat de Heere hem met kracht omgordt, en dat hij met Paulus alle dingen vermag, door Christus, die hem kracht geeft; zodat hij vrijmoedig zijn vijanden onder de ogen durft te zien, zich Jezus en Zijn zaak niet schaamt, en met ijver en lijdzaamheid loopt op de voorgestelde loopbaan der godzaligheid, weldoende zonder om te zien, en zoekende in alles zijn Meester te behagen, die hem met Zijn dierbaar bloed gekocht en van alle geweld der hel verlost heeft, en die hem ook getrouw bewaart tot Zijn eeuwig hemels koninkrijk. En waarlijk, als een Christen zo mag leven, dan heeft hij hier op aarde reeds de voorsmaak van de hemel, hoewel de wereld hem dan niet lijden mag; want indien de Christen getrouwmakende genade ontvangt om voor de zaak des Heeren uit te komen, dan zal de wereld, zegt iemand niet ongegrond “minstens haar tanden laten zien, zo zij al geen verlof krijgt om toe te bijten.”

Maar nu ook aan de andere kant, zo komt de ware Christen ook wel eens in zulke wegen en omstandigheden, dat zijn geestelijke krachten verdrogen als een potscherf en dat Sions volk zijn handen slap laat hangen, geen adem meer heeft om te bidden, en zijn warmte verliest in het betrachten van de plichten of soms wel de plichten geheel begint na te laten. Zeker iemand zegt met veel grond en waarheid: „zelden kan een Christen in een volle draf zijn reis naar de hemel voortzetten; doorgaans loopt hij als met een doorn in zijn voet, kreupel en gebrekkig.” Maar ongelukkig als hij er geheel komt neer te zakken, of ook als hij zoveel verslapt, dat hij gestadig in een dodige koers geraakt. Nu, voor die dodigheid en verslapping waarschuwt de Heere ons in Zijn Woord, en daarover hopen wij ook thans met elkaar te handelen.

Tekst: Zefanja 3:16 *O Sion! laat uw handen niet slap worden.*

Zonder vooraf iets van den Profeet te zeggen, in wiens boek onze tekst voorkomt, of van het verband waarin wij hier onze woorden aantreffen, zullen wij maar dadelijk tot een korte verhandeling van onze tekst overgaan, waarin wij letten zullen:

- A. *Vooreerst op Sion.*
- B. *En ten tweede op de vermaning die aan dat Sion gedaan wordt.*

A. Eerst letten wij op Sion. Als wij in des Heeren Woord van Sion lezen, moet daardoor niet altijd dezelfde zaak, of dezelfde personen verstaan worden, maar soms het eigenlijke Sion, soms de ganse Israëlitische kerk, en ook soms het ware begenadigde volk van God.

Ten eerste. Soms geeft Sion te kennen een berg of de top van een berg, midden in de stad Jeruzalem gelegen. Op dien bergtop van Sion, hadden de Jebuzieten, een vijandig

en afgodisch volk, vroeger een vesting, toren, of sterkte gebouwd. En toen Jeruzalem reeds lang in het bezit van Israëls volk geweest was, waren en bleven de Jebusieten nog meester van die berg Sion en woonden op of in die daarop gebouwde sterkte. Ja, David had reeds zeven en een half jaar over Israël geregeerd, eer hij ondernam om die genoemde Jebusieten uit hun vesting op de top van Sion, te verdrijven. En toen David met zijn leger voor dat Sion kwam, meenden zijn vijanden in hun vesting zó veilig te zijn, dat zij hem al spottende van de berg van Sion toeriepen: indien David hier voorkomt; zullen de blinden en kreupelen genoeg zijn om David af te drijven, (2 Sam. 5:6). Nochtans de Heere hielp Zijn knecht in de strijd, en hij werd overwinnaar en eigenaar van de berg Sion, waarop hij later zijn huis bouwde, (2 Sam. 5:6-9). En ook naderhand bracht hij Gods Ark op dat Sion (2 Sam. 6:12). En later bouwde Davidszoon opdat Sion de tempel en toen werd Sion de plaats van Israëls openbare godsdienstoefeningen, en daarom genoemd, Gods heilige berg, of de berg van Gods heiligheid, (Joel III: 17). Ziedaar, dat is Sion, in haar eerste en letterlijke betekenis.

Ten tweede. Omdat Sion de plaats was waar Israël de Heere aanbad en diende, daarom wordt de ganse zichtbare kerk van Israël wel eens Sion, of dochter Sions genoemd, ook de onbekeerden, waaraan God zijn oordelen dreigde, zoals wij dat bijzonder aantreffen bij de profeet Amos, die een wee uitsprak over de gerusten te Sion, (Amos 6:1). En ook Jesaja bedreigt Gods oordelen om de zorgeloze en trotse dochters van Sion, (Jes. 3:16-26). De ganse kerk bedekte zich toen met de naam van Sion, en wordt ook zo door de Heere aangesproken. Maar daaronder had men dan rijp en groen. Het was ook al op Sion geen goud wat er blonk. Alle mensen die de tempel bezochten en het altaar bedienden, vreesden daarom de Heere niet. En zo is het door alle tijden heen geweest en zo zal het ook blijven.

Ten derde. Maar ook wordt het waarlijk veranderde en bekeerde volk Sion genoemd. Zo wordt bij voorbeeld gezegd: verheug u zeer, gij dochter Sions, want ziet, uw koning komt. En u ook aangaande, o Sion! door het bloed uws verbonds, heb Ik uw gebondenen uit de kuil, daar geen water in is, uitgelaten, (Zach. 9:9,11). En Sion zeide: de Heere heeft mij verlaten, de Heere heeft mij vergeten. Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten? ... Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten! (Jes. 49:14,15). Daar is Sion dus het ware begenadigde volk, waaraan de heerlijkste beloften gedaan worden. En nu, in deze laatste betekenis wordt er ook tot Sion gesproken in de woorden van onze tekst, waarom de profeet er ook in het volgende vers bijvoegt: *De Heere, uw God, is in het midden van u, een Held, die verlossen zal; Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in zijn liefde, Hij zal zich over u verheugen met gejuich.*

Ziedaar, met een enkel woord het Sion aangewezen dat in onze tekst bedoeld wordt. Het is hier het vrome volk van God.

B. Wij gaan over om in de tweede plaats acht te geven op de vermaning die aan Sion gedaan wordt, en die aldus luidt: *laat uw handen niet slap worden!* Dat is: wordt niet moedeloos, en wordt ook niet werkeloos; laat uw handen niet slap worden, maar laat uw handen sterk zijn om te arbeiden en om dapper te zijn in de strijd.

Als in natuurlijke of geestelijke zaken onze handen slap worden, dan geschiedt dit door één van deze drie oorzaken.

Ten eerste. Uit vermoeidheid: als onze krachten door een grote reis, of door zware arbeid uitgeput zijn. Davids knechten werden zo geacht moe en slap van handen te zijn, toen zij uit Jeruzalem naar Manahaim gevlucht waren voor Absalom, (2 Sam. 17:1,2). Zo kan het in het lichamelijke zijn, gelijk ieder weet, en wij dus niet nodig hebben nader uit te leggen. Maar zo moe en zo slap van handen kan een godvruchtig

mens in het geestelijke ook zijn; als de zonde in hem aanhoudend woelt en zijn inwendige vijanden hem sterk aanvallen; en de Heere sterkt dan niet bijzonder zijn hart met genade, met kracht en met licht van boven. O! de wijngaard van de Heere heeft zo nodig om elk ogenblik bevochtigd te worden, (Jes. 27:3), en anders drogen wij zo uit en worden mat en moe van de geestelijke strijd.

Ten tweede. Onze handen kunnen ook wel slap en wij tot ons werk onbekwaam worden uit schrik en vrees. Zo lezen wij van een dag der verwoestingen van de Almachtige, als die komen zou, dan zouden alle handen slap worden, en aller mensen harten zouden versmelten, (Jes. 13:6,7). En zo staat er ook dan van Isboseth, dat zijn handen slap werden toen hij hoorde dat Abner te Hebron gestorven was, (2 Sam. 4:1). Zo kan ook twijfel en vrees de ziel van een godzalige bekruipt, dat hij voor een tijd zijn handen slap laat hangen, en voorneemt het gebed, de gezelschappen en andere godsdienstige betrachtingen maar na te laten, omdat hij vreest dat hij toch geen deel aan Jezus heeft of ook krijgen zal. Hoewel hij toch altijd de strijd weer hervat, en dan liever besloten is om aan Jezus' voeten om te komen, dan om de wereld weer in te gaan en met de vijanden van God te leven.

Ten derde. Onze handen kunnen ook slap worden door luiheid. Daarvan zegt Salomo: die zich slap aanstelt in zijn werk, is een broeder van een doorbrenger, (Spreuk. 18:9). En door grote luiheid verzwakt het gebinte, en door slapheid der handen wordt het huis doorlekkende, (Pred. 10:18). Evenzo kan het ook in het geestelijke gaan, dat er een luiheid en traagheid over de ziel verspreid wordt, dat hij geen lust heeft in de plichten, geen adem om te bidden, geen hart om Jezus in en onder aan te hangen; maar dat hij zo loom en half slapend zijn weg gaat. Dit is werkelijk de treurigste toestand, die er naast het vallen in ergerlijke zonde, in het Christendom gekend kan worden.

Maar nu zegt de Heere tot Zijn volk in onze tekst: O Sion, laat toch uw handen niet slap worden! Zijt gij moe, vindt gij geen kracht in uzelf? Zoekt en vindt dan uw kracht in Mij, die u niet zal begeven of verlaten, en die de moeden zoveel kracht wil geven, dat zij kunnen lopen zonder moede en wandelen zonder mat te worden.

Zijt gij bevreesd, dan roep ik u toe: *Vrees niet, gij wormpje Jakobs, gij volkje Israëls!* Wat is een geringer dier dan een wormpje op het voetpad? En toch, o wormpje Jakobs. In Mijn kracht zult gij bergen dorsen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf, (Jes. 41:14,15), en gij zult overwinnaar zijn over duivel, wereld en zonde, en eenmaal als overwinnaar gekroond worden aan het einde van de strijd. O Sion, laat dan uw handen niet slap worden.

Maar vooral, laat uw handen niet slap worden door werkeloosheid en geestelijke luiheid. O Sion! gij zijt in de loopbaan, gij moet lopen of de prijs verliezen. O Sion! gij staat op het slagveld, gij moet strijden of de kroon missen. Laat dan uw handen niet slap worden, maar waakt en bidt, en laat uw lendenen omgord zijn, opdat uw Heere wanneer Hij komt, u mag vinden alsoz doende, en dat gij zo waardig geacht moogt worden te staan voor de Zoon des mensen. O Sion! bedenk dat er geschreven staat: laat ons goed doende niet vertragen; want te zijner tijd zullen wij maaien, indien wij niet verslappen, (Gal. 6:9).

TOEPASSING

Hoort nu, o Sion van onze dagen, wat de Heere spreekt in Zijn Woord. Ook u, ook mij, indien wij uit genade tot de geringsten van Sion mogen behoren, roept Hij toe: laat toch uw handen niet slap worden. En nu vraag ik u, of het niet al te jammerlijk waar is, dat uw handen reeds lange tijd slap geworden zijn? Ja ook wel eens slap door vermoeidheid, vrees en twijfeling, maar inzonderheid, door luiheid, traagheid en

verachtering in het geestelijke leven? Mag ik u eens enige kentekenen van die slapheid der handen voorstellen? Mag ik u het bestaan van een slap, loom, lui Christen eens voorhouden? Mag ik u en mijzelf eens zoeken te bewijzen, dat onze handen jammerlijk slap zijn geworden, en dat het er mager uitziet tussen God en onze zielen? Hoort dan eens naar de volgende dingen.

Ten eerste. Waar de handen van een Christen slap geworden zijn, daar is doorgaans weinig lust en dringende behoefte aan het eenzame gebed. Maar nu, o Sion, is het nu in deze niet zeer flauw en ijverloos met u gesteld? Staan uw binnenkamers niet doorgaans leeg? Wordt de genadetroon niet maar al te zelden door u bezocht? En dan nog met wanlust en tegenzin, „zodat gij voor God gesleept moet worden als een slaaf, en weer van Hem wegsliipt als een dief, zoals iemand zegt. En is die gedurige biddeloosheid dan niet een treurig teken dat Sions handen slap hangen?

Ten tweede. Een ander treurig teken van de slapheid van uw handen, is die droevige dodigheid en onverschilligheid onder de middelen der genade. Doorgaans gaat gij immers onder middelen op, en komt van de middelen terug, zonder er enige vrucht aan uw hart van genoten te hebben, gelijk die dienstknechten die uitgingen om te zoeken naar water en toen zij geen water vonden, met hun kruiken leeg weerkeerden, (Jer. 14:3). En zijn vele middelen u niet als Israël het manna, dat zij moe en zat werden? En hebt gij maar niet al te veel tijden, dat gij met meer gretigheid een krant dan uw dierbare Bijbel zou opnemen? En is dat niet een teken dat uw smaak bedorven is, en dat uw handen slap zijn geworden?

Ten derde. Vroeger hebt gij tijden gekend dat gij doorgaans met David zei: *ik stel de Heere gedurig voor mij!* En vroeger hebt gij tijden gekend waarin uw zondige verdorvenheden u tot een zware last waren, en dat gij zo voor de zonde schrok, alsof gij een slang in uw bed vond, of een vuile pad in uw spijs, zegt een godvruchtig schrijver. Maar wat kunt gij nu de zonde maar al te gemakkelijk verdragen, en allerlei beuzelachtige en ongerijmde gedachten in uw hart herbergen. Wat is uw hart menigmaal als een openbare weg, en als een stad zonder poort of muur, waar alles maar ongestoord op en inloopt. En wat zijt gij ondankbaar en onverschillig omtrent uw grootste vriend en weldoener. En is dat geen teken, dat uw handen, o Sion, slap zijn geworden, en dat gij uw eerste liefde hebt verlaten?

Ten vierde. Een ander teken dat uw handen slap zijn geworden, is die al te grote liefde en gehechtheid aan het goud en goed van deze wereld. O! die huizen, akkers, juk ossen, vrouwen en andere wereldse dingen, wat vervullen die onze harten, die zo menigmaal voor Jezus en Zijn zaak en waarheid ledig staan!

Ten vijfde. Nog een ander teken dat uw handen slap zijn geworden en dat het er somber uitziet tussen God en uw zielen, is die liefdeloosheid en verdeeldheid onder het volk. Op een plaats waar honderd vromen zijn, daar zijn ze allemaal wel in zeven of acht afdelingen versnipperd, en de één wil van de ander niets weten, en nauwelijks iets goeds geloven; men is genegen om de woorden of daden van iemand die tot een andere partij behoort, altoos in een verkeerd licht te beoordelen. Men is gewoon om maar al te lichtvaardig te zeggen: „ik heb maar drie, of vijf, of zes vromen, daar ik mee verenigd ben, en waar ik mee omgaan kan! De anderen laat ik liggen, het is alles geen goud wat er blinkt! Zij denken te stijf of niet stijf genoeg, en zij komen waar ik niet wezen wil. Of, zij zijn te gemakkelijk aan hun Christendom gekomen, en er mankeert nogal wat anders aan, dat ik geen naam weet te geven." O vrienden! Is dat geen teken dat de handen van Sion in het algemeen slap zijn geworden? Of noemt gij dat liefde tot al de heiligen? Is dat elkaar aannemen, gelijk Christus ons heeft aangenomen? Is dat ware hoogachting voor het Woord van de Heere Jezus, die ons meer dan zeventig maal bidt en laat bidden om toch eensgezind te zijn, elkaar te

verdragen, te vergeven en hartelijk lief te hebben? Ach! ik ben bang, dat de grote Koning Zijner Kerk nog harde wegen en middelen zal gebruiken, om Zijn zozeer verslapte Sion dat kwaad spreken en dat liefdeloos handelen met elkaar af te leren. Of zou de Koning zich niet beledigd achten, omdat Zijn volk elkaar zo beledigt, en zo gewoon raakt om te wroeten in elkaars ingewanden? Zeker, o Sion! hier komt het woord van de profeet te pas, waar de Heere zegt: uit alle geslachten op de aardbodem heb Ik ulieden alléén gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken, (Amos 3:2).

Ten zesde. Nog een ander teken, o Sion, dat uw handen slap zijn, is dat verkleefd zijn en nog vast houden aan het werkverbond. Hoe nodig was het, om al de tevoren opgenoemde ongestalten, dagelijks met de dichter te zeggen:

Wil Uw knecht, door schuld verslagen,
O God, niet voor Uw vierschaar dagen;
Want niemand zal in dat gericht,
Rechtvaardig zijn voor Uw gezicht, (Ps. 143:2).

Hoe nodig was het, om met al uw hart dat Woord te omhelzen, dat Christus in de wereld is gekomen om de zondaren zalig te maken, (1 Tim. 1:15). Maar ach, hoe wettisch en werkheilig woelt gij nog! Gij wordt geroepen om het aangeboden levenswater om niet te ontvangen, (Openb. 22:17), en nochtans zijt gij niet vrijmoedig om tot deze put te komen, omdat gij niets hebt om te betalen. En als de bovengenoemde ongestalten wat stil liggen, en gij gevoelt braaf wat lust om vroom te zijn dan zijt gij maar al te genegen om een vrij gunstig denkbeeld van uzelf te hebben. En voelt gij ook niet telkens nog een afkeer en weerzin in uw hart, om aan God wegens zo menigvuldige vergevingen verplicht te zijn en uw ganse behoud op rekening van eeuwige, vrije genade te stellen? Ja, het is u alles wel tot smart, maar tevens toch een teken, denk ik, dat uw handen slap zijn.

Evenwel, o Sion! uw kwaal is smartelijk, maar ondertussen niet dodelijk. Gij hebt een medicijnmeester die niet alleen uw kwaal grondig kent, maar ook door vrije ontferming genezen zal, zodat gij wel met David zeggen moogt: ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des Heeren vertellen, (Ps. 118:17). Hoog noodzakelijk is het evenwel, geliefden, om de taal van de tekst biddende te betrachten, en dat wel om de volgende redenen.

Ten eerste. Gij zijt zo duur gekocht en daarom mogen uw handen niet slap worden. Gij zijt niet door zilver of goud, maar door het dierbaar bloed van het onbestraffelijke en onbevleete Lam verlost uit uw ijdele wandelingen. Nu dan, o Sion! laat toch uw handen niet slap hangen. Weest niet lui en slaperig, maar zoekt met lust en ijver voor Hem te leven, die uit liefde voor u gestorven is aan het pijnlijk kruis.

Ten tweede. De ganse schepping moet Gods naam verheerlijken; maar inzonderheid moet de herschepping dit doen. God heeft u geformeerd om Zijn lof te vertellen, (Jes. 43:21). Dat zult gij spoedig volmaakt in de hemel doen; och begint er dan bij voorbaat hier op aarde reeds aan. En dus, laat uw handen dan nooit slap hangen.

Ten derde. O Sion, dient toch God en draagt zorg om goede werken voor te staan; toont in alles uit uw vruchten dat de boom goed is, want anders worden uw naasten ontsticht; de wereld wordt in haar zorgeloosheid gestijfd, en de harten van het volk des Heeren worden bedroefd. De ogen toch van alle mensen zijn op u geslagen, en de zaak van uw grote Meester lijdt een onberekenbare schade door uw ontederheid en slordige wandel.

Ten vierde. Uw eigen voordeel of nadeel is hieraan grotelijks verbonden. Hoe meer gij uw handen laat slap hangen, hoe onvoorzichtiger gij leeft; hoe meer er bij u door kan,

hoe magerder en treuriger uw ziel worden zal. De Heere zegt: die Mij eren, zal Ik eren, (1 Sam. 2:30). Hoe meer gij Gods wet bemint, hoe groter dat uw vrede worden zal, (Ps. 119:165). Maar hoe meer gij ook Gods Wet verlaat, hoe meer ook de Heere uw overtredingen met de roede zal bezoeken, (Ps. 89:33). En daarom, denkt er om, indien gij de vrede van uw ziel bemint, laat dan ook uw handen niet slap worden.

Ten vijfde. O Sion, laat uw handen niet slap worden, want wij beleven een geduchte tijd. Wat al oorlogen, dure tijden, pest onder mens en beest is er in de tijd van enige jaren in en buiten ons vaderland vernomen. Wat een vreselijke verwarring en onenigheid heerst allerwege, zodat alles staat te schudden en een ontzaglijke omwenteling in Kerk en Staat ons dreigt. Wat al hardnekkigheid, ongeloof en afval van God en Zijn Waarheid begint er meer en meer door te breken onder aanzienlijken en geringen. En roept God ons nu ook door de tekenen der tijden niet toe, om te waken en te bidden, om te werken terwijl het dag is? Zoekt dan veel uw kracht en licht bij de Heere, en bedenkt, gij zijt nog in de hemel niet. Hier moet gebeden en gestreden worden en dan volgt de kroon hierna.

Maar gij, wereldse mensen! Mogelijk hebt gij met welgevallen gehoord dat wij ons beklagen moeten dat onze handen zo slap zijn. Mogelijk ziet gij ook met genoegen onze struikelingen aan, en zegt: „dat is nu het volk dat wat wezen wil; maar zij zijn ook niet volmaakt, en het is bij hen ook al geen goud wat er blinkt!" Het is zo, ja het is waarlijk zo. Op zijn best genomen zijn wij maar zo ellendig, en nu zijn wij nog veel ellendiger omdat wij onze eerste liefde verlaten hebben en al te veel met een dor gemoed rondwalen. Nochtans heb ik ulieden twee of drie dingen te zeggen.

Ten eerste. De slapheid van de vromen is mede een deel van uw ongeluk. Waren de vromen zo dor en mager niet, dan zouden ze u, met uw eeuwige toestand, wat meer op het hart dragen en om uw redding tot God roepen. Waren de vromen zo dor en mager niet dan zouden zij u ook wat meer vermanen en tot bekering opwekken. En ja, ik weet het wel, gij wilt niet graag vermaand zijn, maar wilt liever ongemoeid naar de hel gaan. Nochtans geloof ik, dat het te vrezen is, dat het een oordeel en een kwaad teken is, dat de vromen zo weinig met uw toestand voor de eeuwigheid te doen hebben. Denkt slechts om de twee goddeloze zonen van Eli: hun vader bestrafte of vermaande ze niet, want de Heere wilde ze doden, (1 Sam. 2:25). Ziedaar, Eli bestrafte zijn zonen niet, of immers veel te weinig, en als hij het nog eens deed, *hoorden zij naar de stem huns vaders niet, want de Heere wilde ze doden*, en hun zetten tot opgerichte toonbeelden van Zijn geduchte wraak over hun zonden. Ach! mocht gij eens bang worden, dat ditzelfde oordeel ook u niet mocht treffen.

Ten tweede. Hoe slap en flauw dat ook de vromen zijn, zo zijn ze nochtans veel beter dan gij, want de rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste; (Spreuk. 12:26). Mogelijk zijt gij een braaf man in uw eigen oog, die uzelf tamelijk wel voldoet met uw verrotte plichten, en die ook oordeelt dat God tamelijk wel met u behoort voldaan te zijn. Maar dan is dat slappe volk, dat gij niet lijden moogt, wat beter en armer en nederiger dan gij, want die kunnen zichzelf nooit voldoen en zijn ook doordrongen van de overtuiging, dat God niet met hun voldaan kan zijn, tenzij ze uit genade worden aangezien en aangenomen in het volmaakte zoenoffer van Jezus Christus. Mogelijk zijt gij een godsdienstig man voor het oog der wereld, en hebt zeer gaarne dat gij daarvoor door elk wordt opgemerkt en geprezen, hoewel gij niets kent van godsdienst des harten en oprechte verbintenis aan God. Maar dat slappe, maar toch oprechte vrome volk, is het meest godsdienstig als zij geheel alleen zijn en zij zouden gaarne God volmaakt dienen al was er geen loon te hopen, noch straf te vrezen. Dus, gij behoeft op de allergebrekkeligste van des Heeren volk niet zo laag te vallen, want zij zijn oprecht tot des Heeren vreze genegen, en verwachten alleen hun zaligheid van de

gerechtigheid van Christus. Maar gij zijt een trotse zelfbehager, een klomp van zonde, een dienaar des satans en eenmaal een brandstof voor de hel, indien gij u niet bekeert. *Ten derde.* Hoewel ik pleit voor het arme volk van God en u met harde woorden de jammervolle toestand zoek te bewijzen waarin gij u bevindt, moet gij evenwel niet denken dat ik u schelden en onteren wil. Daar heb ik uw arme ziel nog te lief toe en wens u daarom ten slotte te vermanen: och staat er naar, om nog onder dit arme Sion mee gerekend te worden. Valt voor God neer en bidt om uzelf als een verloren mens, als een snood zondaar te leren kennen, opdat gij genade en pardon, in en door Christus mocht leren nodig keuren. Roept, zoekt, klopt en rust niet, voor dat Jezus uw Borg, de Geest uw Leidsman en de Vader uw Vader in Christus geworden is.

O vrienden! genade en zaligheid is te verkrijgen naar het onfeilbare Woord Gods. Maar ach! gunt uzelf geen tijd tot morgen; want de hel is vol van zulke mensen, die door het uitstellen van deze noodzakelijke zaak te laat kwamen en zo voor eeuwig zijn omgekomen.

Heden dan, leert de scheidbrief geven aan de zonde en wereld, en verbindt u voor eeuwig aan Jezus, opdat alle roepstemmen niet tegen u mochten getuigen in het oordeel en tot in alle eeuwigheid.

Amen.

OEFENING 15

Oefening over 1 Johannes 1:7

VOORAFSPRAAK

Mijn zondig al, en zonder tal,
genadiglijk vergeven.

Ik had de eeuwige dood verdiend,
maar krijg het eeuwige leven.

Zalig die zo spreken mag! Ja, welzalig hij wiens zonden zijn vergeven; die van de straf voor eeuwig is ontheven; wiens wanbedrijf waardoor hij was bevlekt, voor 't heilig oog des Heeren is bedekt.

Welzalig is de mens, wien 't mag gebeuren,
dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren.

Geliefden! wij zijn een hoop arme, schuldige zondaren. De zonde is een kwaad dat ons aangeboren is en dat wij niet ontkomen kunnen. „Eer zou iemand de huid van zijn lichaam afschudden," zegt zeker waardig leraar, „dan de zonde van zijn ziel verwijderen. De zonde kleeft zo vast aan de ziel als het klimop aan de muur. Paulus schudde de adder van zijn hand in de gloed; maar de adder der zonde zal vóór de dood niet worden afgeschud. De beste heilige die er leeft, schoon uit het graf der zonde opgestaan, heeft echter de reuk van het doodsgevaar nog bij zich."

Maar nu, zalig hij, wie de zonde tot kruis en smart geworden is en die dagelijks om pardon de Heere Jezus aanloopt! Ja, in en bij en met en door Jezus is er genade, vergeving en verlossing van zonde en van haar bittere gevolgen te verkrijgen, gelijk wij thans nader hopen aan te tonen.

Tekst: 1 Johannes 1:7 *Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonden.*

Ziedaar een hartsterking voor vermoeide zielen, die onder de last van zonde en schuld gebogen gaan. Aan de armen wordt het Evangelie verkondigd. Nu dit is dan ook een dierbaar Evangelie, een aangenaam nieuws voor een arme zondaar die zich onrein voelt en geen kans ziet om zichzelf te reinigen. Wij zullen dan onze zoete tekstwoorden enigszins doorpeilen en daarin onderzoek doen:

- A. Vooreerst, wie de Persoon is, over wie hier gesproken wordt.
- B. Ten tweede, wat moeten wij hier verstaan door Zijn bloed.
- C. Ten derde, letten wij op de reinigende kracht van dat bloed.
- D. En ten vierde, op de wijduitgestrektheid van die reinigende kracht.

A. Belangende ons eerste hoofdstuk: de Persoon die ons hier voorkomt, is iemand die in onze tekst met drie namen genoemd wordt.

Ten eerste wordt Hij Jezus genoemd. Jezus, dat is Zaligmaker, omdat Hij Zijn volk zalig maakt van hunne zonden, (Matth. 1:21). Wee onzer, als er die Jezus niet was! Hij heeft voor een arm zondaar de poort van de hemel geopend. En nu mag een zondaar beven omdat die poort zo eng is; maar hij mag juichen omdat die enge poort toch ook open is en de ingang hem door Jezus ook ten dringendste wordt aanbevolen.

Ten tweede, noemt de tekst Hem ook Christus, dat is: Gezalfde tot Koning over Sion, de berg van Gods heiligheid. En het zal ons niet bedroeven of berouwen als wij op ons sterfbed liggen, en wij kunnen dan zeggen dat wij met al ons gebrek, Jezus als Koning gezocht, gediend en geëerd hebben; en als wij als gezalfde Hogepriester bij Hem geschild hebben, met onze zondeschuld en ellende; en als gezalfde Profeet, aan Zijn voeten hebben gezeten om het onderwijs door Zijn Woord en Geest voor onze verduisterde en dwaze zielen te genieten. Maar wee der wereld, die alles zoekt en naloopt, behalve deze gezalfde Zaligmaker. Mij dunkt, als de wereldling op zijn doodsbed aan zijn geweten vraagt wat Joram aan Jehu vroeg: *Is het vrede, Jehu?* Dan zal ook het geweten met Jehu antwoorden: *wat vrede!* Gij hebt van uw kindse dagen af van een gezalfde Zaligmaker gehoord, maar hebt Hem nooit uw hart gegund, of als Borg en voorbidder van Hem begeerd gediend te zijn, en evenmin hebt gij Hem als Koning willen gehoorzamen en voor Hem willen buigen. Het zal voor een stervend mensen een bange gedachte zijn, als men moet denken, ik had in mijn gezonde dagen overal betrekking op, behalve op deze gezalfde Zaligmaker, die mij zo dikwijls is aangeboden maar die ik ook even dikwijls heb verworpen.

Ten derde, wordt Hij in onze tekst Gods Zoon genoemd. Alle ware vromen zijn ook zonen en dochteren van de Almachtige, (2 Kor. 6:18), maar zij zijn dit door wedergeboorte, door een genadige aanneming en door een verborgen, geestelijke huwelijksvereniging en ondertrouw met Christus; omdat zij van nature een zaad der boosdoeners zijn, en uit de Vader de duivel, gelijk dat de ongelukkige afkomst is van alle mensen, (Joh. 8:44). Maar Christus is de Zoon Gods in een veel verhevener zin, Hij is Gods eniggeboren Zoon, (Joh. 3:16), Gods eigen Zoon, (Rom. 8:32), die met de Vader en de Heilige Geest, een eeuwig, almachtig en algenoegzaam God is boven al te prijzen in der eeuwigheid, (Rom. 9:5).

B. En nu, wat moeten wij hier verstaan door Jezus' bloed? Laat ons dat in de tweede plaats onderzoeken. Door Zijn bloed verstaan wij hier niet zozeer, of niet alleen, Zijn eigenlijk bloed, als wel zijn ganse Borggehoorzaamheid, zowel zijn dadelijke Borggehoorzaamheid, waardoor Hij voldeed aan Zijns Vaders plicht-eisende gerechtigheid, als zijn lijdelijke Borg-gehoorzaamheid, waardoor Hij voldeed aan Zijns Vaders straf-eisende gerechtigheid, en die ook eerst in Zijn bloedvergieten aan het kruis zijn volle beslag verkreeg, waarom ook Jezus niet eerder dan in die laatste ogenblikken uitriep: *het is volbracht*. Dit ganse Borglijden van de Zaligmaker wordt telkens in de Schrift en zo ook in onze tekst, Zijn bloed genoemd, (Zie Staringh, Bijbelsch Zakelijk Woordenboek over 1 Joh. 1:7). Dat bloed was nu het bloed van een allervolmaaktst, heilig mens; ja het bloed van een persoon die Paulus omschrijft als heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren en hoger dan de hemelen geworden, (Hebr. 7:26), en die Petrus noemt: een heilig en onbestraffelijk lam, (1 Petr. 1:19). En nog meer: het was het bloed van Jezus Christus, de Gezalfde Zaligmaker, die van eeuwigheid als Zoenborg en Middelaar was verordeneerd dus als Middelaar voorgekend, gelijk Petrus zegt voor de grondlegging der wereld, (1 Petr. 1:20). Die aan de vaders was beloofd, en door het geloof werd verwacht, door alle arme zondaren, die hoopten om alleen door Zijn gerechtigheid verhoogd en verheerlijkt te worden.

Nog meer: het was ook het bloed van Gods Zoon; of om duidelijk te spreken, het menselijke en lichamelijke bloed van die Persoon, die zowel de Zoon Gods als de Zoon des mensen was, daarom zegt ook Paulus, dat God Zijn gemeente verkregen heeft door zijn eigen bloed, (Hand. 20:28). En Petrus noemt het daarom met recht een dierbaar bloed, (1 Petr. 1:19). Ja waarlijk dierbaar, dit zeggen al de gelovigen met

Petrus, die de dierbare waarde van dat bloed, als hoogst noodzakelijk, maar ook volkomen toereikend voor hun eigen persoon hebben leren kennen.

Het bloed van een koe of schaap is waardiger dan het bloed van honderden onreine en venijnige dieren; het bloed van één mens is waardiger dan het bloed van honderd runderen of schapen; maar het bloed van deze Godmens is weer oneindig waardiger en dierbaarder dan het bloed van miljoenen mensen die toch alle arme en onreine zondaren zijn, en die ook met al hun bloed, niet een enige ziel kunnen vrijkopen.

Wee dan, die dit bloed van het Nieuwe Testament onrein acht! Dat wil zeggen: hij die onder het vrije en genadige aanbod van dit bloed, zorgeloos in zijn schulden voortwandelt; die dit bloed gering acht en zijn rust en zaligheid in zijn ingebeelde eigengerechtigheid zoekt, even alsof het een belangeloze zaak was of dit bloed vergoten is of niet. Immers voor zulken zal, indien zij zo sterven, niet anders overblijven dan een schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs die de tegenstanders verslinden zal, zoals ons Paulus leert, (Hebr. 10:27).

C. Maar laat ons nu in de derde plaats letten op de reinigende kracht van dit bloed van de grote Middelaar. Dat bloed reinigt de ziel van de zonde. De zonde is een overtreding van Gods allerheiligste wet, en maakt ons strafschuldig en verdoemelijk voor een heilig Opperwezen, waarom de mens ook genoemd wordt, een kind des toorns, (Ef. 2:3), en liggende onder Gods vloek en toorn, (Joh. 3:36). Maar de zonde maakt ons ook vuil, onrein en walgelijk voor God. Geloofst gij de Bijbel? Nu, dan moet gij ook geloven dat gij een onrein, een zeer vuil schepsel zijt. David, die zijn eigen hart bij Gods licht had leren kennen, zegt: mijn etterbuilen stinken, zij zijn vervuild vanwege mijn dwaasheid, (Ps. 38:6). Bij de profeet wordt onze afgefallen toestand genoemd: wonden en striemen en etterbuilen, (Jes. 1:6). Weer op een andere plaats noemt de Bijbel onze natuurlijke toestand met de naam van drek en bloedschulden, (Jes. 4:4), en elders lezen wij van mensen, die in hun blindheid een gunstige gedachte van zichzelf hadden, maar toch van hun drek niet gewassen waren, (Spreuk. 30:12).

Ziet dus, nu hebt gij met geen oud zwaarhoofdig schrijver nodig, of ook niet met een al te dweepziek orthodox mens, die altijd kermt over die vuile bornput van zijn hart, waar gij misschien zoveel tegen hebt. Nu neemt gij maar zeer eenvoudig uw Bijbel op, en daarin doet gij onderzoek of gij waarlijk zulk een deugdzaam hart hebt als gij u verbeeldt. En dan vindt gij in die Bijbel de ware afbeelding van uw hart, als zoon of dochter van Adam, met die veel betekenende woorden, van bloedschulden, onreinheid, drek, stank en vuile en tevens zeer gevaarlijke etterbuilen. En dat is nu de algemene toestand van alle mensen, welke rang of waardigheid zij hier ook mochten bekleden, want: allen zijn zij afgeweken, en tezamen zijn zij onnut en stinkende geworden, (Ps. 14:3).

Geloofst gij dan evenwel nog dat gij een mens zijt met een edel, deugdzaam karakter en met een rein hart, dat Jezus' bloed ter reiniging niet behoeft, dan zult gij, denk ik, uw Bijbel een plaats aanwijzen op de bovenste plank van uw boekenkast, om daar stil uit te rusten, of gij verkoopt hem aan een arm Israëliet, die zijn best zal doen om er enige stuivers aan te verdienen, en dan gaat gij tot de moderne richting over, of gij leeft geheel zonder enige godsdienst of zorg omtrent uw belangen voor de eeuwigheid.

Maar integendeel, gesteld, dat gij het gelooft dat de zonde u zulk een vuil monster gemaakt heeft, wat dan? Dan moet gij gereinigd worden, maar hoe? Wie zal het doen? Zult gij uzelf reinigen? Ach, dat is zo onmogelijk, als het onmogelijk is om al de wateren in uw vuist te meten, of van de hemelen met een span de maat te nemen, (Jes.

40:12). Maar waar dan heen? Waar heen met de diepschuldige, strafwaardige zondaar, en waar heen met uzelf, met uw arm onrein gemoed? Och, het moet, maar ook het mag, naar Jezus toe, Zijn bloed reinigt van de zonde. Zijn bloed is van een rantsoenerend vermogen, om mij, als ik daar op zie, voor eeuwig te verlossen en vrij te maken. Ja, om dit iets nader in bijzonderheden te zien, het bloed van Jezus heeft eigenlijk een vierderlei nut voor een arm zondaar, die van harte de toevlucht tot de Heere Jezus neemt.

Ten eerste. Als ik als arm zondaar op het bloed zie, gelijk Israëls gebetenen op de koperen slang, dan krijg ik vergeving van al mijn schuld. Daarvan zegt Paulus: In welke wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving onzer misdaden, (Ef. 1:7).

Ten tweede. Jezus' bloed is ook van een reinigend vermogen, tot wegneming van de smet der zonde, en tot bevordering van Evangelische heiligmaking; daarom zegt de Apostel: Hoeveel te meer zal het bloed van Christus onze consciëntie reinigen van dode werken, om de levende God te dienen, (Hebr. 9:14).

Ten derde. Dat bloed maakt ons bevoegd, geeft ons het recht, om tot een heilig God in het gebed te naderen zonder slaafse vrees; om toe te gaan tot de troon der genade met een waarachtig hart en met een gelovige vrijmoedigheid. Hoort wat de Schrift zegt: wij hebben een Hogepriester die medelijden heeft met onze zwakheid, die alles voor ons deed en nog doet; nu, laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, (Hebr. 4:16).

Ten vierde. Dat bloed geeft een arm, doemschuldig zondaar een genadig recht op de hemel; het maakt ons bevoegd om eenmaal te staan voor de Troon Gods in eeuwige heerlijkheid. Daarom lees ik van de hemelingen die Johannes zag: zij hebben hun lange witte klederen gewassen, en hebben die wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn ze voor de Troon en dienen God dag en nacht in Zijn Tempel, (Openb. 7:14,15).

O, dierbare nuttigheid van Jezus' dierbaar bloed! ik heb tien duizend talenten schuld; maar in dat bloed kan ik vergeving krijgen. Ik ben een vuil onrein schepsel; maar de kracht en waardigheid van dat bloed neemt de smet van mijn zonden weg en reinigt mij, hoe meer ik in Evangelische heiligheid zal aanwassen en toenemen. Ik ben een arm veroordeeld zondaar en God is vlekkeloos heilig. Ik durf tot Hem in het gebed mijn onreinen mond niet openen; de afstand tussen een heilig Opperwezen en een doemwaardig zondaar is te groot. Maar, de grote Hogepriester gaf zijn bloed en bidt nog alle dagen voor ellendigen, en heeft medelijden met hun zwakheid, en daarom zegt Paulus: kom dan nu maar met vrijmoedigheid! Al wat u ontbreekt, schenkt Hij, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig. Maar ik ben toch te zondig om op de reine hemel te hopen; de gelukzaligheid der heiligen durf ik mij na de doop niet toe te eigenen! Maar toch ja wel; één zaak geeft mij hoop; ik behoef niets door deugd en plicht te verdienen, als ik maar op Jezus en Zijn bloed pleit door het geloof, dan kan ik ook door Zijn gerechtigheid verhoogd worden.

Zie ik op de wet van Mozes, met zijn gestrengte, *gij zult* en *gij zult niet!* dan wordt mij de zaligheid hoe langer hoe onmogelijker, en de hoge hemel wordt hoe langer hoe hoger. Maar zie ik eens met ootmoed en met vrijmoedigheid op het dierbare bloed van Christus, dan begint de hemel weer omlaag te dalen en wordt soms wel eens zo laag, dat mij dunkt, ik zou er bijna of geheel, maar zo in kunnen springen.

D. Nu, wij gaan dan eindelijk nog letten op de wijd-uitgestrektheid van de reinigende kracht van dit bloed.

Ten opzichte van de personen, die aan de reinigende kracht van dit bloed deel hebben, of nog deel krijgen zullen, is de uitgebreidheid niet algemeen, maar bepaald zich tot de uitverkorenen naar de voorkennis van God, (1 Petr. 1:2), zovelen als er de Heere, onze God, toe roepen zal, (Hand. 2:39). Maar ten opzichte van de zonde, is de reinigende kracht van Jezus' bloed zo uitgebreid dat ze ten enenmale algemeen is, want dat bloed reinigt van *alle* zonde. Het reinigt van endeaangeborene of erfzonde. Van de baarmoeder af, zijn wij van God vervreemd, (Ps. LVIII :4), en hebben Jezus' bloed ter verzoening nodig. Als er een jongstervend kind zalig wordt, dan wordt het niet zalig omdat het nog onnoozel en zonder zonde is, of omdat er geene kinderen verloren kunnen gaan, of omdat vader of moeder, of die beiden, den Heere vreezen; maar het wordt alleen zalig om diens wille, die *zijn ziel tot een schuldoffer gesteld heeft*; want de zaligheid van groot en klein, *is in geen anderen*. Maar ook reinigt dat bloed van alle dadelijke zonde; van booze gedachten die in overvloed uit den onzaligen bornput van ons hart opwellen; van zondige woorden, waar toch onze mond zoo zeer vruchtbaar van is. Ook reinigt dat bloed van allerlei zondige daden, hetzij plichtverzuim of zonde van dadelijk bedrijf; is iemand oud, snood en slecht, is iemand dom, machteloos en onbekwaam; is iemand dikwijls gewaarschuwd en gebeden om toch het nodige te zoeken en heeft hij toch altijd zijn nek tegen God verhard, en hij komt eindelijk tot inkeer, en hij krijgt eindelijk berouw, en hij komt eindelijk als de verloren zoon en als de arme tollenaar om genade roepen, en hij krijgt berouw en behoefte aan Jezus, om hem van de schuld en smet der zonde te reinigen en om koning over zijn hart te worden; dan zal hij nog ondervinden dat Jezus' bloed reinigt van *alle* zonden. O! dat bloed heeft al wat wonderen gedaan. Het reinigde Manasse van afgoderij, toverij en moord, (2 Kron. 33:1-13); de Corinthiërs van ontucht, dieverij en meer andere gruwelen, (2 Kor. 6:10, 11); Paulus van werkheiligheid en vijandschap tegen de leer en volgers van de vrije genade in Christus, ja zelfs van Godslastering, (1 Tim. 1:13-15), en verlost Maria Magdalena van zeven duivelen, (Mark. XVI: 9), en redde nog den kruismoordenaar aan den ingang der eeuwigheid, (Luk. 23:43). Menige duizenden zijn er door Jehova Jezus al van de oever der eeuwigheid teruggeroepen, en door Zijn bloed vrijgemaakt en gered uit de kaken van de hel, zodat er van moest gezegd worden: is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt? (Zach. 3:2). Geheel buiten, boven en tegen verdienste en waardigheid. Immers, wat waardigheid zou er zijn in een bijna verbrand hout, dat uit de haard gegrepen en van het vuur gespaard werd? En nu, daarbij wordt toch des Heeren volk vergeleken, in de zoeven aangehaalde plaats van Zacharia. Als de Heere het wil, dan zegt Hij: *Ik wil, wordt gereinigd!* En dan wordt de vuile zondaar gewassen en schoon gemaakt in het bloed van het Lam, al had hij een halve eeuw of nog veel langer in zijn vuil voortgegaan en zijn nek tegen de Heere verhard door de zonde. Zo dan, geen zondaar voor Jezus te groot, noch te oud; want het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonden.

TOEPASSING

Zondaar! Onlangs zijn wij tot u gekomen met het bevel des Heeren uit Jer. 4:14: *Was uw hart van boosheid, opdat gij behouden wordt*. En nu hebben wij gezien dat gij het zelf niet kunt, en ook niet hoeft te doen, maar dat er een weg van redding is, in, en door Christus, naardien Zijn bloed reinigt van alle zonden. Wel nu, hoe is het nu, hebt gij nog geen behoefte om uw hart gewassen te krijgen; hebt gij nog geen werk voor Jezus? Of meent gij dat gij deze reiniging niet nodig hebt? O zeker ja wel! Gij hebt gehoord dat David klaagt over zijn vervuilde etterbuilen die stonken in de achten

dertigste Psalm; en dat de Heere de zonde drek en bloedschulden noemt. En ik bid u, denk nu niet dat uw hart een gelukkige uitzondering is van de harten van andere mensen. En nu hoort gij telkens van die lijdende Zoenborg, die aan het kruis Zijn ziel tot een schuldoffer gegeven heeft, en die voor de overtreders gebeden heeft; en die ook u nog laat nodigen en bidden: laat u met God verzoenen! En onder alles blijft gij zorgeloos in het midden van uw zonden en openstaande schuld voortslapen. En ik vrees dat gij nog zo lang slapen zult totdat het voor eeuwig te laat is om gered te worden.

„Ja maar,” zal mogelijk iemand van u zeggen, „het valt met mij nog wel meee, ik ben nog zo vuil niet; ik mag wel van geluk spreken als ik eens op andere vuile mensen zie!” Mens! het is uw diepe blindheid, dat gij nog meent dat gij nog zo boos en vuil niet zijt. Als de Geest des Heeren u eens kwam ontdekken, dan zoudt gij met beschaamdheid moeten uitroepen: *onrein, onrein!* En dan zoudt gij een walging van uzelf krijgen en haast maken om tot Christus om genade en pardon te vluchten. En verder vraag ik u, of uw geweten het u weleens aanzegt dat het onduidelijk in uw hart gesteld is? Ja, zijt gij niet overtuigd, dat er menigmaal bij u van binnen wat schuilt, dat het daglicht niet zou kunnen verdragen? Zoudt gij wel graag willen, dat alle mensen die met u omgaan, door een venstertje in uw hart konden zien? Ach, hoeveel hebt gij, dat gij voor de mensen niet weten wilt, en dat toch eenmaal openbaar zal worden, want God zal in het licht brengen dat in de duisternis verborgen is en openbaren de raadslagen der harten. Och, mocht gij dan nog haastelijk naar Jezus en Zijn bloed vluchten, eer dood en oordeel u achterhalen zal en uw zonden openbaar maken en u voor eeuwig in de hel werpen.

Maar een ander zal mogelijk zeggen: „ja maar, dat bloed is niet voor alle mensen vergoten; het is alleen voor de uitverkorenen, voor zovelen als er de Heere toe roepen zal.” Dat is zo; maar het is toch voor duizenden, voor miljoenen, ja voor een schare die niemand tellen kan. En hoe weet gij dat het voor u niet vergoten is? Ja ik zeg meer: indien gij als een arm en verdoemelijk zondaar naar dat bloed leert dorsten en verlangen; indien gij Jezus' bloed zowel tot wegneming van de smet, als van de schuld en straf der zonde begeert; indien het u om de volle Jezus te doen is; dan hoeft de verkiezing u geen gemoedsbezwaar te zijn, wie gij ook wezen moogt; want God is er Zijn Woord voor kwijt geworden, dat alle oprechte zoekers vindere zullen worden. Laat de verborgen dingen voor de Heere en tracht gij Hem te manen op Zijn Woord, waar Hij belooft dat Hij niet zal uitwerpen die tot Hem komen. Mij dunkt, als ik een moord gedaan had en ik werd daarom door de rechter tot de doodstraf veroordeeld, dan zou ik niet vragen om elk artikel van het wetboek van strafrecht eens te mogen inzien en naspeuren; dat zou ik voor advocaten en andere wijsgeren overlaten, maar ik zou, overtuigd dat ik toch aan de moord schuldig stond, op mijn knieën vallen en om pardon, om vernietiging van mijn doodvonnis smeken. Och, laat ons met betrekking tot onze eeuwige belangen ook niet te wijs zijn, maar in eenvoudigheid Gods Woord geloven en Hem om genade aanlopen, en vertrouwen dat Hij zal waar maken wat Hij gezegd heeft: Zoekt Mij en leeft! (Amos 5:4).

Een ander zegt mogelijk: „maar ik ben bang dat ik tegen de Heilige Geest zal gezondigd hebben, en dan kon nooit mijn zonde vergeven worden.” Nu, dat is zo, maar als gij verdriet hierover hebt, dan hebt gij die zonde nooit gedaan; want die daaraan schuldig zijn, krijgen daarover nooit geen pijn of berouw, maar gaan hardnekkig in hun vijandschap tegen Christus voort tot aan de dood toe.

Een ander zegt mogelijk: „gij moet mij niet naar Jezus en Zijn bloed heen wijzen, want voor mij is geen raad meer; ik ben te oud, en heb te lang en te zwaar tegen God gezondigd.” Twee dingen zeg ik tegen zulke klagers. *Eerst* vraag ik: Is het wel waar

wat gij zegt, meent gij het wel; is het ook een vals woord, dat alleen maar voortvloeit uit luiheid, onlust en afkeer van de weg der godzaligheid? Denkt daar toch ernstig over na. En *ten andere*, als gij het waarlijk meent, dat gij zulk een groot zondaar zijt, dan prijs ik u ook een grote Jezus aan, wiens bloed reinigt van alle zonden. Hoort verder wat de Schrift zegt: waar de zonde meerder is geworden, daar is de genade veel meer overvloedig geweest, (Rom. 5:20). Immers van niemand, oud of jong, die tot Christus kwam, of kermde om tot Hem getrokken te worden, hebt gij ooit gelezen dat hij voor het hoofd werd gestoten; of ongezegd weg moest gaan? Nee zeker; de aanhouder wint, zeggen wij; en de aanhouder bij Jezus, heeft ook altijd gewonnen. Laat mij er ter uwer waarschuwing nog bijvoegen: zeg nooit, mijn zonde is te groot en Jezus kan of wil mij niet verlossen!" Want dat is de taal van Kaïn. En ziet toe, dat gij met deze Kaïntaal niet omkomt en dat er ten genen dage tot u zou gezegd worden: gij hebt niet gewild dat Ik over u zou koning zijn. Valt liever zoals gij zijt voor Jezus neer en smeekt om het geloof te bezitten of daarin toe te nemen: want die in Hem gelooft zal behouden worden; maar die niet gelooft, heeft God tot een leugenaar gemaakt en die zal voor eeuwig omkomen.

Zondaar! wie gij ook zijt, ik heb mijn best gedaan, met al de ernst die mij mogelijk was, om u Jezus en Zijn bloed aan te prijzen. Wel, wie en wat kiest gij nu? Kiest gij Jezus? O! daar zou ik blij om zijn. En dan zal het u eeuwig welgaan, en gij zult er geen berouw van hebben als gij komt te sterven; maar gij zult een voordelig doodsbed en een zalige eeuwigheid, voor een moeilijk tranendal verwisselen. Maar kiest gij de zonde, de wereld, het geld, uw vee en uw landerijen boven Jezus en Zijn bloed, en Zijn Geest, en Zijn dienst? Beproeft dan of uw geld en goed, uw vee en landerijen, wel verder met u mee zal kunnen gaan, dan tot uw bange doodsbed toe. Nee, tot zo lang zal het u gezelschap houden, maar dan, in dat bange uur zal alles hier blijven, en gij zult met uw arme, naakte ziel verder op moeten reizen, om met God te doen te krijgen, wiens genade gij versmaad en wiens roepstemmen gij verworpen hebt, en dan zal het voor u vreselijk zijn om te vallen in de handen van de levende God.

Maar gij, volk van God! tot u nog kort de volgende dingen.

Ten eerste. Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonden. En alle zonden, en alle zaden van boosheid, en allerlei zielsgebrek, en allerlei plichtverzuim woont er immers nog in u? Neem dan dagelijks veel tot dat bloed der verzoening de toevlucht. Dagelijks wordt uw geweten gewond; dan door te veel spreken, dan weer door te weinig spreken, of door inwonende kwade gedachten, of door ellendige trouweloosheid en mensenvrees, of door afgodische schepselliefde, en honderd andere dingen meer. Mocht gij nu nooit door werkheiligheid uw eigen wonden zoeken te genezen, maar ook nooit door lauwhartigheid, in uw zondige koers blijven voortgaan, maar dagelijks een gelovig gebruik zoeken te maken van dit dierbare bloed der verzoening, om daarin van zondesschuld en ook van zondesmet gewassen en gereinigd te worden. Zoekt zo dagelijks Christus te gebruiken, tegen uw dagelijks zielsgebrek.

Ten tweede. Zet nu ook als deelgenoot van Jezus en Zijn bloed, uw aangezicht naar Sion, opdat de wereld het aan u mag kunnen zien en gij ook zelf de bewijzen mocht omdragen dat Jezus u gewassen en gereinigd heeft. Van Jezus lezen wij, dat Zijn aangezicht was als naar Jeruzalem reizende, (Luk. 9:53). Laat ook uw aangezicht gezet zijn om naar het hemelse Jeruzalem te reizen. Hier hoort gij toch niet thuis. De wereld kent en acht u niet, en het aardse goed kan nooit uw hart vergenoegen, maar in de zalige hemel is uw burgerrecht, en daar reist gij naar toe, en daarom moet gij u hier ook maar niet al te druk maken, maar veel denken en spreken over die zalige rust, die er overblijft voor al het volk van God.

Ten derde. Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, moet en kan, en zal u ook recht geven op de hemel. Dat toch, is het keur van uw zielen, hetwelk u als goed goud en zilver, kenbaar maken zal aan de poort van de hemel. Israël moest het bloed strijken aan de beide zijposten en aan de bovendorpel van hun deuren. En als ik dat bloed zie, zei de Heere, zo zal Ik uw huizen voorbijgaan, zodat de dood, de verderver der eerstgeborenen u niet treffen zal, (Ex. 12). Evenzo zal ook het bloed van Jezus, als dat ware Paaslam, uw zielen vrijmaken voor het gericht van God, en u recht geven op de hemel. Ik weet het, gij en wij allen zijn diep gebrekkige zielen. Wee onzer, als onze deugden, plichten en gebeden onze grond van rechtverkrijging op de hemel moesten zijn. Maar nu mogen wij blijmoedig zeggen: zou een schaapje gaan verloren, vrijgekocht door Jezus' bloed? Laat ons dat als arme zondaren, hopen op dat bloed, en veel bidden dan wij Hem maar mogen liefhebben die ons liever had dan de gehele wereld en ook liever dan Zijn eigen bloed.

Nu, de Heere zegene dit gebrekkige aan uwe zielen, om Jezus' wil.

Oefening over Jesaja 61:3

Om de treurigen Sions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest; opdat zij genaamd worden eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde.

VOORAFSPRAAK

Maar Christus is alles! Zo getuigt de Apostel in zijn brief aan de Kolossensen, (Kol. 3:11). Christus is alles. Toehoorder! Verstaat gij het? Geloof gij het, dat Christus alles is? Maar nu, indien Christus waarlijk alles is, wat zijt gij dan? Dan zijt gij natuurlijk *niets*. Als Christus veel is, dan kunt gij weinig zijn. Als Christus buitengewoon veel is, dan kunt gij ook buitengewoon en alleszins weinig zijn. Maar is Christus alles, dan volgt noodwendig dat ik en gij *niets* moeten zijn. Eén persoon toch kan maar alles zijn, en als die waarlijk alles is, dan zijn al de anderen *niets*. En indien gij nu waarlijk niets zijt, dan zijt gij zeer geschikt om het Evangelie der zaligheid te horen. Een ledig vat is recht geschikt om vol gegoten te worden. Daarom zegt de Heere: Zalig de armen, de treurenden, de hongerigen, de dorstigen, ja zelfs de naakten, de zieken, die de medicijnmeester nodig hebben. Maar, om waarlijk *niets* te zijn, niets in kracht, in wijsheid, in goedheid en gerechtigheid: mij dunkt daar is genade toe nodig. De menselijke natuur heeft nergens méér tegen, dan om zo naakt uitgekleeft en als onmachtig en verloren zondaar ten toon gesteld te worden. En toch zal het met ons die weg in moeten, naardien Paulus ons leert, zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed, (Gal. 6:3). En o, zalig die recht arm en naakt, tot Jezus is gevlucht, die in die vrijstad is gekomen, die elk wordt aangeboden! Zulk een toch vindt Jezus' volheid tegenover zijn leegheid, Jezus' genade tegenover zijn schuld, Jezus' rijkdom tegen zijn armoede, Jezus' almacht tegen zijn onmacht: Jezus' alles tegen zijn niets. Werkelijk, Jezus is alles, voor allen, die hun zaligheid en verlossing bij Hem zoeken. Hij is de hoeksteen, het fundament waarop elk lid in het bijzonder en waarop de ganse kerk in het algemeen rust, (Jes. 28:17). Jezus is het kleed, dat de schande van hun naaktheid dekt en hen ook alleszins versiert, (Rom. 13:14). Hij is de spijs van hun zielen, dat levende brood, dat uit de hemel is neergedaald, (Joh. 6:51). Hij is niet alleen hun spijze, maar ook hun broeder, (Hebr. 2:11), en hun broeder niet alleen, maar ook hun geestelijke Bruidegom, (Hos. 2:11). Bruidegom ja, en tegelijk is Hij hun altijd levende Koning, (Ps. 2:6). Koning en ook herder, overste herder, overste leidsman, (Hebr. 12:2). Hij is de weg en tegelijk de wegwijzer, hun licht en ook hun levenskracht, (Ps. 27:1), en al hun troost en zaligheid. Ja, wie zou het mogelijk zijn, om al de dierbare eigenschappen van Jezus op te tellen? Die Hem kent moet per slot van rekening met de Bruid zeggen: alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Nu, over die Jezus, die alles is voor allen die op Hem wachten, hopen wij thans nader te spreken.

Tekst: Jesaja 61:3

Om de treurigen Sions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest; opdat zij

genaamd worden eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde.

Wij letten hier:

- A. Eerst**, op het volk waaraan de belofte gedaan wordt in het algemeen.
- B. Ten tweede**, op de toestand waarin zij waren in het bijzonder.
- C. Ten derde**, op de belofte aan hen gedaan.
- D. En ten vierde**, zien wij aan wie voor dit alles de eer en heerlijkheid toekomt.

A. Eerst letten wij op het volk aan hetwelk de belofte gedaan wordt in het algemeen. Wat wij in de letter en ook geestelijk door Sion te verstaan hebben, zagen wij onlangs over Zef. 3:16; en is hier niet nodig herhaald te worden. Hier wordt gesproken van het ware en geestelijke Sion, het ware gunst- en bondsvolk van de Heere, elders genoemd gebondenen, die daar hopen, (Zach. 9:12), of ook wel een ellendig en arm volk, (Zef. 3:12), of ook een klein overblijfsel, (Jes. 1:9). Hier worden ze "treurigen Sions" genoemd, omdat ze treuren over de volgende drie dingen.

Ten eerste. Zij treuren over zichzelf. Zij treuren omdat ze tegen de Heere gezondigd hebben; omdat ze nog tegen de Heere zondigen; en omdat zij vóór de dag des doods, geen beterschap kunnen beloven. Ik zei, dat ze treuren omdat ze tegen de Heere gezondigd hebben. Mogelijk waren zij wel dertig of veertig jaren zorgeloze wereldlingen die in hun ellendig eertijds op de brede weg voortsnelde, zonder naar God of Zijn gebod te vragen, en zonder om het heil en het behoud van hun onsterfelijke ziel te denken. Nu hebben zij wel andere ogen gekregen om te zien; nu voelen zij wel andere keus in hun zielen en hebben de dienst der zonde plechtig afgezworen; maar gij voelt toch vanzelf, dat ze niet anders dan met treurigheid aan hun voorheen zo heerlijk vermorste tijd kunnen terugdenken, die zij in de dienst van een lankmoedig en goedertieren Opperwezen hadden moeten besteden en die nu voor eeuwig weg is, en die zij niet op hun blote knieën kunnen terug kruipen. „Ach", moeten zij wel eens bij zichzelf zeggen, „hoe heb ik toch mijn jeugd verbeuzeld in de nietigheden van de wereld en vele dierbare genademiddelen verzuimd die ik had kunnen bijwonen! Vele arme zielen liggen in de hel, die wellicht zo hardnekkig en onbuigzaam niet waren als ik. Niet anders dan met schaamte en treurigheid kan ik aan mijn vervlogen tijd denken, die in alle eeuwigheid niet zal terugkeren en die ik in de dienst van God had moeten besteden, maar die ik integendeel heb verwaarloosd en verzondigd."

Maar niet alleen treuren zij omdat ze voorheen in hun natuurstaat niet geleefd hebben zoals het hun betaamde; maar bijzonder omdat ze nu, nu ze toch een ander leven kennen en een andere behoefte gevoelen, en een andere Meester met hun hart gekozen hebben, dat zij nu nog niet kunnen leven zoals het hun als Christen betaamt. „Ach", moeten zij dagelijks zeggen, „wat komt er toch weinig van al mijn zo ernstig opgevatte plannen en voornemens terecht! Toen ik mij aan God en Zijn weg, aan Jezus en Zijn dienst verbond, hoopte ik honderdvoudige vrucht te dragen; maar ach, als ik nu met dertigvoudige nog maar niet te hoog reken; ten minste, honderd, of zestigvoudig durf ik mijzelf niet toe te schrijven. Ik moest dus treuren over mijn zonde en zondige aard, die ik lang zo meer leer kennen, en die zich helaas, onder mijn allerbeste plichten vermengt."

Verder treuren de ware treurigen Sions omdat zij de Heere vóór de dag van hun dood geen beterschap kunnen beloven. Dat wil zeggen: dat zij onvolmaakt en gebrekkig blijven zullen tot aan hun sterfuur toe.

Gij moet echter niet denken, dat des Heeren volk altijd ongelovig en moedeloos treurt, en zo'n verdrietig en zwaarmoedig leven leidt. Nee, behalve dat een waar Christen als de kamerling zijn weg met blijdschap reist, en soms vrolijk, ja zeer vrolijk is in de God van zijn heil; zo is ook zijn boetvaardige treurigheid over zijn gebrek van die aard, dat er meer zoetheid in ligt dan in al de schijnvreugde van de arme wereld. Nee, een ware godvruchtige wil zijn *droefheid naar God* niet graag missen, en is liever met David *over zijn zonde bekommerd*, en met Ezra *voor God beschaamd*, dan om zich te bevinden in een toestand van hardheid en heelheid des harten. Maar gij vraagt, of een echt godvruchtig mens dan afwisselend blij en droevig, opgeruimd en neergebogen is? Ja, dat is wel zo; maar toch moet ik ook zeggen, dat hij honderden malen blij en droevig, verheugd en beschaamd is op hetzelfde ogenblik. Ik kan niet blij zijn over Gods goedheid, of ik voel ook dadelijk treurigheid over mijn kwaadheid; verheug ik mij in de onbezweken trouw van Jezus, dan ben ik tegelijk beschaamd en verlegen over mijn duurzame ontrouw en ellende. Verder moet ik zeggen, de innige gewaarwordingen van de rechte treurigen Sions laten zich beter voelen dan beschrijven. Het arme volk van God is in een zeker opzicht, als ik het eens raar zeggen mag, gelijk aan het koor der vrijmetselaars; gij moet er eerst zelf onder zijn, eer gij goed begrijpen kunt hoe ze van binnen gesteld zijn. Maar indien gij waarlijk een godzalig mens wordt, hun innerlijke toestand en zoete genietingen op de weg ten hemel, zou u wel duizend procent meevallen.

Ten tweede. De treurigen Sions treuren ook over de zonde van anderen, en dat Jezus zoveel vijanden en zo weinig oprechte volgelingen heeft. Dit ziet gij klaar in Lot, die dag bij dag zijn rechtvaardige ziel kwelde, omdat zijn buren en stadsgenoten God en godsdienst verzaakten, de brede weg kozen en zich voor een eeuwig verderf rijp maakten, (2 Petr. 2:8). Ziet het ook in Paulus, die van de onbekeerde toestand en van de vijandschap van zijn mede-Israëlieten zeggen kon, dat het hem een grote droefheid, en zijn hart een gedurige smart was, (Rom. 9:2). En laat niemand denken dat hij een oprecht Christen wezen kan, zonder iets van deze toestand van Lot en Paulus te kennen. Genade is niet afgunstig. Hebt gij voor uzelf de weg ten hemel gekozen en bevindt gij er u goed bij, door genade deze stap gedaan te hebben; dan kan het ook niet anders, of gij zou zo graag aan anderen hetzelfde voorrecht gunnen, en het smart u als anderen, en daaronder wellicht ook uw eigen betrekkingen, de weg des verderfs ingaan.

Ten derde. Ook treurt het ware volk over Sions eigen verval; als er bij voorbeeld een schaarse bedeling des geestes moet worden opgemerkt, en als er weinig leven en troost bij Sions volk is; als er veel twist en onenigheid is onder het volk, dat samen eenmaal door de enge poort hoopt in te gaan; als er weinig zegen onder de bediening van het Woord is en weinig zielen in Sion geboren worden, die de Satan ontruikt en voor Christus gewonnen worden. En ook als er velen zijn die de naam van Sion dragen, en onder Sion zijn ingedeeld door doop, belijdenis en avondmaal, en die intussen dood zijn in zonde en misdaden en niets minder als de ware kenmerken van het ware Sions volk dragen. Dit toch is een eigenschap van het leven, blij te zijn als Sion bloeit, en te treuren als Sion kwijnt, en zo van harte Sions belangen de onze te maken.

B. Ziedaar, iets gezegd van de treurigen Sions in het algemeen. Nu letten wij in de tweede plaats op de toestand waarin Sion ons in de tekst voorkomt in het bijzonder. Die toestand wordt ons met drie woorden hier beschreven, namelijk: *as*, *treurigheid*, en een *benauwde geest*.

Eerst wordt er gesproken van *as*. Mensen die in rouw en druk verkeerden, deden toentertijd geen zwarte band om de hoed, zoals wij tegenwoordig doen, maar zij deden een zak om de lendenen en zaten dan neer op of in de *as*, of deden ook wel *as* op hun hoofd. Dat was zozeer geen instelling van God, maar een landsgewoonte en teken van rouw dragen. Zo lezen wij bij Job, van stof en *as*, (Job 42:6), en elders van zak en *as*, (Jes. 58:5), en van vasten en *as*, (Dan. 9:3), en van de koning van Ninevé, dat hij neerzat in de *as*, (Jona 3:6). Daarop zien dan ook de woorden van Jezus toen Hij zeide: zij zouden zich in zak en *as* bekeerd hebben, (Matth. 11:21). Het woordje *as* geeft dan het rouwbedrijf van Sions volk te kennen.

Verder lezen wij hier van Sions treurigheid, of bedroefdheid der ziel, over de drie voorgemelde zaken; waar dan het treuren over rampen en sterfgevallen nog wel eens kan bijkomen.

En eindelijk wordt aan Sion hier toegeschreven *een benauwde geest*. Ach! dat is nog wat anders dan de gewone treurigheid. Weet gij wanneer Sion wel eens een benauwde geest kan hebben? Als dood, oordeel en eeuwigheid op het hart weegt en de arme ziel weet dan geen raad of uitkomst, en zij kan geen geloofsoog op de Heere Jezus krijgen en op Zijn volbrachte zoenoffer. Dan wordt de benauwde geest wel eens gekend en de ziel weigert dan wel eens met Asaf om vertroost te worden. Nog meer, al is de ziel al jaren op de weg naar de hemel geweest, dan kunnen er toch nog wel dagen der benauwdheid komen, als de verdorvenheden van binnen woelen en als de duivel van buiten als een leeuw aanvalt en de arme Christen begint zijn genadestaat te vertwijfelen, en de Heere houdt soms dagen achtereen Zijn liefelijk aangezicht verborgen en schijnt meer gramschap dan liefde aan de ziel te vertonen; dan wordt die benauwde geest wel eens gekend en de ziel roept dan wel eens moedeloos uit: met bitterheden heeft Hij mij verzadigd! (Klaagl. 3:15).

Geliefden! onder Godsgemis en inwendige bestrijding kan de geest wel eens benauwd worden. Hoewel de hedendaagse gemakkelijke Christenen en lichtzinnige geloofsmannen daar niet van weten willen. Die maken zulke verbazende sprongen, dat wij niet half mee kunnen. Evenwel zijn wij blij, dat wij die benauwde geest niet alleen in ons gemoed vinden, maar ook in onze dierbare Bijbel, en daar wel als een gemoedstoestand van Sions treurigen.

C. Maar laat ons nu ten derde letten op de belofte die aan de treurigen Sions gedaan wordt.

Het is hier wat groots. Doch het is niet voor de vliegers, maar voor de kruipers; voor de treurigen Sions. Jezus giet Zijn wijn en olie in geen andere harten dan in die ter dood toe gewond zijn. Kunt gij altijd vliegen en springen en uzelf met een Bijbel vol beloften, zonder Jezus, genoegzaam versterken, dan heeft de Heere hier aan u geen boodschap. Maar Sions treurigen wordt beloofd: *sieraad voor as*. Het rouwdragen zou een einde nemen en de Heere zou ze met een aangenaam sieraad versieren. Wat is naar uw inzien wel het voornaamste sieraad van een godvruchtig mens? Ik voor mij, denk het sieraad van Gods beeld, waar Mozes om bad voor Israël, toen hij zeide: Heere, laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden, (Ps. 90:16). Dat is des Christens voornaamste sieraad, als Gods werk aan Zijn knechten wordt gezien, bij elke gepaste gelegenheid. O! wie zou daar niet naar verlangen? Verder in bijzonderheden, het sieraad van oprechtheid in woord en daad; het sieraad van ootmoed, van een arm, nederig hart en karakter; het sieraad van zachtmoedigheid, waardoor men geleden ongelijk kan verdragen en vergeven, en twee mijlen kan gaan, als men maar tot een gedwongen wordt; het sieraad van milddadigheid, hulpvaardigheid en

vriendelijkheid en meer andere vruchten van de Heilige Geest, die de Christen opsieren voor God en mensen.

Verder belooft de Heere *vreugdeolie voor treurigheid*. Het is alles geestelijk en ziet op een ruime vertroostende uitstorting van de Heilige Geest. De treurigheid zou ophouden en zij zouden met David kunnen zeggen: Gij hebt mij mijn weeklacht veranderd in een rei; Gij hebt mij met blijdschap omgord, (Ps. 30:12).

En voor een benauwde geest zou God hun geven *het gewaad des lofs*. Het alles samen genomen, wil zeggen: de treurige Sions, zal een verheugde Sions worden; de oprechte zal uit de duisternis het licht opgaan; die op de Heere wachten, worden niet beschaamd; de arme zoeker zal op de tijd van de Heere een rijke vinder worden; God, die hen eerst zocht en trok, en tot hiertoe onder alle strijd en tegenstand bewaarde, zal steeds Zijn hand aan hen houden en Zijn werk in hen voltooien.

Daarom volgt er eindelijk, dat ze zouden zijn een planting des Heeren en eikenbomen der gerechtigheid. Zij, die vroeger geslingerd werden als een riet in het water, ja als een gekrookt riet in de sloot, zouden later door Gods genade bij een eikenboom der gerechtigheid vergeleken kunnen worden. En waarom?

Omdat Gods kinderen als eikenbomen der gerechtigheid in een goede grond inwortelen, namelijk in de aangebrachte gerechtigheid van Christus; daarom zegt Paulus dat ze zijn geworteld in Christus Jezus de Heere, (Col. 2:6,7). In het zand van eigengerechtigheid kunnen zij niet wortelen. Ach, dan zou de boom niet kunnen groeien, maar sterven en vergaan als de wonderboom van Jona, die in één nacht opschoot, maar ook weer op de volgende dag verdorde.

Eikenbomen worden Gods kinderen hier ook genoemd, omdat ze in de hoogte opgroeien, opwassen in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus, (2 Petr. 3:18) en omdat het de behoefte van hun zielen is, om te bedenken en te zoeken de dingen die boven zijn, (Col. 3:1).

Eikenbomen ook, omdat ze door de genade Gods vast staan. Een rechtvaardige is een eeuwige grondvest, (Spreuk. 10:25) en geen stormwind werpt ze ooit omver, hoe ze dan ook mogen geslingerd en geschud worden. Er zijn al wat orkanen, stormwinden en onweersbuien over die arme treurigen Sions losgebroken, en duizendmaal hebben ze bedreigd neer te storten en evenwel staan ze nog tot op deze dag, en zullen ook staan tot in eeuwigheid, want zij worden bewaard in de kracht Gods.

Eikenbomen nog eens: omdat ze zichtbaar zijn voor aller oog. Die bomen kunt gij verder zien dan de hoogste toren. Zij worden opgemerkt in de hel; dit kunt gij zien uit de vraag van de Heere aan de Satan, of hij Job kende of acht op hem geslagen had, en uit het antwoord dat de duivel op die vraag gaf, (Job 1:7-9), en uit het antwoord dat de duivel gaf aan die zeven duivelbezwervers waar wij in de Handelingen van lezen: Jezus ken ik en Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij? (Hand. 19: 13-15). Uit die twee plaatsen ziet gij, dat de duivel Job en Paulus zeer goed kende, en dat dus die eikenbomen in de hel opgemerkt worden. Maar ook op aarde worden zij opgemerkt, als een sekte die overal tegengesproken wordt, (Hand. 28:22). In de Kerk van Christus worden zij opgemerkt, als het zout der aarde, als het steunsel van het land, (Jes. 6:13). En in de hemel als Gods beste vrienden en bondgenoten, medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods, (Ef. 2:19).

Eikenbomen eindelijk, om hun nuttigheid. De eik geeft ons gebinten voor onze huizen, balken en planken voor onze schepen en ook planken voor onze doodskisten; ja zelfs is de eik nuttig tot in de kleinste bijzonderheden, dat ziet gij zelfs in het najaar als de arme lieden zou vlijtig bezig zijn om de kleine eikeltjes te verzamelen tot voedsel voor het vee, en om ook later weer jonge eikenbomen aan te kweken. En hoe erg nuttig zijn nu ook de geestelijke eikenbomen der gerechtigheid! Stonden die er

niet meer, ook in ons vaderland, dan waaide alles omver en ons land ging verloren, gelijk wij zien uit Sodom, waar God nog om tien rechtvaardigen alles zou verschoond hebben.

O volk van God! Zijt gij wellicht nog maar een klein eikenboompje? Ik ben toch blij dat gij er zijt. Gij geeft toch ook enige eikeltjes voor de behoeftigen, en een takje voor de takkenbos, en een takje voor de haard. Wordt gij wat groter, gij geeft een paaltje, een plankje. En beklimt gij de volle hoogte en dikte, dan zijt gij bekwaam voor de scheepsbouw, of voor andere nuttige zaken. Elk in zijn soort, elk in zijn mate en wasdom, bomen en boompjes, samen zijn ze nog het steunsel van het land.

Nu, dit alles, dat Sions treurigen wordt toegezegd: het is voor geen geld te kopen, door geen arbeid te verdienen en door geen wapens te veroveren. Maar nu, de Heere zou het ook de treurigen Sions *beschikken*, zegt onze tekst. In vers één wordt gesproken van uitroepen en van een blijde boodschap brengen; maar hier is het wat meer; het is hier niet beloven of aanbieden of toezeggen, maar *beschikken*, ter hand stellen, in de schoot werpen.

Maar ach! er is iets dat de bron van Gods zegeningen heeft gestopt; er is een scheiding gemaakt tussen God en de zondaar; God is heilig en wij onrein, en nu kan God immers geen gemeenschap met ons oefenen? Ja, dat dit zo is, dat was de treurigen Sions niet onbekend, maar was zelfs de voornaamste oorzaak van hun treurigheid. Maar langs welke weg kon God hun dan zoveel heil beschikken? Wel, God de Vader had de Borg, Zijn Zoon, gezalfd, verordineerd en in de volheid des tijds ook gezonden in de wereld. En in en door die Christus zou dit alles nu aan die armen en treurigen Sions beschikt worden. En daarom heeft ook Jezus onze tekstwoorden op Zichzelf toegepast in de synagoge te Nazareth, gelijk ons Lukas verhaald, Hoofdstuk 4:17-21.

D. Wie komt nu van dit alles de eer toe? De treurigen Sions? O nee! Zij zullen genaamd worden een planting des Heeren, *opdat Hij, de Drieenige God verheerlijkt worde*. Of gelijk elders gezegd wordt: een spruit Mijner plantingen, en een werk Mijner handen, opdat Ik verheerlijkt worde, (Jes. 60:21). God alleen komt dus de eer toe van alles wat Hij aan Zijn volk beschikt heeft, nog beschikt en ook beschikken zal tot in alle eeuwigheid.

Hij heeft hen uitverkoren, niet om voorgezien geloof of goede werken, maar naar Zijn vrijmachtig welbehagen en naar de rijkdom van Zijn genade.

Hij heeft hen krachtdadig geroepen, misschien toen er op hetzelfde ogenblik, in hetzelfde kerkgebouw of vergadering, meer dan duizend mensen vergaderd waren, die allen weer gingen zoals zij gekomen waren; maar hen trof het Woord, hen trok de Geest, hen zocht de Heere, als een verloren penning; en dat niet omdat ze buigzamer of beter waren dan anderen, maar omdat het uur der minne daar was, en omdat de genade Gods het juist op hen gemunt had.

Hij heeft hen almachtig bewaard, terwijl anderen weer afvielen en de wereld weer liefkregen, die schijnbaar ook de goede weg gekozen hadden. Niet omdat ze meer gehard waren tegen de verzoeking, of edeler natuur, of standvastiger karakter hadden dan anderen, maar om Zijn eeuwige almacht, trouw en liefde aan hen te bewijzen.

Hij beurt hen op als ze gevallen zijn, geneest hen als ze krank zijn, vertroost hen als ze bedroefd zijn en bewijst hen Zijn ontfermende goedheid, liefde en trouw, de gehele weg over; en als zij eenmaal Zijn raad hebben uitgediend, neemt Hij ze allen op in de eeuwige heerlijkheid, om te rusten van hun arbeid en om Zijn liefde en troost te genieten tot in alle eeuwigheid.

Zij zouden naar God niet gezocht hebben, had Hij niet eerst hen gezocht! zij zouden nog met Demas de wereld weer lief krijgen, indien Hij hen niet almachtig bewaarde; zij kwamen nooit in de hemel, als Hij Zijn almacht, wijsheid, trouw, liefde en genade er niet aan besteedde, om hen daar te brengen.

Nu dan, wie moet hier de roem hebben? O! de treurigen Sions weten het wel, als zij met David roepen: Niet ons, o Heere! niet ons, maar uw Naam geef eer, om uwer goedertierenheid en om uwer waarheid wil, (Ps. 115:1). En als zij met Paulus vragen en antwoorden: Waar is dan de roem? Die is en blijft voor eeuwig uitgesloten, (Rom. 3:27).

TOEPASSING

Behoort gij nu tot die eikenbomen? Of tot de boompjes, het lage struikgewas? Of zijt gij nog een gekrookt rietje? Zijt gij een arme, treurige Sions? Wie en wat zijt gij toch? „Ik ben een grote en stevige eikenboom der gerechtigheid!" Zo zegt mogelijk iemand van u. Nu, ik heb het meer zo gehoord; ik heb meer de mensen zichzelf zo horen schatten. Maar dan dacht ik: lieve ziel! als het maar goed uitkomt. Kan de eik zichzelf schatten? De boom, kan die zijn eigen waarde bepalen? Zoudt gij ook te hoog van uzelf gevoelen?

Ach! als gij maar niet behoort tot die doornen en distelen, die nabij de vervloeking zijn, en welker einde is tot verbranding, (Hebr. 6:8). Als gij maar niet behoort tot die distelen en stinkkruid waar Job van spreekt, (Job 31:40), en dat nergens toe deugt, dan om weggeworpen te worden.

Ware treurigen Sions, die over zichzelf treuren, die naar God bedroefd zijn, die een mishagen aan zichzelf hebben vanwege hun zonden, en die met al hun ellende naar Jezus vluchten; daar worden hier in de tekst en elders in de Bijbel, heerlijke beloften aan gedaan. Ja, dat arme volk heeft een Bijbel vol beloften, en Jezus heeft voor hen een hart vol liefde, en eenmaal zullen zij genieten een hemel vol heerlijkheid.

Maar dat zuchten en treuren, dat bidden en worstelen, dat zoeken en strijden acht gij wellicht beneden uw rang en waardigheid; of ten minste gij hebt er geen kennis aan en ook geen begeerte toe. En die benauwde geest, waardoor Asafs ziel weigerde getroost te worden en waar ook Gods volk nog wel eens onder gebogen gaat, als zij in de strijd verkeren en Gods licht aan hun hart missen, daar spot gij mogelijk mee. Vrienden, hoe is het, dient gij de wereld, zoekt gij buiten Jezus uw vermaak? Leeft gij mogelijk zedig, maar zorgeloos? Of raapt en schraapt gij maar het wereldse goed bijeen, zonder u met uw eeuwige belangen veel in te laten? Denkt er toch over na, gij zijt met mij op de grote reis naar de eeuwigheid en dan zal ons aller lot voor eeuwig beslist worden. De zonde moet toch betreurd worden en daartoe moet ze gekend worden. Indien gij ze niet leert kennen en betreuren en ermee naar Christus leert vluchten, maar wel tevreden met uzelf, maar blijft zoeken naar de schatten van de wereld, of uw vermaak zoekt in de genietingen der zonde, dan zal het in het eindelijk jammerlijk met u aflopen. Wij hebben gezien, dat Sion weleens een benauwde geest heeft. Maar ik vrees voor u, dat gij die benauwde geest bij ondervinding zult leren kennen als het voor eeuwig te laat is. Mij dunk, in de dag der algemene opstanding, dan zullen er miljoenen mensen zijn met een benauwde geest, die zich, uit het graf opstaande, verwezen zullen zien aan de linkerhand van de grote Wereldrechter en veroordeeld tot het lijden van de straf van het eeuwige vuur. En zullen dezen dan geen benauwde geest hebben, als zij rondom zich zullen zien een brandende wereld en onder zich een wijdgapend verderf? Zullen zij geen benauwde geest hebben, als zij vruchteloos moeten kermen over een al te jammerlijk verzuimde tijd der genade; als zij herdenken

zullen dat ze in de gelegenheid zijn geweest om zalig te worden, maar zij die dierbare gelegenheid hebben verwaarloosd? Ja, dan zullen zij een benauwde geest hebben en eeuwig zullen zij dan benauwd, onrustig en wanhopend blijven. Geliefden, dit is reeds het lot van vele duizenden en zijt toch gewaarschuwd dat het ook niet het uwe wordt.

De grote Heere Jezus spreekt hier in de tekst van het beschikken van allerlei heil. En dat kan en wil Hij nog beschikken, want de zaligheid van de zondaar is in Zijn macht. Al wat u ontbreekt, schenkt Hij, zo gij het smeekt, mild en overvloedig. Ach, mocht gij dan nog eens beginnen te smeken om genade tot ontdekking, tot verzoening, tot bekering, heiligmaking, bewaring en zaligheid. Het had reeds lang te laat kunnen zijn, maar het is toch door de eindeloze lankmoedigheid Gods nu nog niet te laat. Zoekt dan nog de Heere, terwijl Hij te vinden is, eer de deur toegaat, om tot in alle eeuwigheid niet weer geopend te worden.

Maar gij, treurigen Sions! tot u nog kort het volgende.

Vooreerst. Treurt gij niet alleen over uw uitwendige zonde, maar vooral over uw zondige aard! Treurt gij ook over uw zonde, die u in uw beste plichten en gebeden aankleven? Zoudt gij niets liever hebben als een arm, nederig, Godzoekend en Godvrezend hart? Hongert en dorst gij naar de gerechtigheid van Christus en ook naar de gerechtigheid des levens? Smeekt gij dagelijks om Gods Geest, opdat die u mocht leren geloven, leren bidden en strijden? Dan mag ik u zeggen op grond van onze tekst: er is voor u een Bijbel vol beloften. God belooft u hier licht uit de duisternis en verlossing van een benauwde geest. En Hij die het belooft is getrouw en zal het ook op Zijn eigen tijd beschikken. Zegt dus vrijmoedig met de dichter: ik blijf de Heere verwachten; mijn ziel wacht ongestoord; ik hoop in al mijn klachten, op Zijn onfeilbaar Woord. Ja, gij behoeft geen moed op te geven, maar moogt met vrijmoedigheid aanhouden, want Jezus is aan u Zijn woord kwijt geworden.

Ten tweede. Bidt veel om het sieraad van een nederig, oprecht hart en een aan God gewijde wandel. Denkt gedurig aan de bede van Mozes: *Heere, laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden.* En bidt daar veel om, dat Gods werk dan ook aan u mag gezien worden, waar gij gaat of staat. Weest nederig, zachtmoedig, oprecht, vriendelijk, behulpzaam, getrouw in uw beroep, onderdanig aan uw meerderen, billijk en verdraagzaam omtrent uw minderen en zoekt in alles en ten allen tijd Gods beeld te vertonen. Zo doende zult gij een sieraad zijn in kerk, maatschappij en familie en God zal in u verheerlijkt en geprezen worden.

Ten derde. Zo lang gij hier beneden zijt, wordt gij nog niet volkomen verlost van *as, treurigheid en een benauwde geest*, waar trouwens nog telkens de heiligen van de beide testamenten over geklaagd hebben. Maar wat nood, de Heere zal wel zorgen dat de vloed niet te hoog klimt en dat Hij ook gedurig weer sieraad en vreugdeolie geeft en spoedig gaat gij naar de hemel en daar bekleedt u de Heere in nadruk met het gewaad des lofs tot in alle eeuwigheid. Zo dan, draagt hier met moed uw kruis en verwacht met blijdschap eerlang uw kroon.

OEFFENING 17

Oefening over Spreuken 2:7

VOORAFSPRAAK

Maakt u dan op en gaat heen; want dit land zal de rust niet zijn, (Micha 2:10). Met deze woorden uit de profeet Micha, verliet een zeker iemand, die zelden lang rust op een plaats had, waar hij wat lang verkeerde, ons vaderland, om rust in een ander werelddeel, in Amerika te zoeken. Maar toen hij daar gekomen was en enigen tijd verkeerd had, vond hij ook daar geen rust, maar keerde, zo men zegt, van daar terug met de woorden van een andere profeet, waar wij lezen: Wat reist gij veel uit, veranderende uw weg? Gij zult ook van Egypte beschaamd worden, gelijk als gij van Assur beschaamd zijt. Gij zult ook van hier uitgaan met uw handen op uw hoofd: want de Heere heeft al uw vertrouwen verworpen, zodat gij daarmee niet zult bedijen, (Jer. 2:36,37).

Wij laten de onrustige reiziger van Nederland naar Amerika en weer van Amerika naar Nederland, stil aan zijn plaats, maar in de twee Bijbelteksten waardoor hij optrok en terugkeerde, vinden wij twee treffende bewijzen van de jammer van deze aarde, die ons zonderling leren, dat hier de ware troost en rust maar niet te vinden is.

Dit land zal de rust niet zijn! Ziedaar, het opschrift van elk werelddeel; het opschrift ook van elk bijzonder koninkrijk, en stad, en dorp, en buurt en huisgezin. Nee, ware rust en bestendig vermaak wordt hier omlaag vruchteloos gezocht en nimmer gevonden.

„*Zeldenrust*”, heb ik meer dan eens op een hek of huis gevonden als een naam der woonplaats of hofstede, en dan dacht ik wel eens bij mijzelf: daar, dacht ik, woon ik ook; ik woon met vrouw en kinderen op groot *zeldenrust*, waar het wel niet zo heel kwaad is, want ik woonde daar reeds vijftig jaar, en heb er veel goeds van de Heere genoten, en elke dag dubbele reden gehad om Zijn grote Naam te danken. Ik geniet er dagelijks de vruchten van Gods lankmoedigheid en zegenende goedheid in zulk een ruime mate, dat ik zonde zou doen met te klagen. En als mij de mensen vragen hoe het met mij gaat in mijn woonplaats? dan moet ik antwoorden: „nu, in aanmerking genomen dat ik op groot *zeldenrust* woon, dan gaat het mij al zonderling goed.” Als wij evenwel denken aan de eeuwige rust, die er voor des Heeren volk overblijft en aan de gedurige onrust van onze tegenwoordige verblijfplaats, waar iedere dag genoeg heeft aan zijns zelfs kwaad en waar het gedurig ijdelheid, moeite en kwelling des geestes is; dan moeten wij de doden wel eens gelukkig achten die *in de Heere* gestorven zijn, en die nu de hemelse rust, voor de gedurige moeilijkheid dezer aarde hebben in de plaats gekregen, en tevens achten wij ook dat volk gelukzalig, die met grond geloven kunnen dat zij op reis zijn naar die bestendige rustplaats der heiligen.

En nu, over die rustplaats en over het volk dat daarheen reist, en over hun ontmoetingen, en over de ondersteuning des Heeren, die zij hier genieten, hopen wij thans nader te spreken, in de hoop op Gods zegen.

Tekst: Spreuken 2:7

Hij legt weg voor de oprechten een bestendig wezen; Hij is een schild dengenegen, die oprechtelijk wandelen.

- A. *In de eerste plaats* letten wij hier op de personen aan wie de belofte in onze tekst gedaan wordt.
- B. *Dan zien wij* wat God hen belooft in de eeuwigheid.
- C. *En ten derde*, wat hun wordt toegezegd hier in de tijd.

A. In onze eerste hoofdzaak letten wij dan op de personen die het onderwerp zijn van de tekstbelofte, die ons hier voorkomen als oprechten, en die dit dan ook naar buiten vertonen door oprecht te wandelen. Oprechten, om die wat nader te leren kennen, moeten wij de volgende dingen van hen opmerken.

Ten eerste. Oprechten zijn geen volmaakten, en oprechtheid is geen volmaaktheid. Iemand kan oprecht zijn en toch wel eens door een onoprecht woord, of door een onoprechte daad, tot zijn smart en leedwezen overvallen worden. Jakob was een oprecht man, gelijk wij nadrukkelijk van hem in de Schrift opgetekend vinden, (Gen. 25:27); wie zal nochtans zijn woorden en handelingen van onoprechtheid vrij pleiten, toen hij zijn oude, blinde en godzalige vader door leugen misleidde, en zo met bedrog de zegen verkreeg, (Gen. 27:19-27)? De goede David was een oprecht man, een man naar Gods hart, die door de genade zeggen mocht: doe mij recht! Heere! want ik wandel in mijn oprechtheid; en ik vertrouw op de Heere, ik zal niet wankelen, (Ps. 26:1). Wie zal nochtans deze goede man, van een onoprechte daad verschonen toen hij tot Achis, de Filistijnse koning zei: ik ben tegen het Zuiden van Juda ingevallen, en heb also mijn eigen landgenoten aangevallen en verslagen; daar hij integendeel, niet tegen zijn eigen volk, maar tegen de Gesurieten, Girzieten en Amalekieten gestreden had, (1 Sam. 27:8-12). En wie kan de hartelijke oprechtheid van Petrus betwijfelen? En toch moest Paulus hem eenmaal in het aangezicht bestraffen over zijn veinzerij, en hem toeroepen: gij wandelt niet naar de waarheid van het Evangelie, (Gal. 2:11-14).

Dus dan, oprechtheid is geen volmaaktheid, en niemand is zó oprecht, of hij moet zich nog dagelijks voor God schamen en zijn overgebleven onoprechtheid ernstig betreuren, en verzoening zoeken in het dierbare bloed van Christus.

Ten tweede. Toch zijn oprechten welmenend en hartelijk gezet op dat oprechte leven voor de Heere, en ze zijn liefhebbers van de bevelen des Heeren en willen die gaarne van harte betrachten en gehoorzamen. Het is hun een blijdschap recht te doen, gelijk de Schrift zegt, (Spreuk. 21:15). Daarin oefenen zij zich, om altijd een onergerlijk geweten te hebben bij God en de mensen, (Hand. 24:16). Alle zondige en hoogmoedige bijoogmerken, in bidden, zingen, spreken en in de ganse godsdienst, worden door hen gehaat en bestreden; zij wensen God op hun hart te laten zien en willen niets liever dan om met Petrus te zeggen: Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U lief heb, (Joh. 21:17), en dat het mij om waarheid en godzaligheid te doen is.

Ten derde. Een oprechte zoekt ook in oprechtheid met zijn naasten om te gaan. Hij heeft zijn naasten lief, ten minste in de beginselen, uit een oprecht hart. Hij wil ook graag overal Christen zijn en zó wandelen dat hij niemand aanstoet of ergernis geeft, maar dat hij als een Christen nagezien kan worden. Hij haat het vreselijk, om met Jakobs fijne stem te spreken en met Ezau's ruige hand te werken; hij haat het vreselijk, om een Christen te zijn onder de Christenen en een wereldling onder de wereldlingen. Hij denkt al biddend en strijdende veel om die regel van Jezus, gelijk gij wilt dat u de mensen doen, doet gij hen desgelijks. Daarom tracht hij eerlijk, oprecht, vriendelijk en behulpzaam te zijn tegen allen, niemand hatende of verachtende, omdat

hij zichzelf beschouwt als een arm zondaar, die van nature niets eigens heeft dan schuld en blindheid, en die alleen door genade van de allersnoodsten onderscheiden is. *Ten vierde.* Een oprechte ook, hij zoekt oprecht met zichzelf te handelen en trouw met zijn eigen hart om te gaan. Hij weet dat er geen bozer ding is dan zijn eigen hart; hij weet dat het menselijk hart arglistig en dodelijk is en genegen om zijn eigen bezitter te bedriegen. En van hier dat hij bang voor zelfbedrog, gedurig met David bidt, om zielsontdekkende genade; om toch voor de eeuwigheid op geen verkeerd fundament te bouwen; maar dat hij Jezus maar recht mocht kennen en op Hem alleen mocht rusten door het geloof.

Ten vijfde. Een oprechte bidt dagelijks om meer oprechtheid. In onze tekst worden ze daarom nader omschreven als zulken die oprecht *wandelen*. Nu, wandelen is een vermakelijke uitspanning en ook iets waardoor men voortkomt. En onder beide deze denkbeelden moeten wij ons den oprechte ook voorstellen. Hij heeft vermaak in oprechtheid, en zoekt dus in deze deugd voorwaarts te geraken; en wetende dat hij in deze nog zo diep gebrekkig is, laat hij niet na, om met David te bidden: Heere, laat oprechtheid en vroomheid mij toch behoeden en maak mij dagelijks door Uw geest als Job, oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad!

B. Ziedaar, iets gezegd van de lieden die het onderwerp van de tekstbelofte zijn. Laat ons nu in de tweede hoofdzaak over gaan om te zien wat God in de eeuwigheid voor hen doen zal. De tekst leert ons, dat Hij voor hun *weg legt een bestendig wezen*. De geleerden zeggen, dat het oorspronkelijke grondwoord zoveel zegt als een groot goed, dat *wezenlijk* en *bestendig* is, en verstaan er dan de eeuwige gelukzaligheid door.

Dus wordt hier zeker bedoeld, de hemelse rust, of dat grote goed waar David van spreekt, dat God heeft weggelegd voor die Hem vrezen, en dat Paulus noemt, een gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht van heerlijkheid. En hierover moeten wij dan deze drie dingen opmerken.

Ten eerste. De hemelse gelukzaligheid is een wezenlijk goed, in onderscheiding van alle aardse pracht, eer en grootheid, die meer wezenloos als wezenlijk is; meer *schijn* als *zijn*; daarom genoemd, ijdelheid der ijdelheden, (Pred. 1:2). En zou het geen wezenlijk goed zijn, als het verstand van des Heeren volk in de hemel volkomen zal verlicht zijn? Daar wij hier menigmaal met verdriet onze dierbare Bijbel lezen, omdat wij er, door de droevige verduistering van ons verstand, nog zo weinig recht van begrijpen. En zou het ook geen wezenlijk goed zijn, als de wil volkomen heilig zijn zal, om het in alles met de Heere volmaakt ééns te zijn? Daar wij hier zo menigmaal willen wat God niet wil, vooral in druk en kruiswegen, in de bange dag van tegenspoed. Nog meer: zou het geen wezenlijk goed zijn, als het geweten volkomen en altoos zal gerust zijn, zonder ooit de smartelijke naweeën van de zonde te ondervinden? Zeker, in de hel knaagt een worm die nooit sterven zal aan het hart der verdoemden; maar die worm zal nooit knagen in de hemel, want daar is het geweten volkomen stil en geniet een zoetheid die alle verstand te boven gaat. Nog eens: zou het geen wezenlijk goed zijn, als Gods kinderen volle verzadiging van vreugde genieten zullen in de kennis van God en in de genietingen van Zijn liefde, zonder ooit door zonde of lusteloosheid, of door de verzoeking van de vijand hunner zaligheid meer gekweld te worden? Doet hierbij de heerlijkheid van hun lichamen, die mededeelgenoot van die ongekennde zaligheid wezen zullen. Doet hierbij, het alleraangenaamste gezelschap, in welker midden zij daar zijn zullen, en de alleraangenaamste plaats, waar zij daar wonen zullen, de hemel der hemelen, het paleis van Gods heiligheid, de stad die fundamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God zelf is. Alle deze even aangestipte dingen, kunnen nader worden uitgebreid in de gedachte van de

hemelsgezinde denker en toch zult gij in het onuitputbare van deze grote zaligheid nimmer aan het einde komen.

Ten tweede. Dit wezenlijke goed, is ook een bestendig, een duurzaam goed en daarom een bestendig wezen genoemd in den tekst. De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden. Al wat wij hier ontmoeten is een bestendige onbestendigheid. Och, hoe duur moeten wij menigmaal de wereldse genoegens kopen! Hoe kort zijn ze van duur en worden zo haast door smart en rouw achtervolgd. Maar de hemelse rust is een eeuwige rust, een bestendig goed dat nooit vermindert of vergaat. De verzadiging der vreugde en liefelijkheid zal daar eeuwig genoten worden, (Ps. 16:11). Daarom wordt de zaligheid genoemd een blijvend goed in de hemelen, (Hebr. 10:34), en een onverderfelijke erfenis, (1 Petr. 1:4), en in onze tekst een bestendig goed. Indien de vreugde, rust en zaligheid, van al Gods oprechte volk, slechts enige duizenden eeuwen duurde, dan zou er eenmaal een einde aan komen, en hoe meer dit einde begon te naderen, hoe meer ook hun vrede, rust en zaligheid verminderen zou, totdat eindelijk de zaligheid verminderen zou, totdat eindelijk de zaligheid uit vrees voor het aanstaande verlies, waarlijk onzaligheid worden zou. Maar nee, dit is niet te vrezen, God zal het deel in eeuwigheid zijn van al Zijn gunstvolk, zodat ze hun zaligheid eeuwig zonder vrees voor verlies, in de grootste vreugde genieten zullen.

Ten derde. Dit wezenlijke en bestendige goed, is nu voor de oprechten *weggelegd*, zegt de tekst. Dat wil zeggen: het is nog voor hen verborgen, zodat zij er het rechte *hoe* nog niet van kennen, maar nog met Johannes zeggen moeten, het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen, (1 Joh. 3:2).

Maar dit *weggelegd* wil ook te kennen geven dat de zaligheid veilig voor hen in de hemel bewaard wordt, zodat de wereld noch de duivel erbij kan komen, noch ook dat zijzelf het door hun eigen gebrek niet verzondigen kunnen. De hoop, of gehoopte zaligheid, is voor u *weggelegd*, zei Paulus; (Col. 1:5). En op een andere plaats zegt hij: de kroon is voor mij *weggelegd*, (2 Tim. 4:8). En David zegt: dat grote goed heeft God *weggelegd* voor allen die hem vrezen, (Ps. 31:20). Dit alles ziet op de veiligheid en zekerheid der zaak, waarvan de genoemde oprechten nooit onterfd kunnen worden. O! hoe gelukkig zijn dan de oprechten, wie het om Jezus en om Zijn Geest en waarheid te doen is; wat al heil en onuitsprekelijke zaligheid wacht hen in de eeuwigheid!

Des Heeren arme volk is hier gelijk aan mensen in het natuurlijke, die grote kapitalen bezitten, maar die te onnozel, te klein van verstand zijn om zelf over hun eigendommen te beschikken en er het volle genot van te bezitten, en die daarom onder curatele, onder voogden en verzorgers staan, wie hun geld beter toevertrouwd is dan henzelf. O! het is zalig zo onder curatele te staan; Jezus tot voogd te hebben, die hun schat bewaart en in de hemel voor hen weglegt. Ons zou het niet toevertrouwd zijn. Wij zouden met de verloren zoon ons kapitaal doorbrengen of de duivel zou het ons uit de handen rukken. Maar de lieve voogd zorgt voor al de nog onnozele kinderen, al heten zij ook David, of Daniël, of Johannes; Hij heeft hun erfgoed *weggelegd* en zal het hun beschikken als zij hier de raad Gods in dit jammerdal hebben uitgediend.

C. Maar laat ons nu eindelijk in onze derde hoofdzaak ook eens zien wat God voor de oprechten is hier in de tijd. Hij is een *schild* voor allen die oprecht wandelen.

Een schild was van ouds voor de krijgsman een wapen tot afwering van de pijlen van de vijand, en was een koperen plaat die aan de linkerarm werd vastgemaakt, waarop dan, indien men zijn schild goed wist te gebruiken, de pijlen van de vijand afstuitten. Op onderscheiden plaatsen in de Bijbel lezen wij van schilden en rondassen, die nagenoeg van hetzelfde gebruik schijnen geweest te zijn, echter met onderscheid dat

een rondas eens zo groot was als een schild. Immers, Salomo die schilden en rondassen van louter goud liet maken, gebruikte 600 sikkelen goud voor elke rondas, terwijl hij maar 300 sikkelen voor elk schild gebruikte, (2 Kron. 9:15,16). Beiden, schilden en rondassen, waren dan de wapenen der oosterse krijgslieden, die hen tot veiligheid dienden. Het schild van Goliath werd door een schilddrager voor zijn aangezicht gedragen, (1 Sam. 17:7). De helden uit de stam van Gad, die buitengewoon dapper waren en aangezichten der leeuwen en de reeën op de bergen in snelheid gelijk waren, die waren ook met schilden en rondassen gewapend, (1 Kron. 16:8). En zo vinden wij op veel meer andere plaatsen ook van die schilden gesproken.

Maar nu, als ons hier gezegd wordt dat de Heere een schild voor de oprechte zielen is, dan geeft dit ons de twee volgende dingen te kennen.

Ten eerste. Dit veronderstelt, dat de oprechten krijgslieden zijn, oorlogsmannen, die veel vijanden hebben, dagelijks op het slagveld moeten staan, om de vijand zijn grond voet voor voet te betwisten, die gedurig aangevallen worden en daarom niet zonder schild kunnen zijn. Men zou zeggen, zulke oprechte zielen zouden geen vijanden hebben, elk zou dat volk met vrede laten, geen kwaad doen, hoog achten, en op de handen dragen. En ja, dat mocht de wereld ook wel doen, want de oprechten zijn toch nuttige mensen, het zout der aarde, voorbidders voor land en kerk, om wiens wil God een zondig land nog spaart en zegent. Daarenboven worden er zulke zware bedreigingen gedaan aan degene die de oprechte enig kwaad doet; zó zelfs, dat die maar een van de geringsten aantast, bedreigd wordt dat het hem beter zou geweest zijn, indien een molensteen aan zijn hals gehangen was, en hij zo verdrongen was in de diepte der zee, (Matth. 18:6). En dan weer op een andere plaats zegt de Heere: tast mijn gezalfden niet aan, en doet mijn profeten geen kwaad, (Ps. 105:15). Ja, zo wie dat volk aanraakt, die raakt Gods oogappel aan, (Zach. 2:8). Nu, daarom zou men zeggen: Gods volk, zij behoeven geen schild te gebruiken, want het is haast ondenkbaar dat ze een enige vijand kunnen hebben. En toch integendeel is het waar, dat de oprechten zeer vele vijanden hebben, en dagelijks in het harnas en op het slagveld moeten staan. Niet alleen is het de wereld, voor wie de oprechte een spot, en een verachte fakkel is, (Job 12:4,5), maar nog vooral is het de duivel en ook hun eigen inwonend bederf, waartegen ze dagelijks moeten oorlog voeren tot aan hun doodsbed toe; zodat ze nooit een dag of uur zonder strijd leven.

Maar ten andere. Hoe bang en zwaar deze strijd ook vallen mag, zij hebben een heerlijk wapen; God zelf is hun schild, om hen in de strijd te beveiligen en te bewaren. Gij weet, andere schilden hielpen vaak de strijders maar weinig. Goliath had een ferm schild, dat de schilddrager voor zijn aangezicht droeg, gelijk wij zoeven zagen, maar toch kreeg hij de scherpe steen in zijn voorhoofd en viel dood ter aarde. Maar een arme zwakke strijder, die van dit wonderlijke schild gebruik mag maken door de genade, hij kan onmogelijk sneuvelen. David zei eenmaal van het zwaard van Goliath: daar is zijns gelijke niet, geef het mij, (1 Sam. 21:9). En nu, wat moeten wij dan wel van dit schild zeggen? Er is zijns gelijke niet in hemel of op aarde. Zeker, hoe zouden de oprechten het anders uithouden? Zelf zijn ze zwak en ongeuoefend; en dan oorlog voeren tegen een wereld die in het boze ligt, en tegen hun eigen inwonende zonde, en tegen een boze en listige duivel, die een ondervinding van acht en vijftig eeuwen te baat heeft, en tegen wie zij bij lange niet zijn opgewassen. Maar geen nood: God zelf is hun schild en zijn kracht wordt in zwakheid volbracht, en Hij zal hen almachtig bewaren en voor hen trouw houden tot in der eeuwigheid.

TOEPASSING

Ziedaar, oprechte, vrome lieden! iets gezegd van uw zalig voorrecht, zowel in de eeuwigheid als hier in de tijd. De Heere legt voor u weg een wezenlijk en bestendig goed in de hemel. O ! wat zult gij het zalig hebben, als gij hier op „groot zeldenrust" de raad Gods zult hebben uitgediend en dan zult worden opgenomen in de hemel.

Maar geenszins mogen alle mensen zich met dit zalig voorrecht troosten, want allen zijn geen oprechten. Oprechtheid wordt alleen in de school van Jezus geleerd en niemand kent iets van deze deugd als hij de Heere Jezus niet kent. Ware oprechtheid maakt den mensen oprecht in het veroordelen van zichzelf, wegens zijn aangeboren en dadelijke zonden, en leert hem oprecht tot Jezus komen met zijn doodvonnis in de hand en alleen pleitende op Jezus' bloed.

Nog eens: ware oprechtheid, leert de mens zichzelf kennen als een veinzaard van nature in alle opzichten, zodat wij moeten zeggen, die zich nooit voor God met smart als een huichelaar leerde aanklagen, die is nog nooit werkelijk oprecht geworden.

Nog eens: die oprecht is, staat hartelijk naar waarheid in het binnenste en zegt bij ogenblikken met David: Heere, ik zoek U met mijn gehele hart, (Ps. 119:10). En zoekt in alles oprecht, nuttig en godzalig te wandelen. Hij wenst en bidt om Job gelijk te zijn, oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwade. Met Nathanaël begeert hij te leven en te verkeren als een Israëliet in wie geen bedrog woont, dragende Gods Beeld in nederigheid al zijn dagen.

En ach, natuurlijke mens, van dit alles kent gij immers nog niets? En dus, als u zo blijft, zult gij ook niet met de oprechten kunnen zalig worden. Wat ik u bidden mag, valt eens voor de Heere neer en leert eens om Zijn Geest smeken, opdat die u lust tot ware oprechtheid moge schenken en u ook dadelijk oprecht moge maken, opdat er ook nog eens van u, gelijk weleer van Job, mocht kunnen gezegd worden: hij is oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwade. Want als de Geest van de Heere u niet oprecht maakt, dan zijt en blijft en sterft gij als een geveinsde. En dan zult gij eenmaal moeten ondervinden wat het zeggen wil: de zondaren te Sion zijn verschrikt, beving heeft de huichelaren te Jeruzalem aangegrepen, (Jes. 33:14). Wel achtmaal achter een, roept Jezus een *wee u* uit over de geveinsden, in het drie en twintigste hoofdstuk van Mattheüs en op een andere plaats zegt Hij van elk onbekeerd mens, dat Hij hun deel zal zetten met de geveinsden in de buitenste duisternis. En dat zal zeker uw lot zijn, als gij niet bekeerd en van hart en staat veranderd wordt.

De Heere drukke dit op uwe harten en lere u in dit aangename heden, nog tot Hem vluchten om genade; opdat gij niet langer uw troost in de wereld moogt zoeken, maar nog eens recht moogt verliefd worden op dat zalige deel der oprechten.

Nochtans eer ik u laat heengaan, zeg ik u nog met alle vrijmoedigheid: gij moogt zijn die gij zijt; arm, oud, slecht en onkundig; het dierbaar Evangelie wordt u nog verkondigd. God roept nog heden tot u in Zijn Woord: gij slechten! hoe lang zult gij de slechtigheid beminnen, en de spotters voor zich de spotternij begeren, en de zotten wetenschap haten? Keert u tot mijn bestraffing; ziet, Ik zal mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten; Ik zal mijn woorden u bekend maken, (Spreuk. 1:22,23). Ziedaar, daar hebt gij des Heeren ernstige en vriendelijke stem; des Heeren dierbare raad, aan het slechtste soort van mensen; aan slechten, aan spotters en aan zotten. Hoort dit, gij zotten, gij spotters, gij slechten, en valt er mee voor God op uw knieën, die nog zo neerbuigend goed is om ulieden nog tot Zijn gemeenschap te nodigen en Zijn Geest te beloven. Komt tot inkeer, doet een andere keus, zoekt nog de Heere terwijl Hij te vinden is. Heden zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet. Want dan zal de Heere eenmaal lachen in uw verderf, en spotten als uw vreze komt, (Spreuk. 1:24-26).

Maar gij, volk van God! tot u heb ik nog de volgende twee of drie zaken.

Vooreerst. Bij bedaard nagaan van uzelf, kunt gij immers niet ontkennen of er is een beginsel van oprechtheid in uw hart. Nee, volmaakt zijt gij niet, maar oprecht, kunt gij dat wel loochenen? Immers, gij hebt uzelf als een geveinsde van nature leren kennen. Gij zijt met al uw ellende tot Christus gevluht en gij doet dit nog dagelijks. Gij smeekt om de Heilige Geest en kiest met uw ganse hart des Heeren dienst. Gods ogen zien naar waarheid in het binnenste, en uw ogen zien ook naar waarheid in het binnenste, en dus zijt gij het in deze met God ééns. Gij bidt en smeekt dagelijks, dat uw werk in der waarheid mag zijn. Gij dient God niet voor het oog der mensen, maar wilt gaarne met Nathanaël een Israëliet zijn waarin geen bedrog woont. Gij schuilt dagelijks bij de Heere Jezus, tot verzoening van al uw gebrek en tot wegneming van de zonde die nog uw beste deugden aankleven. Dit alles zijn voorwaar heerlijke tekenen van oprechtheid; het zijn schone bewijzen dat gij de man of de vrouw zijt, aan wie de hemelse rust in mijn tekst beloofd wordt.

Naar meerdere oprechtheid te staan, zal nochtans steeds uw dure roeping blijven tot aan uw sterfbed toe. Bidt dan veel om altijd en overal te mogen tonen dat gij oprecht en vroom zijt, godvrezende en wijkende van het kwaad.

Ten tweede. Zoekt veel op te hebben met dat bestendige, wezenlijke en zalige goed waar in de tekst van gesproken wordt. Hier omlaag heerst een bestendige onbestendigheid. Nooit wordt hier de ware rust gevonden. De wereld met haar veel-belovend schijngenoet, heeft ons al zo lang belogen en bedrogen en zij zal het voorts blijven doen; vruchteloos zullen wij hier rust en vermaak zoeken. Ach, wat is het jammer dat wij hier nog zo gebonden zitten. Mochten wij meer onze bewijzen van aandeel aan de hemelse rust zoeken klaar te krijgen en naar Paulus' woord, ons benaastigen om in die rust in te gaan.

Op aarde is het tegenwoordig voor een Christen al vrij bang en het staat te vrezen, dat het nog veel banger worden zal. De vreselijke roekeloosheid der wereld, het verstoten der zuivere waarheid, de licht en levenloosheid der vromen en hun verbazende verwarring en verdeeldheid, zijn donkere tekenen van Gods naderende oordelen. Maar hoe het dan ook zijn mag, er blijft een rust over voor het volk van God. En och, mochten wij maar arm en eenvoudig zijn, en ons altijd aan de lage kant zoeken te houden, en maar veel zoeken werkzaam te zijn met die hemelse rust.

Ten derde. Hoe bang het er hier op aarde ook mag beginnen uit te zien en hoeveel sterke vijanden en sterke stieren van Basan u ook mogen omringen; de Heere is een schild voor degenen die oprecht wandelen. Met dit schild heeft David zijn tien-duizenden verslagen.

Achter dit schild hebben al de heiligen der beide Testamenten zich verborgen en zijn veilig binnen gekomen in het land der hemelse zaligheid. Dit schild is beter dan het zwaard van Goliath, welks gelijke niet in de wereld was. O krijgsman! gaat dan zonder dit schild niet strijden, want dan zou gij droevig gewond worden; maar zoekt van dit schild een bestendig gebruik te maken en laat hel en wereld, laat mens en duivel, laat wet en zonde dan maar op u afkomen; dan zijt gij veilig, hier en in de eeuwigheid.

Ik eindig met Paulus' woord: *de God des vredes zal den Satan haast onder uwe voeten verpletteren.*

OEFFENING 18

Oefening over Spreuken 14:27

VOORAFSPRAAK

Wij hebben gezongen uit Ps. 128:1: „U mag men zalig heten, wien 's Heeren vrees bekoort, die met een goed geweten, steeds wandelt naar Zijn Woord." Mij dunkt, mijn vrienden, dit mag met alle recht gezegd worden. De blinde en zorgeloze wereld echter, houdt iemand die rijk is en voorspoedig leeft voor gelukkig en roept met de goddeloze tijdgenoten van een der laatste profeten van de oude dag: het is tevergeefs God te dienen! En nu, wij achten de hoogmoedigen gelukzalig; ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd, ook verzoeken zij de Heere en ontkomen, (Mal. 3:14,15). Wij, hoop ik, zullen integendeel met de dichter en ook met al Gods volk instemmen, en zeggen: u mag men zalig heten, die 's Heeren vrees bekoort, die met een goed geweten, steeds wandelt naar Zijn Woord! Ja, zulken mag men met nadruk zalig heten, al zijn ze ook arm, al moeten ze ook achter de kruiwagen lopen, en zware arbeid verrichten en in een klein zijkamertje wonen. Zalig mag men zulken heten, al moeten zij in de dienstbare stand verkeren en al worden zij in de maatschappij nauwelijks opgemerkt en van de meeste mensen zeer gering geschat. Zalig mag men zulke mensen heten die 's Heeren vrees bekoort, al hebben zij ook een zwak en pijnlijk lichaam dat allerlei kwalen en krankheden onderworpen is. Eenmaal toch wordt hun zwak lichaam bij de dood in verderfelijkheid in het graf gebracht en in onverderfelijkheid weer opgewekt; het wordt, zegt Paulus, gezaaid in oneer, maar weer opgewekt in heerlijkheid, gezaaid in zwakheid, maar weer opgewekt in kracht en gelijkvormig gemaakt aan het heerlijke lichaam van Christus. Zalig mag men zulken heten, al zijn ze hier ook oud en grijs en uitgeleefd, want dan zijn ze ook dichtbij hun eeuwige rust en heerlijkheid en genieten spoedig die grote zaligheid waar Paulus van zegt: geen oog heeft het gezien, geen oor heeft het gehoord en het is in geen 's mensen hart opgeklommen, wat God bereid heeft voor degenen die Hem liefhebben. Zalig mag men zulken heten wien 's Heeren vrees bekoort, die met een goed geweten steeds wandelt naar Zijn Woord, als is het dat ze nog geen volkomen geloof hebben en ook nog steeds met de zwakheden des vleses te strijden hebben; want al die donkerheid en zwakheid zal bij de dood ophouden, en dan worden zij volkomen volmaakt en leven eeuwig zonder zonde, zonder smart en zonder verzoeking.

Nu, over die vreze des Heeren en over het zalige daarvan, hopen wij thans iets nader te handelen.

Tekst: Spreuken 14:27

De vreze des Heeren is een springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods.

- A. Eerst onderzoeken wij wat de ware vreze des Heeren is.
- B. En dan geven wij in de tweede plaats acht op haar dierbare nuttigheid.

A. In het onderzoek naar de ware vreze des Heeren, moeten wij opmerken dat er een tweërlei vreze des Heeren is; een slaafse en een kinderlijke.

Ten eerste. Er is een slaafse vreze des Heeren, of richterlijke, waardoor een zondaar voor God vreest als voor een rechtvaardige Rechter, die volgens Zijn bedreiging de zonde straffen zal met tijdelijke en eeuwige straffen, zonder dat hij echter die rechtvaardige God enigszins bemint, of ook enige begeerte heeft om Hem te dienen en gehoorzaam te zijn.

Die slaafse of richterlijke vrees, heeft plaats bij de duivels, van welke ons de Apostel Jakobus leert dat ze geloven dat er een éinig en waarachtig God is, en dat ze voor die God sidderen, (Jak. 2:19). Die slaafse vrees woonde ook in het hart van de zondaren te Sion en de huichelaren te Jeruzalem, die door slaafse vrees beefden en verschrikt waren, en in hun vrees uitriepen: wie is er onder ons die bij een verterend vuur wonen kan? En wie is er onder ons die bij een eeuwige gloed wonen kan? (Jes. 33:14). Het was die slaafse vrees, die de goddeloze koning Achab zich deed vernederen, toen hem van Godswege de oordelen over zijn persoon en nageslacht werden aangezegd door de profeet Elia, en die koning farao telkens tot Mozes deed zeggen: Bidt vurig voor mij tot de Heere, dat Hij slechts deze dood van mij wegneme! En die Saul zo benauwd maakte op het einde van zijn leven, toen God hem had verlaten en de Filistijnen hem naar het leven stonden.

Geen mens is er bijna op aarde, tenminste als hij enig geloof hecht aan de Bijbel, of hij leert vroeg of laat wel eens iets van die slaafse vrees kennen; hetzij onder een ernstige preek, of bij een plotseling sterfgeval, of misschien op zijn doodsbed als hij gereed staat om een ontzaglijke eeuwigheid in te gaan, waarmee hij mogelijk in zijn gezonde dagen de spot heeft gedreven.

Het zal deze slaafse vrees zijn, waardoor duizenden arme mensen in de grote oordeelsdag zullen roepen tot de bergen, valt op ons en tot de heuvelen, bedekt ons!

Het laat zich genoegzaam vanzelf begrijpen dat deze slaafse vrees de mens niet zalig maakt, en toch kan die vrees nog enigszins zijn nut hebben voor de arme mens. Slaafse vrees of schrik der consciëntie kan de mens nog van vele zonden terughouden die hij anders ongestoord doen zou. Iemand wil geheel naar de lust van zijn hart naar het theater of naar de kermis; maar de stem van zijn geweten, de vrees voor het toekomend oordeel drijft hem naar de genademiddelen; of door de slaafse vrees voor de straffende hand Gods, wordt hij belet van niet zovele vloeken en valse eden te doen als hij anders zou gedaan hebben. Ja, de slaafse vrees, zij houdt nog wel eens enige vloeken binnen, zij belet de anders zorgeloze wereldling nog weleens zijn liegen en spotten; en daarom kan zij ook enigszins nuttig genoemd worden; maar voor het overige moeten wij zeggen, de arme mens gaat er mee verloren als hij niet iets anders leert kennen.

Maar *ten tweede.* Er is ook een kinderlijke vreze Gods, en die wordt eigenlijk in onze tekst bedoeld. Die kinderlijke vreze Gods is een zaak die als het ware zichzelf verklaart; gelijk een rechtgeaard kind zijn ouders vreest en ontzag heeft voor vader en moeder, zo bemint het ook tegelijk zijn ouders en heeft ze lief; en zo is het nu ook met de ware kinderlijke vreze des Heeren, waardoor men de Heere vreest en Hem tevens lief heeft en gaarne dient. Het is dat diep ontzag voor Gods hoogheid, heiligheid en overalometgenwoordigheid, en die blijdschap over Gods liefde en genade. God is toch een God wiens ogen zijn in alle plaatsen, beschouwende de kwaden en de goeden, (Spreuk. 15:3). Een God die grotelijks geducht is in de raad zijner heiligen, en vreselijk boven allen die rondom Hem zijn, (Ps. 89:8), waarom ook de profeet van Hem zegt: Wie zou U niet vrezen, Gij koning der heidenen? want het komt U toe, (Jer. 10:7). God als zulk een hoog, heilig en alwetend Opperwezen te vrezen en Hem tevens om al Zijn aanbiddelijke eigenschappen lief te hebben, daarin bestaat eigenlijk

de kinderlijke vreze des Heeren. Of, nog nader kunnen wij die ware kinderlijke vreze des Heeren leren kennen uit haar onafscheidelijke vruchtgevolgen.

1. Zo iemand waarlijk de Heere vreest, dan haat hij ook de zonde; daarom zegt de wijze man: de vreze des Heeren is, te haten het kwade, (Spreuk. 8:13). Ziet dit in Paulus, een waarlijk godvrezend man, maar die dan ook zeggen kon: de zonde is mij de dood geworden, (Rom. 7:13). En voor al het godvrezende volk wordt de zonde een plaag des harten genoemd, (1 Kon. 8:38). Dus, als wij nu belijdenis doen dat wij de Heere vrezen, dan moeten wij ook de zonde van harte haten; niet alleen sommige zonden die bijzonder ons geweten pijnigen, of die voor de mensen in het oog lopen; maar ook onze inwendige en verborgen zonden, en ook de gebreken die nog met onze beste plichten gepaard gaan; onze lauwheid en harteloosheid, ons ongeloof, onze oneerbiedigheid in het gebed, onze verborgen hoogmoed en al te grote verkleefdheid aan de dingen dezer wereld, en voorts alles wat de Heere mishaaft, van welke aard het ook zijn mag en welke naam wij het ook zouden willen geven. Iemand die de Heere vreest, haat en bestrijdt al zijn zonden, die hem een smart en plaag des harten zijn.

2. Zo iemand waarlijk de Heere vreest, dan bemint hij ook al Gods bevelen; gelijk dit ook wordt tezamen gevoegd, vreest God en houdt Zijn geboden, (Pred. 12:13), en van het welgelukzalige volk dat de Heere vreest, zegt ook David, dat ze grote lust hebben in Zijn geboden, (Ps. 112:1), gelijk ook de godvrezende Paulus zeggen kon, dat hij een vermaak had in de wet Gods, naar de inwendige mens, (Rom. 7:22). Hierbij nu kunnen wij wederom onszelf beproeven, of wij waarlijk de Heere vrezen. Iemand die de Heere vreest, is daarom geenszins volmaakt, maar wel begeert hij het te worden en jaagt er met Paulus naar, of hij de volmaaktheid ook grijpen mocht; en als wij nu van die lust in des Heeren bevelen en van die begeerte, om was het mogelijk God volmaakt te dienen, niets kennen, dan bezitten wij ook de ware kinderlijke vreze des Heeren nog niet en mogen ons dan ook nog niet vleien met de hoop der zaligheid.

3. Ook maakt de ware vreze des Heeren onze zielen arm en nederig. Bij het gezicht van Gods hoogheid, zien wij dan onze laagheid en onze diep gezonken toestand door de zonde. Bij het gezicht van Gods goedheid, zien wij onze kwaadheid en bij het gezicht van Zijn wijsheid onze dwaasheid. Ziet dit wederom in al het godvrezende volk, waar de Bijbel van spreekt: een Agur roept: Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand! (Spreuk. 30:2); een David zegt: Ik zal mij nog geringer houden dan alzo, (2 Sam. 6:22); een Job getuigt: Ziet ik ben te gering! (Job 39:37) en een godvrezende Paulus, noemt zich de allerminste van al de heiligen, (Ef. 3:8). De kennis maakt ons opgeblazen, maar Gods genade werkt naar de diepte en doet onze zielen laag buigen voor de Heere en leert de mens zichzelf kennen als een ellendige onder de ellendigen. Hij die van die ware zielsvernederig niets kent, kan niet gehouden worden voor iemand die de Heere vreest, al is hij ook uitwendig godsdienstig en al kan hij ook nog zo goed over de weg naar de hemel redeneren.

4. Iemand die de Heere waarlijk vreest, vindt zich ook met zijn hart verbonden aan al het waarlijk godvrezende volk. Dit kunt gij zien in Ruth, die het land en de afgoden der Moabieten verliet en tot haar vrome schoonmoeder zei: Uw volk is mijn volk, (Ruth 1:16). En in David, die hoewel hij een groot Koning was, toch zei tot de Heere: Ik ben een metgezel van allen, die U vrezen, (Ps. 119:63). Die God vrezen zijn allen tezamen broeders, heilige broeders, die een hemelse roeping deelachtig zijn, (Hebr. 3:1). Hoe kan het dan anders, of die broeders moeten elkaar in klachten en in roemtaal kunnen verstaan, en zij moeten ook beminnen en liefhebben. Zegt gij of ik nu, dat wij spreken toch graag kwaad van het waarlijk godvrezende volk, en wij zien met blijdschap hun gebreken, of wij zoeken heerschappij te voeren over het erfdeel des Heeren, of wij tonen ons in al hun omstandigheden belangeloos en onverschillig, en

bezoeken nooit hun gezelschap, en wij trekken ons hun lijden of armoede nimmer aan, en wij vervoegen ons met genoeg tot de zedeloze en zorgeloze wereld, dan bedriegen wij anderen door onze woorden, en misleiden zeker ook onszelf met een ingebeelde hoop van zaligheid.

5. Eindelijk, zo iemand de Heere vreest, dan moet hij dat ook met woord en daad, met handel en wandel naar buiten vertonen. De rijke vrouw van Sunem zei tot haar man over de profeet Elisa: Ik heb gemerkt dat deze man Gods heilig is, (2 Kon. 4:9). En nu, wat post, ambt of bediening wij ook bekleden, of wij arm zijn of rijk, oud of jong, indien wij waarlijk de Heere vrezen, dan moeten de mensen dat ook met de Sunemitische vrouw *merken* kunnen, niet zozeer uit onze mooie woorden of lange gebeden, of uit onze schone gaven; maar uit ons nederig en godvruchtig gedrag en wandel.

Een leraar kan zo rechtzinnig in de waarheid zijn, als voorheen onze voortreffelijke *Voetius*, en hij kan een zo ernstige boeteprediker zijn, dat hij niet voor *van der Groe* hoeft opzij te gaan; en toch kan het hem meer om het koude geld, dan om onsterfelijke zielen te doen zijn. Een lidmaat kan met hevigheid strijd voeren voor de oude rechtzinnige waarheid en voor de belijdenis, en toch kan iemand, die hem van nabij kent, genooddaakt worden om van hem te zeggen: Ik heb uit zijn handel en wandel *gemerkt*, dat hij zo dood en dor is als een steen.

Waarlijk, aan praters ontbreekt het in onze eeuw niet, maar mensen, die werkelijk de Heere vrezen, worden er ook onder de rechtzinnigen, zowel leraars als leden, vrees ik, zeer weinigen gevonden. Elk beproeve zichzelf, want wij reizen tezamen een geduchte eeuwigheid tegemoet en krijgen spoedig met een grote Rechter te doen, die de persoon niet aanneemt en de rijke voor de arme niet kent. Die waarlijk de Heere vreest, die moet de zonde, alle zonde, en ook al zijn zonde haten; die moet Gods wet met zijn ganse hart beminnen; die moet arm en klein bij zichzelf zijn; die moet van harte aan al het godvrezende volk in liefde verbonden zijn en ook al zijn naasten liefhebben en hij moet met handel en wandel tonen welke Koning hij dient en dat hij in waarheid zijn aangezicht naar het hemelse Sion gekeerd heeft.

B. Laat ons nu in onze tweede hoofdzaak letten op de dierbare nuttigheid van de vreze des Heeren. Die nuttigheid is tweeledig. De vreze des Heeren is een springader des levens en de vreze des Heeren doet ons afwijken van de strikken des doods.

a. De vreze des Heeren is een springader des levens. Springaders of fonteinen, waren er vroeger veel in Kanaän, hetwelk ons beschreven wordt als een land van waterbeken, fonteinen en diepten, (Deut. 8:7). Zo lezen wij van een fontein in de woestijn Sur, (Gen. 16:7), van een fontein waar Eliezer zich bij legerde met zijn kamelen, (Gen. 24:13), van een fontein waar Thamar zich bij neerzette, (Gen. 38:14), en van twaalf waterfonteinen bij Elim in de woestijn, (Ex. 15:27). Hoe nuttig deze fonteinen waren, zien wij uit het toestoppen dezer fonteinen door Hizkia, om daardoor het vijandelijke leger van Sanherib te vernietigen, (2 Kron. 32:4).

Zinnebeeldig wordt God een springader of fontein genoemd. Zo klaagt de Heere bij de profeet: Mij, de springader des levenden waters, hebben zij verlaten, (Jer. 2:13). En de dichter zegt tot de Heere: Bij U is de fontein des levens, (Ps. 36:10). Ook wordt de Heere Jezus en Zijn dierbare Middelaarsverdiensten een geopende fontein genoemd, (Zach. 13:1) om arme zondaren te wassen en tevens hun amechtige zielen te verkwikken.

In onze tekst wordt de vreze des Heeren zulk een fontein of springader des levens genoemd, en dit geeft zeker te kennen de grote verkwikking, zegen, troost en

nuttigheid, die ons uit de vreze des Heeren als uit een springende fontein toevloeit, zoals:

Ten eerste. Tijdelijke zegeningen. Van iemand die de Heere vreest zegt David: in zijn huis zal have en vee en rijkdom wezen, (Ps. 112:1,3). Of vindt Gods onbepaalde wijsheid het beter om ons niet veel goed te geven, dan is het toch: beter is weinig met de vreze des Heeren, dan een grote schat en onrust daarbij, (Spreuk. 15:16). Indien wij de Heere vrezen, dan hebben wij ons veel of weinig van de aardse goederen, toch in des Heeren gunst en onder Zijn dierbare zegen, en wij hoeven niet te vrezen dat Gods vloek op onze goederen rust.

Ten tweede. Vloeien uit de vreze des Heeren als uit een fontein of springader des levens ook geestelijke zegeningen. De eerste gemeente te Jeruzalem, die *wandelde in de vreze des Heeren*, en uit die vreze des Heeren als uit een springader des levens vloeide voort door Gods vrije genade, dat de vertroosting des Heiligen Geestes werden vermenigvuldigd, (Hand. 9:31). Die Mij eren, zegt Jehova, die zal Ik eren, (1 Sam. 2:30). En op een andere plaats zegt de Heere: die zijn weg wel aanstelt die zal Ik Gods heil doen zien, (Ps. 50:23).

Ziet eens, wat een oprechte Christen hier al vooruit heeft boven de arme wereldling. Die Gods Wet beminnen hebben reeds hier grote vrede en drinken al uit die zalige springader des levens die de wereld niet kent.

Ten derde. En dan in de eeuwigheid, dan zal het nog wat anders zijn; dan heeft toch de Heere een groot goed weggelegd voor degenen die Hem vrezen, (Ps. 31:20). Die God vreest die wordt zeker zalig; niet omdat hij de hemel door zijn godsvrucht verdient, want de oorzaak van zijn zaligheid ligt geheel in Christus en de vrije genade; maar die waarlijk de Heere vreest, draagt daardoor het bewijs dat hij één van die gegevenen des Vaders aan de Zoon is, voor wie Christus een oorzaak van zaligheid geworden is.

Ziedaar de éne dierbare nuttigheid van de vreze des Heeren, die al zulke kostelijke vruchten afwerpt, zelfs hier in de tijd en vooral in de zalige eeuwigheid.

b. een andere dierbare nuttigheid van de vreze des Heeren is, dat zij ons doet afwijken van de strikken des doods.

Er liggen strikken des doods in ons eigen hart, dat toch van nature arglistig en dodelijk is, en allerlei kwaad als een onzalige fontein opgeeft. Die dodelijke strik hebben wij steeds dichtbij ons en behoren ons daarvoor dagelijks biddende te wachten.

Strikken des doods worden ook voor ons door de boze wereld gespannen. Ela geraakte in die strik des doods door dronkenschap en werd in die toestand ellendig vermoord, (1 Kon. 16:8-10). Zimri raakte in de strik des doods van Kozbi, en verloor ook zo ellendig zijn leven, (Num. 25:7-15): Simsom kwam in de strikken des doods door vuile Delila (Richt. 16:4-21) en Petrus kwam in de strikken des doods in de zaal van Kajafas. Komt herwaarts, zegt de wereld, ik zal wijn halen en wij zullen sterke drank zuipen, (Jes. 56:12). Daarom zegt Salomo: mijn zoon, indien de zondaars u aanlokken, bewillig niet. Mijn zoon, wandel niet met hen op de weg; weer uw voet van hun pad, (Spreuk. 1:10,15).

Doet hier nog bij, de strikken des doods die de duivel ons spant om onze zielen in de eeuwige dood te brengen. Die toch omgaat als een leeuw om ons te verslinden, of als een vos om ons te bedriegen, waarom de Apostel ons ook toeroept: wederstaat de duivel en hij zal van u vliden, (Jak. 4:7).

Hoe meer wij nu van de vreze des Heeren in onze harten hebben, hoe beter wij kunnen en zullen afwijken van die strikken des doods, gelijk wij zien in Jozef, die, toen de strikken des doods voor hem gespannen werden, die strikken voorbij stapte met dit besliste woord: hoe zou ik zulk een groot kwaad doen, en zondigen tegen God! (Gen. 39:9).

Gelukkig als de mens in dat opzicht de volgende dingen mag bezitten en beoefenen.

Ten eerste. Als hij de zonde en de verzoeken mag aanmerken als wezenlijke strikken des doods, die de oorzaak zijn van de tijdelijke en ook de eeuwige dood ten gevolge hebben zullen, voor elk die met vermaak en zonder strijd de zonde ten uitvoer brengt.

Ten tweede. Als hij altijd zichzelf wantrouwt en onbekwaam schat om de strikken des doods te ontvlieden. Ach, de arme mens zou er wellicht twee voorbij raken, en de derde of vierde zou voor hem in nadruk een strik des doods worden, als God hem niet bewaarde.

Ten derde. Laat hem opmerken dat de hele wereld vol staat met strikken des doods. Hier liggen voetangels en klemmen. Ach, wij zijn hier op onveilige grond! Ziet dan hoe gij voorzichtig wandelt!

Ten vierde. Laat hem veel bidden: Heere, behoedt mijn hart boven alles wat te bewaren is! Wendt mijn ogen af dat ze geen ijdelheid zien! Heere, bereidt mijn handen ten strijde, en mijn vingers ten oorlog! Leidt mij niet in de verzoeken! In mij is geen kracht tegen de grote menigte die tegen mij komt.

TOEPASSING

De vreze des Heeren is een springader des levens; maar de dienst der wereld is een springader des doods. Wat troost en waar genot zal de arme mens toch ontvangen, die een derde van een eeuw, of misschien nog eens zo lang de wereld nagejaagd en zich om een weinig aards genoegens afgesloofd heeft? Sommige mensen leven in hun jeugd baldadig, ongeregeld, zorgeloos en afkerig van alle godsdienst en vroomheid, op ruim twintig of ongeveer dertigjarige leeftijd raken zij getrouwd, en dan beginnen zij te slaven en te sloven voor het huisgezin, en zijn dagelijks in de weer om met arbeid of handel zich staande te houden in de wereld, maar verzuimen echter hun belangen voor de eeuwigheid. Eindelijk worden zij oud, en dan schijnen zij nog al zorgelozer te worden, en spreken als versleten grijsaards altijd met zichtbaar genoegens over de grote dingen die zij in hun jeugd en mannelijke leeftijd hebben uitgevoerd, en over de zware arbeid dien zij zo onvermoeid gedaan hebben, en over hun zorg en overleg, en eerlijkheid en spaarzaamheid, ver boven de lieden van het tegenwoordige geslacht. Maar de noodzaak der bekering beseffen zij niet en willen daarover ook niet graag aangesproken zijn. Toen zij jong waren, leefden zij roekeloos en zonder zorg, en toen zij getrouwd waren, hebben zij al hun zorg over hun tijdelijke belangen laten gaan met verwaarlozing van het ene nodige, en nu ze oud zijn, schijnt het ook of zij hoe ouder hoe kouder worden, en gaan bijna geheel zonder zorg de grote eeuwigheid tegemoet. Ik hoop dat het met zulke arme zielen nog eens gaan mag als met Manasse of de moordenaar aan het kruis: dat zij voor de poort des doods nog om genade tot bekering en verzoening mogen leren roepen, en dat zij nog tot een besliste keuze mogen komen om in het korte en onzekere overschot van hun dagen de Heere te zoeken en te dienen. Anders zouden wij met verbaasdheid moeten zeggen: wat heeft zulk een mens toch aan zijn arm leven gehad? Zijn doorgebrachte zestig of zeventig jaren zijn weggevlogen als kaf voor de wind; overal is hij zonder zorg of hartzeer in de strikken des doods gelopen, en de dienst der wereld en zonde was hem in nadruk een springader des doods, en sterft hij zo, dan vaart hij voor eeuwig naar den afgrond des verderfs, om daar eeuwig Gods toorn te ondervinden en het te bejammeren dat hij hier de tijd en middelen der genade zozeer met voeten vertreden heeft.

Maar de vreze des Heeren, is integendeel een springader des levens. De dienst van God toch, geeft een zoete troost des levens en een zalig uiteinde.

Maar wie van ons is nu zo rijk en zo gelukkig dat hij God vreest? Wat zouden wij kunnen antwoorden als de profeet Jesaja eens in ons midden kwam en ons eens vroeg, gelijk hij weleer aan Israël deed: wie is er onder ulieden die de Heere vreest, (Jes. 50:10). Zouden wij dan rechtstreeks met Jozef durven zeggen: ik vrees God! (Gen. 42:18), of zouden wij daartoe de moed niet hebben? Ik voor mij, als ik zie op de liefdeloze gesteldheid van mijn hart en op al mijn menigvuldig gebrek in mijn gedrag, nee! dan durf ik niet met Jozef te zeggen: ik vrees God! ik zou het niet verder durven te brengen, dan om met Nehemia te zeggen: ik heb lust om Uw naam te vrezen (Neh. 1:11) en met David: Heere ik ben Uw vreze toegedaan, (Ps. 119:38). En hoe is het in het algemeen en hoe is het met ulieden in het bijzonder?

Mij dunkt als wij in het algemeen eens bedenken hoe het in ons Vaderland gesteld is onder de rijken en groten van deze aarde en onder de middelbare en geringe stand, onder overheden en onderdanen, onder leraars en leden, onder ouders en kinderen; dan moeten wij in het algemeen van ons Nederland zeggen, wat Abraham van Gerar zei: alleen is de vreze Gods in deze plaats niet, (Gen. 20:11).

Ach! als de Profeten en ook veel van onze eenvoudige en godzalige voorvaderen hun hoofden eens uit de graven staken, wat zouden zij van ons land en volk een klaaglied moeten aanheffen! Ja, mijn vrienden, de kennis van God en de vreze Gods is voor een groot deel uit ons land gebannen. Gods naam en dag wordt onbeschroomd ontheiligd, Zijn waarheid verloochend, de wereld in de top gediend, en duizenden arme zielen maken zich rijp voor een eeuwig verderf. Om deze oorzaak wordt de toorn van God van den hemel geopenbaard, zichtbaar in de pest onder mensen en beesten, in de buitengewone hitte en droogte, in de schaarste en duurte van de levensmiddelen en meer andere dingen, waardoor God Zijn roede brengt over dit zondig en zorgeloos geslacht. En wat zal er nog van ons arm land worden, als Nederland niet leert om de God der vaderen te zoeken en te vrezen? Donkerder wolken en zwaarder oordelen hangen boven ons hoofd. En wat zal er van u en van elk onbekeerd zondaar worden, als gij niet leert om in oprechtheid God te zoeken, voor Hem uw schuld te belijden en Jezus als uw koning te kiezen?

Denkt toch om Gods bedreiging waar Hij zegt: dewijl Ik geroepen heb, en gijlieden geweigerd hebt . . . en hebt al Mijn raad verworpen en Mijn bestraffingen niet gewild; zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen. Ik zal spotten wanneer uw vrees komt, (Spreuk. 1:24-26). God, voortijds veelmaal en op velerlei wijze, tot de vaderen gesproken hebbende door de profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon. Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo'n grote zaligheid geen acht geven, (Hebr. 1:1 en 2:3). Ach, leert voor uw troosteloos leven in de zonde, de ware vreze des Heeren nog eens verwisselen, dan zult gij een gezegende en voordelige ruil doen, want reeds hier op aarde is de vreze des Heeren een springader des levens, en hoe veel te meer zal dat dan zalig zijn in de eeuwigheid. Blijft gij echter de brede weg bewandelen, dan gaat gij stervende voor eeuwig verloren, die dan de weg en wil des Heeren geweten en niet gedaan heeft, die zal met dubbele slagen geslagen worden.

Dunkt iemand in ons midden dat hij enigermate lust zou hebben om de Heere te zoeken en te vrezen? Tot zulken heb ik nog het volgende te zeggen.

Ten eerste. Verzuimt nooit de middelen der genade. Leest veel in de Bijbel, waarin David u toeroept: Komt, gij kinderen! hoort naar mij, ik zal u des Heeren vreze leren, (Ps. 34:12). Houdt u gedurig onder ontdekkende middelen, en verzuimt geen gelegenheid die Gods voorzienigheid u aanbiedt om het dierbaar Evangelie te horen.

Ten tweede. Kiest het arme godvrezende volk tot uw gezelschap en onttrekt u aan het ijdele gezelschap der wereldlingen. Die met wijzen omgaat, zegt Salomo, zal wijs worden; maar die der zotten metgezel is, zal verbroken worden, (Spreuk. 13:20). Als

gij hier naar de lust van uw hart met de ijdele wereld omgaat, dan zult gij ook met de wereld verloren gaan; maar als gij hier u verbindt aan Jezus en Zijn volk dan zult gij ook met dat arme volk zalig worden. Elk zal in de eeuwigheid bij zijn eigen volk blijven dat hij hier met zijn hart gekozen heeft.

Ten derde. Smeekt veel om de Heilige Geest! die een Geest der vreze des Heeren genoemd wordt, (Jes. 11:2), omdat Hij alleen in staat is om ons die ware kinderlijke vreze des Heeren te geven. Wij toch kunnen door eigen kracht en bekwaamheid God niet vrezen, noch het van onze ouders of andere godvruchtigen overnemen, daartoe is onze natuur te laag gezonken in het Paradijs. Niet door kracht noch door geweld, maar door Gods Geest zal het geschieden, (Zach. 4:6.) Daarom wens ik, dat gij en ik, toch veel om die Geest zullen smeken, die God beloofd heeft aan allen die daarom bidden, en die ons alleen tot de vreze Gods kan en ook wil bekwaam maken.

Ten vierde. Wacht u biddende voor de strikken des doods, die u allerwege gespannen worden door de duivel, de wereld en uw eigen vlees. Wantrouwt altijd uzelf en zoekt uw licht en kracht bij de Heere.

Zijn anderen in strikken des doods gevallen, wees gewaarschuwd om er nooit blij om te zijn, of laag op te vallen of met verachting van te spreken want dan loopt gij wellicht morgen of overmorgen ook in de strik, en als genade u dan niet verlost, dan komt gij er nooit weer uit. Bidt veel en bedenkt dat allerlei strikken u levenslang zullen gespannen worden, en dat het genade zal zijn als gij die gevaarlijke strikken voorbij komt en eenmaal buiten gevaar zult gesteld worden in de hemel. Het leven en de strijd van een mens, is een zeer ernstige zaak, naardien duivel en zonde ons gestadig omringen. Daarom is veel bidden en laag van onszelf denken, een zaak die ons niet te dikwijls kan worden aanbevolen en die wij niet genoeg biddende kunnen betrachten.

Ten vijfde. Verliest echter de moed niet, als het u waarlijk om de Heere en Zijn vreze en dienst te doen is. Het ganse gezelschap dat nu reeds voor de troon der heerlijkheid is, dat is daar al strijdende en biddende gekomen, en is al de strikken gelukkig voorbij gekomen; of indien zij er ongelukkig min of meer inkwamen, zijn ze er genadig uit verlost. En nu, die getrouwe God, kan en wil ook voor u de weg effen en veilig maken, en zal u niet vruchteloos tot Hem laten roepen. Houdt dan aan bij de Heere. Bidden en zoeken, op Jezus hopen en tot Hem vluchten, was nooit vruchteloze arbeid. Voelt gij u nog arm, Jezus kan en wil u rijk maken; bij Hem is genade tegen schuld, kracht tegen zwakheid en wijsheid tegen al uw dwaasheid. Allen die Hem kennen, geven goede getuigenis van Hem en het is alleen de duivel die u wil wijs maken, dat Hij hard met arme zondaren handelt, en wil maaien waar Hij niet gezaaid heeft. Houdt dan moed en wacht op Hem tot dat Hij komt, en zoekt tot dat gij vinden zult. De hemel moet met strijd worden ingenomen, en als gij na een lange strijd maar gekroond wordt, dan zijt gij immers gelukkig voor de eeuwigheid.

Eindelijk, volk van God! Tot u nog kort het volgende.

Ten eerste. Toont met handel en wandel dat gij niet alleen goed praten kunt, en dat gij op de hemel hoopt maar dat gij ook waarlijk God vreest. Duizend ogen zien op u. De wereld en ook uw medechristen let erop hoe gij uw ambt, post en betrekking waarneemt en ten uitvoer brengt; of gij wel goed weegt en meet als gij iets verkoopt, en of gij wel goede waar voor uw geld geeft, of gij ook te streng zijt voor uw knecht of te ontrouw voor uw baas, of te stug en onvriendelijk en of in alles uw wandel wel overeenkomstig uwe belijdenis is ingericht. Daarom vreest God en houdt Zijn geboden, want dat betaamt alle mensen, en het betaamt in het bijzonder u, die spoedig erfwachters denkt te worden van de hemelse gelukzaligheid. Van Elisa had de vrouw het *gemerkt*, en niet zozeer, of immers niet alleen uit zijn mond gehoord dat hij heilig

was. Nu, laat alle mensen die u kennen, dan ook aan u merken, dat gij hemelsgezind zijt, en nederig, en zachtmoedig, en dat gij er een beetje van kent om twee mijlen te gaan, als men u slechts tot het gaan van een mijl dwingen wil, en dat gij enigszins met Paulus zeggen kunt: *wij worden gelasterd, en wij bidden, en wij worden gescholden, en wij verdragen.*

Ten tweede. Smeekt ook gij bij het gezicht van uw onvolmaaktheid, ontrouw en onmacht, veel om die Geest der vreze des Heeren, en dat door die Geest de vreze des Heeren gestadig in uw hart moge zijn. Dan zult gij eerbiedig zijn in uw gebed, oprecht in uw geloof, eenvoudig, zachtmoedig en arm in uw gedrag; niet intrekend, niet onvriendelijk en liefdeloos, niet willen heersen over uw medechristen; maar ootmoedig, vrijmoedig en blijmoedig. Ja de vreze des Heeren zal u dan in alle opzichten versieren en ook in alle opzichten voor u een springader des levens zijn.

Ten derde. Wacht u biddende voor de strikken des doods. O Adam! wacht u voor de slang en zijn listig bedrog. O Noach! wacht u voor de wijn. O Jozua! wacht u voor de listige en bedrieglijke Gibeonieten. O Simson! weest op uw hoede, waakt en bidt; anders roept men spoedig ook tot u: *de Filistijnen over u, o Simson!* En gij, o Petrus! wacht u voor de Kajafaszalen. David, Samuel, Paulus, of wie ook, behoedt toch uw hart boven al wat te bewaren is. O Christen! het is hier nergens veilig; waakt en bidt dan opdat gij niet in verzoeking komt. Kwam gij te vallen, of geraakt gij werkelijk van de Heere af, de zaak des Heeren zou er zoveel schade bij lijden en gij zou er niet minder uw rust en vrede door verstoren; want de vreze des Heeren is een springader des levens, maar elke afwijking van de Heere is voor u een springader des doods. Daarom, waakt, strijdt en werkt, zo lang het dag is, en zoekt honderdvoudige vrucht, tot eer van uw grote Meester voort te brengen.

Ten vierde. *Spoedig* gaat gij naar de hemel en daar zijn geen strikken des doods meer. Daar behoeft Nathan geen David meer te bestraffen, en David voor Nathan geen schuldbelijdenis meer te doen. Daar twist Luther met geen Calvijn meer, en Paulus met Barnabas zijn in eeuwigheid daar niet meer verbitterd. Daar zullen geen Filistijnen meer zijn, die op het uitgraven van onze ogen zich toeleggen. Daar zal Jakob niet meer kreupel zijn, en hinken aan zijn heup, en zijn vader Izak niet meer blind, en niemand meer ziek of pijnlijk, of traag en loom, of verdrietig en mistroostig en vol zorg, of bekommerd vanwege zijn zonde en ongeloof. Geen David klaagt daar meer: Heere, waarom staat gij van verre, waarom verbergt gij U ten tijde der benauwdheid? Geen Job klaagt daar meer: och of ik Hem vinden mocht; ik zou tot Zijn stoel komen! Daar zullen ze allen blinken van heiligheid, juichen van vrolijkheid, en rusten van alle moeite en arbeid, tot in de eindeloze eeuwigheid toe.

Hoort dit, gij wereldling! En vraagt nog om ontdekkende genade, om ook nog tot hartelijke en nederige bekentenis te komen dat gij tegen de Heere gezondigd hebt. En vraagt om de verlossing in het bloed van Christus. En vraagt om een nieuw hart, en om te leren wandelen op de smalle weg des levens: opdat gij eenmaal ook een plaats moogt hebben onder de hemelse heirscharen, die eeuwig wandelen zullen voor de Troon Gods. Nu is het nog tijd; nu roept en nodigt de Heere Jezus nog vriendelijk; maar haast kan uw dierbare genadetijd voor eeuwig voorbij zijn, en het graf voor uw lichaam en de hel voor uw arme ziel bereid worden.

Hoort dit ook, gij bekommerde en naar Jezus zoekende zielen! In de hemel is eeuwige rust, wat wonder dat er dan arbeid en strijd aan de weg daarheen verbonden is. In de hemel worden de tranen afgedroogd, wat nood dat ze u dan hier wel eens ontvallen. In de hemel zal de satan voor eeuwig buiten staan en naar Paulus' woord, onder uw voeten verpletterd worden, wat zwarigheid dat gij hier weleens door hem wordt aangevallen en soms uit het veld geslagen. Och, houdt onder al uw donkerheid en

zielsgebrek maar aan bij de Heere Jezus, en vlucht ook met al de moeilijkheden die dit aardse jammerdal oplevert, maar gedurig tot Hem en uw einde zal zeker zalig zijn.

Hoort dit ook, gij meer bevestigde godvruchtigen! Hier op aarde hebt gij menigmaal Gods alles overklimmende zondaarsliefde en trouw ondervonden; ook in nood en tegenspoed gewaar geworden wat gij aan uw God hebt. Maar o, wat zal de zalige eeuwigheid u eens opleveren! Ja godvruchtigen! nog op zijn meest een vierde of een derde van een eeuw en mogelijk maar enige maanden of weken meer, en dan zult gij uit de woeste baren van deze wereldzee moedig aan land stappen, om eeuwig te wonen in het hemelse Vaderland, waar alle twist en scheuringen der kerk voor eeuwig ophouden, en ook alle gebreken en ellende; en waar alle zaligen en heiligen het lied des Lams zullen aanheffen, en een onbegrijpelijke zaligheid en troost zullen genieten, tot in een eindeloze eeuwigheid.

Nu, ik hoop dat de Heere dit eenvoudige zegenen zal, en ons allen tezamen zal brengen in dat zalige, hemelse Vaderland, in die stad die fundamenten heeft, om eeuwig te ondervinden wat het zeggen wil: zalig zijn ze die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams.

OEFFENING 19

Oefening over Spreuken 8:35

VOORAFSPRAAK

Eenmaal werd aan Maria Magdalena gevraagd: *wie zoekt gij?* Hetzelfde wil ik thans aan ulieden ook eens vragen: wie zoekt gij? Elk mens toch, zoekt wat. Saul zocht zijn ezels, een ander zocht zijn verloren schaap, een ander zocht haar verloren penning, een ander zocht een schat die in de akker verborgen was. En gij, en ik, wat zoeken wij toch? Mochten het geen ijdele dingen zijn! Dat wij wat zoeken is zeker, maar of wij wat goeds zoeken, blijft altijd nog een andere vraag. De ene mens zoekt rijkdom en grootheid in de wereld, dingen, waarvan de Heere tot Baruch zeide: *wat zoekt gij u grote dingen? zoekt ze niet!* Een ander zoekt eer en hoogachting zoals Haman, of zoekt zijn vermaak in de zonde, als Achab, die zich verkocht had om te doen dat kwaad was in de ogen des Heeren. Een ander zoekt zijn zaligheid zonder Jezus, door eigen ingebeelde deugd. En maar weinigen zoeken Jezus en een nieuw hart; maar weinigen zoeken voorraad op te doen voor een aankomende eeuwigheid; maar weinigen zijn over het een nodige recht bekommerd. De meesten van al deze zoekers, zullen dan ook geen vindere worden, en zich jammerlijk teleurgesteld vinden aan de oever der eeuwigheid. Och, mochten wij allen dan zo leren zoeken, dat het zalig vinden er vroeg of laat op mocht volgen!

En nu, over het rechte zoeken en gelukkig vinden, hopen wij thans iets nader te handelen.

Tekst: Spreuken 8:35 *Want die Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere.*

De persoon die hier spreekt, is zo iemand die zeer hoog en machtig is, en toch evenwel zeer vriendelijk en genadig, en die daarom zeggen kon: *Door Mij regeren de koningen, en de vorsten stellen gerechtigheid. Ik doe wandelen op de weg der gerechtigheid. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest. En mijn vermakeningen zijn met der mensenkinderen.* Zo spreekt Hij in enige verzen die onze tekst voorafgaan. Gij kunt wel raden, mijn vrienden, wie de persoon is die in onze tekst spreekt; het is Jezus Christus, de grote Borg en Zaligmaker, die in de volheid des tijds, in de wereld is gekomen om zondaren zalig te maken, omdat Hij reeds van eeuwigheid tot dat ambt gezalfd was, en wiens vermakeningen altoos zijn met arme, zondige mensenkinderen, en die daarom nu ook ons allen toeroept: *die Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere.*

De woorden der wijzen moeten in stilheid worden aangehoord, zegt elders de wijze man. Mochten wij dan ook deze woorden van de Opperste Wijsheid in stilheid aanhoren en tot ons nut en troost overdenken !

- A. *Wij vragen hier eerst, wat gaat het vinden van Jezus vooraf?*
- B. *Ten tweede, wat is het, Jezus te vinden, en hoe en wanneer gebeurt dit?*
- C. *Ten derde, wat geeft het te kennen, dat zulke vindere het leven vinden?*
- D. *En ten vierde, wat is het een welgevallen van de Heere te trekken?*

A. In de eerste plaats vragen wij dan, wat gaat het vinden van Jezus vooraf? En dan zeggen wij, vinden vooronderstelt zoeken, en zoeken toont aan dat men iets mist, dat men daarvan wetenschap heeft en dat men dat graag weer terug zou vinden. Het zoeken gaat bijgevolg het vinden vooraf.

Maar zeg eens, wat mist een zondaar, en waar gaat een heilbegerige ziel naar zoeken, als hij allereerst zaligmakend ontdekt wordt?

Ten eerste. Hij mist wijsheid en geestelijk verstand. De mens is onwijs geworden door de zonde, (Tit. 3:3). Daarom zendt God dat dwaze en blinde schepsel naar school bij de ossen en ezels, (Jes. 1:3), bij de ooievaar, tortelduif, kraan en zwaluw (Jer. 8:7), ja zelfs bij de mieren, (Spreuk. 6:6). Een os, ezel, ooievaar en tortelduif, ja zelfs de mieren, moeten nog tot onderwijzer dienen van de dwaze en zondige mens.

De onbekeerde mens, die genegen is hoog van zichzelf te oordelen, zal er wellicht door geërgerd zijn als wij zeggen, dat de mens zo blind en dom is en gans verduisterd in het verstand; maar een bij aanvang ontdekte ziel, leert zich als zulk een dwaas kennen, en dit drijft hem uit naar de eenzaamheid, om daar licht en wijsheid te zoeken bij Hem die gezegd heeft: gij slechten! verstaat kloekzinnigheid, en gij zotten! verstaat met het hart; hoort, want Ik zal vorstelijke dingen spreken, (Spreuk. 8:5,6). Een dwaas en zot erkent Hij zich te zijn en dit doet hem roepen: „O Heere Jezus, gij Leraar der gerechtigheid! spreek ook tot mij vorstelijke dingen en geef mij het zalig en dierbaar onderwijs van uw Woord en Geest! opdat ik ook mocht behoren tot degenen waar gij van zegt: al uw kinderen zullen van de Heere geleerd zijn, (Jes. 54:13)."

Ten tweede. Zulk een heilbegerig en zoekend zondaar, mist ook genoegzame gerechtigheid om er mee voor God te kunnen bestaan. Hij moet met de profeet zeggen: *onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelij kleeid*. Op zichzelf ziende, moet hij met diezelfde profeet uitroepen: *o wee mij, ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben*. Maar ook weet hij, dat er in Christus *gerechtigheid en sterkte is*. Daarom zoekt hij die Christus, en roept met Hizkia: *Heere, wees Gij mijn borg*. En hij kan niet rusten, voordat hij als het ware, met de Heere Jezus een wonderlijke ruil gedaan heeft door het geloof, waardoor zijn zonde komt op de rekening van de Borg, en Jezus' gerechtigheid op zijn rekening wordt overgebracht.

Ten derde. Zulk een ontdekte ziel mist van nature Gods beeld, bestaande in ware kennis Gods, gerechtigheid en heiligheid.

En hoewel hij nu bij aanvang een andere keus en oprechte begeerte om de Heere te dienen mag ontvangen hebben, blijft hij echter altijd gebrekkig; en daarom zoekt hij om door Gods Geest bekwaam gemaakt te worden om Gods welbehagen te doen. Niet alleen zoekt zulk een ziel Jezus tot schuldvergeving, en om door Hem vrede met God te krijgen, maar ook om door Gods Geest, die Jezus door Zijn lijden en dood verworven heeft, hier bij de dag meer met Gods beeld versierd te worden, en van harte willig en bereid gemaakt te worden, om voortaan voor de Heere te leven, en Zijn wet uit dankbaarheid gehoorzaam te zijn.

Ten vierde. Hij mist uit zichzelf kracht, om tegen zijn geestelijke vijanden staande te blijven, die toch legio zijn, en tegen wiens macht en list hij niet is opgewassen. Hij mist ook niet zelden lust en ijver in de goede zaak, en licht en troost voor zijn gemoed, en vrijmoedigheid om voor de zaak des Heeren uit te komen. En dit alles doet hem Jezus zoeken, die gezegd heeft: *die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen. Zij zullen lopen en niet moede worden; zij zullen wandelen en niet mat worden*. Ja, in zichzelf mist hij alles, maar in het gezicht van dit gemis, zoekt hij ook een Jezus, die alles heeft, en die ook *alles is*. Die hij wel in alles nodig heeft, maar die ook al zijn gebrek en leegheid vervullen kan, hem gevende uit Zijn volheid, *genade*

voor *genade*, of zoals de Apostel spreekt van de *menigerlei genade Gods*, genoegzaam om al onze schulden te dekken, en al ons gebrek en leegheid te vervullen.

B. Laat dit genoeg zijn ter beantwoording van onze eerste vraag, wat het vinden van Jezus voorafgaat. Laat ons ten tweede nu zien, wat het is Jezus te vinden, en hoe en wanneer dit geschiedt.

Jezus wordt gevonden, als Hij zich krachtadig aan de zoekende ziel komt openbaren in zijn Middelaarsvolheid, gewilligheid en algenoegzaamheid; ja komt openbaren als zijn Borg, als zijn Koning, als zijn Bruidegom en broeder: ja als zijn God van heil en zaligheid; zodat de ziel zich in het verbond aan een Drie-enig God opdraagt, overgeeft en kwijt bevindt voor tijd en eeuwigheid; dat dan wel eens met zulke zalige bevindingen gepaard gaat, dat de ziel wel eens dronken wordt van liefde, en met Paulus roemt in de hope der heerlijkheid.

In een mindere trap wordt Jezus gevonden, van de zoekende en heilbegerige ziel, als de ziel veel van Jezus' heerlijkheid en dierbare bereidwilligheid mag zien, en als hij zo in een pleitende gestalte mag zijn op Jezus' eigen woord, zich zo aan Hem opdragen en pleiten met David: *om Uws naams wil! o Heere, zo vergeef mijn ongerechtigheid want die is groot*. Als de ziel zo op het woord en op de bereidwilligheid en volheid van Jezus mag manen en pleiten, en zich zo gul en hartelijk aan Hem mag opdragen als een arm schuldenaar, dan scheidt hij wel eens zoveel moed, dat hij gelooft met David, dat de Heere het voor hem voleinden en het begonnen werk op Zijn tijd zal doen aanwassen en voltooien.

Nog eens. Het volle vinden van Jezus, het vinden waardoor zij Hem zullen zien gelijk Hij is, en altijd bij Hem zullen blijven, zal bewaard worden voor de eeuwigheid. Nochtans zullen alle ware zoekers, die het om een volle Jezus en om een godzalig leven te doen is, ook zeker eenmaal vindere worden; ten dele hier en ten volle hierna, als ze bij Hem zitten zullen in Zijn troon en eeuwig bij Hem blijven in heerlijkheid.

Gij zult zeggen: „ja maar toch wordt in de tekst zaligheid aan het vinden en niet aan het zoeken vastgemaakt." Het is zo, maar toch wordt weer elders de zaligheid aan het ware gelovige zoeken verbonden. Paulus zegt: die de Heere aanhangt, is een geest met Hem (1 Kor. 6:17); en de Heere is een beloner dergenen, die Hem zoeken, (Hebr. 11:6); de Heere is nabij allen, die Hem aanroepen, allen die Hem aanroepen in der waarheid, (Ps. 145:18). Nooit heeft de Heere tot het zaad Jakobs gezegd: zoekt Mij tevergeefs, (Jes. 45:19). Ziet, dus blijkt duidelijk genoeg, dat alle oprechte zoekers ook zeker op 's Heeren tijd vindere zullen worden; want anders zou Jakobs zaad waarlijk tevergeefs zoeken, dat toch nimmer zijn kan.

C. Laat ons nu in de derde plaats zien, wat het zegt: die Mij vindt, die vindt *het leven*. Die Jezus vindt, die vindt allereerst de bloei en de vrolijkheid van het natuurlijke leven. Iemand die dagelijks in meerdere of mindere mate Jezus vinden mag, die leeft zo vrolijk en opgeruimd, dat men hem geenszins behoeft te vragen, wat Jonadab aan Amon vroeg: waarom zijt gij van morgen tot morgen zo mager, gij koningszoon! (2 Sam. 13:4). Maar gij zoudt hiertegen kunnen inbrengen, dat sommige vromen toch wezenlijk het hoofd laten hangen, en wel ver zijn van vrolijkheid en een opgeruimd leven. Maar dit komt mogelijk om een bijzondere kruisweg waarin zij verkeren, of wel voornamelijk omdat zij zo weinig Jezus vinden en zo dor en geesteloos leven; anders zou gij hen waarlijk wel vrolijk en opgeruimd aantreffen.

Verder. Die Jezus vindt, die vindt ook bijzonder het geestelijke leven in zijn volle kracht. Dat leven dat zich openbaart in bidden, klagen, roemen, in godsvrucht, in verkeren boven het stof en in vreemdeling zijn op aarde; dat leven dat zich openbaart

in nederigheid, zachtmoedigheid en menslievendheid. Trouwens, Jezus zelf noemt zich het leven, (Joh. 14:6), en dus, die Hem vindt daarin wordt ook dat geestelijke leven naar buiten openbaar, zodat allen die hen zien, hen ook kennen dat ze een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft.

Eindelijk. Die Jezus vindt, die vindt ook in, en om, en door Hem het eeuwige leven. Die Jezus' woord hoort, en in Hem gelooft, die Hem gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis, (Joh. 5:24). En van zulken zegt Jezus: *Vader, Ik wil dat ze bij Mij zijn, opdat ze Mijn heerlijkheid aanschouwen.* Hier is een Christen niet zelden in een treurige staat, en wordt ook wel eens gehaat en vervolgd in de wereld, zodat de Heere van hem zegt: hij is als een verbijsterd lam, dat de leeuwen verjaagd hebben, (Jer. 1:17). Of, het is Sion, niemand vraagt naar haar, (Jer. 30:17). Maar eens, bij de ure des doods en in de zalige opstanding, dan zal de Heere zelf dat verbijsterde lam opzoeken, en naar dat Sion vragen, en haar het eeuwige leven geven. Een leven dat nooit door dodigheid, donkerheid en droefenis meer zal worden afgewisseld. Een leven in storeloze vreugde en blijdschap; een leven in de genieting van de zalige God, en in het gezicht en gezelschap van de verheerlijkte Jezus en al Zijn heiligen. Een leven ook, dat eeuwig duren zal.

D. Nu moeten wij in de vierde plaats nog zien wat het zeggen wil, die Mij vindt, *trekt een welgevallen van de Heere.* Een welgevallen van de Heere te trekken, zegt zoveel als des Vaders welgevallen door blijken van Zijn dierbare gunst aan de ziel te ondervinden, of ten minste zeker een deelgenoot van Gods welgevallen te zijn, zowel in donkere, als in lichte en vrolijke tijden.

Hoe groot is het, om het welgevallen van een koning te ondervinden! Des konings gramschap is toch als het brullen van een jonge leeuw; maar zijn welgevallen is als dauw op het kruid, (Spreuk. 19:12). Hoe groot was het voor Esther, om het welgevallen van de Perzische koning te genieten! Hoe groot was het welgevallen dat farao aan Jozef had, en Darius aan Daniël! Maar hoe groot en zalig moet het dan zijn, om een deelgenoot van het welgevallen te zijn van de Koning der koningen! Dit welgevallen Gods, wordt nu toegekend aan allen die Jezus vinden, en met recht; want die buiten Jezus leven, die hebben geen deel aan dit welgevallen, want voor zulken is de Heere onze God, een verterend vuur, zegt de Apostel, (Hebr. 12:29), een eeuwige gloed waarbij niemand wonen kan, (Jes. 33:14); waarom er ook gezegd wordt: de goddelozen hebben geen vrede, zegt mijn God, (Jes. 57:21). Doch die Jezus maar van harte zoeken, zijn reeds deelgenoten van dit welgevallen, waarom de engel ook tot de zoekende vrouwen zei: vreest gijlieden niet, want ik weet, dat gij zoekt Jezus, die gekruisigd was, (Matth. 28:5). Maar bijzonder wordt dit welgevallen Gods, bij het vinden van Jezus aan het gemoed geopenbaard, als de ziel krachtadig mag ondervinden, dat zij vrede met God heeft, door het bloed des eeuwigen Testaments; als de ziel mag ondervinden, in Christus Jezus een zalige vrede en blijdschap door de Heilige Geest, (Rom. 14:17); en als zij roemende juichen mag: Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden, (1 Joh. 3:1). O zalige staat van een ware Christen! God ziet van de hoge hemel, met vaderlijk welgevallen op hem neer, niet alleen in zijn beste en vrolijkste tijden, maar ook dan als hij worstelt onder een lichaam der zonde; en ook dan als hij te strijden heeft met allerlei kruis en tegenspoed; en ook dan, als hij worstelt met de dood op zijn sterfbed.

TOEPASSING

Die Mij vindt, die vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere. Men zou zeggen, alleen de blote beschouwing van deze woorden, moest ons allen aanzetten om toch boven alles Jezus te zoeken. En toch, ach, hoe weinig zoekers van Jezus worden er gevonden!

Velen zoeken alleen en geheel de wereld en de zonde; zij komen in geen kerk of gezelschap, en nemen nauwelijks ooit een boek of Bijbel in de hand. Hun eenzame plaatsen zijn nooit getuigen geweest dat zij hun knieën voor God gebogen hebben. Maar integendeel ziet wereld en zonde hun de ogen uit, en met allerlei baldadigheden brengen zij hun kostelijke genadetijd door, alsof zij niet voor de eeuwigheid geschapen waren, en of zij zich moesten haasten om een plaats in de hel te krijgen. Tot zulke mensen moeten wij zeggen: gij zijt juist op de kortste weg naar het eeuwig verderf. En ik vrees, als God de Heilige Geest u niet spoedig uit uw doodslaap wakker maakt, dat de dood en het oordeel u dan wakker maken zal, en u zal doen verstaan wat het woord van de profeet betekent, waar hij zegt: *wee de gerusten te Sion, en de zekeren op de berg van Samaria!*

Anderen zoeken èn Jezus èn de wereld. Zij leven niet geheel zonder Jezus te zoeken, maar zoeken toch vooral de tijdelijke dingen. De mensen zien hen aan voor vroom en godsdienstig, maar zij hebben één ongeluk dat hen ten verderve brengen zal, namelijk, hetgeen hun hoofdzaak moest zijn is hun bijzaak, en dat hun bijzaak moest zijn is hun hoofdzaak. Tot zulke mensen moeten wij zeggen, met de woorden van Christus: *niemand kan twee heren dienen*. Het zal met u tot een beslist kiezen moeten komen, en anders zal uw hinken op twee gedachten, u een vreselijk berouw veroorzaken op uw doodsbet en tot in de eindeloze eeuwigheid.

Anderen zijn mensen met een bezwaard geweten, die dood, oordeel en eeuwigheid, gedurig op een verschrikkelijke wijze voor de aandacht komt. Zij hebben een verstandelijke beschouwing en min of meer overtuiging van hun ellende en van de weg der vrije genade, en laten niet na van harte toe te stemmen dat zij een Borg voor hun onbetaalbare schuld nodig hebben, en de overtuiging daarvan brengt hun weleens in de eenzaamheid, om daar te zeggen: „Heere Jezus, wees gij toch mijn schuldovernemende Borg en geef mij deel aan uw gerechtigheid!" Nu, dit alles is zeer goed; maar zeer kwaad is het tegelijk, dat zij Jezus tot niets anders dan tot Borg en Hoge priester hebben willen, en Hem niet tot Profeet begeren om hen door Zijn Geest te leren, noch tot Koning, om hen van de banden van de zonde los te maken en zijn wetten in hun hart te schrijven. En geen wonder, want de zonde werd hen nooit tot een plaag des harten, zoals ze toch voor al Gods volk is; en ook kregen zij nooit met Paulus een vermaak in de wet Gods, naar de inwendige mens.

Tot zulke mensen moeten wij zeggen: gij zijt uit op uw eigen ongeluk als gij zo blijft, want gij zoekt maar een halve Jezus, ja gij zoekt maar een derde deel van Jezus, en daarom hebt gij geen deel noch lot met Hem; en indien uw hart de zonde blijft aan- kleven en liefhebben, dan zult gij in de dood en het oordeel met alle boze mensen gelijk staan; ja wat zeg ik, gij zult nog met dubbele slagen geslagen worden, want gij hebt de weg geweten en geen lust gehad om die te bewandelen.

Andere mensen zeggen, dat zij niet alleen Jezus gezocht, maar ook gevonden hebben; zij roemen dat zij het leven bezitten, en het welgevallen van de Heere gedurig aan hun ziel ondervinden. Maar als zij intussen iemand bedriegen kunnen, dan zullen zij het niet nalaten. Zij roemen in de genade, en leven in de zonde; zij spreken met de fijne stem van Jakob, en zij werken met de ruwe handen van Ezau; zij voeren het eerste en laatste woord in het gezelschap der godvruchtigen, en tevens zijn ze los en ijdel bij de boze wereld.

Tot zulken moeten wij zeggen: gij zijt het waar de wereld ons mee pijnigt, en om wiens wil de naam des Heeren zo door de vijanden gelasterd wordt. Ulieder lot zal onverdraaglijk zijn in de eeuwigheid, als God uw deel zal zetten met de geveinsden in de nare afgrond der hel.

Gij allen dan, wiens naam ik tot nu toe genoemd heb. Bekeert u toch, bekeert u toch! Zo zal de Heere Zijn toorn op ulieden niet doen vallen, want Hij is goedertieren en genadig. Maakt u een nieuw hart en doet afstand van uw ongerechtigheid, opdat het u nog mocht welgaan voor de eeuwigheid. Of zegt gij: „ja, maar ik kan niet!" Nu, zo is het ook, maar God eist het toch van u, en gij zijt het aan God en aan uzelf ten duurste verplicht, want uw welzijn voor de eeuwigheid hangt hiervan af. Maar wat dan; wilt gij dan het werk beginnen en brengen het zover als gij kunt? Nee, ik raad u liever om de eis Gods in uw gebed te veranderen, en om de Geest des Heeren te smeken, opdat die in u het werk der genade mocht beginnen, voortzetten en voleindigen, tot Gods eer en uw zaligheid. Gij dan, die nog jong zijt! Jezus roept u door Zijn Woord; smeekt gij toch veel om Zijn goddelijke genadekracht, opdat gij aan uw Schepper moogt gedenken in uw jongelingschap en eenmaal met David moogt zeggen: *Heere, Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan en tot nog toe verkondig ik Uw wonderen.*

Gij mannen en vrouwen! De Heere roept u, en ik bid u, leert eens tot God terug roepen, dat Hij bij de roeping een krachtige trekking mocht voegen. Laat dit of iets dergelijks uw gebed worden: „Heere, zoek eerst mij, dan zal ik U zoeken; kom eerst tot mij, dan zal ik tot U komen, bekeer mij, dan zal ik bekeerd zijn."

Eindelijk, gij oude grijsaard! Wat is het groot dat de Heere stijven van harte roept, die ver zijn van de gerechtigheid, (Jes. 46:12). Zulk een zijt gij, daar wordt uw naam genoemd. Och, mocht gij er eens mee te doen krijgen, en zeggen: „Heere, dat is mijn naam; ik ben een stijve van harte; ik heb de bloem van mijn jaren en krachten aan de duivel gegeven! Och, mocht Gij mij in het geringe overschot mijner dagen nog voor uw rekening nemen, en zo'n oud zondaar nog een nieuw hart geven, en nog tot mij als tot die melaatse zeggen: „*Ik wil wordt gereinigd!*" Hoort eens even, oud en uitgeleefd zondaar! Wordt uw roepen en bidden u nog eenmaal recht ernst, leert gij nog tot Jezus komen met uw doodvonnis in de hand, wordt gij nog begerig naar waarheid in het binnenste; dan zal God u nog horen en u genadig zijn op de stem van uw geroep; en noch uw hoge jaren, noch uw grote schulden zullen Hem in de weg staan om uw arme ziel een genadig pardon te geven. Maar aan de andere kant, gij moet ook bedenken dat gij reeds op het schavot staat, met het zwaard boven uw hoofd; maar nog wordt u van Godswegen de redding in Christus door het Evangelie aangeboden; en indien gij u daaronder blijft verharderen; dan zal spoedig de laatste slag aan u geslagen worden, en dan zult gij een eeuwige brandstof voor de helse oven zijn.

Maar gij, heilbegerige zielen! Die Jezus vindt, die vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere. En nu vraag ik u, durft gij wel ontkennen dat gij niet zoekende geworden zijt? „Ja, maar zoekers, nog geen vinders!" Het is zo, maar alle ware en oprechte zoekers zullen toch vinders worden. Houdt maar aan, uw vindenstijd is al veel dichterbij dan toen gij eerst begon te zoeken. Mogelijk vindt gij vandaag nog, of morgen, en hoe het ook zij, vinden zult gij zeker. Ja laat ik u nog een andere vraag doen: zijt gij nog nooit in meerdere of mindere mate, een vinder van Jezus geweest? Heeft Hij zich nog nooit aan u ontdekt in Zijn gewilligheid, gepastheid, volheid en goedheid? Zijt gij nooit zo dichtbij Hem geweest, dat gij als Jakob met Hem kon worstelen? Hebt gij nooit Zijn werk in uw ziel gevonden, en met de dichter kunnen zeggen: *de Heere zal het voor mij volenden?* Houdt moed, want zowel de honger als de spijs komt van de Heere; en Hij die de honger gaf, zal de spijs ook geven. Zowel de kleinen en zwakken in de genade trekken een welgevallen van de

Heere, als de groten en sterken. Hier, bij de mensen, zijn uitzonderingen en wordt de één veel hoger geschat dan de andere, maar in de Schrift wordt ons geleerd dat er bij God geen aanneming des persoons is, waarom ook David zegt: *Hij zal zegenen die de Heere vrezen, de kleinen met de groten.*

Eindelijk. Godzaligen allen tezamen! Waarom zijt gij menigmaal zo verdrietig en troosteloos? Wat hindert het u al mag de wereld u niet lijden? En al zijt gij met Paulus aller uitvaagsel? Gij zijt evenwel rijk genoeg, want gij bezit het leven en het zalig welgevallen des Heeren.

Nu, de Heere geve ons samen, om dat leven dagelijks te openbaren en veel vruchten te dragen!